Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
na období 2014-2020

MAS Moravská cesta

Demê furt dopředô a necófnem …

© MAS Moravská cesta, z. s.
Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD)

schváleno valnou hromadou MAS Moravská cesta dne 10. 12. 2015

Obsah

1 Popis území a zdůvodnění výběru 4

1.1 Úvod s popisem základních informací 4

1.2 Základní informace o MAS Moravská cesta 11

1.2.1 Identifikace právnické osoby a její orgány 11

1.2.2 Popis místního partnerství 11

1.3 Zkušenosti s rozvojem území 15

1.3.1 Zmapování strategií v regionu 17

1.4 Definování odpovědností za realizaci 19

2 Analytická část 21

2.1 Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství do přípravy ISÚ 21

2.1.1 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie 23

2.2 Socioekonomická analýza 24

2.2.1 Současný stav území 24

2.3 SWOT analýza celková 98

2.4 Analýza problémů a potřeb 107

3 Strategická část 133

3.1 MISE 133

3.2 Dlouhodobá vize rozvoje území 133

3.3 Strategický cíl 134

3.4 Specifické cíle 136

3.5 Specifické cíle a opatření 137

3.6 Přehled indikátorů 145

3.7 Popis integrovaných a inovativních rysů strategie a hierarchie cílů 146

3.7.1 Integrace 146

3.7.2 Inovace 152

3.8 Vazba na strategické dokumenty 156

3.9 Akční plán 162

3.9.1 Grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD 163

3.9.2 Programový rámec Integrovaný regionální operační program 165
3.9.3 Programový rámec Zaměstnanost 169
3.9.4 Programový rámec Program rozvoje venkova 186
3.9.5 Programový rámec Životní prostředí 199
3.10 Vazba na horizontální témata 201
4 Implementační část 210
4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS 210
4.1.1 Organizační struktura 210
4.1.2 Zastoupení v orgánech 211
4.1.3 Činnosti a kompetence povinných orgánů MAS 214
4.1.4 Individuální výkon funkcí, úkolů a odpovědností 216
4.1.5 Postupy pro zamezení střetu zájmů zaměstnanců a členů orgánů MAS 218
4.2 Popis administrativních postupů 219
4.2.1 Popis obecných administrativních postupů 219
4.2.2 Obecní administrativní postupy MAS 220
4.2.3 Proces administrativních postupů OP ŽP 224
4.2.4 Monitoring projektů 225
4.2.5 Zajištění auditní stopy 226
4.3 Popis animačních aktivit 226
4.4 Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce 228
4.5 Popis zvláštních opatření pro hodnocení 229
Závěr 233
Seznam použitých zdrojů 235
Seznam použitých zkratek 236
Seznam grafů 238
Seznam obrázků 239
Seznam tabulek 241
Seznam příloh 245

1 Popis území a zdůvodnění výběru

1.1 Úvod s popisem základních informací

Území působnosti místní akční skupiny pokrývá 22 obcí náležících k ORP Litovel, Olomouc a Šternberk v západní části Olomouckého kraje. Celková rozloha území je 28 291 ha. Na území žije 31 767 obyvatel (stav – ČSÚ, 31. 12. 2014). Na základě analýzy vývoje počtu obyvatel byla vypočtena také hustota zalidnění v jednotlivých obcích a následně celková průměrná hustota zalidnění na celém území MAS, která v roce 2014 dosahuje hodnoty 112 obyvatel/km^2. Přehled obcí včetně počtu obyvatel a rozlohy uvádí obrázek 1 a tabulka 1.

Ve srovnání s Českou republikou, která má průměrnou hodnotu zalidnění 133 obyvatel/km^2 je to sice nižší hodnota, ale nijak vzdálená.

Členská základna MAS je zastoupena 59 členy, z nichž 25 členů zastupuje veřejný sektor, 12 podnikatelský sektor, 22 neziskový sektor. Všechny tyto sektory vzájemně spolupracují, ať už při přípravě a realizacích venkovských projektů nebo při kulturních, společenských a vzdělávacích aktivitách.

Obrázek 1 - Území MAS Moravská cesta

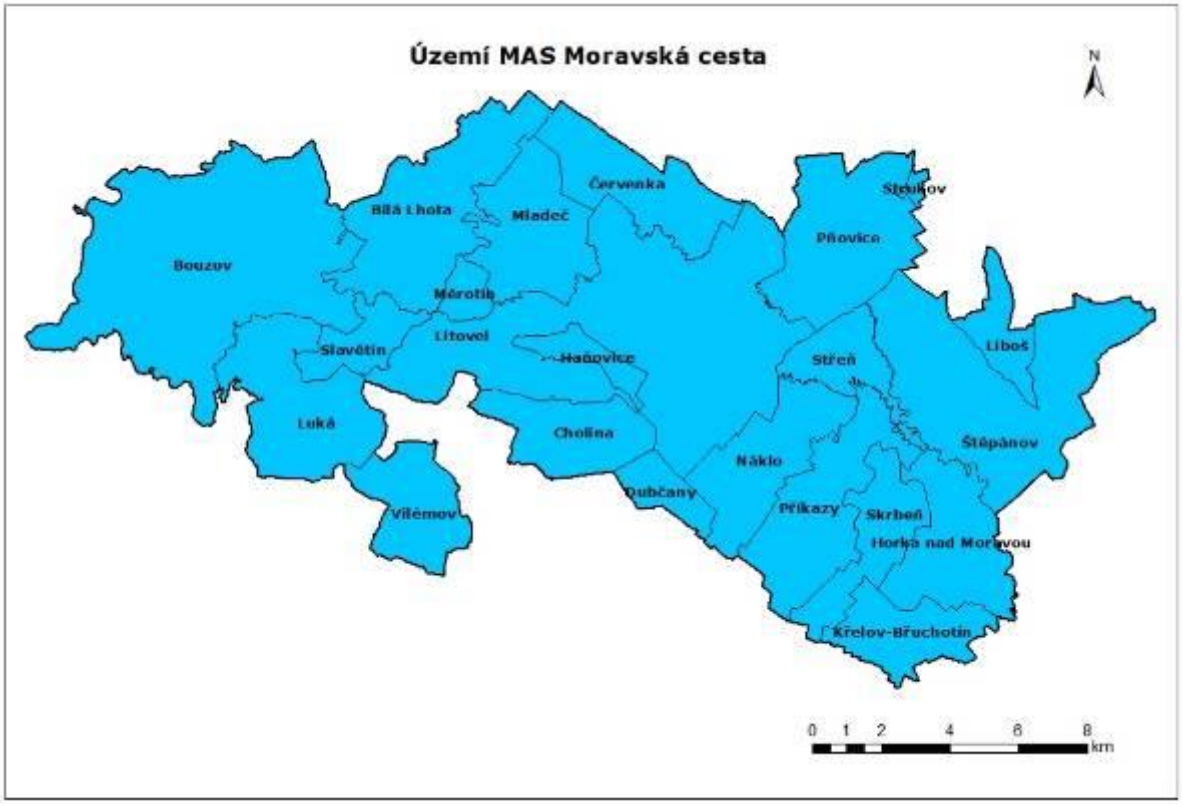

(Zdroj: vlastní zpracování)

MAS splňuje podmínku převahy neziskového a podnikatelského sektoru (57 %) nad sektorem veřejným (43 %). Neziskový sektor je tvořen neziskovými organizacemi z území MAS a jedná se o spolky s různým tematickým zaměřením. Patří sem například dobrovolné sbory hasičů, národopisné soubory, tělocvičné jednoty či spolky se zaměřením na životní prostředí (Sagitaria, Sluňákov). Z podnikatelského prostředí jsou členy MAS spíše drobní podnikatelé, mezi které nelze ovšem řadit Zemědělská družstva z Haňovic a Unčovic. Podnikatelé pochází pouze z devíti členských obcí. Ze strany ostatních podnikatelů zatím nebyl projeven zájem o spolupráci s MAS. Sektor veřejný dosahuje 43 % a je tvořen členskými obcemi a třemi Základními školami v obcích Horka nad Moravou, Náklo a Skrbeň.

Graf 1 - Podíl jednotlivých sektorů na celkovém počtu členů MAS Moravská cesta

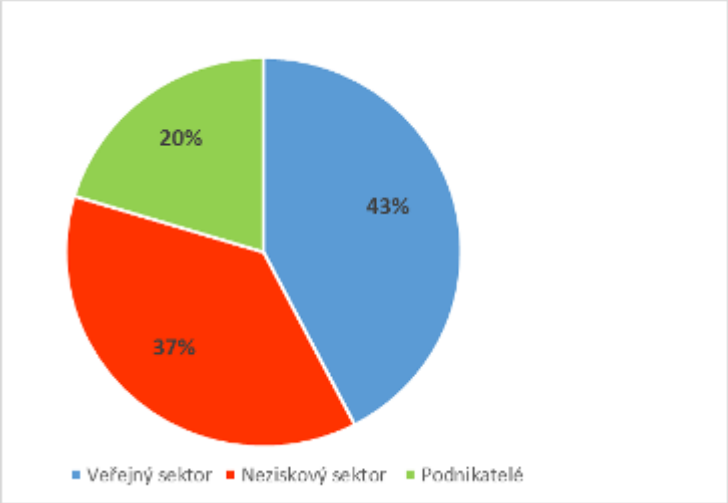

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 1 - Přehled obcí MAS Moravská cesta

Přehled obcí MAS Moravská cesta			
Obec	**Počet obyvatel**	**Rozloha (ha)**	**Hustota (obyv./km²)**
Bílá Lhota	1116	1820	61,32
Bouzov	1546	4231	36,54
Červenka	1418	1130	125,49
Dubčany	228	344	66,28
Haňovice	452	280	161,43
Horka nad Moravou	2398	1194	200,84
Cholina	751	899	83,54
Křelov - Břuchotín	1686	791	213,15
Liboš	616	430	143,26
Litovel	9924	4639	213,93
Luká	832	1484	56,06
Měrotín	269	214	125,70
Mladeč	753	1209	62,28
Náklo	1529	1146	133,42
Pňovice	911	1639	55,58
Příkazy	1295	1396	92,77
Skrbeň	1193	788	151,40
Slavětín	217	491	44,20
Strukov	143	53	269,81
Střeň	608	579	105,01
Štěpánov	3442	2684	128,24
Vilémov	440	855	51,46
Celkem	**31767**	**28296**	**112,26**

(Zdroj: ČSÚ, data k 31. 12. 2014)

MAS Moravská cesta sousedí s místními akčními skupinami Mohelnicko, Uničovsko, Šternbersko, Region HANÁ a Moravskotřebovsko a Jevíčsko.

Obrázek 2 - Poloha MAS Moravská cesta v Olomouckém kraji a sousedící MAS

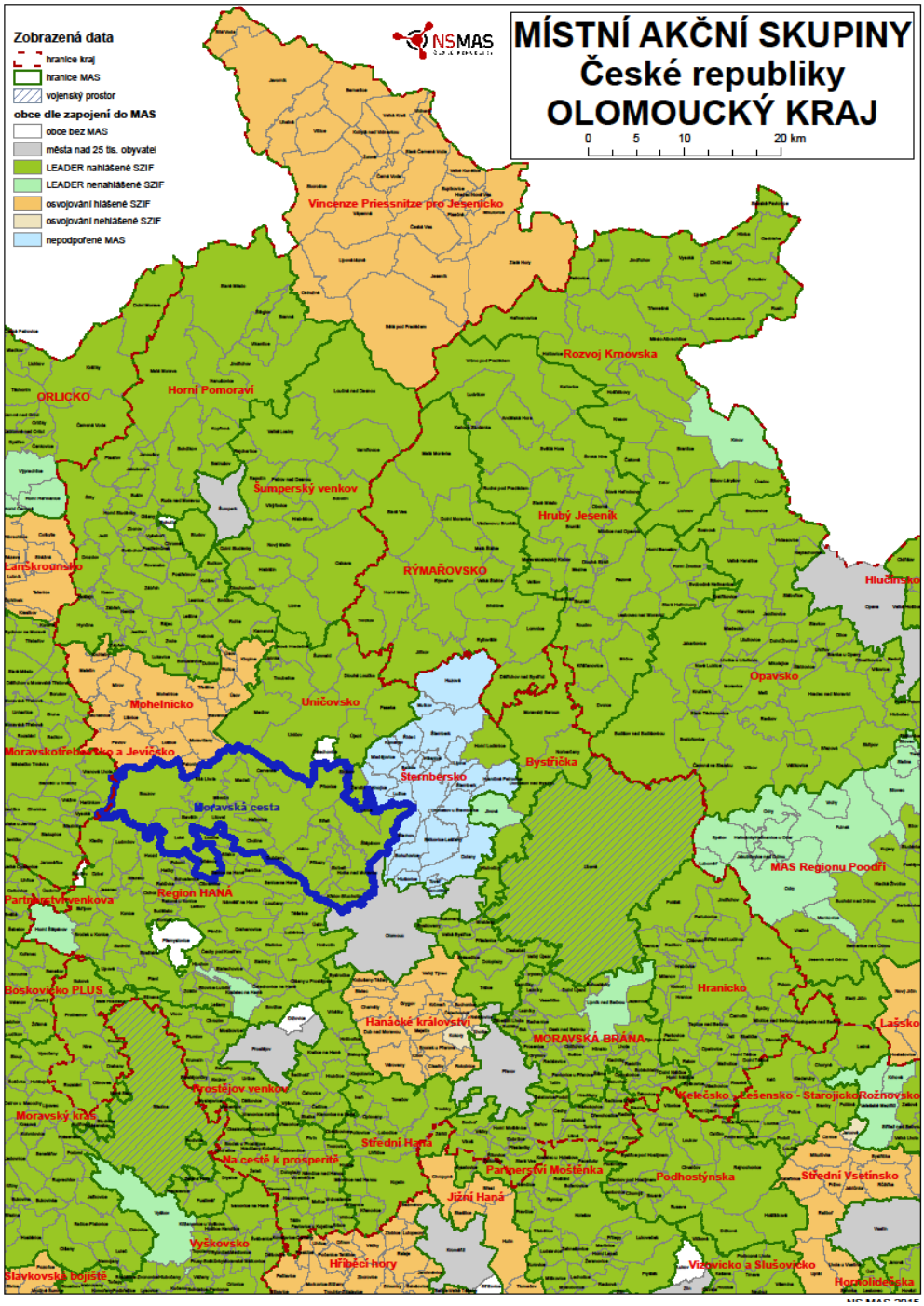

(Zdroj: NS MAS, 2015)

Lokalizace MAS

MAS Moravská cesta je situována v Olomouckém kraji, severozápadně od Olomouce a tvoří přirozenou spojnici tří typů území – **nížinatá oblast Litovelské Pomoraví**, kde se nachází obce příměstského charakteru, dále na severozápad leží město Litovel a okolní obce, které tvoří mikroregion Litovelsko. Tyto obce jsou součástí **národopisného území Haná**, které se rozprostírá v povodí řeky Moravy. Jde o významnou zemědělskou oblast, jejíž část je v Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Mluví se zde typickým hanáckým nářečím. Třetí - západní část území tvoří **Bouzovská vrchovina**.

Obrázek 3 - MAS Moravská cesta v rámci ČR a Olomouckého kraje

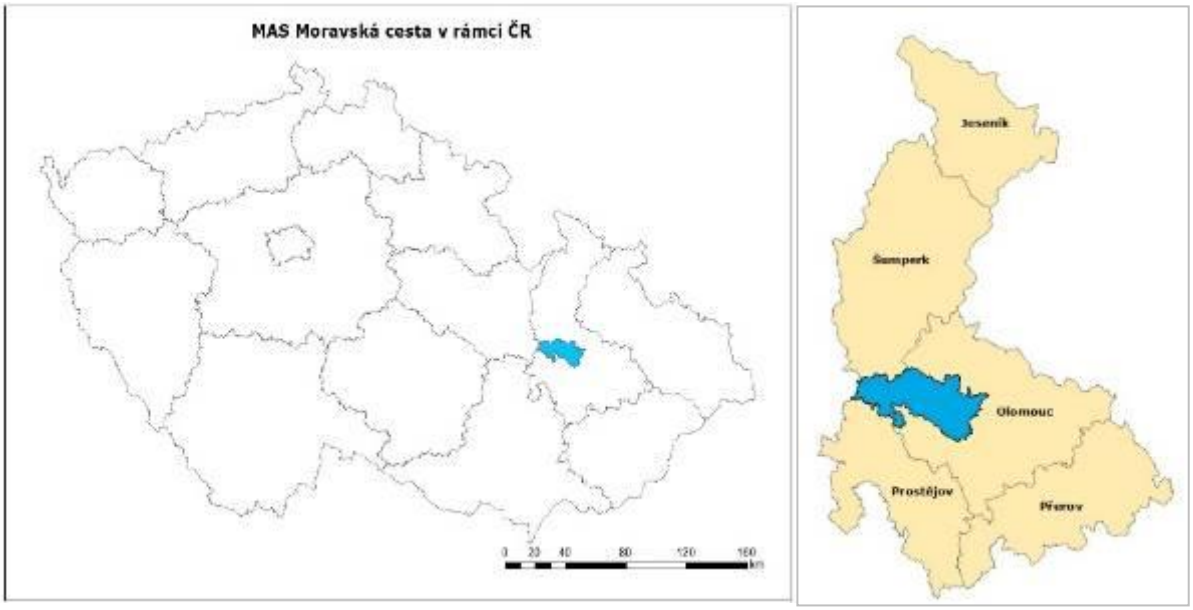

(Zdroj: vlastní zpracování)

Díky této rozmanitosti je území turisticky zajímavé. Nachází se zde známé historické památky, především hrad Bouzov a město Litovel (Hanácké Benátky), přírodní zajímavosti – Mladečské a Javoříčské jeskyně, arboretum v Bílé Lhotě, CHKO Litovelské Pomoraví, ale také muzea, která připomínají život v tomto regionu (Muzeum tradic a řemesel Bouzovska, Muzeum Litovelska, Národopisné muzeum Cholina, Hanácké skanzen v Příkazích, První muzeum harmonik v Litovli). Návštěvníci tohoto regionu se mohou sportovně vyžít při kanoistice a vodních sportech, hippoturistice, turistice nebo cykloturistice. Také mohou v létě využít k osvěžení přírodních koupališť (Náklo) a dalších atrakcí.

Občané tohoto regionu si uvědomují nutnost soužití s přírodou, a proto se zabývají environmentálním vzděláváním a osvětou (Sluňákov). Region je zemědělsky aktivní, a proto se zde nachází i několik potravinářských provozů (Litovelský pivovar, Adriana – výroba těstovin, Orrero – výroba sýrů aj.). Díky úrodné půdě bylo zachováno několik větších zemědělských družstev. Na druhou stranu se v regionu výrazně rozvíjí i drobné zemědělství a řemesla. Řada obcí má aktivně činné spolky (především jsou to sbory dobrovolných hasičů, sportovní organizace, kluby důchodců nebo zájmové organizace chovatelů a zahrádkářů apod.). Na území místní akční skupiny se každoročně koná řada kulturních, společenských a sportovních akcí.

Historie vzniku MAS

Historie MAS Moravská cesta je úzce spjata s mikroregionem Litovelsko. V červnu roku 2005 rozhodla Valná hromada mikroregionu Litovelsko o aplikaci programu Leader na svém území. V této době již byla ustavena sousedící MAS Region Haná. Následně 19 obcí „poskytlo území" pro novou **MAS Moravská cesta (Litovelsko – Pomoraví), o. s.**, včetně čtyř obcí mimo mikroregion Litovelsko. MAS byla formálně ustavena jako občanské sdružení v polovině roku 2006. Na počátku roku 2007 se rozhodla obec Loučka vystoupit z MAS Moravská cesta a připojit se k sousednímu Regionu Haná. V září roku 2007 vyjádřila obec Žerotín vůli vstoupit do MAS a byla přijata. Na konci roku 2011 byly přijaty další 3 nové obce: Liboš, Strukov a Štěpánov a v roce 2013 přistoupila obec Vilémov. V září 2014 vystoupila obec Žerotín. V současné době pokrývá MAS Moravská cesta katastrální území 22 obcí.

Na valné hromadě 25. 4. 2014 byly schváleny nové Stanovy MAS Moravská cesta, kde je v návaznosti na zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník uvedena změna názvu organizace na **MAS Moravská cesta, z. s.** Uvedená změna byla zveřejněna ve veřejných rejstřících a je užívána od 29. 8. 2014.

Zdůvodnění výběru území

Výběr území specifikují především společné znaky regionu, společné problémy a mezilidské vztahy.

Společným znakem v území je přirozená spádovost do ORP Litovel a ORP Olomouc, dopravní a meziobecní vazby, řešení společných problémů v obcích, přítomnost CHKO Litovelské Pomoraví a v neposlední řadě krajové tradice a typické hanácké nářečí. Obyvatelé jsou v jednotlivých obcích také provázáni příbuzenskými vztahy a spolková činnost se vyznačuje spoluprací členů z několika obcí.

Místní specifika

Území místní akční skupiny je specifické tím, že se zde v rámci malého území vyskytují **rozdílné krajinné prvky** (které mají vliv i na další znaky oblasti). Významným atributem, který ovlivňuje do značné míry život v území, je existence chráněné krajinné oblasti.

Druhým nepřehlédnutelným znakem území je ***řada turistických zajímavostí,*** koncentrovaná na poměrně malém území. Jedná se o tyto areály: Hrad Bouzov, Město Litovel, Mladečské a Javoříčské jeskyně, Arboretum v Bílé Lhotě, Hanácký skanzen v Příkazech, Zámek Nové Zámky v Mladči, Muzea – Muzeum tradic a řemesel na Bouzově Muzeum Litovel, Vesnické muzeum v Cholině, Muzeum harmonik)

Turistům se také nabízí široké možnosti **sportovního vyžití** v oblasti turistiky, cykloturistiky, vodní turistiky a hippoturistiky. Oblast je vybavena cyklotrasami a cyklostezkami, které je třeba dále rozvíjet a udržovat. V letních měsících navštěvují území stovky cykloturistů, kteří dávají přednost mírně zvlněnému nebo rovinatému terénu. Řeka Morava je také oblíbenou destinací vodáků.

Přirozeným centrem MAS je **město Litovel**, které je přezdíváno „Hanácké Benátky". V Litovli (včetně místních částí) žije cca 1/3 obyvatel MAS. Litovel je také obcí s rozšířenou působností, do které spadá 14 z 22 obcí MAS.

Území MAS také velmi silně ovlivňuje ***bezprostřední blízkost krajského města Olomouc***, která má na život občanů v MAS několik zásadních dopadů – dojížďka do práce, příměstská turistika apod.

Nezanedbatelnou součástí života regionu je orientace na **environmentální výchovu.** V regionu působí - Sluňákov – Centrum ekologických aktivit města Olomouce v Horce nad Moravou, které nabízí pestrou nabídku programů zaměřených na ekologii, přírodovědné poznatky, ale také další otázky související s pobýváním lidí v krajině. K výuce slouží vzdělávací biocentrum s rybníkem, tůněmi, loukami a nově založeným druhově pestrým lesem.

Krajové hanácké **tradice** jsou udržovány prostřednictvím místních spolků a národopisných souborů - Pantla z Nákla, Hanačka z Litovle, Cholinka z Choliny.

Tradiční **zemědělství** hraje také svou neopomenutelnou roli. Na území MAS působí několik větších zemědělských podniků – ZD Unčovice, ZD Haňovice, Bouzovská zemědělská a.s., které dlouhodobě určují hospodaření v krajině. V současné době se v regionu rozrůstá i podnikání drobných zemědělců – Doubravský dvůr apod.

Dalším specifikem území je rozdělení obcí na **množství místních částí**. Specifikem regionu je značný počet místních částí obcí, 22 obcí se dělí na 69 dílčích katastrálních území. Území tak získává typicky venkovský charakter s naprosto většinovým zastoupením sídel do 500, resp. 300 obyvatel. Město Litovel zaujímá pouze 27 % obyvatelstva území. Přibližně 8,5 tisíce obyvatel (cca 31%) žije v sídlech do 500 obyvatel, což je počet o něco málo vyšší než počet obyvatel města Litovel.

Obrázek 4 - Území MAS Moravská cesta - místní části

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 2 - Přehled místních částí v jednotlivých obcích

Obec	Místní části
Bílá Lhota	Bílá Lhota, Červená Lhota, Hrabí, Hradečná, Měník, Pateřín, Řimice
Bouzov	Bezděkov, Blážov, Bouzov, Doly, Hvozdečko, Jeřmaň, Kadeřín, Kovářov, Kozov, Obectov, Olešnice, Podolí, Svojanov
Haňovice	Haňovice, Kluzov
Křelov-Břuchotín	Křelov, Břuchotín
Liboš	Liboš, Krnov
Litovel	Březové, Chořelice, Chudobín, Litovel, Myslechovice, Nasobůrky, Nová Ves, Rozvadovice, Savín, Tři Dvory, Unčovice, Víska
Luká	Březina, Javoříčko, Ješov, Luká, Střemeníčko, Veselíčko
Mladeč	Mladeč, Nové Zámky, Sobáčov
Náklo	Lhota n. M., Mezice, Náklo
Příkazy	Hynkov, Příkazy
Štěpánov	Štěpánov, Březce, Moravská Huzová, Benátky, Stádlo
Obce, které se nečlení na místní části: Červenka; Dubčany; Horka nad Moravou; Cholina; Měrotín; Pňovice; Skrbeň; Slavětín; Strukov, Střeň; Vilémov	

(Zdroj: vlastní zpracování)

<u>Shrnutí</u>

Závěrem lze říci, že potenciál území z hlediska geografického, environmentálního, turistického i kulturního a společenského je oproti jiným lokalitám v České republice skutečně významný. Je třeba jej však vhodně podpořit relevantními projekty, které přispějí ke kvalitě života v oblasti a zatraktivní toto území nejen pro turisty, ale i pro místní obyvatele. Charakteristické znaky území lze heslovitě shrnout do několika bodů:

- Pestrá a hodnotná krajina
- Množství turistických zajímavostí
- Široké možnosti turistiky
- Návaznost na město Olomouc
- Orientace na environmentální výchovu
- Venkovské (hanácké) tradice
- Množství malých sídel - místních částí (do 300 - 500 obyvatel)

1.2 Základní informace o MAS Moravská cesta

1.2.1 Identifikace právnické osoby a její orgány

MAS Moravská cesta, z. s. je subjektem, který vznikl v roce 2005 jako místní partnerství podnikatelů, obcí a neziskových organizací. Formálně se občanské sdružení ustavilo v červnu roku 2006.

Tabulka 3 - Základní identifikační údaje žadatele

Identifikace žadatele	MAS Moravská cesta, z. s.
Právní forma	Zapsaný spolek
IČO	270 37 932
Adresa sídla	Svatoplukova 16, 784 01, Červenka
Internetové stránky	www.moravska-cesta.cz
NUTS II.	Střední Morava
NUTS III.	Olomoucký kraj
ORP	Litovel, Olomouc, Šternberk
Předseda MAS	Julie Zendulková, Přátelé Sobáčovského rybníka, Tel.: 724 111 510, julie.zendulkova@moravska-cesta.cz
Místopředsedové MAS	Marek Ošťádal, starosta obce Náklo Tel.: 603 777 284, starosta@naklo.cz Alena Sedlářová, místostarostka obce Bílá Lhota Tel. 724 184 368; obec@bilalhota.cz
Hlavní manažer SCLLD	Ing. Miloslava Hrušková Tel. 777 562 205, miloslava.hruskova@moravska-cesta.cz
Manažer MAS	Julie Zendulková Tel. 724 111 510, julie.zendulkova@moravska-cesta.cz

(Zdroj: vlastní zpracování)

1.2.2 Popis místního partnerství

Účelem spolku je rozvoj regionu Moravská cesta, naplňováním společných zájmů členů spolku, koordinací spolupráce veřejného sektoru, NNO a podnikatelské sféry metodou LEADER realizace rozvojové strategie regionu prostřednictvím následujících činností:

a) tvorba strategií a plánů rozvoje regionu,
b) koordinace rozvoje regionu ve všech oblastech,
c) všestranný rozvoj regionu (včetně obnovy a zhodnocení kulturního a přírodního dědictví regionu),
d) propagace regionu a jeho turistického potenciálu,
e) podpora a vytváření nových forem ekonomického a turistického využití krajiny se zřetelem na uchování a zlepšování jejich hodnot,
f) ochrana krajiny, sídel a jejich hodnot jako jediného základního prostředku pro spokojený a zdravý život obyvatel regionu a rozvoj odvětví podnikání, zejména turistického ruchu a zemědělství,
g) podpora cyklistické dopravy v regionu,
h) podpora ochrany sídel před povodněmi obnovou vodního režimu v krajině a šetrným hospodařením,

i) obnova a údržba kulturních památek nebo charakteristických stavebních prvků v krajině,
j) podpora multifunkčního zemědělství,
k) podpora zlepšování a ochrany stavu životního prostředí v regionu,
l) služby při financování projektů k rozvoji regionu,
m) vytváření a provoz informačního systému za účelem shromáždění informací prospěšných k rozvoji regionu,
n) součinnost se zahraničními subjekty, které mají vztah k regionu,
o) příprava informačních a metodických materiálů a školních pomůcek,
p) výchova, vzdělávání a osvěta dětí a mládeže,
q) spolupráce na rozvoji lidských zdrojů,
r) zvyšování potenciálu obyvatel regionu zajištěním možnosti vzdělávání a soustavné osvěty,
s) provoz informačního centra a jeho koordinace a rozvoj,
t) spolupráce s orgány státní správy a samosprávy na rozvojových aktivitách,
u) partnerství se subjekty, které významně ovlivňují a podílí se na rozvoji regionu,
v) poradenská činnost,
w) spolupráce – společné projekty spolku v rámci státu, EU a dalších zemí,
x) činnosti spojené se spoluprací s orgány Evropské unie v rámci rozvoje regionu,
y) vydávání tiskovin a publikací,
z) koordinace značky Haná regionální produkt®.

Tabulka 4 - Seznam členů MAS Moravská cesta - zájmové skupiny

SEZNAM ČLENŮ - MAS MORAVSKÁ CESTA, z.s.				
	Název subjektu/jméno	**Zástupce**	**ICO**	**Místo působnosti**
Obce				
1.	Město Litovel	Viktor Kohout	00299138	Litovel
2.	Obec Bílá Lhota	Alena Sedlářová	00298662	Bílá Lhota
3.	Obec Bouzov	Ing. Zdeněk Foltýn	00298719	Bouzov
4.	Obec Červenka	Ing. Vladimír Navrátil	00635740	Červenka
5.	Obec Dubčany	Karel Stejskal	00576221	Dubčany
6.	Obec Haňovice	Arnošt Vogel	00635723	Haňovice
7.	Obec Horka nad Moravou	Ondřej Tománek	00298948	Horka nad Moravou
8.	Obec Cholina	Pavla Bezová	00299006	Cholina
9.	Obec Křelov - Břuchotín	Jiří Spurný	63028255	Křelov
10.	Obec Liboš	Jan David	00635758	Liboš
11.	Obec Luká	František Lakomý	00299171	Luká
12.	Obec Měrotín	David Kočí	00635341	Měrotín
13.	Obec Mladeč	Ing. Ladislav Rapčák	00292219	Mladeč
14.	Obec Náklo	Marek Ošťádal	00299251	Náklo
15.	Obec Pňovice	Radovan Štábl	00635731	Pňovice
16.	Obec Příkazy	Ing. Jaroslav Sívek	00228711	Příkazy
17.	Obec Skrbeň	Tomáš Spurný	00635693	Skrbeň
18.	Obec Slavětín	Jitka Doubravová	00635332	Slavětín

19.	Obec Strukov	Jiří Hubáček	00635634	Strukov
20.	Obec Střeň	Mgr. Jiří Nevima	47997265	Střeň
21.	Obec Štěpánov	Mgr. Jiří Šindler, CFCI	00299511	Štěpánov
22.	Obec Vilémov	Ing. Vladimír Huf	00635316	Vilémov
Školy				
1.	Základní škola a Mateřská škola Horka nad Moravou, příspěvková organizace	Mgr. Kateřina Glosová	70981493	Horka nad Moravou
2.	Základní škola a Mateřská škola Náklo, okres Olomouc, příspěvková organizace	Mgr. Jiří Peřina	75029952	Náklo
3.	Základní škola a mateřská škola Skrbeň, příspěvková organizace	Mgr. Jarmila Kulatá	70986215	Skrbeň
Neziskový sektor				
1.	Muzejní společnost Litovelska, občanské sdružení	Mgr. Zdenka Frištenská	26657716	Litovel
2.	Český svaz chovatelů Základní organizace Štěpánov	Ing. Petr David	68347294	Štěpánov
3.	Haňovští (spolek pro zachování kulturních a společenských tradic)	Ing. David Číhal	27049400	Haňovice
4.	Historický spolek Kirri	David Křížan	22664289	Pňovice
5.	Modrá Velryba	Jiřina Dostálová	26624087	Bílá Lhota
6.	Národopisný soubor Cholinka, z.s.	Hana Blažková	26987767	Cholina
7.	Národopisný soubor Pantla, z.s.	Mgr. Petr Ošťádal	64630901	Náklo
8.	Přátelé Sobáčovského rybníka	Julie Zendulková	22874194	Mladeč - Sobáčov
9.	Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.	Mgr. Michal Bartoš	27784525	Horka nad Moravou
10.	Speranza 2005 z.s.	Josef Osmančík, Věra Furišová	26644941	Luká
11.	Zlatohlávek, o.s.	Ivo Jeniš, Ing. Zdeněk Beil	27054217	Mladeč
12.	SAGITARIA - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy	Mgr. Michal Krátký	41031547	Křelov
13.	SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů v Července	Jiří Ženožička	66181232	Červenka

14.	SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů Cholina	Zdeněk Valouch	64991369	Cholina
15.	Tělocvična Jednota SOKOL Řimice	Sedlář Pavel	60803088	Bílá Lhota - Řimice
16.	Tělocvičná jednota Sokol Náklo	Milan Labonek	61989576	Náklo
17.	Tělovýchovná jednota Doubrava Haňovice, z.s.	Radek Šperlich	45237590	Haňovice
18.	Cyklistika Střeň	Michal Frantík	26573679	Střeň
19.	ARCUS – onko centrum, z.s.	Jana Koželská	48282502	Luká
Církevní organizace				
1.	Ing. Oldřich Palička	Ing. Oldřich Palička		Bouzov, Bílá Lhota, Cholina, Chudobín, Luká, Měrotín, Vilémov
2.	Římskokatolická farnost Litovel	Mgr. Josef Rosenberg, PhDr. Hana Likešová	48770841	Litovel
3.	Charita Šternberk	Ing. Ludmila Zavadilová	45238642	Litovel
Podnikatelé				
1.	EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.	Mgr. Martin Štainer, Ph.D.	26840570	Křelov
2.	Hana Kuželová	Hana Kuželová	63317699	Křelov
3.	Ing. Libor Tandler	Ing. Libor Tandler	73161918	Příkazy
4.	Ing. Petr Čamek	Ing. Petr Čamek	68916639	Litovel
5.	Ing. Petr Hajduček	Ing. Petr Hajduček	42065739	Skrbeň
6.	Jan Vlk	Jan Vlk	11191210	Příkazy
7.	MORAVIA-BAGR s.r.o.	Josef Bábek	65140753	Litovel
8.	Radek Kubíček	Radek Kubíček	42008441	Příkazy
9.	STALAGMIT, a.s.	Zdeněk Olbert	27377342	Mladeč
10.	Zemědělské družstvo Haňovice	Ing. Marie Slánská	00147346	Haňovice
11.	Zemědělské družstvo Unčovice	Ing. Milada Měsícová, Marie Kejvalová	00147630	Unčovice
12.	Regiokavárna a Potraviny Ječmínek s.r.o.	Monika Blažková	01483692	Červenka, Litovel

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkový počet členů MAS Moravská cesta nyní dosahuje hodnoty 59. Souhrnný pohled na zájmové skupiny nabízí tabulka 5 níže, která ukazuje jednotlivé procentní podíly zájmových skupin.

Tabulka 5 - Souhrnná tabulka podílu jednotlivých zájmových skupin na celkovém počtu členů

Název zájmové skupiny	Počet členů	Podíl v %
Obce	22	37,29 %
Školy	3	5,08 %
Neziskový sektor	19	32,20 %
Církevní organizace	3	5,08 %
Podnikatelé	12	20,34 %
CELKEM	**59**	**100,00%**

(Zdroj: vlastní zpracování)

1.3 Zkušenosti s rozvojem území

V prvním programovacím období (2008 - 2013) MAS Moravská cesta rozdělila mezi obce, podnikatele a neziskové organizace 38 milionů korun a podpořila 98 projektů v deseti výzvách. Zapojili jsme se rovněž do několika projektů spolupráce. S MAS Moravský kras a MAS Regionem Poodří jsme u nás na Bouzově pomohli vybudovat **muzeum Tradic a řemesel**, pořídili jsme **vybavení (velkoplošný stan, pivní sety a propagační stánky)**, jež slouží spolkům a neziskovým organizacím při pořádání jejich akcí a vznikla studie o **mapování technických památek**, díky níž jsou na světě dvě publikace. Další projekt spolupráce se opět vracel k tradicím a uvítaly ho zejména národopisné soubory z naší, ale také partnerských MASek: MAS Partnerství Moštěnka, MAS Podhostýnska a slovenská MAS Malohont. Jednalo se o projekt **Kroje našich krajů** a místní soubory Pantla z Nákla, Cholinka z Choliny a Hanačka z Litovle díky němu získaly nové kroje. V rámci projektu **Nová energie pro regionální značku Haná** jsme zase pořídili propagační materiály pro šikovné řemeslníky a výrobce z regionu. V tomto případě jsme spolupracovali s MAS Prostějov venkov, MAS Partnerství Moštěnka a MAS Uničovsko. Dalšími projekty jsme podpořili vydání publikace nejzajímavějších příběhů z místních kronik – **Příběhy našich kronik**, vydání propagačních materiálů pro certifikované výrobce a zavedení certifikace služeb značkou Haná regionální produkt – **Cílem společného snažení je rozvoj regionálního značení**.

Na území MAS Moravská cesta byl v minulém období realizován úspěšný projekt s názvem **Živé akce na Moravské cestě**, jehož hlavním cílem bylo zlepšení atraktivity společenských, kulturních, sportovních a volnočasových akcí realizovaných v regionu MAS Moravská cesta. Projekt přispěl i k rozvoji partnerské spolupráce místních komunit a institucí. Celkem bylo podpořeno 20 projektů v této oblasti. Například byly podpořeny akce pořádané ze strany SDH, TJ Sokol nebo ze strany samotných obcí (koncerty, hody, pohádkový les a další).

Obrázek 5- Pohádkový les (Bílá Lhota)

Obrázek 6 - Školní olympiáda - ZŠ a MŠ Náklo

Získávání dovedností pro zlepšení činnosti Místní akční skupiny Hříběcí hory

MAS Moravská cesta byla koučujícím partnerem pro MAS Hříběcí hory, o. s. v rámci projektu Získávání dovedností pro zlepšení činnosti Místní akční skupiny Hříběcí hory, opatření III.4.1. PRV – Získávání dovedností, animace a provádění.

Účelem spolupráce bylo zajištění odborné asistence při tréninkové výzvě MAS Hříběcí hory, zaškolení výběrové komise, semináře, příklady dobré praxe a metodické vedení projektové manažerky.

Místní akční skupina Hříběcí hory, o. s. (dále jen MAS HH) je nepodpořenou MAS v rámci Leaderu, opatření IV. 1.1. Implementace místní rozvojové strategie, avšak velmi úspěšně realizuje od roku 2010 projekty spolupráce.

V roce 2010 se MAS HH spojila s MAS – Partnerství Moštěnka, o.s. a společně naplánovali projekt „Po formanských stezkách – křížem krážem Moštěnkou a Hříběcími horami" zaměřený na rozvoj hippoturistiky. V rámci tohoto projektu v letech 2011- 2012 bylo vyznačeno celkem 158 km hippotras. Na trase byla umístěna rozhledna o výšce 15 m, replika vodního mlýna a více než třicet odpočívadel s informační tabulí a úvazištěm pro koně.

V roce 2011 MAS HH navázala spolupráci s Místní akční skupinou Vizovicko a Slušovicko, o.s., se kterou realizovala společný projekt „Obnovme prameny střední Moravy" zaměřený na výstavbu a revitalizaci studánek, studní, pramenů a napajedel.

Koncem roku 2011 tyto dvě české MAS navázaly spolupráci se slovenskou MAS Malohont a připravily společný projekt Očami po krajině - Očima po krajině zaměřený na výstavbu rozhleden, altánků, přírodních vyhlídkových míst a realizaci společných měkkých výstupů. V lednu 2013 byl tento projekt vybrán k podpoření a od února začala jeho realizace. Místní akční skupina Hříběcí hory, o. s. má zkušenosti s realizací projektů spolupráce.

1.3.1 Zmapování strategií v regionu

1.3.1.1 Vyhodnocení strategie MAS 2007-2013

Strategický plán Leader „Hanáci se rozkévalê – včel ôvidite" vznikl kombinací komunitní metody s důrazem na zapojení veřejnosti při strategickém plánování území a expertní metody, která spočívala ve vytváření podkladových analýz území. Strategický plán Leader se vytvářel souběžně s Integrovanou strategií rozvoje území „Hanáci ke zdraví a prosperitě".

Realizace Strategického plánu Leader byla podpořena v roce 2008.

MAS Moravská cesta v letech 2008 – 2013 podpořila 98 projektů místních žadatelů za 38 milionů korun. Přesný počet realizovaných projektů v daných obcích je uveden v tabulce níže. Doplněna je i výše dotace u každého realizovaného projektu. Projekty jsou rozděleny do tří základních oblastí: obce, neziskové organizace či podnikatelé.

Tabulka 6 - Přehled realizovaných projektů na území MAS v letech 2008 - 2013

	výše dotace				počet projektů			
	CELKEM			CELKEM	CELKEM			CELKEM
Obec	Obec	NNO	Podnikatelé		Obec	NNO	Podnikatelé	
Bílá Lhota	1 236 112	1 253 103	2 087 023	**4 576 238**	4	4	2	**10**
Bouzov	1 348 851	636 693	302 500	**2 288 044**	2	3	1	**6**
Červenka	1 920 629	399 932	0	**2 320 561**	4	1	0	**5**
Dubčany	227 414	0	0	**227 414**	1	0	0	**1**
Haňovice	943 036	726 930	100 800	**1 770 766**	2	2	1	**5**
Horka nad Moravou	527 163	310 230	0	**837 393**	3	2	0	**5**
Cholina	406 225	220 282	855 000	**1 481 507**	2	2	1	**5**
Křelov - Břuchotín	2 286 441	3 256 923	531 429	**6 074 793**	4	9	1	**14**
Liboš	304 610	0	0	**304 610**	1	0	0	**1**
Litovel	739 462	589 852	863 426	**2 192 740**	1	3	3	**7**
Luká	1 144 321	1 843 476	818 344	**3 806 141**	2	4	2	**8**
Měrotín	1 487 266	152 080	0	**1 639 346**	3	1	0	**4**
Mladeč	1 716 253	354 066	282 633	**2 352 952**	1	2	1	**4**
Náklo	572 085	699 120	0	**1 271 205**	1	3	0	**4**
Pňovice	342 610	0	0	**342 610**	1	0	0	**1**
Příkazy	1 761 396	0	223 950	**1 985 346**	2	0	1	**3**
Skrbeň	1 817 951	0	231 206	**2 049 157**	4	0	1	**5**
Slavětín	934 221	0	197 079	**1 131 300**	3	0	1	**4**
Střeň	337 350	0	0	**337 350**	2	0	0	**2**
Strukov	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**
Štěpánov	100 448	568 998	0	**669 446**	1	2	0	**3**
Vilémov	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**
Žerotín	365 342	0	0	**365 342**	1	0	0	**1**
CELKEM	**20 519 186**	**11 011 685**	**6 493 390**	**38 024 261**	**45**	**38**	**15**	**98**

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pro lepší názornost byla vytvořena mapa, která je představena na následujícím obrázku 7. Zobrazuje počet podpořených projektů ve 23 obcích MAS Moravská cesta. V každé obci je vyobrazeno, kolik projektů bylo realizováno v daném sektoru. Jako v tabulce 6, jedná se o sektor obce, neziskové organizace a podnikatelé.

Pouze obecní projekty byly realizovány v obcích Pňovice, Žerotín, Liboš a Dubčany. V obcích Červenka, Střeň, Štěpánov, Náklo a Horka nad Moravou realizovaly své projektové záměry pouze obce a neziskové organizace, podnikatelé své projektové záměry nezrealizovali. V některých obcích se naopak zapojily pouze obce a podnikatelé a neziskové organizace zde chybí. Jsou to Slavětín, Příkazy a Skrbeň. V obcích Bouzov, Bílá Lhota, Mladeč, Luká, Cholina, Haňovice, Litovel a Křelov – Břuchotín byly realizovány projekty ze strany všech tří sektorů.

V obcích Strukov a Vilémov žádné projektové záměry realizovány nebyly.

Obrázek 7 - Přehled podpořených projektů v obcích MAS Moravská cesta (dle sektorů)

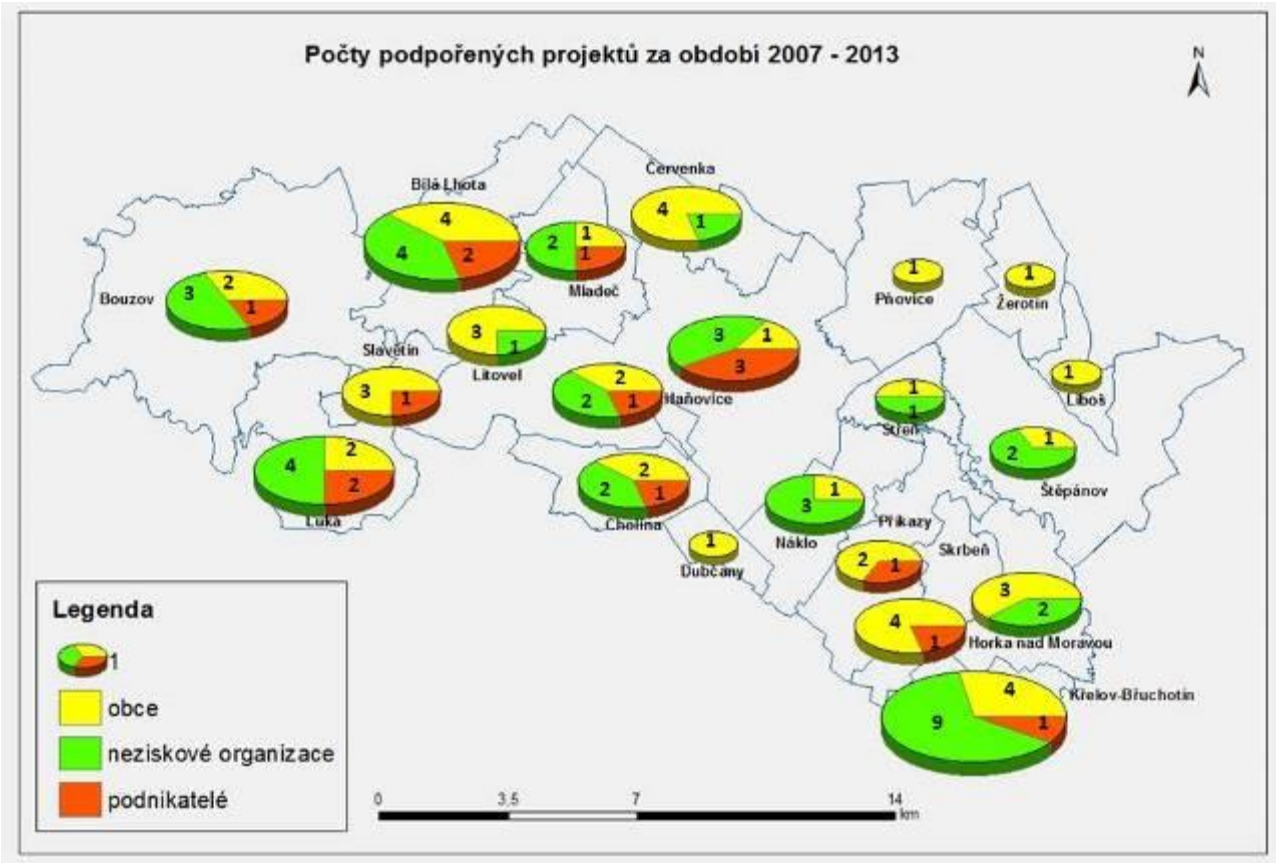

(Zdroj: vlastní zpracování)

Graf 2 - Přehled výše dotace dle sektorů v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta

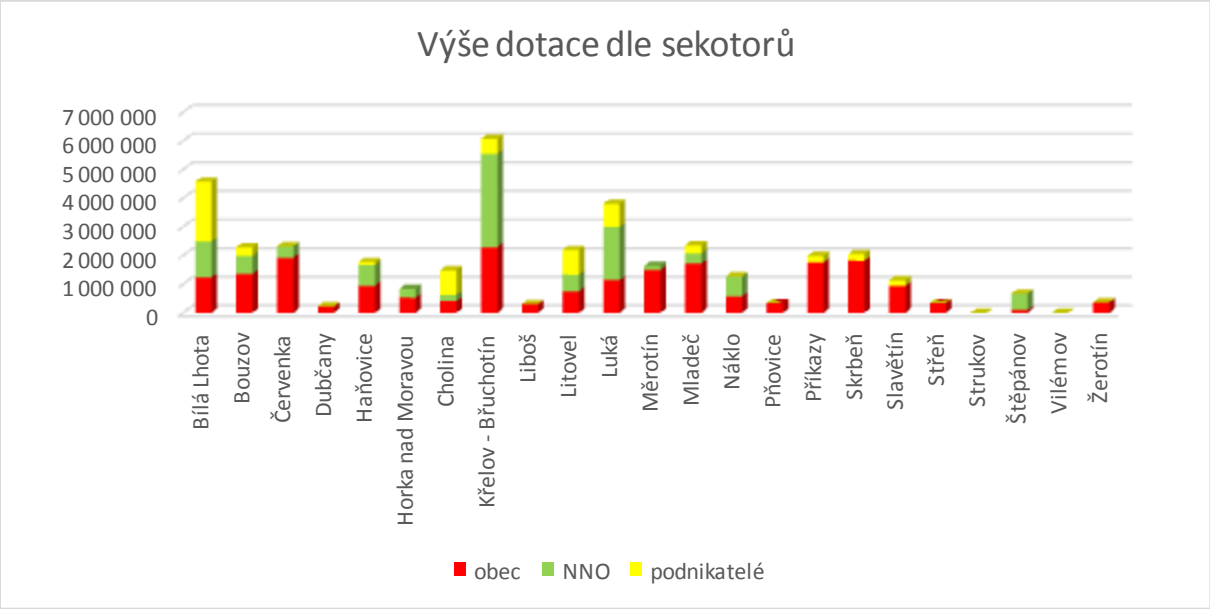

(Zdroj: vlastní zpracování)

1.4 Definování odpovědností za realizaci

Nejvyšším orgánem MAS je Valná hromada, která schvaluje finální verzi strategie. Odpovědnost za přípravu a realizaci strategie má výbor spolku, který zároveň plní roli pracovní skupiny Rozvoj regionu. Mezi jeho hlavní kompetence patří schvalování dílčích výstupů strategie v průběhu tvorby a na konci jednotlivých fází a schvalování zásadních změn projektu tvorby strategie.

Výbor spolku má odpovědnost za přípravu strategie i její realizaci, schází se pravidelně několikrát ročně. Průběžný monitoring a evaluaci provádí manažer SCLLD, který je zaměstnancem MAS Moravská cesta, z. s.

Obrázek 8 - Struktura strategie CLLD

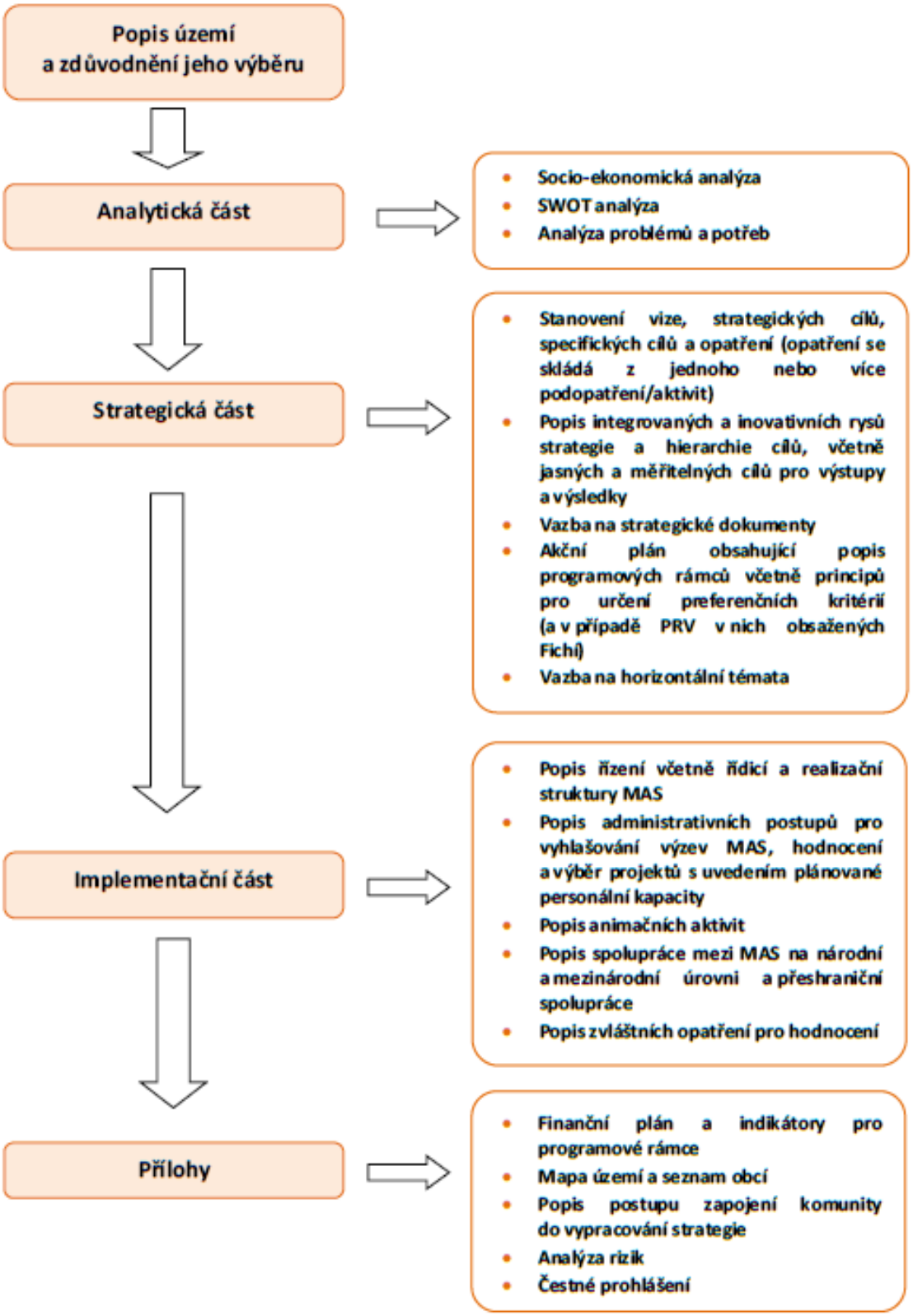

(Zdroj: MPIN 2014 – 2020)

2 Analytická část

2.1 Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství do přípravy ISÚ

Strategie byla zpracována participativní i expertní metodou, které byly vzájemně provázány.

Základní přehled průběhu zpracování strategie:

	Pololetí/rok / Aktivity	1.pol./ 2012	2.pol./2012	1.pol./2013	2.pol./2013	1.pol./2014	2.pol./2014	1.pol./2015	2.pol./2015
A. Participativní zpracování strategie	Anketa	■							
	Řízené rozhovory se starosty		■						
	Dotazníkové šetření mezi NNO	■	■						
	Dotazníkové šetření mezi podnikateli	■	■						
	Veřejná projednání pro širokou veřejnost z území celé MAS Moravská cesta			■	■				
	Veřejná projednání v jednotlivých obcích					■			
	Pilotní komunitní plánování v obci Náklo					■			
B. Expertní zpracování strategie	Jednání pracovní skupiny Školství				■		■	■	
	Jednání pracovní skupiny Životní prostředí			■					■
	Jednání pracovní skupiny Rozvoj regionu			■	■	■	■	■	■
	Jednání pracovní skupiny Podnikatelé			■					■
	Jednání pracovní skupiny Sociální služby								■

Z výše uvedeného harmonogramu vyplývá, že počáteční jednání k přípravě a následného zpracování strategie probíhala od roku 2012. Z počátku proběhla anketa, řízené rozhovory se starosty členských obcí a také dotazníková šetření mezi dotčenými subjekty v regionu – NNO, podnikatelé. V dalším období 2013 – 2014 byla realizována veřejná projednání v jednotlivých obcích doplněná o komunitní plánování v obci Náklo.

Graf 3 - Celkové složení účastníků veřejných projednání v obcích

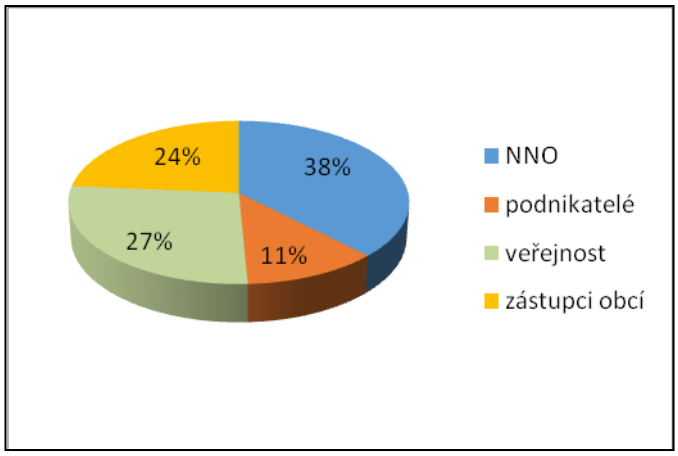

(Zdroj: vlastní zpracování)

Graf znázorňuje celkové složení účastníků veřejných projednání, pro lepší interpretaci je využito procentuální zastoupení jednotlivých subjektů. Nejvyššího zastoupení dosáhly NNO, poté veřejnost a na posledních místech zástupci jednotlivých obcí a podnikatelé.

Detailní přehled složení účastníků veřejných projednání v jednotlivých obcích znázorňuje Tabulka 7. Celkový počet účastníků dosahuje hodnoty 199, z nichž největší zastoupení představují NNO, což vyplývá i z výše uvedeného Grafu 3. V této souvislosti je nutné podotknout, že v některých obcích byla zaznamenána nulová účast ze strany veřejnosti (9 obcí) a podnikatelských subjektů (12 obcí). Přitom tyto dvě skupiny jsou významnými činiteli v oblasti rozvoje obce.

Tabulka 7 - Přehled účastníků veřejných projednání

		Počet účastníků				
Obec	**Pevné datum**	NNO	Podnikatelé	Veřejnost	Zástupci obcí	**Celkem**
Bílá Lhota	*neproběhlo*	0	0	0	0	**0**
Bouzov	19. 5. 2014	2	6	1	3	**12**
Červenka	26. 5. 2014	0	2	1	1	**4**
Dubčany	18. 6. 2014	0	0	0	4	**4**
Haňovice	27. 5. 2014	2	1	9	3	**15**
Horka nad Moravou	6. 5. 2014	7	3	4	2	**16**
Cholina	24. 4. 2014	5	0	3	2	**10**
Křelov - Břuchotín	22. 4. 2014	12	0	0	3	**15**
Liboš	13. 5. 2014	0	1	5	3	**9**
Litovel	29. 4. 2014	3	1	0	2	**6**
Luká	29. 5. 2014	5	4	5	2	**16**
Měrotín	2. 6. 2014	2	0	0	3	**5**
Mladeč	12. 5. 2014	2	0	4	1	**7**
Náklo	20. 3. 2014	15	0	0	1	**16**
Pňovice	9. 4. 2014	3	0	1	1	**5**
Příkazy	2. 4. 2014	10	2	7	6	**25**
Skrbeň	14. 4. 2014	2	1	11	2	**16**
Slavětín	*neproběhlo*	0	0	0	0	**0**
Strukov	23. 4. 2014	0	0	0	6	**6**
Střeň	16. 4. 2014	3	0	1	1	**5**
Štěpánov	*neproběhlo*	0	0	0	0	**0**
Vilémov	15. 4. 2014	2	2	2	1	**7**
	Celkem	**75**	**23**	**54**	**47**	**199**

(Zdroj: vlastní zpracování)

Územní hledisko konaných veřejných projednání v roce 2014 je zobrazeno na následujícím obrázku 9.

Obrázek 9 - Komunitní projednávání v jednotlivých obcích regionu MAS Moravská cesta

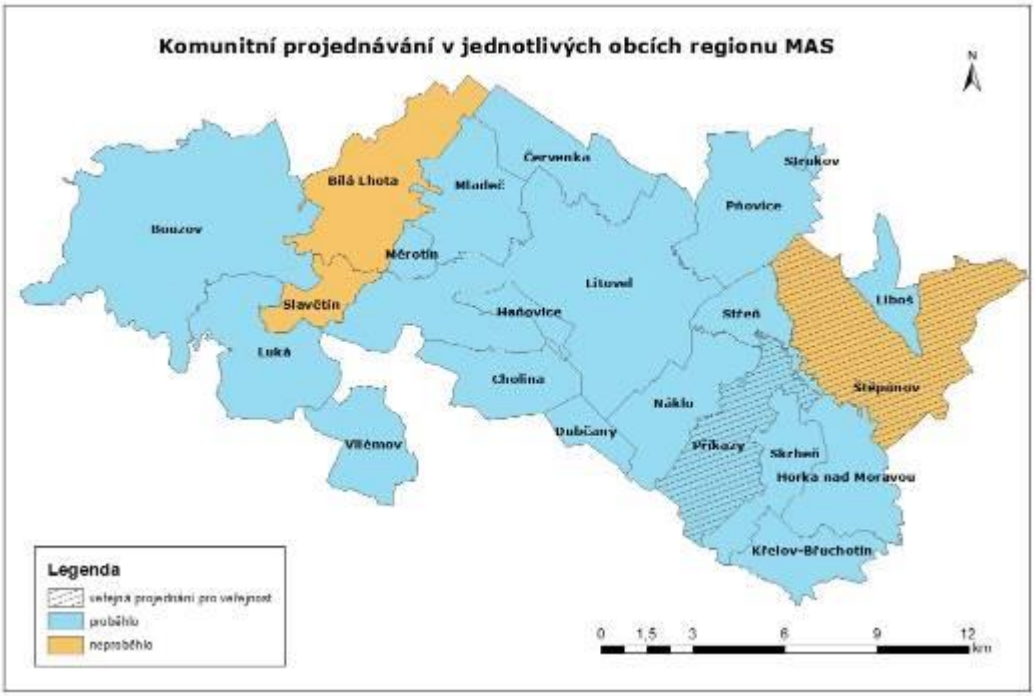

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 10 - Pracovní skupina Životní prostředí

V tomto období se konaly i jednání pracovních skupin, ve kterých jsou sdruženi odborníci věnující se oblasti školství, životního prostředí, rozvoji regionu, podnikatelskému prostředí, sociálních služeb. Spolu s upřesňováním podmínek jednotlivých operačních programů bylo nutné tato setkání opakovat a intenzivně se věnovat jednotlivým tematickým oblastem. Tento způsob projednávání probíhal především v roce 2015.

Detailní informace k této kapitole jsou doplněny v Příloze č. 3.

2.1.1 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie

Na zpracování strategie se podílel odborný tým, jehož konkrétní složení zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 8 - Složení odborného týmu při zpracování strategie

Jméno	Role v rámci MAS	Role při zpracování strategie
Julie Zendulková	Předsedkyně MAS	Koordinátor zpracování strategie, finalizace dokumentu
Ing. Miloslava Hrušková	Manažerka MAS	Odborný pracovník – analytická část a strategická část

Tomáš Šulák	Poradce MAS	Odborný pracovník – facilitace
Mgr. Hana Slováková	Externí spolupracovník MAS	Odborný pracovník – poradenství
Ing. Aneta Műllerová	Externí spolupracovník MAS	Odborný pracovník – statistické údaje, analytické podklady

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 9 - Složení pracovní skupiny Rozvoj regionu

Marek Ošťádal	Starosta obce Náklo
Alen Sedlářová	Starostka obce Bílá Lhota
Mgr. Zdeňka Frištenská	Muzejní společnost Litovelska, občanské sdružení
Ing. David Číhal	Haňovští (spolek pro zachování kulturních a společenských tradic)
David Kočí	Obec Měrotín
Tomáš Spurný	Obec Skrbeň
Ing. Marie Slánská	Zemědělské družstvo Haňovice
Ing. Petr Hajduček	Soukromý podnikatel
Mgr. Michal Krátký	SAGITARIA - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
Zdeněk Olbert	STALAGMIT, a. s.

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.2 Socioekonomická analýza

2.2.1 Současný stav území

Základní charakteristika území MAS Moravská cesta byla zpracována z dat získaných na dvou úrovních:

a) *Data z veřejně dostupných databází a statistické údaje* – informace poskytnuté z Českého statistického úřadu, Krajského úřadu Olomouckého kraje, Agentury ochrany přírody a krajiny a Okresní hospodářské komory Olomouc.

b) *Mapování současného stavu mezi obyvateli v regionu* – Od sběru dat formou ankety, přes dotazníkové šetření mezi starosty, podnikateli a neziskovými organizacemi, až po veřejná projednávání v jednotlivých obcích. Probíhalo ověření a aktualizace dat získaných z veřejně dostupných zdrojů.

Získané údaje byly vyhodnoceny a v relevantních případech srovnány s vyššími územními celky. Z provedené socioekonomické analýzy vyplynuly základní problémy v jednotlivých sledovaných oblastech a na veřejných projednáních a pracovních skupinách došlo k vymezení potřeb a potenciálu regionu. U sledovaných ukazatelů základní charakteristiky území byly definovány problémy a potřeby a stanoveny závěry. Problémy jsou dále promítnuty ve SWOT analýze a analýze problémů a potřeb, čímž dochází ke vzájemné propojenosti analytické části. Z vymezených potřeb vycházejí specifické cíle uvedené ve strategické části strategie.

Obrázek 11- Schéma zpracování analytické části strategie

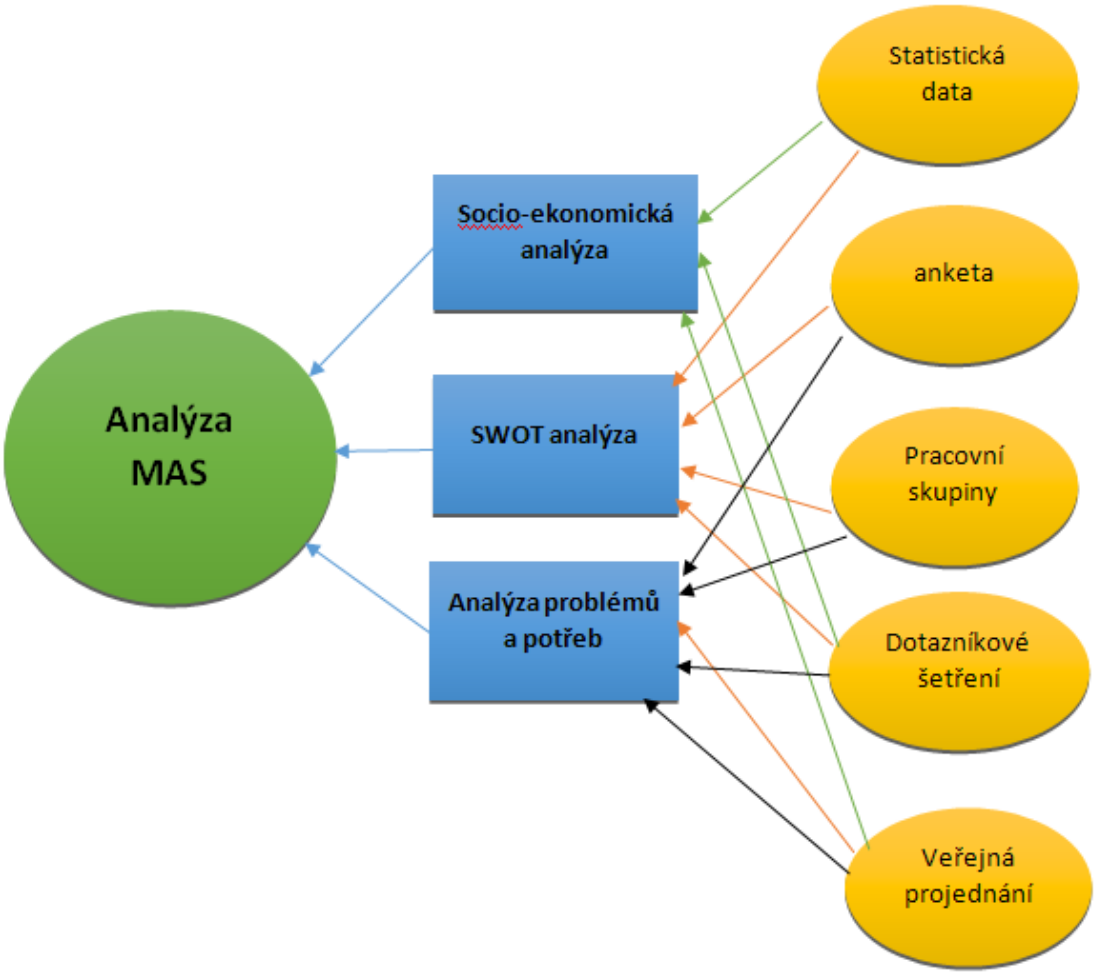

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.2.1.1 Obyvatelstvo

Následující kapitola se věnuje vývoji počtu obyvatel na území MAS Moravská cesta. Základním ukazatelem je počet obyvatel v jednotlivých obcích a jeho vývoj v časovém období 2008 – 2014. Analyzovány byly i informace týkající se počtu narozených dětí, dále vzdělanostní struktuře či migraci.

Graf 4 - Počet obyvatel v jednotlivých obcích k 31. 12. 2014

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Celkový počet obyvatel na daném území v roce 2014 se rovná 31 767 osob, nejvyšší počet obyvatel je zaznamenán u města Litovel a to 9 924, naopak nejnižší se objevil v obci Strukov, kde žije pouze 143 obyvatel.

V celkovém počtu obyvatel jsou ženy zastoupeny 50,4 % (16 022) a muži 49,6 % (15 745). Tento stav je zcela běžný, vždy většinou mírně převažuje počet žen nad počtem mužů. Dalším sledovaným ukazatelem je věková struktura obyvatelstva daného území. Nejčastější rozdělení obyvatelstva je na skupinu 0 – 14, která je zastoupena nejméně ze všech tří skupin. Další skupinou je 15 – 64 let, sem spadá nejvíce obyvatel, protože věková škála je zde velmi široká. A poslední skupinou 65 a více let převažuje nad první skupinou a to znamená, že ve sledovaném území převažuje podíl starších osob nad dětskou složkou.

Graf 5 - Vývoj počtu obyvatel na území MAS v letech 2008 -2014

Počet obyvatel na území MAS má od roku 2008 stoupající tendenci, každý rok dojde ke zvýšení počtu obyvatel. Nejvyšší meziroční nárůst byl v roce 2011, kdy vzrostl počet obyvatel oproti předchozímu roku o 147 osob. Ovšem celkový nárůst obyvatel mezi lety 2008 – 2014 činí 648 obyvatel. Důvod tohoto nárůstu může být přisuzován zvýšenému počtu narozených dětí, dále zvyšujícímu se počtu přistěhovalých a v neposlední řadě rostoucí počet výstavby nových rodinných domů na okraji obcí a vznik tzv. satelitů.

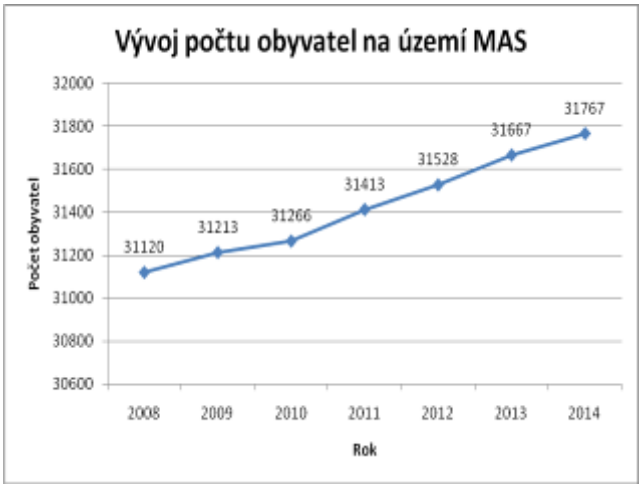

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Při srovnání s vývojem počtu obyvatel v Olomouckém kraji je zřejmé, že na území MAS Moravská cesta dochází k opačnému trendu, než v kraji. Počet obyvatel na území MAS stoupá, k čemuž přispívá zejména zvyšující se počet přistěhovalých osob.

Graf 6 - Vývoj počtu obyvatel Olomouckého kraje v letech 2008 - 2014

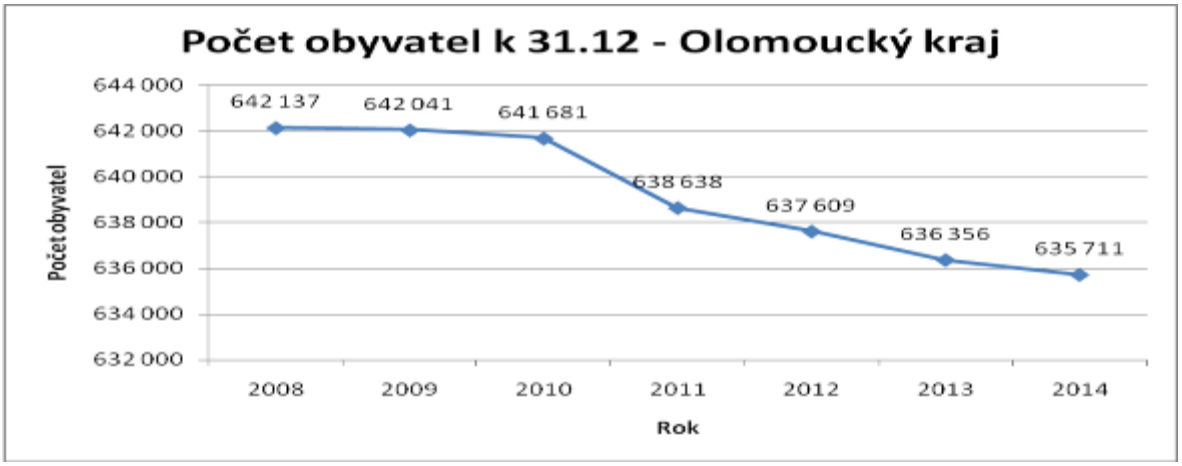

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Graf 7 - Vývoj počtu narozených dětí na území MAS

Nejvíce dětí se narodilo v roce 2009 (631 dětí), naopak nejméně v roce 2010 (322 dětí), kdy křivka vývoje zaznamenává nejvyšší propad. Od roku 2010 začíná počet narozených dětí mírně narůstat, dokládá to i rok 2014, kdy se na území MAS Moravská cesta narodilo 343 dětí.

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Demografický vývoj ukazuje, že dochází ke stárnutí populace. Počet seniorů vzrostl na území MAS od roku 2008 do roku 2014 téměř o 20 %. Tento trend odpovídá celorepublikovému vývoji. Jako jednu z příčin tohoto stavu lze uvést odcházení mladých lidí z venkova do větších měst a stále nízký počet narozených dětí ve srovnání s počtem starších osob 65 let. Proto je nutné zaměřit se na rozvoj zdravotních a sociálních služeb, jelikož potřeba starat se o tuto skupinu obyvatel bude v nejbližších letech narůstat.

Graf 8 - Vývoj počtu obyvatel nad 65 let na území MAS Moravská cesta

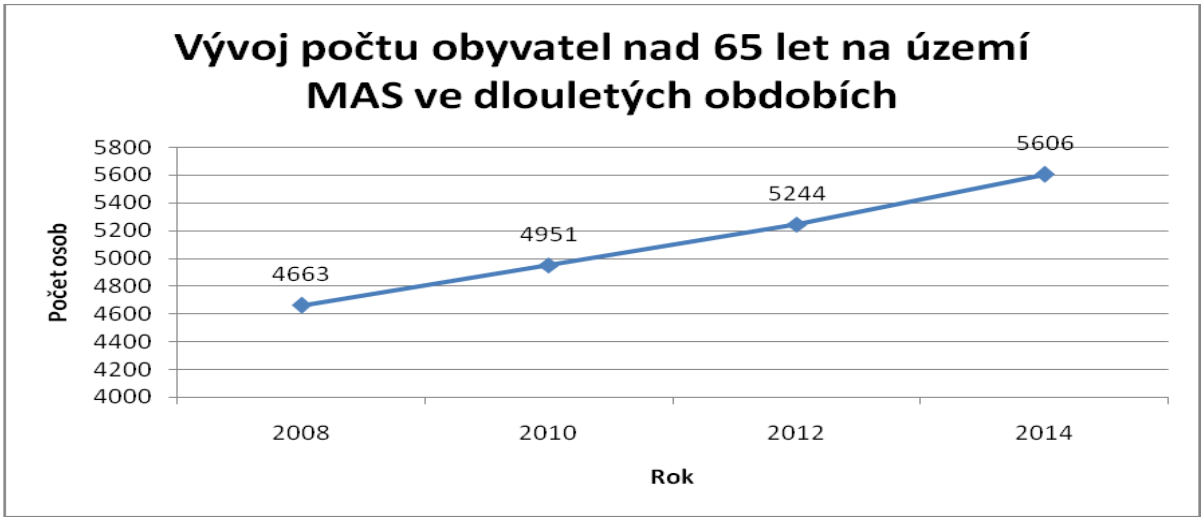

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Pro lepší interpretaci využíváme index stáří, který vyjadřuje, kolik obyvatel ve věku nad 65 let připadá na jedno dítě ve věkové skupině 0 -14 let. Pokud daný index převedeme na procenta, interpretace ukazatele je následující - kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let. Nejvyšší index stáří byl dosažen u obce Strukov, kdy na jedno dítě do 15 let připadají více jak 3 senioři starší 65 let. Naopak nejnižší hodnota indexu se objevila u obce Dubčany a to 0,60. Souhrnně lze říci, že u čtrnácti obcí přesahuje index stáří hodnotu jedna, takže starší složka obyvatel převyšuje počet narozených dětí.

Graf 9 - Index stáří na území MAS v roce 2014

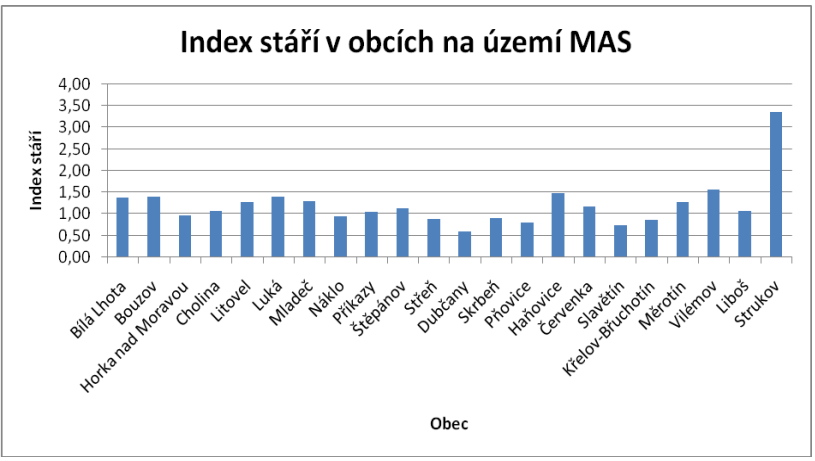

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Graf 10 - Vývoj počtu přistěhovalých na území MAS v letech 2008 - 2013

V roce 2013 byl počet přistěhovalých osob nejvyšší a také zaznamenal nejvyšší meziroční vzrůst. V roce 2012 se na území MAS Moravská cesta přistěhovalo 693 osob a v roce 2013 již 780 osob, došlo tedy k nárůstu o téměř 13%.

Závěr:

Počet obyvatel na území MAS Moravská cesta se zvyšuje, zároveň ale dochází ke stárnutí populace a pouze mírnému přírůstku počtu narozených dětí. Je tedy zřejmé, že přírůstek

obyvatel je způsobený vyšším podílem přistěhovaných osob. Z velké části je skupina přistěhovalých tvořena romskými rodinami, které se v poslední době na území rozrůstají, ale také cizinci ze sousedních států, kteří do území přijíždějí za prací. V této souvislosti je nutné upozornit na možný zvýšený výskyt kriminality a problémů v oblasti rasové problematiky.

Ze zjištěných skutečností vyplývá, že bude vývoj a opatření v rámci strategického plánování ovlivněno, již zmíněným stárnutím populace, tedy zvyšujícím se počtem starých osob v populaci. Proto bude nutné nastavit vhodné poskytování služeb pro tuto skupinu obyvatel. Jedná se především o poskytování sociálních služeb i zdravotních služeb. Zaměřit se na eliminaci nedostatečných kapacit domovů důchodců a jiných podobných zařízení, ale také umožnit této skupině obyvatel možnost dalšího vzdělávání (celoživotní vzdělávání), které přispěje k jejich lepšímu uplatnění se na trhu práce.

2.2.1.2 Bydlení

Do oblasti bydlení jsou zařazena data týkající se dokončených bytů v námi sledovaném území v období 2001 – 2014.

Tabulka 10 - Přehled dokončených bytů v jednotlivých obcích

Název obce	Dokončené byty celkem 2001-14 (vč. nástaveb a příst., domů pro seniory aj.)	Dokončené byty v rodinných domech 2001-14	Dokončené byty v bytových domech 2001-14
Bílá Lhota	32	23	0
Bouzov	70	22	0
Horka nad Moravou	94	57	15
Cholina	46	26	0
Litovel	304	134	96
Luká	87	30	0
Mladeč	17	12	0
Náklo	58	45	0
Příkazy	63	44	0
Štěpánov	106	82	0
Střeň	43	24	12
Dubčany	10	8	0
Skrbeň	33	25	0
Pňovice	45	31	9
Haňovice	15	10	0
Červenka	105	57	12
Slavětín	2	1	0
Křelov-Břuchotín	100	90	0
Měrotín	4	3	0
Vilémov	11	4	0
Liboš	24	21	0
Strukov	2	0	0
Celkem	**1271**	**749**	**144**

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Celkový počet dokončených bytů (mezi něž řadíme i nástavby, přístavky či domy pro seniory) v území MAS se rovná 1 271. Nejvyšší počet je u města Litovel. Naopak nejméně dokončených bytů se vyskytlo u obcí Slavětín a Strukov. Další kategorií jsou dokončené byty v rodinných domech, jejich počet se rovná 749 a nejvyšší hodnota je opět u města Litovel. V obci Strukov nejsou zaznamenány žádné dokončené byty v rodinných domech. Mezi další obce s nízkou hodnotou patří i: Dubčany, Haňovice, Měrotín, Slavětín, Vilémov. Poslední kategorií jsou dokončené byty v bytových domech. Jejich počet se rovná 144, což je méně, než u předchozí kategorie. Bytové domy se nachází pouze v obcích Červenka, Horka nad Moravou, Litovel, Pňovice a Střeň.

Závěr:

V jednotlivých regionech i celé ČR dochází ke kolísání počtu dokončených bytů, vše je odvislé od podmínek bytové výstavby. Počet výstavby jednotlivých bytů je závislý na různorodých požadavcích. Jedná se o dotace ze strany státu či jednotlivých obcí, v současné době se tato podpora spíše snižuje. Dále jsou důležité podmínky financování u hypoték a stavebního spoření. A v neposlední řadě vliv místních faktorů, čímž se myslí nabídka a cena pozemků v daných obcích, podpora výstavby z veřejných zdrojů, infrastruktura v daném území, alokace investic v oblasti služeb, nabídka pracovních míst v regionu, dopravní dostupnost.

2.2.1.3 Doprava

Silniční doprava

Napříč územím MAS Moravská cesta je vedena rychlostní silnice R35, která vede v koridoru Mohelnice – Olomouc.

Základem komunikačního systému pro obsluhu území jsou silnice II. třídy, jež zajišťují dopravní obslužnost jednotlivých obcí uvnitř území a dostupnost města Litovle. Mezi významné tahy nadregionálního významu, které tvoří silnice I. třídy a vybrané silnice II. třídy byla zařazena i silnice II. třídy II/449 v trase Prostějov - Senice na Hané - Litovel - Uničov - Rýmařov.

Síť komunikací II. třídy na území MAS Moravská cesta tvoří následující silnice:

II/373 Mladeč-Sobáčov – Slavětín – Luká (-Konice)
II/446 (Olomouc –) Pňovice (-Uničov – Šumperk – Staré Město)
II/447 Litovel – Pňovice (-Žerotín – Šternberk)
II/449 (Prostějov –) Senice na Hané – Litovel – Červenka (-Uničov – Rýmařov)
II/635 (Mohelnice –) Bílá Lhota – Mladeč – Litovel – Náklo (-Olomouc)

Základní silniční síť je dále doplněna poměrně hustou sítí silnic III. třídy, které zajišťují zpřístupnění ostatních sídel neležících na hlavních trasách a také jejich napojení na vyšší komunikační systém. Za zmínku stojí také přítomnost místních komunikací, které mají povahu ulice, náměstí, samotné pěší komunikace, parkoviště apod. Bezpochyby jsou nezbytnou součástí života na venkově.

Železniční doprava

Obrázek 12 - Železniční doprava na území MAS

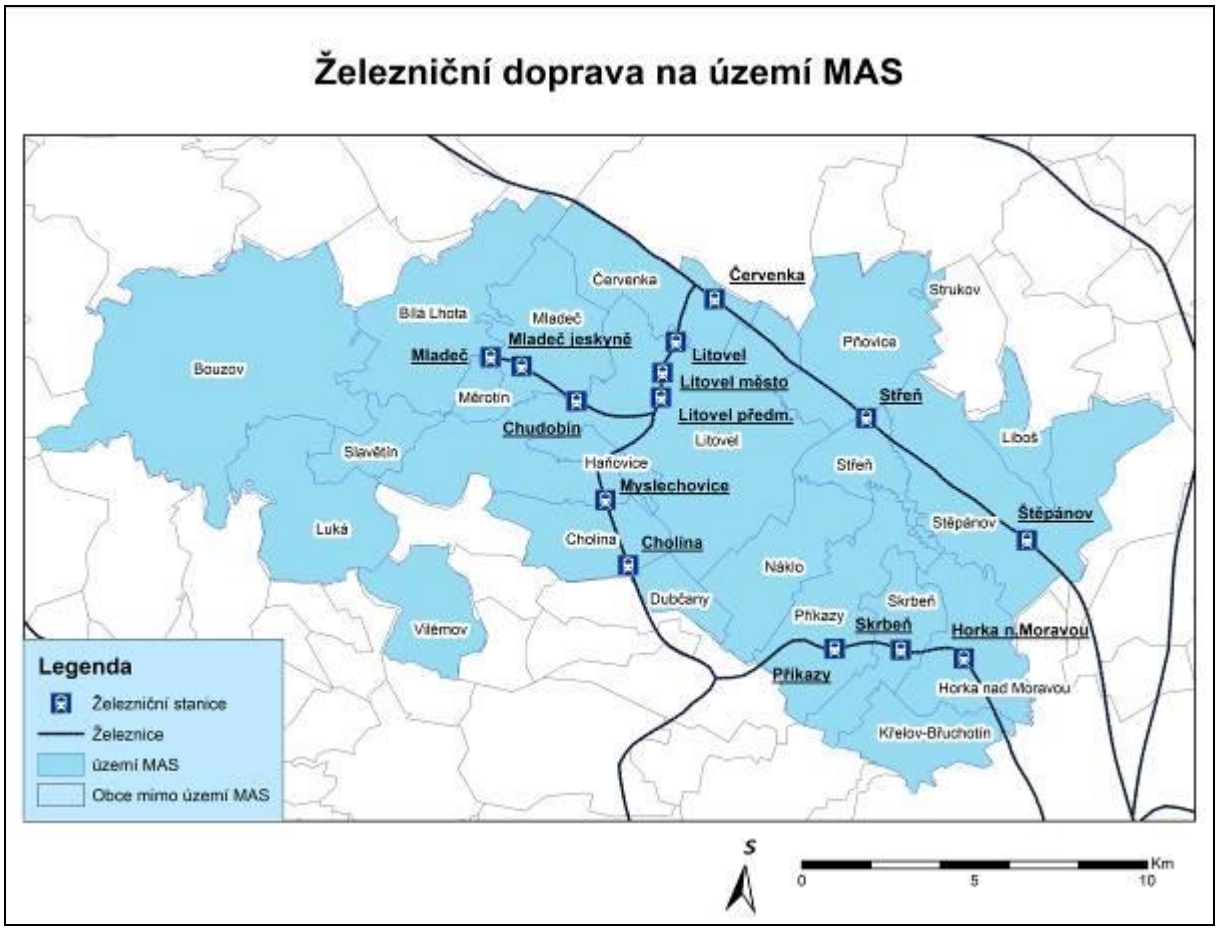

(Zdroj: vlastní zpracování)

Nejvytíženější železniční trasou na území MAS je trať č. 270 Přerov - Praha, která na území MAS zastavuje v obcích Štěpánov - Střeň – Červenka.
Další železniční tratě: Červenka – Litovel předměstí – Senice na Hané (- Prostějov) č. 273, Litovel předměstí – Mladeč č. 275 (pouze sezonní).

Cyklostezky a cyklotrasy

Na území MAS působí spolek Bouzovská vrchovina, který se věnuje na Bouzovsku optimalizaci vedení tras s ohledem na místní reliéf a také na síť lesních a polních cest, které jsou již dnes z větší části průjezdné. Nejedná se tedy o značené cyklotrasy. Jedná se především o trasy určené pro terénní cyklisty, kteří upřednostňují atraktivní a dopravně klidnější komunikace vhodné i pro děti.

Celkem je v Litovli a v nejbližším okolí vybudováno 5 193 m cyklostezek. Mikroregion Litovelsko nechal v roce 2004 zpracovat studii cyklodopravy s názvem Koncepce rozvoje cyklistické dopravy a cykloturistiky v Mikroregionu Litovelsko a v roce 2005 pak navazující dokument Technická studie cyklistické dopravy a cykloturistiky v Mikroregionu Litovelsko. V roce 2007 byla zpracována strategie rozvoje cykloturistiky v mikroregionu Litovelsko a jejího cílového produktu „Bike" s názvem Marketingová studie návštěvnosti mikroregionu Litovelsko turisty a návštěvnosti cykloturisty, vč. vyhodnocení stávající a návrhu žádoucí infrastruktury a služeb pro cykloturistiku.

Obrázek 13 - Návrh nové sítě cyklotras pro oblast Bouzovské vrchoviny

(Zdroj: www.bouzovskavrchovina.cz)

Nyní je zpracovaná aktualizovaná verze Studie cyklistické dopravy v ORP Litovel – 2014, která informuje o nutnosti vytvoření cyklistické infrastruktury ne z pohledu co největšího počtu vybudovaných km, ale z hlediska zajištění bezpečnosti cyklistů a zvýšení kvality jejich pohybu v závislosti na situovaných významných objektech, které se v daných obcích nacházejí. Jedná se především o hřbitovy, lékaře, obchody, zaměstnání, poštu, vzdělávací instituce či sportoviště.

Nutnost výstavby nové cyklistické infrastruktury v území vychází především z potřeb obyvatel, jelikož velká část cestuje do zaměstnání nebo i za jinými institucemi, které jsou situovány především ve městě Litovel, ale i ve větších obcích prostřednictvím kola, jelikož je to pro ně výhodnější jak z hlediska časového, tak i finančního. Pokud by byla podpořena tato oblast dopravy, pak se předpokládá možné snížení úrovně využívání automobilů a tím snížení dopravní vytíženosti.

Do možného návrhu řešení cyklistické dopravy byly zahrnuty například obce Červenka, Víska, Sobáčov, Tři Dvory, Rozvadovice, Unčovice a samozřejmě město Litovel. Následující obrázek zobrazuje návrh možných opatření k realizaci daných cykloturistických tras. Jak již bylo zmíněno, následující návrh vychází ze zpracované Studie cyklistické dopravy v ORP Litovel 2014.

Obrázek 14 - Návrh možných cykloturistických tras v území ORP Litovel

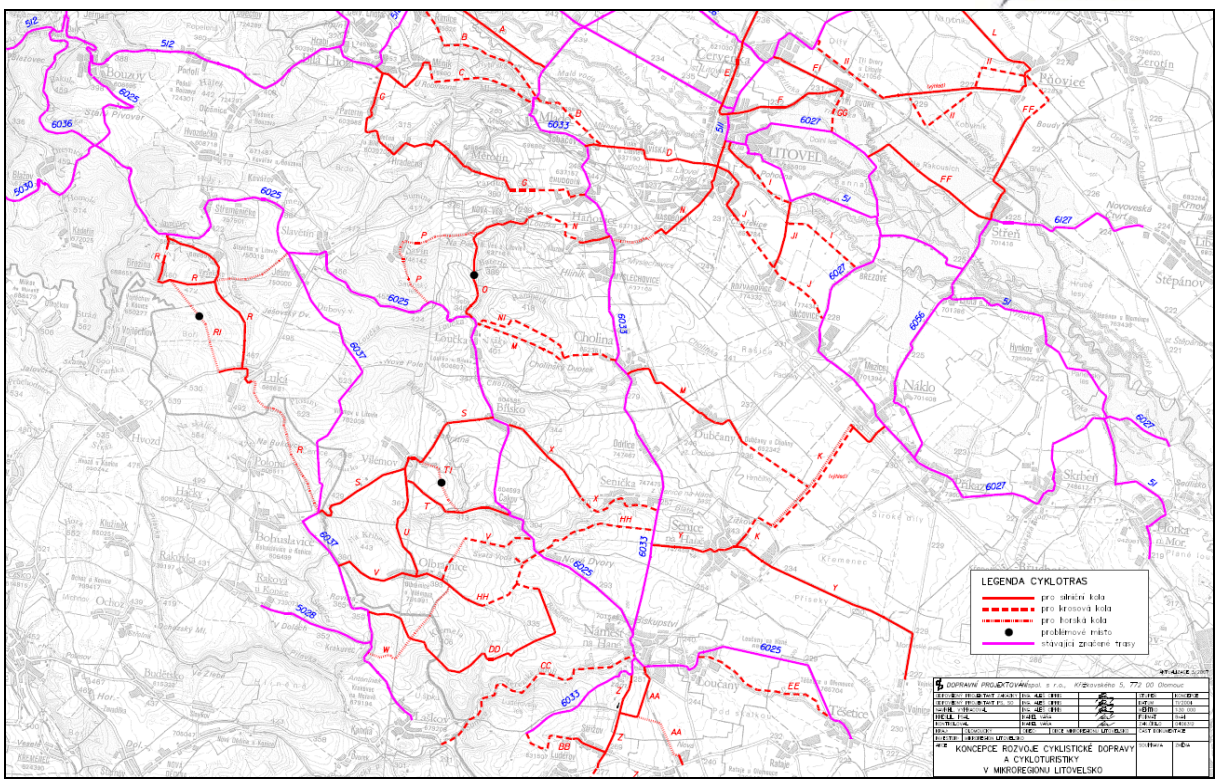

(Zdroj: Studie cyklistické dopravy ORP Litovel – Ing. Jaroslav Martínek, 2014)

Je nutné zmínit přítomnost tzv. **Moravské stezky.**

Moravská stezka je cyklistická trasa, která vznikla, jako součást produktu Česko jede. Trasa propojuje Jeseníky a jižní Moravu. Začátek je u česko – polských hranic a vede po Jeseníkách. Od Hanušovic je trasa vedena podél toku řeky Moravy a provádí lužními lesy Litovelského Pomoraví, kde další zastávkou je krajské město Olomouc. Dalším bodem trasy jsou tzv. Hanácké Athény (město Kroměříž) podél Baťova kanálu až do vinařské oblasti jižní Moravy, konkrétně Lednicko – valtického areálu. Celková trasa je rozdělena na 7 etap:

Etapa 1 – Krajinou Jeseníků

Etapa 2 – Litovelským Pomoravím

Etapa 3 – Do hanáckých Athén

Etapa 4 – Podél Baťova kanálu a Moravy

Etapa 5 – Uherské hradiště – Hodonín

Etapa 6 – Hodonín – Břeclav

Etapa 7 – Lednicko – valtický areál

Cyklistická trasa je doplněna o stravovací zařízení. Řada restaurací se zapojila do projektu, Ochutnejte Jeseníky (nabízení krajových specialit) a Ochutnejte Hanou (kuchyně úrodné Hané za použití místních tradičních produktů). Podél cesty se nachází i řada ubytovacích objektů, které nabízí různé druhy služeb. Trasa nás provede jak po historických skvostech, tak rozmanitou přírodou, které se v jednotlivých trasách nachází (od Jeseníků, přes údolí úrodné Hané až po Slovácko).

Závěr:

Na území MAS Moravská cesta je poměrně hustá síť silnic a dostačující železniční spojení. Silnice nižších tříd a místní komunikace jsou na některých úsecích ve špatném stavu, plánují se postupné opravy. Co se týče cykloturistiky, je na území MAS řada značených cyklotras a cyklostezek, ale stále chybí propojení mezi některými obcemi. Proto je tato problematika aktuální a plánuje se řada projektů na jejich rozvoj.

2.2.1.4 Technická infrastruktura a odpadové hospodářství

Do oblasti technické infrastruktury řadíme napojení obcí na vodovodní a kanalizační síť (zakončenou ČOV) a plynofikaci. Dále sem patří napojení na rozvod elektrického proudu, odpadové hospodářství nebo dostupnost telekomunikačních sítí a internetu.

V návaznosti na územně analytické podklady rozdělujeme i technickou infrastrukturu dle správních obvodů – ORP Litovel, Olomouc a Šternberk.

1. ORP Litovel

Celkem patnáct obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta, spadají do obce s rozšířenou působností Litovel. Je to nejvíce zastoupená skupina.

Většina obcí je napojena na **vodovodní síť** – skupinový vodovod Olomouc, výjimku tvoří obce Bouzov a Dubčany, kde se vodovod nachází v rozhodujících částech obce, a také Slavětín. Dle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizace budou místní části Bouzova napojeny na samostatné lokální systémy nebo na veřejný vodovod přímo v Bouzově. Obec Slavětín má být napojena na vodovod Pomoraví a pro Měrotín se zpracovává projektová dokumentace pro její budoucí zásobování.

Plynofikována je také většina obcí kromě těchto: Bouzov, Dubčany, Luká a Střeň. Obec Bouzov využívá systém centrálního zásobování teplem z kotelny na biomasu (což je jedno z centrálních zásobování teplem, které se v území nachází), tudíž není pro ni ekonomicky výhodná plynofikace. Tato kotelna se nachází v areálu zemědělského družstva a spaluje se zde především šťovík, sláma a seno nebo odpady dřevozpracujících firem z okolí. Toto zásobování využívají jak soukromé osoby, tak obecní úřad, ZŠ, MŠ a zdravotní středisko. Druhou centrální zásobárnou tepla (CZT) je Městská teplárenská společnost, a.s., pod ní spadají dvě teplárny a to Uničovská a Vítězná, ale také řada domovních kotelen.

Největší problém je s **kanalizací a s ní související ČOV**. V polovině obcí se nachází původní dešťová kanalizace bez ČOV, ale v mnoha obcích se připravují projekty na výstavbu nových kanalizací, které budou mít i svojí čistírnu odpadních vod nebo budou napojené na ČOV v blízkých obcích. Nová kanalizace i s vlastní ČOV je prozatím u sedmi obcí (Dubčany, Litovel, Mladeč, Náklo, Střeň, Vilémov, Pňovice). U ostatních se připravují projektové záměry na novou kanalizaci a ČOV, někde je vydáno již stavební povolení, někde se teprve připravuje prvotní studie.

Všechny obce jsou napojeny na zdroj **elektrické energie**. Ve sledovaném území se nachází vedení 110 kV Červenka a dále 110 kV Hodolany – Olomouc – Červenka, Červenka – Šternberk, Červenka – Uničov, Červenka – Ráječek a Červenka – Mohelnice. Vedení je především řešeno venkovním provedením prostřednictvím betonových sloupů, výjimku zde tvoří pouze město Litovel. V území bylo vyhodnoceno vedení i transformační stanice jako dostatečné. Hlavní zdroj elektrické energie se nachází převážně na území města Litovel, nejedná se o žádný velký zdroj, jeho instalovaný výkon se rovná 5,7 MW. V území můžeme najít malé vodní elektrárny. Větrné se zde nenacházejí z důvodu nevhodných přírodních podmínek. Do budoucna se počítá s projekty, které se budou

věnovat rozvoji elektrické rozvodné sítě a tím se především myslí Výstavba či rekonstrukce a zvýšení kapacity stávajícího vedení 110 kV Červenka – Hodolany a Červenka – Šternberk.

Poslední oblastí, která patří do technické infrastruktury, jsou **Informační a komunikační technologie.** Na tomto území se nenachází žádný vysílač, který by zajišťoval radioreléové spoje, pouze přes toto území prochází paprsky radioreléových tras převážně ve správě Českých radiokomunikací a.s. Dále se zde nacházejí trasy optických kabelů a kabelové rozvody televizní sítě. Proto je možný příjem televizního i rozhlasového signálu z několika zdrojů. Na území se také nacházejí zařízení mobilních operátorů a to Telefónica O2, T mobile, Vodafone. V neposlední řadě se v tomto území nachází internetové připojení.

2. ORP Olomouc

Ve správním obvodu Olomouc se nachází šest obcí, které jsou současně i členy MAS Moravská cesta. V tomto obvodu jsou již zmíněné obce plynofikovány a napojeny na vodovodní síť. Je tedy nutné pouze dobudovat systémy odvádění a čištění odpadních vod. Konkrétně se jedná o obec Křelov – Břuchotín, kde je nutné zbudování splaškové kanalizace a napojení na ČOV. Stejný problém je i u obce Příkazy – místní část Hynkov a u obce Liboš – Krnov, zde se počítá také s vybudováním splaškové kanalizace a její zaústění do kanalizačního systému obce Štěpánov.

3. ORP Šternberk

Do správního obvodu obce s rozšířenou působností Šternberk spadá obec Strukov, která je současně členem MAS Moravská cesta. Slabou stránkou obce je absence napojení na kanalizaci a s tím spojená výstavba ČOV. Je zde možnost spolupráce s okolními obcemi na výstavbě skupinové ČOV nebo může být obec napojena na stávající malé místní čistírny odpadních vod.

Obrázek 15 - MAS Moravská cesta v rámci ORP a okresu Olomouc

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 11 - Přehled kanalizačních sítí a ČOV v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta

Obec	Stav	ČOV	Záměr
ORP Litovel			
Bílá Lhota	Kanalizace dešťová	není	Nová kanalizace i s ČOV (ÚR, dotace)
Bouzov	Jednotná kanalizace (Bouzov, Kozov, Bezděkov, Podolí, ostatní nemají	není	Výstavba ČOV v Jařmaň, splašková kanalizace (Bouzov, Kozov, Bezděkov, Jeřmeň, Podolí, Doly, Olešnice, Hvozdečko, Kovářov)
Červenka	Oddílná kanalizace	vlastní	Příprava rekonstrukce a rozšíření nových tras
Dubčany	Má novou kanalizaci i s ČOV	-	-
Haňovice	Jednotná kanalizace	není	Výstavba nové jednotné kanalizace (napojení na ČOV Litovel)- ÚR, dotace, zpracované DUR
Cholina	Pouze dešťová kanalizace	není	Zpracovaná studie odkanalizování a čištění odpadních vod, Výstavba nové splaškové kanalizace s vlastní ČOV
Litovel	Jednotná kanalizace	ano	-
Luká	Původní dešťová kanalizace	není	Nová kanalizace včetně ČOV (stavební řízení, ÚR, dotace)
Měrotín	Pouze dešťová kanalizace	není	Nová kanalizace i s ČOV (vydáno stavební povolení, dotace)
Mladeč	Vybudovaná kanalizace včetně ČOV (i pro Nové Zámky)	ano	-
Náklo	Kanalizace i ČOV je vybudovaná	ano	-
Slavětín	Pouze dešťová kanalizace	není	Výstavba nové kanalizace se nepřipravuje
Střeň	Tlaková kanalizace i ČOV je vybudovaná	ano	-
Vilémov	Nově vybudovaná kanalizace i ČOV	ano	-
Pňovice	Kanalizace i ČOV je vybudovaná	ano	-
ORP Olomouc			
Křelov - Břuchotín	Jednotná dešťová kanalizace	není	Výstavba nové splaškové kanalizace s ČOV (probíhá)
Příkazy	Dešťová a tlaková kanalizace	není	Výstavba nové tlakové kanalizace v m. č. Hynkov
Skrbeň	Nová tlaková kanalizace napojená na ČOV Horka n. Moravou	není	-
Liboš	Nová tlaková kanalizace (r. 2007)	není	Výstavba tlaková kanalizace v m. č. Krnov s připojením na ČOV Štěpánov (probíhá)
Štěpánov	Splašková, tlaková kanalizace s ČOV	ano	-
Horka n. Moravou	Kompletní kanalizační síť	ano	-
ORP Šternberk			
Strukov	Jednotná dešťová kanalizace	není	Výstavba kanalizace a ČOV (28. 5. 2014 vypsána zakázka)

(Zdroj: Územně analytické podklady obcí, vlastní šetření – srpen 2014)

Jak již bylo zmíněno, do technické infrastruktury je řazeno napojení obcí na vodovodní a kanalizační síť, plynofikaci, napojení na rozvod elektrického proudu, dostupnost

telekomunikačních sítí a internetu. Z provedeného šetření vyplynulo, že většina obcí je napojena na vodovodní síť a také je plynofikována. Největší problém se objevil v oblasti kanalizace a s ní související ČOV. V téměř polovině obcí se nachází pouze původní dešťová kanalizace bez ČOV, ale jak z uvedené Tabulky 11 vyplývá, připravují se projekty na výstavbu nových kanalizací s vlastní ČOV nebo napojením na ČOV nacházející se v blízkých obcích.

Odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době obce na území MAS Moravská cesta řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou nositelem odpadů od občanů ČR. Mají tedy povinnosti při: zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod. Nakládání s odpady hradí obce z vlastních finančních prostředků.

Obce zajišťují nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklými při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Kritickými oblastmi v rámci odpadového hospodářství na území MAS Moravská cesta, jsou definovány tyto okruhy:

- předcházení vzniku odpadů,
- technologická vybavenost území a dostupnost zařízení pro nakládání s odpady

V návaznosti na územně analytické podklady rozdělujeme i odpadové hospodářství dle správních obvodů – ORP Litovel, Olomouc a Šternberk.

Při konaných veřejných projednáních a schůzkách se zástupci členských obcí se objevilo několik problémů:

- obce nemají dostatek kontejnerů na tříděný odpad či kompostérů na BRO
- často se objevují černé skládky
- nízká úroveň třídění odpadu ze strany občanů
- absence zařízení k nakládání s odpady (třídící linky apod.)
- staré ekologické zátěže

ORP Litovel

Celkem patnáct obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta, spadají do obce s rozšířenou působností Litovel. V rámci území ORP Litovel působí 4 svozové společnosti, ale pouze jedna z nich má provozovnu na území správního obvodu ORP Litovel. Touto společností je .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.. Svoz odpadů provádí tato společnost v obcích Litovel, Haňovice, Dubčany, Vilémov. Část odpadu, který tato společnost v rámci své působnosti v jednotlivých obcích odebere, likviduje prostřednictvím spalovny SAKO Brno. V obci Haňovice má tato společnost umístěny kontejnery na svoz biologicky rozložitelného odpadu (BRO), který pak následně odváží na kompostárnu, jež se ovšem nachází mimo území ORP Litovel. Ostatní směsný komunální odpad (SKO) je ukládán na skládku, kterou provozuje společnost EKO-UNIMED s.r.o. v Medlově. Tříděný odpad je převážen na

provozovnu společnosti .A.S.A. spol. s r.o. v Brně. SKO vyváží společnost EKO-UNIMED s.r.o. z Medlova, společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a Technické služby města Olomouce, a.s.. Obec Haňovice na svoz směsného komunálního odpadu využívá služeb společnosti .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a tříděný odpad jim vyváží společnost REMIT s.r.o.

ORP Olomouc

Ve správním obvodu Olomouc se nachází šest obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta. V rámci území ORP Olomouc působí 7 svozových společností: Technické služby města Olomouce, a.s., Remit s.r.o., van Gasenwinkel , SITA CZ, .A.S.A., TS Přerov, Ekos Unimed Medlov. Společnost Remit sídlí v členské obci Štěpánov.

ORP Šternberk

Do správního obvodu obce s rozšířenou působností Šternberk spadá obec Strukov. V obci Strukov nepůsobí žádná ze svozových firem. Svoz odpadu zde provádí .A.S.A. odpady Litovel.

Tabulka 12 - Přehled odpadového hospodářství v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta

Obec	Stav	Záměr
ORP Litovel		
Bílá Lhota	-	-
Bouzov	Zařízení pro nakládání s BRO - Areál ZD – Kotel na spalování dřevěné štěpky	Vybudování kompostáren nebo pořízení zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů. Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …). Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce.
Červenka	-	Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce. Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky)
Dubčany	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci Dubčany. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …). Výměna kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie - veřejné budovy i bytových členů. Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce. Likvidace skládky.
Haňovice	Zařízení pro nakládání s BRO - Zemědělské družstvo Haňovice – Zemědělská BPS	Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …)
Cholina	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …)

Litovel	Sběrný dvůr – provozovatel: .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. Výkupny odpadů: Vladimír Podivínský - 1000 t stacionární, mobilní 1000 t Sběrna papíru – MAD papír a.s. - sběrna je schopna vykoupit jakékoliv množství papíru a lepenky Michal Dračka – Kovový odpad Krazzer s.r.o. - Papír, plast, oleje, železo a barevné kovy Skládky odpadů: Nasobůrky, Litovel - nezrekultivovaná uzavřená skládka	Vybudování kompostáren nebo pořízení zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů. Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …). Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce.
Luká	-	Vybudování zázemí na sběr nebezpečného odpadu (přístřešky, garáže, …).
Měrotín	-	-
Mladeč	-	-
Náklo	-	Kompostárna v obci Náklo. Vybudování zázemí na sběr nebezpečného odpadu. Vybudování (rozšíření) centrální výtopny na biomasu. Výměna kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie-veřejné budovy. Revitalizace bývalé skládky Náklo. Revitalizace prostoru bývalé skládky. Sběrný dvůr.
Slavětín	-	-
Střeň	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci. Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …) Výměna kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie - veřejné budovy
Vilémov	-	-
Pňovice	Sběrná místa - 3 kontejnery – slouží pouze obyvatelům obce	-
ORP Olomouc		
Křelov - Břuchotín	Zařízení pro nakládání s BRO - Ing. Filip Hlavinka – využívá bioplyn	Pořízení kompostérů na biologicky rozložitelný odpad pro obyvatele obce
Příkazy	-	Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …). Jiné záměry v oblasti nakládání z odpady - pyrolýza v rámci ORP.
Skrbeň	-	Rozšíření míst na tříděný odpad v obci.
Liboš	-	-
Štěpánov	Sběrný dvůr – provozovatel: REMIT s.r.o.	-
Horka n. Moravou	Ing. Jiří Žoch - autovraky 600 autovraků ročně	Nákup nádob na tříděný odpad (popelnice, tašky, …). Zavedení separace a svozu bioodpadů.
ORP Šternberk		
Strukov	-	-

(Zdroj: vlastní šetření – srpen 2014)

Technická infrastruktura daného území je důležitá z hlediska jeho budoucího rozvoje. Proto je nutné stanovit podmínky pro zajištění žádoucí úrovně technické infrastruktury, ovšem při respektování územních omezení a požadavků, které jsou obsaženy v koncepci udržitelného rozvoje.

Závěrem lze říci a z projektových záměrů vyplývá, že je velmi pozitivní, že zástupci jednotlivých obcí cítí potřebu zabývat se problematikou OH a připouští i možnosti meziobecní spolupráce. Zástupci jednotlivých územních samospráv jsou si víceméně vědomi problémů, které se v oblasti OH vyskytují. Společný zájem by nejvíce z nich nalezlo v problematice budoucího nakládání se SKO v důsledku nutnosti omezení skládkování, dále v oblasti realizace projektů zařízení k nakládání s odpady, které by vedlo k lepšímu materiálovému využití odpadů a v neposlední řadě je žádaná také spolupráce v oblasti problematiky biologicky rozložitelných odpadů a výstavbou kompostáren (realizace probíhá – Náklo, Litovel).

2.2.1.5 Uzemní plánování a hlavní dokumenty v území

Při vypracovávání SCLLD 2014 - 2020 bylo nutné tuto strategii navázat na existující dokumenty obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta. Mezi hlavní dokumenty patří Územní plány a Plány obnovy obcí. Územní plány jsou dostupné na různých internetových portálech nebo přímo na webových stránkách obcí. Územní plán je vždy doplněn příslušnými změnami, ke kterým v průběhu jeho platnosti došlo. Plán obnovy obce ve většině případů není dostupný na žádných internetových stránkách ani přímo na stránkách obce. Proto bylo nutné dané obce oslovit a požádat je o jejich zaslání. Problémem je platnost stávajících strategických plánů, plánů rozvoje či plánů obnovy obcí. Nejčastěji jsou tyto dokumenty vypracovány do roku 2014 a na nových se teprve pracuje.

Tabulka 13 - Přehled hlavních dokumentů obcí s návazností na strategii

Obec	Plán obnovy obce	Územní plán
Bílá Lhota	ANO (rozvojový dokument 2011 - 2014) - do r. **2014**, jen body, které zatím z plánu nebyly realizovány	ANO - r. 2004, aktualizace r. 2011
Bouzov	ANO (*Strategický plán rozvoje obce Bouzov*) - do r. **2020**	ANO - r. 2010
Dubčany	ANO (Rozvojový a strategický dokument obce Dubčany období 2012 -2016) - do r. **2016**	ANO - r. 2003, aktualizace r. 2010
Haňovice	ANO (*Program obnovy venkova*) - Poslední aktualizace Plánu r. 2011	ANO - r. 2004, aktualizace r. 2011
Křelov - Břuchotín	ANO (Strategický plán rozvoje obce 2014 - 2018) - do r. **2018**	ANO - r. 2006
Luká	ANO (*Plán obnovy obce Luká*) - do r. **2014**	ANO - r. 2006, aktualizace r. 2014
Měrotín	ANO (*Program obnovy obce Měrotín pro roky 2011 - 2014*) - do r. **2014**	ANO - r. 2005, aktualizace r. 2012
Náklo	ANO (*Plán rozvoje obce Náklo*) - do r. **2015**	ANO - r. 2002, aktualizace r. 2013
Příkazy	ANO (*Koncepce rozvoje obce Příkazy*) do r. **2016**, aktualizace v r. 2014	ANO - r. 2002, aktualizace r. 2012
Skrbeň	ANO (*Plán rozvoje obce*)- do r. **2014**	ANO - r. 2000, aktualizace r. 2010
Slavětín	ANO (*Plán rozvoje obce Slavětín*) - do r. **2020**	ANO - r. 2007
Střeň	ANO (Program obnovy a rozvoje obce do roku 2015) - do r. **2015**	ANO - r. 2002, aktualizace r. 2007
Červenka	ANO (Program obnovy venkova)- vytvořeno r. 2011	ANO - r. 2013

Horka nad Moravou	ANO (*Dohoda o povolební spolupráci v Zastupitelstvu obce Horka nad Moravou*), do r. **2014** (po volbách nový dokument)	ANO - r. 2001, aktualizace r. 2012
Cholina	ANO (Plán rozvoje obce Cholina)- do r. **2015**	ANO - r. 2009, aktualizace r. 2013
Pňovice	NE	ANO - r. 2001, aktualizace r. 2013
Litovel	ANO (*Strategický plán rozvoje města Litovel*) - do r. **2014**, aktualizace r. 2007	ANO - r. 2012, aktualizace r. 2013
Strukov	NE	ANO - r. 1997, aktualizace r. 2011
Liboš	ANO (Program obnovy obce) - vytvořeno r. 1997	ANO - r. 1999, aktualizace r. 2009
Štěpánov	Ano - do r. **2013** (není aktualizovaný)	ANO - r. 1999, aktualizace r. 2012
Vilémov	ANO (*Program obnovy obce*) - do r. **2018**	ANO - r. 2010
Mladeč	ANO (*Plán obnovy obce*) - do r. **2015**	ANO - r. 2000, aktualizace r. 2012

(Zdroj: vlastní šetření – srpen 2014)

Jiné strategické dokumenty na území MAS nemají obce vypracovány. Jedinou výjimku tvoří město Litovel, které kromě Plánu obnovy obci a Územního plánu vlastní i dokument Program k odstraňování bariér ve městě Litovli a ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Program je vypracován na období 2008 – 2014.

Územní plány - Informace o územních plánech byly čerpány především z Portálu územního plánování, který je spravován Olomouckým krajem. Je zde přítomen hlavní dokument a jeho další změny.

Tabulka 14 - Přehled o dostupnosti ÚP na území MAS Moravská cesta

Ústav územního plánování	http://www.uur.cz/ilas/ORP_PoctyZaznamuPortal.asp?KODORP=8590
	http://www.uur.cz/ilas/ORP_PoctyZaznamuPortal.asp?KODORP=11050
Portál územního plánování – Olomoucký kraj	http://uap.kr-olomoucky.cz/dmvs-gateway/uzemni-plany?nodeId=Main%3AUzemniPlany1229182477&conversationContext=1

(Zdroj: vlastní zpracování)

Hlavní dokumenty Olomouckého kraje - Olomoucký kraj poskytuje prostřednictvím jednotlivých odborů různé koncepce či programy rozvoje, které se věnují konkrétním oblastem. Problémem byla opět jejich aktuálnost.

Jiné strategické plány - Další strategické plány, které jsou vypracovány pro území MAS, můžeme najít u mikroregionů nebo na Správě CHKO Litovelské Pomoraví.

Tabulka 15 - Přehled jiných strategických dokumentů na území MAS Moravská cesta

Území	Dostupnost
Mikroregion Litovelsko	http://www.litovel.eu/cs/mesto/mikroregion/
Mikroregion Uničovsko	http://unicovsko.cz/mikroregion/documents.php?id=25
Mikroregion Olomoucko	http://www.olomouc.eu/podnikatel/uzemni-plan-strategicky-plan/strategicky-plan-rozvoje-mesta
CHKO Litovelské Pomoraví	http://litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/cinnost-spravy-chko/plany-pece/

(Zdroj: vlastní zpracování)

Závěr:

Obce na území MAS mají zpracovány územně analytické podklady pro tři správní obvody ORP – Litovel, Olomouc a Šternberk.

Všechny obce MAS Moravská cesta mají zpracovaný územní plán, pouze 5 obcí územní plán dosud neaktualizovalo. Plán obnovy obce má zpracováno 20 obcí, pouze obce Pňovice a Strukov tímto dokumentem nedisponují. Město Litovel má navíc zpracován Program k odstraňování barier ve městě Litovli a ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Strategie respektuje aktuálně platné územně plánovací dokumentace a plány obnovy zapojených obcí. Tato skutečnost je potvrzena schválením realizace strategie všemi zastupitelstvy jednotlivých obcí v regionu.

2.2.1.6 Vzdělávání, školství a zaměstnanost

Tato kapitola shrnuje oblast vzdělávání, školství a zaměstnanosti na území MAS Moravská cesta. Úvodní část obsahuje informace o vzdělávání a školství, další část kapitoly je věnována oblasti zaměstnanosti na území a možným problémům v této souvislosti se vyskytujícím.

Na následujícím obrázku je zobrazen přehled školských zařízení, jedná se o lesní školky, MŠ, ZŠ, učiliště, střední školy a gymnázia.

Obrázek 16 - Přehled školských zařízení na území MAS

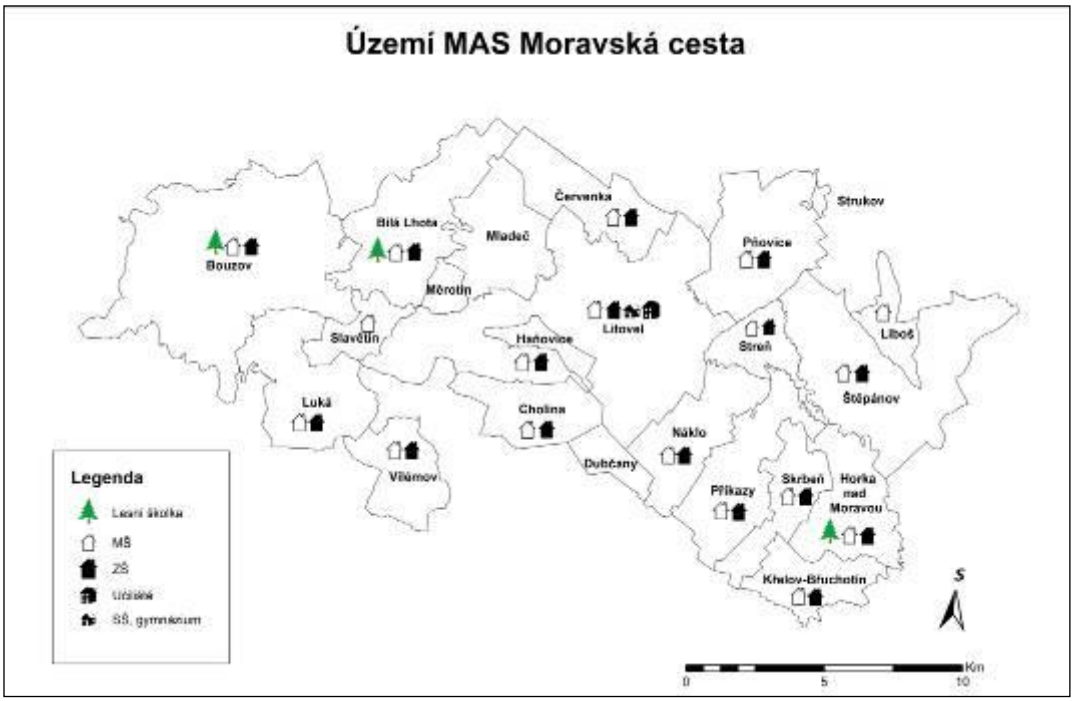

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na území MAS Moravská cesta se nachází 18 MŠ a 20 ZŠ, z toho 11 škol je sloučených. Střední školy se nachází pouze v Litovli – Gymnázium Jana Opletala a Střední odborná škola Litovel. Dále se na území MAS nachází 3 lesní mateřské školy – na Bouzově, v Horce nad Moravou a Bílé Lhotě.

Lesní školky

Základní filozofie lesních mateřských školek pochází ze Skandinávie, Německa či jiných zemí. Odlišnost těchto zařízení od klasických mateřských škol je především v tom, že děti v lesních školkách tráví veškerý čas venku. Zde mají velký prostor pro vlastní hry a nápady. Jde tedy o využití přírody, jako základního prvku rozvoje osobnosti dítěte pro jejich tvořivost a rozvíjení jejich fantazie. V neposlední řadě přispívá dlouhodobý pobyt venku k posilování imunitního systému dětí. Je zde i prostor pro samotné rodiče, kteří se mohou účastnit či přímo podílet na realizaci jarmarků, oslav, výletů či pořádání přednášek k výchově dětí apod.

Na území MAS Moravská cesta se nyní nachází 3 lesní školky. V obci **Horka nad Moravou** se nachází Lesní dětský klub Bažínka, který vznikl z iniciativy rodičů a pedagogů z občanského sdružení Rozsviť. Školka se nachází „u jezírek" což je v krajině Vodního parku, tedy poblíž Centra ekologických aktivit Sluňákov. Zázemím se stala maringotka, která je vybavena vším co děti potřebují, jedná se o dětský nábytek, odpočívací plochu s kobercem a krbovými kamny. V obci **Bouzov** našla své uplatnění Lesní školka Rarášci, která se stala první lesní školkou založenou na území Olomouckého kraje. Konkrétně se nachází v obci Podolí u Bouzova a nabízí celodenní péči o děti předškolního věku (3 – 6 let). Kromě již výše zmíněných aktivit pořádá tábory pro děti a rodiče, kde se setkaly děti z Mohelnice, Loštic, Bouzovska i Olomouce. A dokonce se zúčastnil i jeden chlapec z Německa. Lesní školka fungovala v období 2007 – 2013 a nyní prozatím v provozu nepokračuje. Poslední školkou, která se na území MAS Moravská cesta nachází, je nově otevřený Dětský lesní klub Hájenka, který se nachází v obci Měník (k. ú. **Bílá Lhota**). Zázemí školky je situováno v bývalé Hájence přímo pod kopcem a lesem Třesín (CHKO Litovelské Pomoraví).

Souhrnem lze říci, že právě lesní školky přináší jakousi formu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. A právě na tento druh vzdělávání je kladen nyní velký důraz v souvislosti s tříděním odpadu či vhodného chování se v přírodě a napomáhání její ochraně. Environmentální cítění by mělo být u dětí rozvíjeno od nejútlejšího věku a lesní školky k tomu opravdu hodně napomáhají.

Pedagogika Montessori

Tento druh vzdělávání je nový a ve své podstatě alternativní. Základním účelem tohoto vzdělávání je respektování dítěte jako samostatně se vyvíjející bytosti. Učitel má v tomto ohledu vystupovat jako rádce a rovnocenný partner. Jeho hlavními rysy by měla být vstřícnost, trpělivost a otevřenost ke každému dítěti. Dbá se i na samostatnost dítěte v oblasti: co chce tvořit, jaký materiál zvolí, na jakém místě bude pracovat a jestli se rozhodne pracovat samostatně nebo si zvolí někoho do dvojice.
Tento druh vzdělávání nyní funguje v obci Horka nad Moravou, kde je zřízeno celkem 5 montessori tříd, které navštěvuje 99 dětí.

OPERAČNÍ PROGRAM TECHNICKÁ POMOC
MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR
Olomoucký kraj

Graf 11 - Vývoj počtu dětí ve věku 0 -14 let na

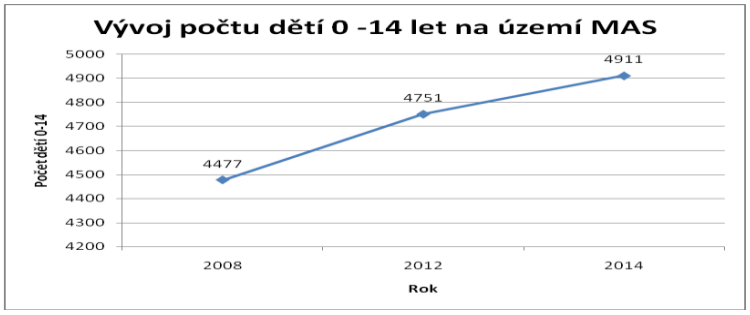

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

V letech 2008 – 2014 dochází k postupnému nárůstu počtu dětí ve věku 0 – 14 let. Jejich celkový počet se za sledované období zvýšil o 434. Předpokládá se tak potřeba navýšit kapacitu ZŠ a MŠ na daném území.

Vzdělávání dospělých

Vzdělávání dospělých se na území MAS věnuje EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o. se sídlem v Křelově. Tato organizace pořádá nejrůznější aktivity v oblasti vzdělávání a rekvalifikací. Dále v obci Luká aktivně funguje společensko-vzdělávací centrum SPERANZA 2005 o. s.

Graf 12 - Počet uchazečů o zaměstnání v letech 2008 – 2014

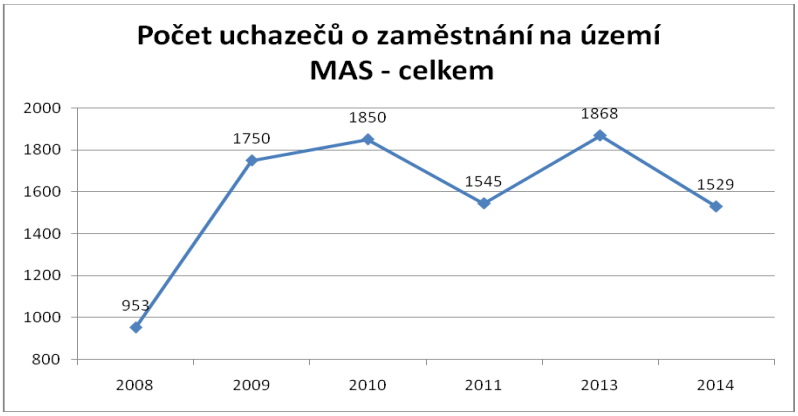

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Zaměstnanost

Následující graf zobrazuje počet uchazečů o zaměstnání na území MAS Moravská cesta v období let 2008 – 2014. Vývoj tohoto ukazatele je kolísavý. V letech 2008 – 2010 dochází ke zvýšenému počtu uchazečů o zaměstnání (rozdíl v těchto letech se rovná 897 uchazečů). Tento vývoj je připisován celosvětové hospodářské krizi, kdy v tomto období se souběžně zvýšila i nezaměstnanost. Následuje zvýšený počet uchazečů o zaměstnání v období 2011 – 2013. Rozdíl v tomto období je 323 uchazečů. Mezi lety 2013 – 2014 se počet uchazečů o zaměstnání na území MAS snížil.

Graf 13 - Počet uchazečů o zaměstnání - evidence nad 24 měsíců

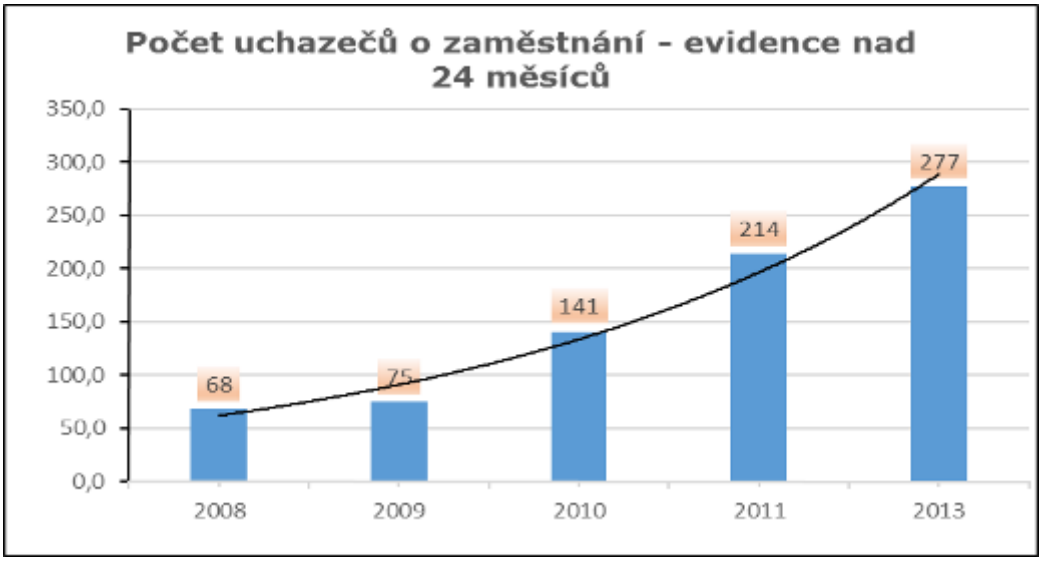

(Zdroj ČSÚ, vlastní zpracování)

Výše uvedený Graf 13 uvádí vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti na území MAS Moravská cesta v letech 2008 – 2013. V roce 2008 dosahoval počet dlouhodobě nezaměstnaných 68 a v průběhu let postupně narůstal až na hodnotu 277 (v roce 2013), což je čtyřnásobné zvýšení.

Graf 14 - Přehled nezaměstnanosti v roce 2014 a srovnání s Olomouckým krajem

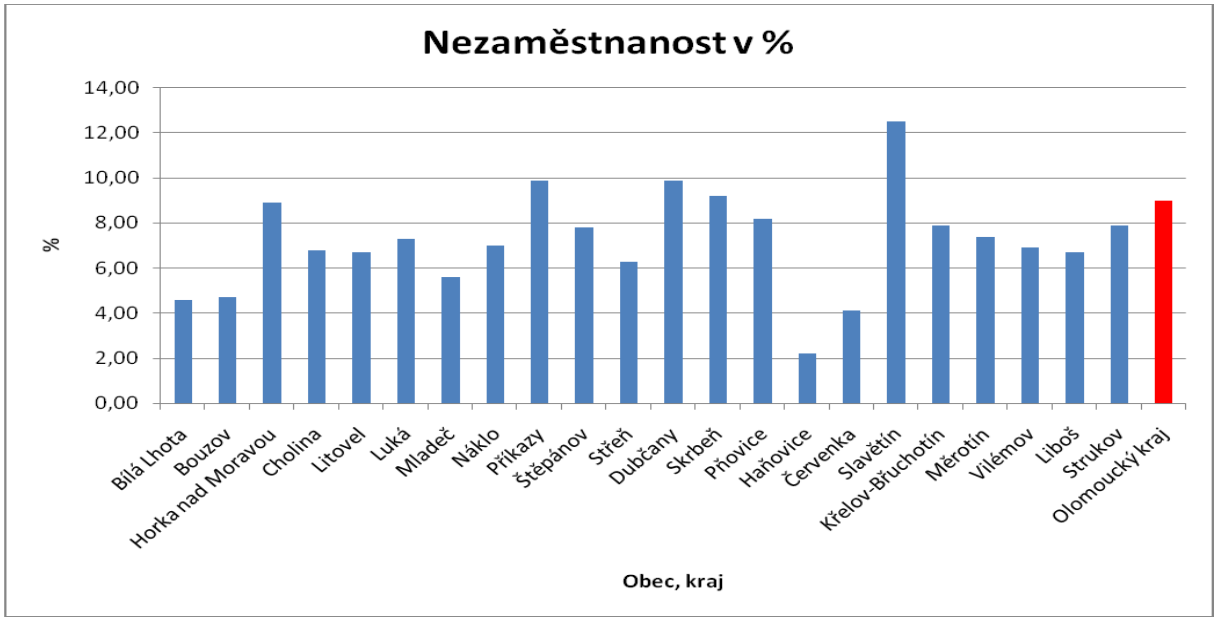

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Nezaměstnanost na území MAS Moravská cesta v roce 2014 činila 7,2 %. Jedná se o nižší míru nezaměstnanosti než je hodnota za celý Olomoucký kraj, kde byla nezaměstnanost na úrovni 9 %. Navíc míru nezaměstnanosti procentuálně zkresluje nejvyšší nezaměstnanost v obci Slavětín, kde byla nezaměstnanost 12,5 %, ale počet uchazečů o práci pouze 12, jelikož celkem je v obci 205 obyvatel.

Nižší míra nezaměstnanosti v rámci Olomouckého kraje je způsobena dvěma faktory:

1. dobrá dopravní dostupnost do krajského města Olomouc
2. v Litovli a blízkém okolí je 10 firem, které zaměstnávají více než 100 zaměstnanců a řada menších firem

Z výše uvedených bodů lze odvodit absenci pracovních příležitostí na venkově a časté dojíždění obyvatel z obcí do krajského města Olomouc nebo města Litovel. Dokládá to i šetření v rámci ORP Litovel, kdy průměrný počet vyjíždějících přesahuje hodnotu dojíždějích a největší dojížďka do města Litovel je z obcí Bílá Lhota, Červenka, Haňovice, Cholina, Luká, Měrotín, Mladeč, Slavětín. Jsou to obce v relativní blízkosti města Litovel a snadno dostupné především autobusovou dopravou. Naopak vyšší počet vyjíždějících do města Olomouce je zaznamenán u obcí Náklo a Příkazy. V této souvislosti je nutné dodat, že obyvatelé využívají pro dojíždění do zaměstnání i dostupných cyklostezek a cyklotras (viz kap. 2.2.1.3)

Ohroženými skupinami v oblasti nezaměstnanosti jsou především:

Absolventi (chybí potřebná praxe, nespolupráce škol s podniky působícími v území, chybí programy pro absolventy k získání zkušeností)

Starší obyvatelé (chybí potřebné vzdělání, rekvalifikační kurzy, školící a vzdělávací semináře)

Závěrem kapitoly lze konstatovat, že počet dětí ve věku 0 - 14 let na celém území roste a z toho vyplývá, že bude nutné věnovat pozornost navýšení kapacity jak MŠ, tak ZŠ. Především jde o kapacitu MŠ, kde volná místa již téměř nejsou, lepší situace je u ZŠ, kde je více míst, ale i ta budou brzo zaplněna. Dále se kapitola věnovala alternativním formám vzdělávání, mezi které se řadí lesní školky či pedagogika Montessori. V následujícím období se předpokládá zlepšení a zkvalitnění zázemí tohoto alternativního vzdělávání a jeho možné rozšíření v rámci území MAS Moravská cesta. Největším problémem v této oblasti je nízká aktivita a zapojení rodičů ve spolupráci s danými školami. Dále častá nekomunikace a nespolupráce školy s obcí. Mezi potřeby a záměry, které přispějí k rozvoji školství, patří především rekonstrukce či oprava školských zařízení (tělocvičny, dílny, vybavení učeben apod.). Výhodou je navázaná spolupráce MAS s řediteli jednotlivých škol a plánování společných setkávání. Dále byl analyzován počet uchazečů o zaměstnání, jejichž počet roste a k nim se vztahující míra nezaměstnanosti, která v roce 2014 dosáhla hodnoty 7,2 %, což není špatný výsledek z hlediska porovnání s celým Olomouckým krajem. Jak již bylo zmíněno, je třeba věnovat pozornost dvěma základním problematickým skupinám na trhu práce a to absolventům a nezaměstnaným staršího věku. K řešení této oblasti by měly směřovat připravující se projektové záměry na území MAS.

2.2.1.7 Životní prostředí, zemědělství, lesnictví a energetika

Území MAS Moravská cesta je bohaté na přírodní památky, kromě národního parku se zde nachází všechny definované typy chráněných území. Podrobněji viz příloha č. 8.

Obrázek 17 - Schéma chráněných oblastí

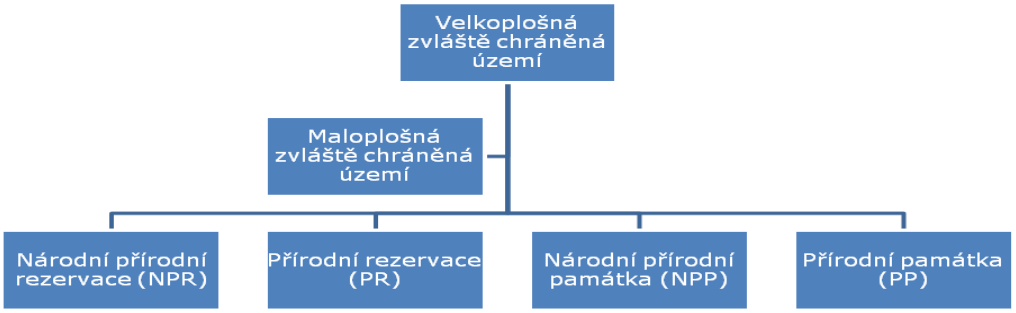

(Zdroj: vlastní zpracování)

Nejcennější částí přírody v chráněné krajinné oblasti jsou přísně chráněny jako maloplošná přírodní rezervace a přírodní památky. V CHKO Litovelské Pomoraví jsou 2 maloplošná chráněná území v kategorii národní přírodní rezervace, 1 území v kategorii národní přírodní památka, 12 maloplošných území v kategorii přírodní rezervace a 10 přírodních památek. Celkem to je 25 maloplošných chráněných území, zaujímajících celkem plochu 1 100, 71 ha, což je 11% rozlohy CHKO. Maloplošné rezervace tvoří tzv. první zónu chráněné krajinné oblasti.

Obrázek 18 - Území CHKO Litovelské Pomoraví a k. ú. obcí MAS Moravská cesta

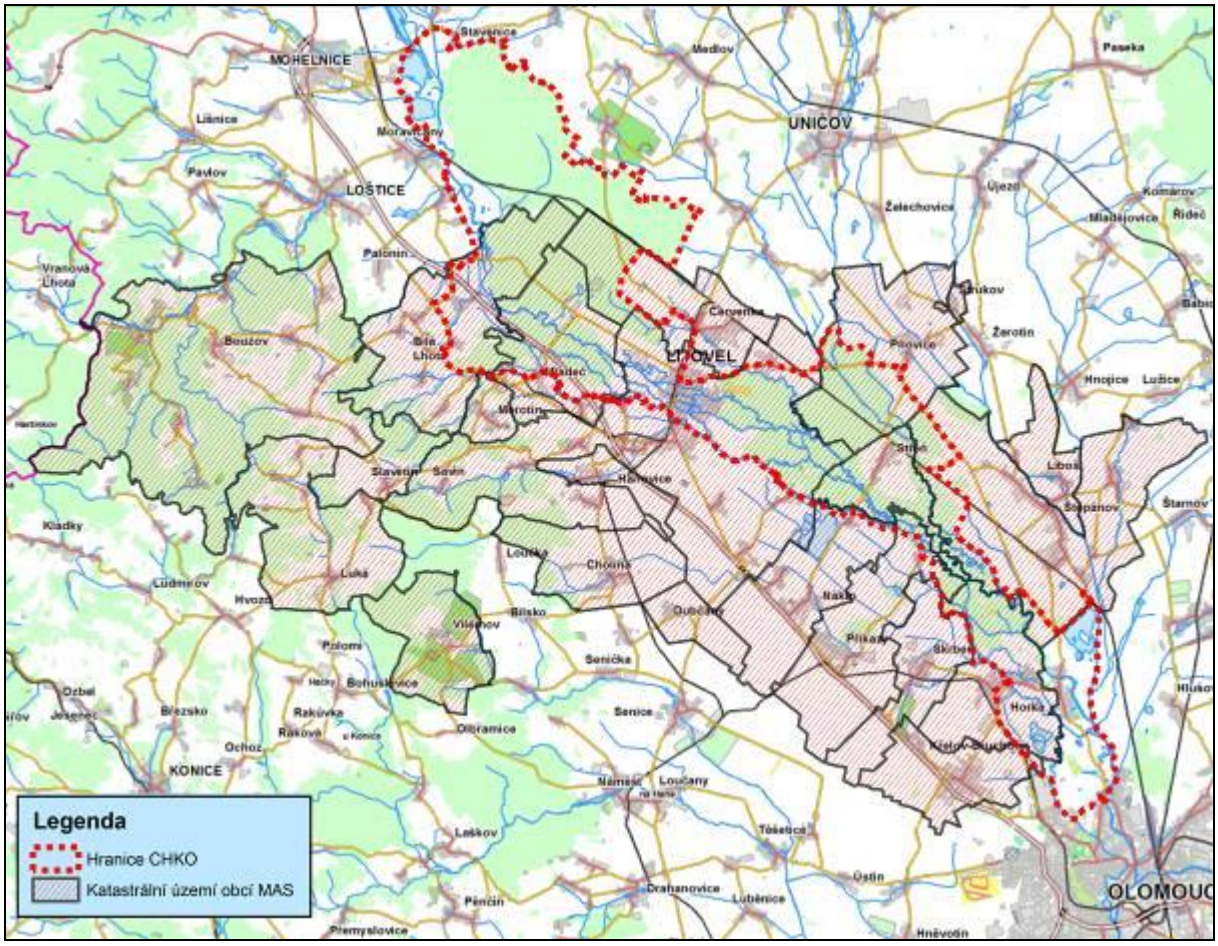

(Zdroj:vlastní zpracování)

CHKO Litovelské Pomoraví

Na území CHKO Litovelské Pomoraví zasahuje svým katastrálním územím 12 členských obcí.

Chráněná krajinná oblast se rozkládá na ploše 96 km2. Zaujímá úzký 3-8 km široký pruh lužních lesů a luk. Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví zaujímá převážně rovinaté údolí nivy řeky Moravy od Mohelnice přes Třesínský práh až k Olomouci. Ve středu CHKO leží starobylé královské město Litovel, které propůjčilo chráněné oblasti své jméno. Litovelské Pomoraví se sice svojí rozlohou řadí mezi menší chráněné krajinné oblasti, avšak zachovalostí krajiny a přírodními hodnotami přesahuje svým významem hranice České republiky. Údolí velkých řek byla od dávných dob vždy vystavena silnému lidskému tlaku, a to zejména z důvodů zemědělského využití, a proto je dnes již krajina neregulované přírodní řeky s lužními lesy a mokřady ve středoevropském měřítku jedinečná**.**

Nadregionální význam Litovelského Pomoraví podtrhuje i fakt, že CHKO byla v roce 1993 zařazena do Seznamu mezinárodně významných mokřadů v rámci mezistátní Ramsarské

konvence. Tato skutečnost zavazuje vládu České republiky ke zvýšené ochraně tohoto území a k nutnosti zajištění jeho moudrého využívání založeného na principech trvale udržitelného rozvoje.

Území CHKO Litovelské Pomoraví geomorfologicky patří do Hornomoravského úvalu a jižní částí do Mohelnické brázdy. Jde tedy o styčnou oblast dvou geomorfologických provincií, a to České vysočiny a Západních Karpat.

Rozmanitost živé přírody Litovelského Pomoraví je dána pestrou mozaikou různých přírodních živočichů a rostlin na poměrně malé ploše. Nejvýznamnější jsou především lužní lesy. Vzhledem k tomu, že řeka není v lužních lesích spoutána umělou regulací, má velmi členité břehy a dno. Spolu s bohatými společenstvy nižších rostlin a bezobratlých živočichů, tak řeka získává vysokou přirozenou samočistící schopnost. Ta je velmi důležitá např. při sezonních otravách řeky. Řeka je proto silně zarybněna. CHKO ve spolupráci toků a Českým rybářským svazem postupně realizuje opatření, která mimo jiné mají za cíl pro přirozenou reprodukci ryb a také napojení slepých ramen na vlastní tok. Řeka Morava vytváří na svých březích mimořádně vhodné podmínky pro hnízdění řady ohrožených druhů ptáků.

Rekreační a turistické využívání je možné, pokud tím nedochází k poškozování přírodních hodnot oblasti. Rozvoj turistiky a aktivní rekreace při dodržování stanovených limitů umožňuje veřejnosti poznávání této krajiny.

Takřka celé území je vhodné pro cykloturistiku. Síť lesních zpevněných cest v rovinatém terénu umožňuje pohodlný průjezd nejkrásnějšími částmi CHKO. Poznávání přírody je umožněno i systémem informačních panelů a tabulí. Pro cykloturisty je nejvhodnější stezka z Horky nad Moravou přes lužní lesy do Litovle.

Na dodržování zásad ochrany přírody ze strany návštěvníků CHKO dozírají členové Stráže přírody CHKO, lesní a rybářská stráž. Správa CHKO působí v území i jako legislativní orgán v souvislosti s omezováním činností, které by mohly vést k ohrožení či poškození přírody.

V souvislosti s životním prostředím se nejčastěji objevují tyto problémy:

1. Ochrana ovzduší

V oblasti ochrany ovzduší je možno dosáhnout zlepšení současného stavu výměnou kotlů na pevná paliva (v obcích Luká, Střeň a Dubčany).

2. Ochrana vod (čistota pitné vody, čistota pozemních vod, čištění vody)

Na území MAS Moravská cesta již v řadě obcích došlo k obnově infrastruktury na čištění odpadních vod, přesto jsou obce, které stále hledají finanční prostředky na vybudování této potřebné infrastruktury.

3. Ochrana půdy (protierozní opatření, zadržování vody v krajině, zeleň v krajině a sídlech)

Protipovodňová opatření

Na veřejných projednáních se objevovaly připomínky k problematice povodní a s tím souvisejících protipovodňových opatření. Povodí řeky Moravy připravuje pro město Litovel dvouetapovou výstavbu protipovodňových opatření. Zpočátku má chránit před

takzvanou dvacetiletou vodou a po dobudování komplexní ochrany i před stoletými průtoky. O protipovodňových opatřeních se v Litovli mluví již od roku 1997, kdy město zasáhla velká voda. Největším problémem jsou zatím nesouhlasné postoje asi padesáti vlastníků pozemků.

Povodí Moravy, s.p. i přesto zahájilo alespoň přípravu tzv. nulté etapy, v rámci které jsou připravena opatření podél toku řeky Moravy a elektrárenského náhonu a nejsou zde zásadní střety s vlastníky pozemků. Tato etapa byla vyčleněna z celkového projektu protipovodňových opatření, aby bylo možno realizaci některých opatření urychlit.

Aktuálně je možné nahlédnout do digitálního povodňového plánu města Litovel, který v sobě obsahuje záplavové území s doprovodem tematických map.

Sídelní zeleň

Obce na území MAS Moravská cesta se snaží zlepšovat vzhled prostřednictvím obnovy parků a parčíků, dotvářet veřejná prostranství zelení a vytvářet tak obyvatelům místa, která budou sloužit k odpočinku a trávení volného času. Zeleň je pro obce nástrojem jak vytvořit vhodné prostředí pro život a zlepšit kvalitu života obyvatel. Tato oblast se vztahuje k výše uvedenému problému 3. Ochrana půdy.

Z konaných veřejných projednání vzešlo několik problémů v této oblasti:

- Chybí zeleň a parky v obcích
- Nedostatečná vybavenost obcí technikou na údržbu zeleně

Ovšem s výše uvedenými aktivitami souvisí i následná péče o zeleň v obcích, která vyžaduje pořízení různých komunálních technik – sekací technika, díky níž bude docházet k pravidelné údržbě zeleně apod.

Na území MAS Moravská cesta byly od roku 1990 realizovány z různých dotačních programů mnohé projekty na podporu zadržování vody v krajině, protierozní opatření, budování a obnova biocenter a biokoridorů, obnovy zeleně v obcích. Po roce 1997 je postupně budován systém protipovodňových opatření a to jak technických, tak přírodě blízkých.

Obrázek 19 - CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS

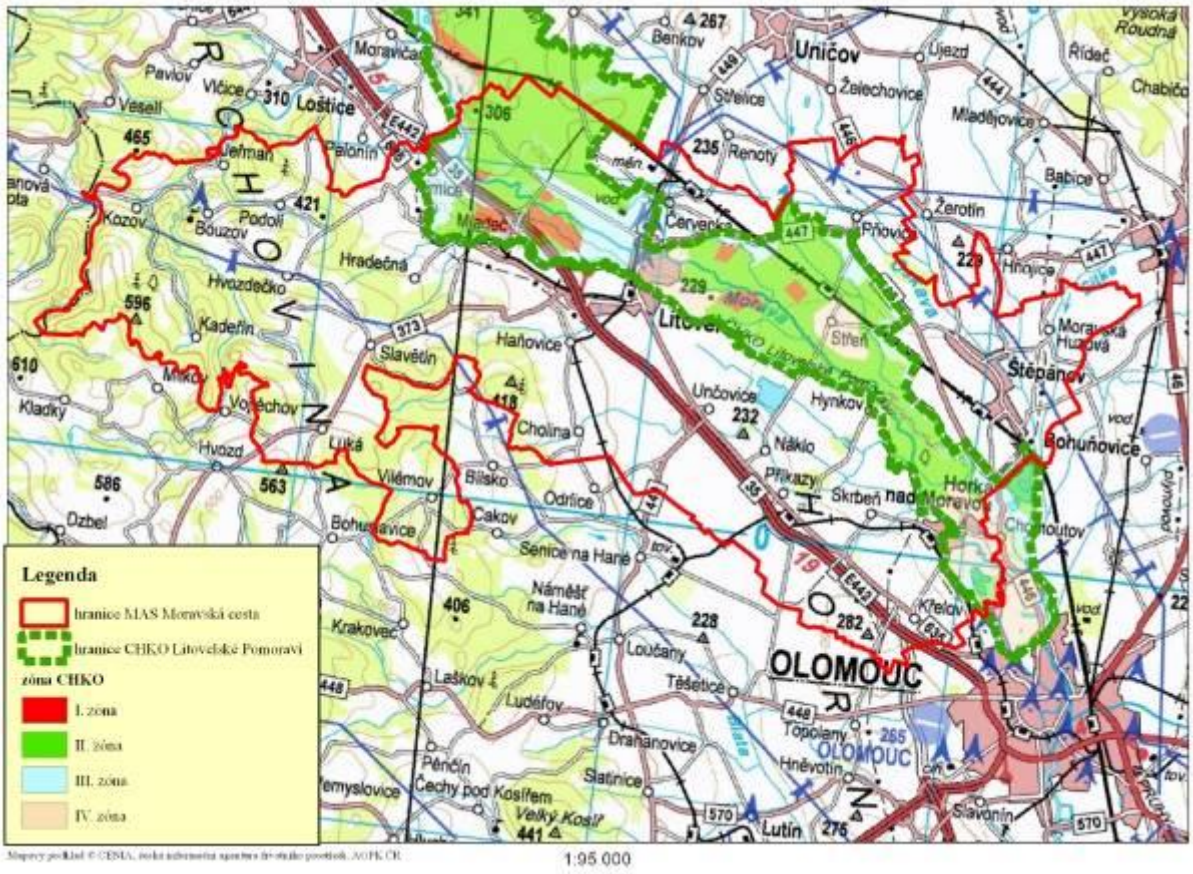

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 20 - Památné stromy na území MAS

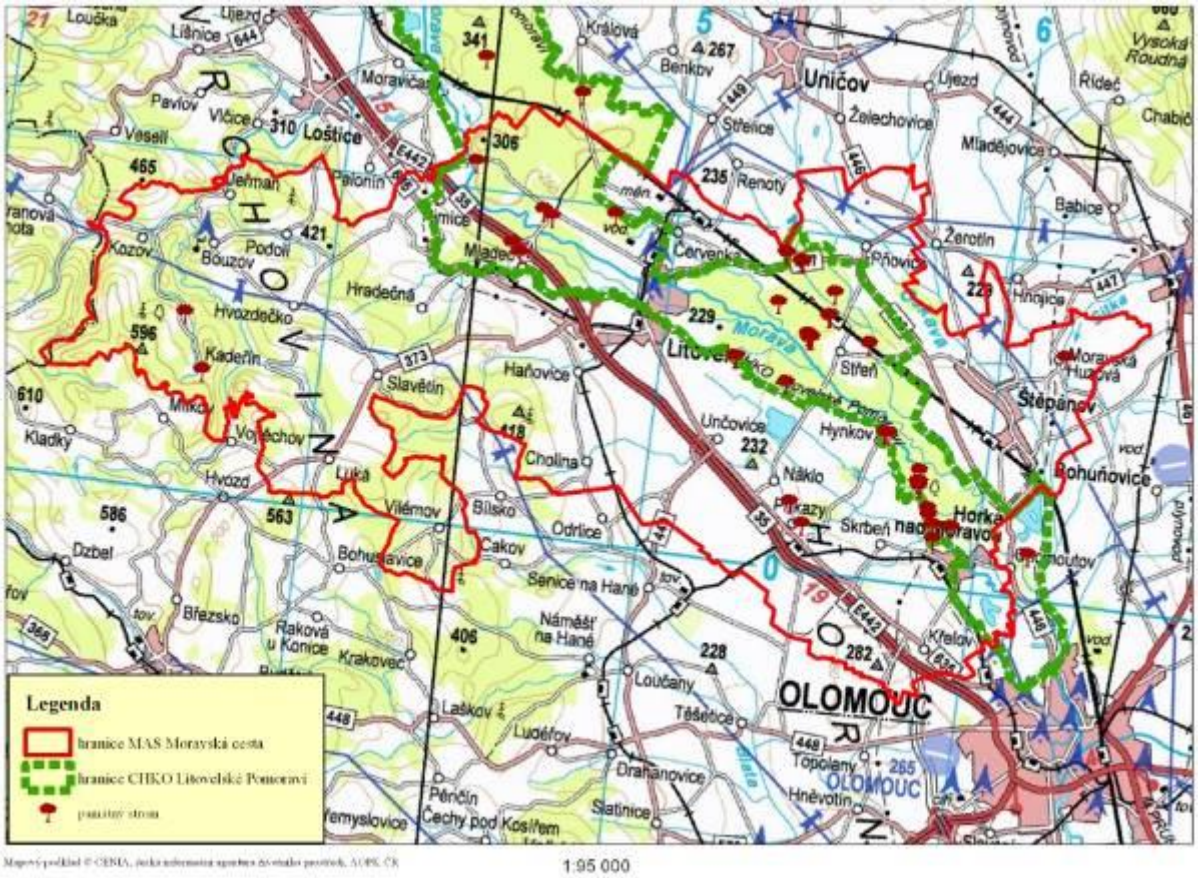

(Zdroj: vlastní zpracování)

Zemědělství a lesnictví

Využití půdy (land use) na území MAS Moravská cesta je převážně tvořeno zemědělskou půdou, která představuje 62 % z celkové rozlohy sledovaného území (28 291 ha). Je to dáno tím, že téměř celé území leží v tzv. rovinaté Hané a působí zde celá řada zemědělských podniků a soukromých zemědělců. Dokládá to i procentní zastoupení orné půdy (85 %) na rozloze zemědělské půdy. Trvalé travní porosty jsou zastoupeny 8 % a zahrady se podílejí 4 % na celkové rozloze zemědělské půdy. Ovocné sady se na území MAS ve větší míře nevyskytují a tvoří pouhá 3 %.

Lesní pozemky tvoří 28 % z celkové rozlohy území, což není špatná bilance a dokládá to i skutečnost, že ve městě Litovel působil lesní podnik a nynější CHKO Litovelské Pomoraví je jedinečné díky soustavě lužních lesů. Zbylé využití půdy je tvořeno 2 % zastavěné a vodní plochy a 6 % tvoří ostatní plochy.

Graf 15 - Využití půdy na území MAS Moravská cesta

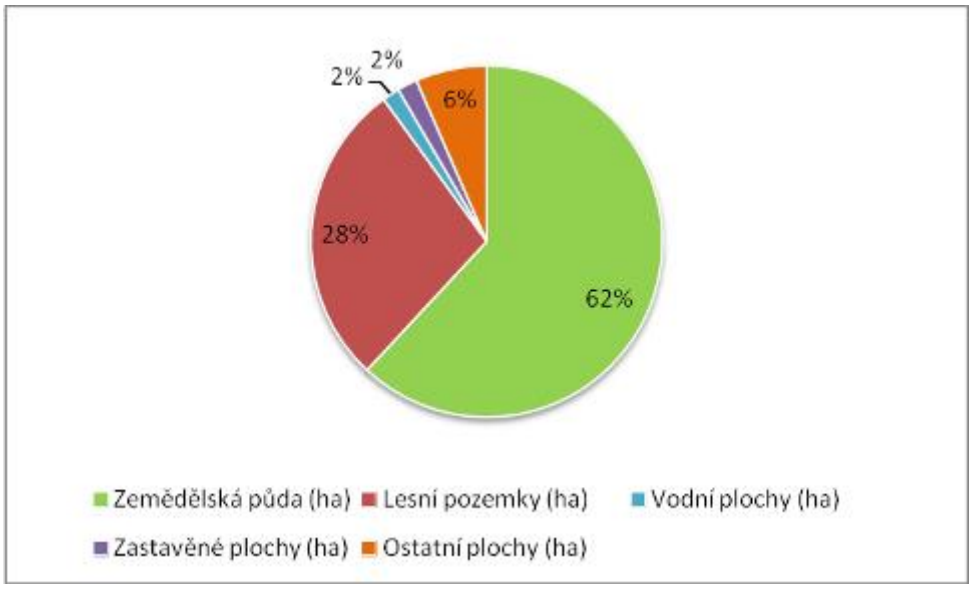

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Detailnější přehled využití půdy na území MAS Moravská cesta poskytuje následující tabulka 16. Z ní vyplývá, že celková rozloha zemědělské půdy dosahuje hodnoty 17 333 ha a z toho je 85 % orná půda, 8 % trvalé travní porosty, 4% zahrady, 3 % ovocné sady. Chmelnice a vinice se na námi sledovaném území nenacházejí.

Tabulka 16 - Detailní land use na území MAS Moravská cesta

LAND USE	Rozloha (ha)	Podíl (%)
Zemědělská půda	17 333	100%
Z toho:		
Orná půda	14 678	85
Chmelnice	0	0
Vinice	0	0
Zahrady	771	4
Ovocné sady	456	3
Trvalé travní porosty	1 428	8

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

Na tomto místě je nutné zmínit alespoň základní zemědělská družstva, která působí na území MAS Moravská cesta. Mezi největší patří:

- Zemědělské družstvo Červenka
- Zemědělské družstvo Unčovice
- Zemědělské družstvo Haňovice

V současné době se v regionu rozrůstá i podnikání drobných zemědělců – např. Doubravský dvůr. Jedná se o farmu, která sídlí v Novém Dvoře u Červenky a v současné době nabízí mnoho produktů od sýrů až po tvaroh. Dále pak Minifarma pod Kaštany z obce Luká, která nabízí výrobky z vlastní zemědělské produkce. I přes uvedené příklady rozvoje bioprodukce na území MAS je nutné se této oblasti nadále věnovat a využít potenciál, který se v regionu nachází, například prostřednictvím podpory začínajících zamědělských podnikatelů nebo rozvojem vzájemné spolupráce těchto subjektů a tím rozšíření aktivit na celé území MAS.

Pro co nejpřesnější zmapování aktivních zemědělských podnikatelů jsme využili databáze SZIF, kde jsou uvedeni všichni zemědělští podnikatelé, kteří čerpají dotace z PRV – Jednotnou dotaci na plochu (SAPS).

Tabulka 17- Přehled zemědělských podnikatelů na území MAS Moravská cesta

	OBEC	Bez zaměstnanců	1-5	6-10	10-19	20-24	25-49	50-99	200-249	Neuvedeno	CELKEM
1	Bílá Lhota	5			1					2	8
2	Bouzov	10	2		1					4	17
3	Červenka	1	1		1	1				3	7
4	Dubčany	2								2	4
5	Haňovice		1					1			2
6	Horka nad Moravou		1								1
7	Cholina	1									1
8	Křelov-Břuchotín	4	1								5
9	Liboš	2									2
10	Litovel	17	1	1					1	16	36
11	Luká	6	1							5	12
12	Měrotín	5								4	9
13	Mladeč	4	2							5	11
14	Náklo	3	1		1					1	6
15	Pňovice	3		1	1						6
16	Příkazy	2	1							1	4
17	Skrbeň	6	2					1		3	12
18	Slavětín	2									2
19	Střeň	1								1	2
20	Štěpánov	8	3	1						5	17
21	Vilémov	3	1							1	5
	CELKEM	**85**	**18**	**3**	**5**	**1**	**0**	**2**	**1**	**53**	**168**

(Zdroj: https://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci, vlastní zpracování)

Kromě obce Strukov je v každé obci minimálně jeden aktivní zemědělský podnikatel. Nejvíce podnikatelů v zemědělství hospodaří bez zaměstnanců. Na území MAS Moravská cesta jsou pouze 3 velké podnikatelské subjekty v zemědělství, které zaměstnávající více než 50 zaměstnanců. Největším podnikatelem je Zemědělské družstvo Unčovice (Litovel), kde je zaměstnáno více než 200 osob. 50 – 99 zaměstnanců mají Zemědělské družstvo Haňovice a Solvit, s.r.o. ve Skrbeni.

Důležitým prvkem pro rozvoj podnikání drobných a malých zemědělců je i podpora mladých lidí, pro které tento obor není příliš atraktivní a proto je nutné jej propagovat v území jako možnost seberealizace a počátek podnikatelské činnosti v území, které je nazýváno tzv. rovinatá Haná se zemědělskou tradicí.

MAS Moravská cesta aktivně spolupracuje se zemědělskými subjekty. ZD Haňovice i ZD Unčovice jsou členy MAS, ZD Haňovice má svého zástupce také ve výboru spolku.

S lesy na území MAS hospodaří LESY ČR, s. p., Bouzovská lesní, Lesy města Olomouce, město Litovel a další obce a podnikatelé z území.

Nejvíce lesnatou obcí je Bouzov (z důvodu přítomnosti Bouzovské vrchoviny) a Střeň, naopak téměř vůbec se lesní plochy nevyskytují v obcích Dubčany, Náklo, Haňovice, Křelov – Břuchotín, Skrbeň, Strukov. Většina lesů na území má především hospodářskou funkci, pouze menší část lesů spadá do kategorie lesy ochranné a lesy zvláštního určení.

Zemědělské a lesnické subjekty na veřejných projednáních neprojevily vysoký zájem o možnost čerpání dotace v následujícím období, ale přepokládá se, že podnikatelé využijí možnosti samostatných konzultací svých projektových záměrů, které nechtějí prozrazovat před ostatními.

Energetika

<u>Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení</u>

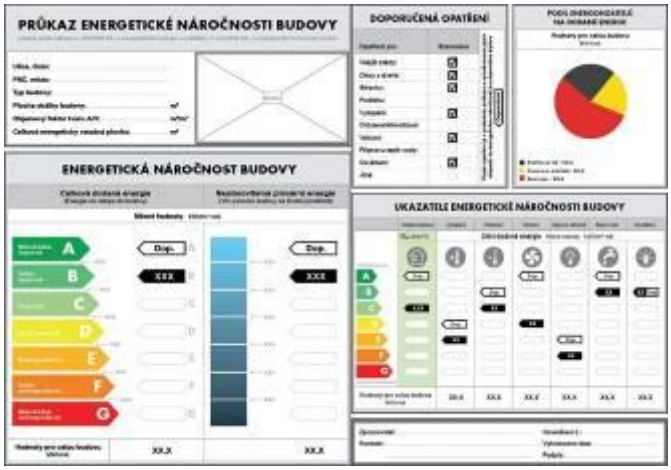

V oblasti tématu životního prostředí je vhodné uvést i problematiku spojenou s energetickou náročností budov. Olomoucký kraj, ve kterém leží celé území MAS Moravská cesta, vypracoval tzv. Územní energetickou koncepci 2004 – 2024. Prakticky je tento dokument akčním plánem, který v sobě zahrnuje jednotlivé programy v oblasti energetiky. V souvislosti s bydlením je vhodné zmínit Program nízkoenergetických a pasivních domů, ale také Program tepelné ochrany objektů. Pod těmito dvěma programy si lze představit výstavbu domů, které na svůj provoz potřebují pouze velmi malé množství dodatkové energie, v druhém zmíněném programu se jedná především o podporu výměny oken, zateplování budov. Cílem je tedy snížení emisí znečišťujících látek a snížení spotřeby paliv a energie.

Dále byl krajem zaveden tzv. Energetický management. Jedná se o soubor nástrojů a opatření, které mají vést k dosažení hospodárného, spolehlivého a ekologicky šetrného provozu energetického hospodářstvími zajištění všech energetických potřeb systému.

Pro období 2013 – 2020 byl stanoven program Nová zelená úsporám, kde se očekávaná finanční alokace vyšplhala na hodnotu 28 mld. Kč (samozřejmě její výše závisí na výši výnosu z aukcí emisních povolenek). Tento program je rozčleněn na podporu rodinných domů a podporu bytových domů. Do budoucna se předpokládá, že by tento program podporoval i veřejné osvětlení – jednalo by se o výměnu světelných zdrojů, výměna a opravy svítidel či obecná údržba.

Právě v této oblasti zazněly na veřejných projednáních následující problémy:

- V některých částech obcí chybí veřejné osvětlení
- Veřejné osvětlení je zastaralé a potřebuje rekonstrukci
- Chybí energeticky úsporné žárovky na veřejném osvětlení

Biomasa

Biomasa je v podstatě biologicky rozložitelná část výrobků, odpadů a zbytků ze zemědělské produkce i lesnictví, ale může zde být zahrnuta i biologicky rozložitelná část průmyslového a komunálního odpadu. Energii lze nejčastěji získat z těchto druhů biomasy:

- Rychle rostoucí dřeviny (topoly, vrby, akáty, javory)
- Odpad z dřevin
- Energetické plodiny (kukuřice, řepka, cukrová řepa)
- Sláma ze zemědělské produkce
- Skládkovaný plyn
- Kejda a chlévárenská mrva pro produkci a využití bioplynu

Pro zpracovávání biomasy a získávání energie jsou budovány tzv. bioplynové stanice. Jsou to moderní zařízení, které zpracovávají velké množství materiálů nebo odpadů (označovaných jako biomasa), které jsou organického původu. Na základě toho, jaký materiál se v bioplynových stanicích využívá či zpracovává, zpravidla dělíme stanice na tři základní druhy. Prvním druhem jsou průmyslové někdy též nazývané jako kofermentační bioplynové stanice, které využívají jako vstupní materiál kaly z čistírny odpadních vod či odpad z jatek. Tyto vstupy jsou velmi rizikové a musí se s nimi tedy náležitě nakládat. U nás tento typ stanic není oblíben, jelikož občané jsou většinou proti výstavbě z důvodu zápachu, který se při zpracovávání tohoto odpadu šíří. Druhým typem jsou tzv. komunální bioplynové stanice, které zpracovávají komunální bioodpady, sem řadíme i odpady z domácností. Tento typ stanic u nás není rozšířen, spíše je můžeme najít v Německu či Rakousku. Do budoucna se počítá s tím, že by se měli začít stavět i u nás a přispět k lepšímu využívání odpadů právě z domácností. K nejvíce rozšířeným bioplynovým stanicím u nás patří tzv. zemědělské bioplynové stanice. Na území MAS Moravská cesta byly vybudovány dvě zemědělské bioplynové stanice, které zřídila zemědělská družstva, a to Haňovice a Unčovice. K provozu využívají především energetických plodin. Užitek z bioplynové stanice vystavěné v Unčovicích, je takový, že dokáže poskytnout elektřinu pro obyvatele Příkaz, což je obec v bezprostřední blízkosti stanice.

V této oblasti byly v minulém programovém období realizovány celkem 3 projekty, jejichž oprávněným žadatelem byl ve všech případech podnikatel. Konkrétně se jednalo o Nákup techniky na zpracování biomasy, kdy podstatou projektu byl nákup techniky na zpracování biomasy – jednalo se o kompletní linku na výrobu pelet a granulí, centrální mazání, peletovací linku, kladívkový drtič na biomasu a kamna na peletky z biomasy.

Součástí projektu bylo pořízení centrálního mazání granulačního lisu. Dále byl realizován projekt s názvem - Začínám podnikat a efektivně využívám biomasy. Podstatou projektu bylo pořízení kompletní linky na výrobu pelet a granulí, centrálního mazání granulační linky a štěpkovače. Posledním projektem realizovaným v rámci poslední 10. výzvy byl projekt s názvem - Efektivní nakládání s dřevní biomasou při realizaci krajinotvorných opatření.

V souvislosti s podporou tohoto druhu obnovitelného zdroje energie je vhodné upozornit na možná rizika s tím spojená. Dochází ke třem závažným problémům:

- Zábor půdy při výstavbě bioplynových stanic a narušení krajinného rázu
- Degradace půdy a snížení úrodnosti půd

Konkrétní příklad problému:

Kukuřice nemá hluboké kořeny, proto jsou jen při povrchu a při dešti se tedy voda nemůže lehce vsáknout a odchází po povrchu půdy a dochází tak k erozi půdy. Přitom je známo, že právě eroze půdy je velký problém, který se v rámci ochrany životního prostředí řeší. Kromě eroze považujeme za degradaci půd i ztrátu její úrodnosti, ke které dochází, pokud se několik let za sebou na stejném poli vysazuje pouze monokultura kukuřice. Aby mohla být půda znovu využita, musí se zúrodňovat, což je velmi nákladné a zdlouhavé.

Z tohoto vyplývá, že bude nutné provádět důslednou kontrolu komu a za jakých podmínek bude případná podpora poskytována, zejména s ohledem na dodržování zásad správné agrotechniky. Jedná se především o kontrolu, jakým způsobem bude udržována úrodnost půdy, případně její zlepšení.

Problematice obnovitelných zdrojů energie (patří sem i biomasa) se v novém programovém období bude věnovat řada programů. Konkrétně se jedná o OPPIK – prioritní osa 3 (Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin). Zde je podpora zamířena především na malé a střední podnikatele. Dále OPŽP, kde se této problematice věnuje prioritní osa 5 – Energetické úspory. V neposlední řadě jsou různé formy podpory biomasy obsažené v Programu rozvoje venkova. Jedná se o Prioritní osu 2 - Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů a Prioritní osu 5 - Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu.

Na úrovni regionální se tato problematika objevuje v Akčním plánu územní energetické koncepce Olomouckého kraje 2004 – 2024. Konkrétně je zpracován tzv. Program teplo biomasou, který se věnuje podpoře zplyňovacích kotlů na biomasu. Olomoucký kraj vidí v energetickém využívání biomasy velkou naději pro český venkov a zemědělství, která přináší nejen ekonomické, ale i ekologické výhody. Je zde upozorněno i na problematiku centrálních zdrojů vytápění, které se v mnoha vesnicích nevyplatí budovat, proto se jeví jako efektivnější podpora využívání kotlů spalující biomasu. Primárním cílem této podpory je snížení spotřeby fosilních paliv, snížení emisí znečišťujících látek a zároveň i zlepšení

kvality ovzduší. V souvislosti s podporou biomasy se v Akčním plánu objevuje i Program bioplynových stanic (v rámci PRV bude jejich podpora značně omezena), ve kterém je obsažena podpora na výrobu bioplynu z organických zbytků zemědělské výroby, dále organických částí komunálních a průmyslových odpadů či čistírenských kalů a využití bioplynu pro výrobu energie.

2.2.1.8 Vybavenost obcí a služby

Základní přehled o vybavenosti obcí a přístupných službách je zobrazen na následujícím obrázku 21. V rámci celého území byly šetřeny informace o těchto službách: banka, knihovna, obecní úřad, pošta, požární nádrž, požární stanice, prodejna potravin.

Obrázek 21 Vybavenost obcí a služby

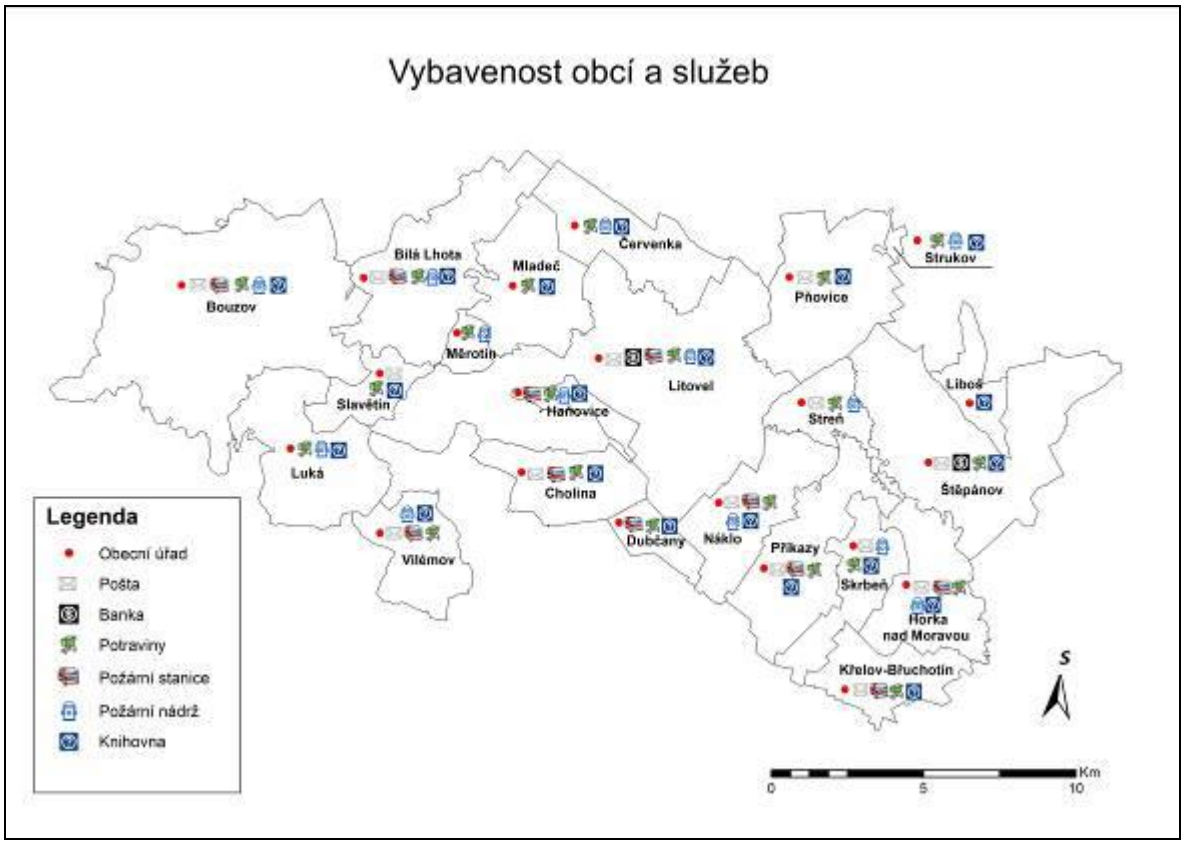

(Zdroj: vlastní zpracování)

Analýza vybavenosti obcí a služeb byla provedena vlastním šetřením, nebyla používána statistická data. Data byla získávána od starostů jednotlivých obcí formou řízených rozhovorů a dotazníkového šetření.

Ve všech obcích je obecní úřad ve vlastnictví obce, ve všech obcích je knihovna i prodejna potravin. Banka je pouze v Litovli a Štěpánově. Požární stanice se nachází v deseti obcích, požární nádrž ve dvanácti obcích.

Dále se na území MAS Moravská cesta nachází celkem 5 informačních center:

- TIC Dvůr Nové Zámky
- TIC Muzeum Litovel
- TIC Litovel

- TIC Informační středisko CHKO Litovelské Pomoraví Šargoun
- TIC Cholina

Brownfields

Dle databáze brownfields spravované Krajským úřadem Olomouckého kraje se na území MAS Moravská cesta nachází 6 ploch vhodných k rozvoji. Údaje byly získány v období září až prosinec 2011 v rámci Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji, v níž byly zmapovány všechny lokality typu brownfields na území kraje s rozlohou nad 0,5 ha. Další údaje byly získány z Národní databáze brownfieldů.

Tabulka 18 - Přehled brownfields v obcích

Název a informace objektu	Obec	Fotodokumentace
Základní škola prof. V. Vejdovského Poloha lokality: střed obce Rozloha (ha): 0,0811 Původní využití: občanská vybavenost Ekologická zátěž: ne	Litovel	
Radiotelegrafní středisko v Litovli Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 0,1572 Původní využití: občanská vybavenost Ekologická zátěž: ne	Litovel	
Kapl Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 2,2657 Původní využití: lehký průmysl, sklady Ekologická zátěž: ne	Litovel	

Vysílače Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 9,3604 Původní využití: logistika Ekologická zátěž: ne	Litovel	
Zemědělský areál Poloha lokality: uvnitř obce Rozloha (ha): 1,0723 Původní využití: zemědělství Ekologická zátěž: ne	Haňovice	
U bramborárny Poloha lokality: okraj obce Rozloha (ha): 2,2 Původní využití: zemědělství Ekologická zátěž: ne	Červenka	

(Zdroj: Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji, vlastní zpracování)

Další plochy a objekty vhodné k rozvoji byly zmíněny na veřejných projednáních. Jedná se zejména o prostranství v obci Skrbeň, kde se nachází volná parcela, která by díky zpracování projektu za účasti veřejnosti mohla sloužit jako prostor určený občanům i návštěvníkům obce. Při využití zmíněných ploch a objektů se zabrání potenciálním zásahům do krajinného rázu a možnému zastavování nyní volnému prostranství. Podnikatelské aktivity lze realizovat i prostřednictvím využití těchto dostupných brownfieldů.

Závěrem lze říci, že území MAS Moravská cesta poskytuje základní služby a vybavenost. Pouze u menších obcí se vyskytuje problém například s bankovními službami či požárními stanicemi. Z výše uvedeného vyplývá, že bude nutné zaměřit se na projekty, které se budou týkat zlepšení občanské vybavenosti v obci a zkvalitnění tak života občanům. Je nutné brát ohled i na připomínky týkající se protipovodňových opatření, jelikož část území leží v záplavové oblasti a prozatím nebyly podniknuty žádné zásadní kroky v této oblasti.

2.2.1.9 Život v obcích

Na území MAS Moravská cesta se téměř v každé obci nachází aktivní spolky, které mají zájem rozšiřovat své aktivity. Tento zájem dokládá nejen jejich aktivní účast na veřejných projednáních, ale i doložení jejich vlastních konkrétních projektových záměrů.

Lidský potenciál v daném území představuje dostatek lidí (spolků), kteří se mohou zapojit do rozvoje jejich obce. Na veřejných projednáních tvořili zástupci spolků nejpočetnější skupinu účastníků. Nejvíce zástupců neziskových organizací přišlo v obcích Křelov, Příkazy a Horka nad Moravou.

Tabulka 19 - Přehled spolků působících na území MAS

	Obec	SDH	TJ	Myslivecké sdružení	Rybáři	Senior klub	Ostatní
1	Bílá Lhota	x	x				
2	Bouzov	x	x		x		x
3	Červenka	x	x				x
4	Dubčany	x					
5	Haňovice	x	x	x	x		x
6	Horka nad Moravou	x	x		x	x	x
7	Cholina	x	x	x			x
8	Křelov - Břuchotín	x	x	x	x	x	x
9	Liboš	x					x
10	Litovel		x	x	x	x	x
11	Luká	x	x	x			x
12	Měrotín	x					
13	Mladeč	x	x	x			x
14	Náklo	x	x	x		x	x
15	Pňovice	x	x				x
16	Příkazy	x	x	x		x	x
17	Skrbeň	x	x	x		x	x
18	Slavětín	x					
20	Strukov						
19	Střeň	x	x			x	x
21	Štěpánov	x	x	x	x	x	x
22	Vilémov	x	x	x	x		

(Zdroj: vlastní zpracování)

Kromě obce Strukov působí v každé obci minimálně jeden aktivní spolek. Nejvíce jsou zastoupeny Sbory dobrovolných hasičů a TJ Sokol. V polovině obcí působí i myslivecká sdružení. Mezi spolky uvedené jako „ostatní" patří zejména mateřská centra, chovatelé a další sportovní či folklorní spolky.

Nejaktivnější spolky na území MAS Moravská cesta uvedené jako „ostatní":

- ***Sluňákov*** *– centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.* - nabízí pestrou nabídku programů zaměřených na ekologii, přírodovědné poznatky, ale také další otázky související s pobýváním lidí v krajině. Během fungování centra bylo realizováno mnoho projektů vedoucích ke zkvalitnění činnosti a rozšíření možných aktivit pro návštěvníky centra. Jako příklad dobré praxe je vhodné uvést Nízkoenergetický dům, který je vystavěn ze dřeva, betonu, skla, kamene a nepálených cihel. Kolem nízkoenergetického domu vzniklo Vzdělávací biocentrum

Sluňákov a v navazujícím projektu s názvem 7 bran k tajemství přírody CHKO Litovelské Pomoraví, se snaží prostřednictvím sedmi témat lidem přiblížit krajinu Hané, její tradice, kulturu a historii.

- ***Haná Free Net, o.s.*** - nezisková organizace provozující vysokorychlostní počítačovou bezdrátovou síť, prostřednictvím které se její členové mohou připojit k internetu. Síť je neveřejná, a za hlavní cíl má připojení lidí k vysokorychlostnímu, spolehlivému internetu za výhodnějších podmínek, než jim nabízí komerční firmy
- ***SAGITTARIA*** - *Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy* - Zabývá se ochranou životního prostředí a působí na celém území ČR s primární koncentrací na region střední Moravy. Posláním Sagittarie je aktivně vystupovat při ochraně přírody a krajiny. Sagittaria si klade za cíl široce informovat odbornou i laickou veřejnost o problematice ochrany přírody a životního prostředí, o přírodních hodnotách a o činnostech, které tyto hodnoty ohrožují. Sdružení v minulém programovacím období realizovalo celkem tři projekty: Zkvalitnění zázemí pro činnost Sagittarie I. a II. Etapa, Zázemí Sagittarie a expozice ohrožených rostlin.
- ***Národopisný soubor Pantla, Národopisný soubor Cholinka, Folklórní soubor HANAČKA*** – taneční soubory na území MAS Moravská cesta, které napomáhají udržování tradic hanáckého folkloru
- ***Křelovský Kaštánek – rodinné centrum –*** centrum nabízí zázemí pro vzájemné setkávání rodičů a dětí a zároveň v sobě zahrnuje přípravu pro předškolní vzdělávání. Zázemí centra umožňuje konání tematických přednášek, kurzů, provozování tvořivých, hudebních a pohybových aktivit. Centrum je vybaveno útulnou hernou, menší místnost pro přednášky, kurzy, tvořivé dílny, kuchyní, sociálním zařízením a také farní zahradou

Kulturní, sportovní a společenské aktivity jsou v regionu na dobré úrovni, avšak většinu kulturních aktivit a zázemí také nabízí nedaleké a velmi atraktivní krajské město Olomouc.

Mezi tradiční a nejčastěji pořádané kulturní akce v obcích patří plesy, pouti, trhy, hody, kácení máje, pálení čarodějnic a taneční zábavy. V některých obcích se udržují specifické místní tradice, jako např. vodění medvěda, duchaření, výstavy a jiné. Kulturní akce nejčastěji pořádají nebo podporují obecní úřady a především místní zájmové organizace, jako základní organizace Svazu dobrovolných hasičů, Mysliveckého sdružení, Svazu chovatelů, Svazu zahrádkářů a sportovních klubů. V každé obci fungují v průměru tři takové organizace. Problémy se stárnutím a úbytkem členské základny mají dlouhodobě zahrádkáři a včelaři.

Tabulka 20 – Přehled tradičních akcí konaných na území MAS Moravská cesta

Obec	Název akce	Popis
Bílá Lhota	Mezinárodní mistrovství republiky Řimice	Místní akce vaření guláše v kotlíku nad otevřeným ohněm
	Adventní slavnost	Tradiční prosincová akce MAS Moravská cesta
Bouzov	Bouzovská třicítka	Turistická a cykloturistická akce
	Festival "Moravské hrady.cz"	Letní kulturní festival
	Bouzovský mumraj aneb Markraběte Jošta turnaj	Středověký jarmark, hry pro děti, dobová řemesla, historický průvod, atd.

	Balóny nad Bouzovem	Tradiční přelety horkovzdušných balónů nad hradem Bouzov
Červenka	Vatra	Oslavy Dne vítězství
	Tradiční hody	Pouťové atrakce, občerstvení, odpolední posezení s hudbou
Haňovice	Haňovské košt	Soutěže o nejlepší pálenku
	Klozovsky hode	Hody s tradičním pasením jelita, průvodem masek, tancovačkou atd.
Horka nad Moravou	Rocková Horka	Rockový festival konaný ve venkovním areálu Sokol v Horce nad Moravou
	FichtlCup	Závod fichtlů, mopedů aj. strojů
Cholina	Hody a tradiční pouť	Tradiční pouť v ulici ke kostelu, a také odpolední hodové čaje
Křelov - Břuchotín	Šibřinky	Masopustní maškarní zábava
	Memoriál Vojtěcha Vyroubala	Běžecký závod
Liboš	Libošské hody	Tradiční hodová slavnost
Litovel	Litovelský otvírák	Den otevřených dveří Pivovaru Litovel a bohatý doprovodný program
	Bobr Cup	Závod extrémních štafet
	Hanácké Benátky	Tradiční akce města Litovel
	Farmářské trhy	Prodej regionálních produktů a rukodělných výrobků
Luká	Pietní slavnost k vypálení obce Javoříčko	Výročí osvobození a vypálení Javoříčka nacisty
	Napoleonské slavnosti Veselíčko	Ranhojičský jarmark s vojenskou bitvou v zámeckém parku
Měrotín	Memoriál Josefa Vitoula	Soutěž v požárním útoku
Mladeč	Sobáčovská neckiáda	Nejroztodivnější plavidla a závody přes vratkou lávku na speciálně upraveném kole
	Čarodějnický sabat	Odpoledne plné zábavy a soutěží nejen pro děti
Náklo	RecesFest	Dopolední závod fichtlů, odpolední vystoupení kapel
	Slet čarodějnic v Mezicích	Každoroční akce pro děti i dospělé
Příkazy	Tvaružkovy hode	Demonstrativní ukázka výroby domácích tvarůžků z domácího tvarohu
Pnovice	Lukostřelecký dobový turnaj obce Pňovice	Dobový lukostřelecký turnaj
Strukov	Memoriál Jana Ryšavého	Fotbalový turnaj
Střeň	KOMÁRFEST	Den obce Střeň
Štěpánov	Hody sv. Vavřince	Tradiční hodové posezení
Vilémov	Rybářské závody	Rybářská soutěž na místní přehradě

(Zdroj: vlastní zpracování)

Sport a tělovýchova jsou v různé míře zastoupeny v každé obci. Skoro v každé obci je fotbalové nebo dětské hřiště, budují se další a moderní dětská hřiště. V regionu se nachází v několika obcích přírodní koupaliště - Náklo, Křelov – Břuchotín, Horka nad Moravou a ve městě Litovel nově zbudovaný přírodní biotop. Kino je zastoupeno pouze v jedné obci – ve Štěpánově.

Obrázek 22 - Sport na území MAS

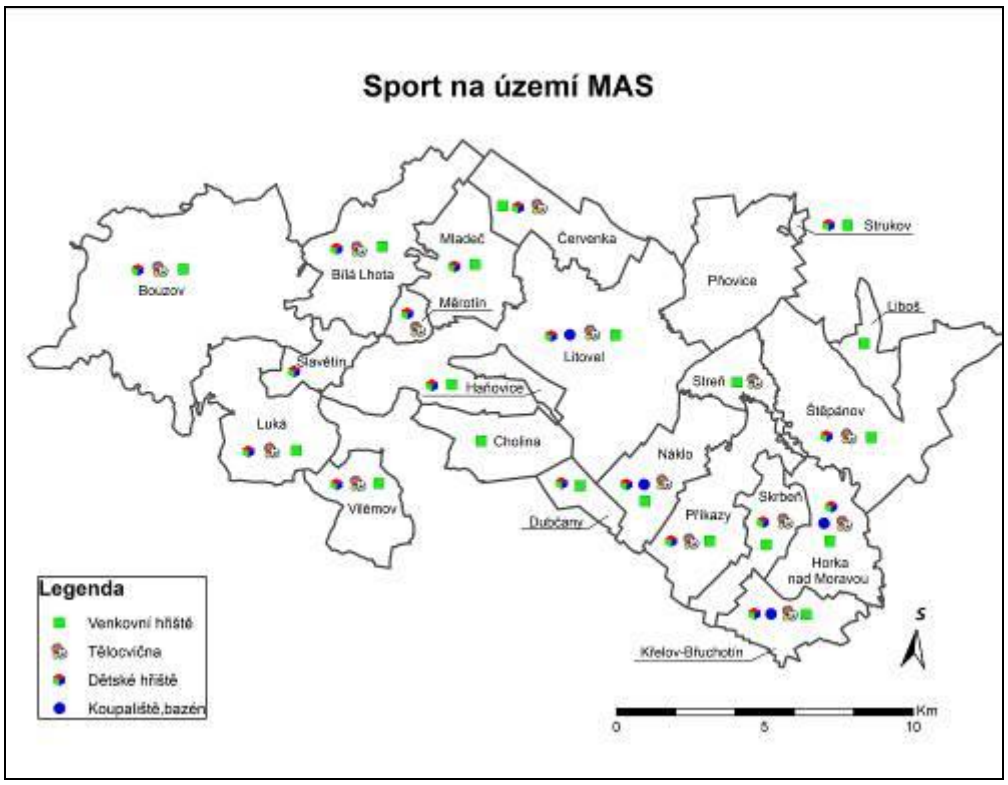

(Zdroj: vlastní zpracování)

Kulturní dům má polovina obcí MAS, koupaliště nebo bazén pouze 4 obce – Horka nad Moravou, Křelov - Břuchotín, Litovel a Náklo. Klubovnu mají ve všech obcích kromě Skrbeně, Dětské hřiště není v Cholině a Liboši.

Obrázek 23 - Kultura na území MAS

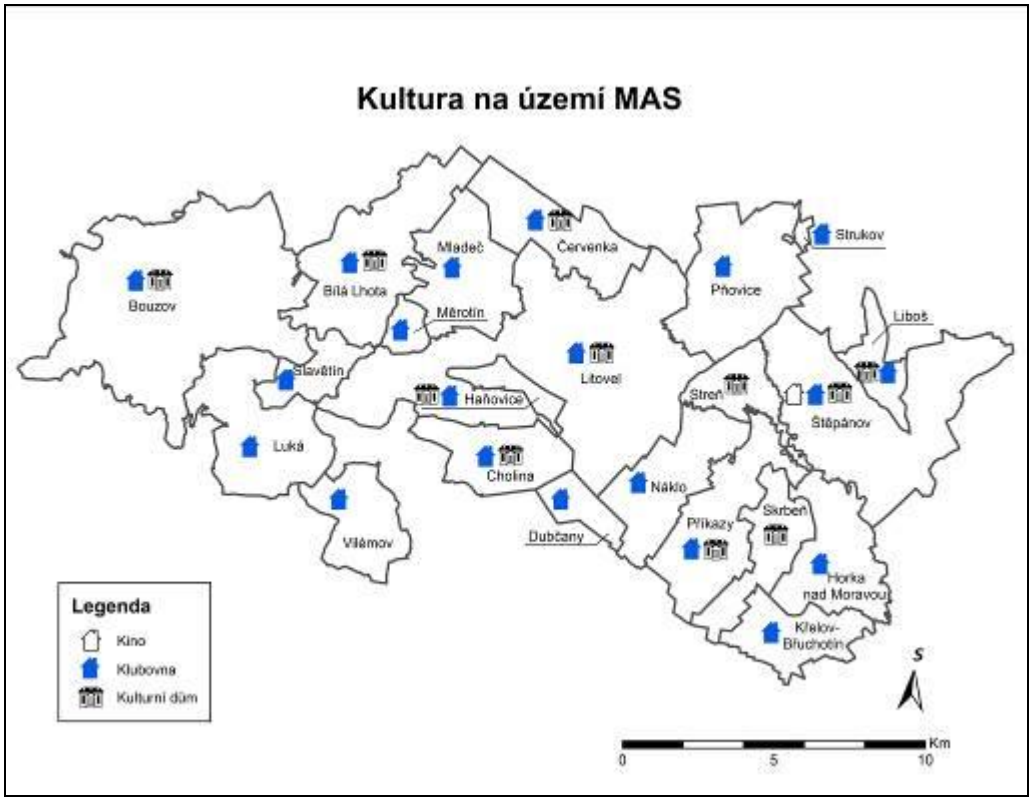

(Zdroj: vlastní zpracování)

Závěrem lze říci, že region má dobrý potenciál a zajímavé kulturní aktivity, které mohou nejen udržovat a prezentovat místní zvyky a tradice pro budoucí generace, ale také podpořit turistickou atraktivitu tohoto území. MAS má bohatý potenciál z hlediska folklorního. V regionu působí národopisné soubory – Hanačka z Litovle, Pantla z Nákla a Cholinka z Choliny, které mají bohatou tradici a významný kulturní potenciál. Mluví se zde typickým hanáckým nářečím. Důraz by měl být kladen na zlepšení zázemí pro tyto spolky, aby mohlo docházet k jejich dalšímu rozvoji a udržení hanáckých tradic a nářečí pro další generace.

V regionu působí aktivní spolky a nadšení lidé, vzájemně spolupracující napříč všemi sektory. Důraz by měl být kladen na zlepšení zázemí pro tyto spolky, aby mohlo docházet k jejich dalšímu rozvoji. Zázemí pro kulturně společenské vyžití jsou obzvláště v menších obcích nedostatečné. Dále absence prostorů pro setkávání spolků, podhodnocené je vybavení stávajících kluboven, které jsou zastoupeny ve všech obcích, ale lidé zapojení ve spolcích obtížně hledají zdroje pro rozvoj svých aktivit. Prostory pro volnočasové vyžití jsou ve špatném tepelně technickém stavu, což se projevuje zvýšenými provozními náklady.

2.2.1.10 Zdravotní a sociální služby

Zdravotní služby

Následující obrázek zobrazuje dostupné zdravotní a sociální služby. Mezi typy zařízení, které byly zjišťovány, patří lékárny, ordinace a rehabilitační centra.

Obrázek 24 - Zdravotnictví na území MAS

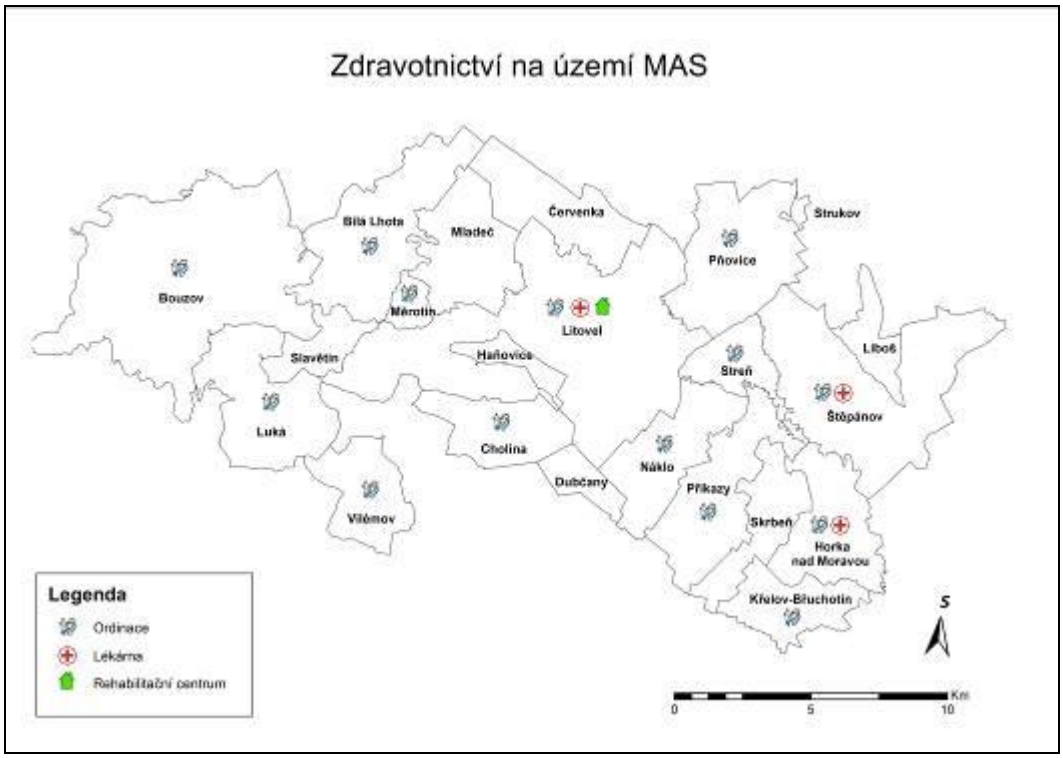

(Zdroj: vlastní zpracování)

Sociální služby

Na území MAS Moravská cesta se nachází 5 poskytovatelů sociálních služeb, kteří zde mají sídlo nebo pobočku.

1. ***Nové Zámky*** - poskytovatel sociálních služeb vytváří podmínky pro důstojný a naplňující život pro dospělé osoby s mentálním postižením, které si vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo sociální situaci nemohou služby zabezpečit za pomoci blízké osoby nebo terénními službami. Zařízení usiluje, aby se uživatelé sociální služby, s přihlédnutím k jejich možnostem a schopnostem, co nejvíce přiblížili k běžnému způsobu života. Zařízení poskytuje dvě sociální služby - Domov pro osoby se zdravotním postižením a Domov se zvláštním režimem.

Kapacita zařízení je 163 uživatelů. Z toho 96 uživatelů je v Nových Zámcích, 67 uživatelů v Litovli.

2. ***Domov důchodců Červenka*** - příspěvková organizace zřízená Olomouckým krajem. DD Červenka má rezidentní charakter. Působnost domova je nadregionální a zasahuje do území regionů Litovelsko, Uničovsko, Šternbersko, Mohelnicko a Olomoucko. Domov důchodců Červenka poskytuje ústavní sociální, zdravotní a rehabilitační péči starým spoluobčanům, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci a vyžadují celodenní péči, kterou jim není schopna zajistit rodina, pečovatelská služba ani jiná terénní služba.

Pro uživatele poskytuje celoroční pobyty. Služby jsou poskytovány na dvou místech – oddělení Červenka a oddělení Litovel. Kapacita domova je 165 uživatelů (101 – oddělení Červenka, 64 – oddělení Litovel).

3. ***Charita Šternberk**, středisko Litovel* - Rozsah služeb: pečovatelská služba, ošetřovatelská služba, humanitární šatník, půjčovna kompenzačních a zdravotních pomůcek, mateřské centrum Rybička
4. **Podané ruce Olomouc** - nejsou poskytovatelem služeb z území ORP, ale na území ORP Litovel působí. Počet uživatelů drog je spíše nižší, než je celkový průměr na město této velikosti. Poskytují služby 1x týdně, pravidelných klientů je cca 10. Počet uživatelů je na území ORP konstantní
5. **ARCUS – ONKO CENTRUM** - bylo založeno v roce 1993 jako profesionální pacientské sdružení s celorepublikovou působností se zaměřením na pomoc onkologickým pacientům a jejich rodinám zvládnout těžké okamžiky. Pokrývá potřeby onkologických pacientů napříč spektrem onkologických diagnóz a zároveň respektuje specifické potřeby onkologických pacientů dané typem jejich nádorového onemocnění. Zaměřuje se hlavně na informační, vzdělávací a publikační činnost v této oblasti

V několika obcích jsou provozovány domy s pečovatelskou službou, kde zajišťuje pečovatelské služby buď Charita Litovel, nebo Pečovatelské služby Olomouc. Dále jsou v několika obcích nájemní byty pro sociálně slabé občany, kde si služby zajišťuje každý nájemník sám nebo s pomocí příbuzných.

- Obec Bílá Lhota - 8 nájemních bytů, služby zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Město Litovel - 25 nájemních bytů, služby zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Obec Náklo - 8 nájemních bytů, služby si každý zajišťuje sám, určeno pro přestárlé občany
- Obec Červenka - 12 nájemních bytů, zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Obec Cholina - 17 nájemních bytů, zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel
- Obec Luká - 35 nájemních bytů, služby si každý zajišťuje sám

Pravidelně se schází řídící skupina, která připravuje aktualizaci Komunitního plánu sociálních služeb na Litovelsku. Na jednáních jsou definovány potřeby a problémy v této oblasti a je připravován akční plán.

Na základě provedené analýzy území byly zjištěny základní problémy v této oblasti. Nejzávažnější problematickou oblastí je vnímána výstavba azylového domu pro lidi bez domova. Na území MAS Moravská cesta se žádný takový objekt nenachází a nejbližší je v Uničově a Olomouci. V souvislosti s mírným nárůstem počtu těchto osob v území je nutné se na tuto oblast zaměřit. Na výstavbu tohoto zařízení upozorňuje i Komunitní plán sociálních služeb Litovelska na období 2010 – 2014.

Druhou důležitou oblastí je absence respitní péče neboli odlehčovací služby v území a pečujícím o své rodinné příslušníky by přinesla odpočinek, jelikož tato dlouhodobá péče je velice fyzicky, psychicky i sociálně náročná.

V závěrečném shrnutí kapitoly věnující se zdravotním a sociálním službám, konstatujeme, že je na území dostatečný počet zařízení, ale nejsou poskytovány všechny sociální služby, které region potřebuje. Dále je nutné se do budoucna zamyslet nad potřebami této oblasti, které budou společně se stárnutím obyvatel narůstat.

2.2.1.11 Cestovní ruch

Kapitola se věnuje problematice cestovního ruchu na území MAS Moravská cesta. Pozornost bude věnována třem základním oblastem a to přítomnosti památek kulturních, církevních i přírodních dále dostupnosti stravovacích a ubytovacích služeb

Kulturní, církevní a přírodní památky

Na území MAS Moravská cesta se nachází bezpočet atraktivit, které vytváří z území velmi žádanou lokalitu pro turistiku. Návštěvníci si mohou prohlédnout téměř v každé obci kulturní památky místního významu a drobné sakrální stavby. Skutečnou perlou je královské město Litovel, které si vysloužilo díky svému osobitému kouzlu romantické pojmenování „Hanácké Benátky". Z přírodních zajímavostí je bezpochyby nejvzácnější CHKO Litovelské Pomoraví. Oblast je velmi oblíbenou a v rámci kraje velmi významnou cykloturistickou destinací.

Obrázek 25 - Přehled historických a kulturních památek na území MAS Moravská cesta

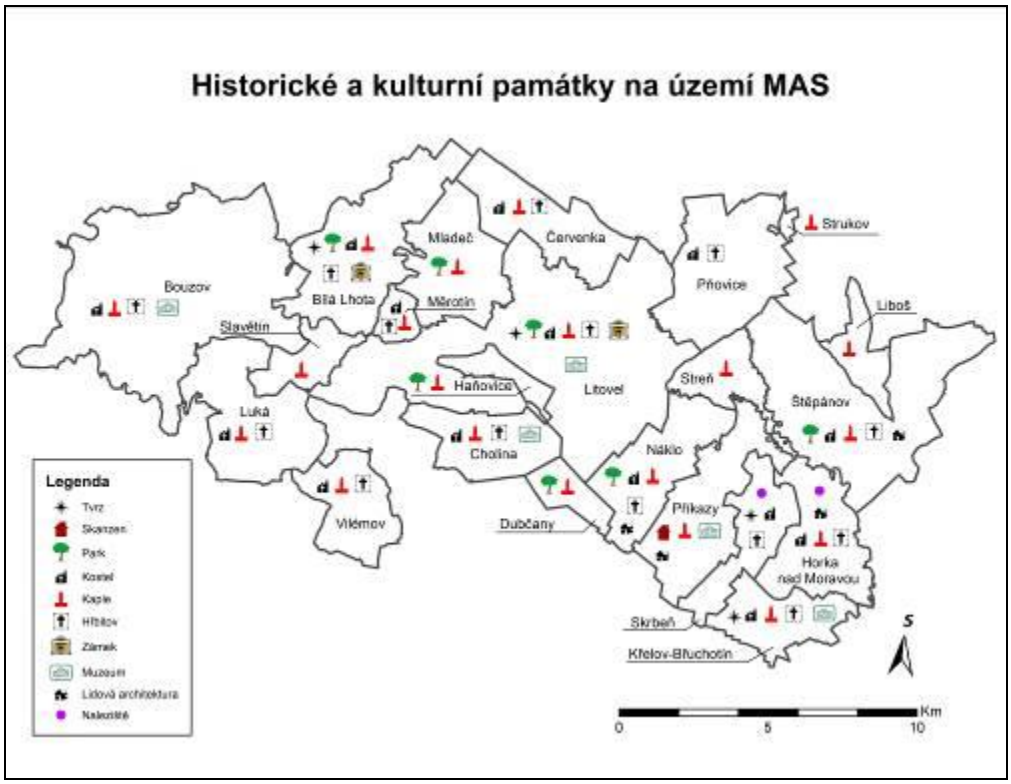

(Zdroj: vlastní zpracování)

Region má velmi bohatou historii. Nachází se zde bezpočet památek a sakrálních staveb. Téměř v každé obci nalezneme chrám, kostel či kostelík, kapli či kapličku. Většina z nich

je zasvěcena římskokatolické církvi. Ale nalezneme zde i pravoslavné kostely či monastýr. Na tomto území se nachází mnoho smírčích křížů, ke kterým se vztahují místní pověsti. V regionu jsou dvě jeskyně – Javoříčské a Mladečské. Mladečské jeskyně jsou významné také díky své archeologické minulosti. Byly zde nalezeny pozůstatky doby kamenné. Na území MAS je Arboretum v Bílé Lhotě, Hrad Bouzov – jeden z nepohádkovějších hradů na Moravě, Hanácký skanzen v Příkazích – zasvěcen lidovým tradicím a řemeslům. V regionu je také významná technická památka Nové Mlýny – bývalá vodní elektrárna. Perlou regionu je město Litovel, přezdívané „Hanácké Benátky". Především proto, že pod celým náměstím města a radnicí protéká jedno ze šesti ramen řeky Moravy.

Území MAS Moravské cesty se v posledních letech stává častěji vyhledávanou lokalitou pro turisty. Město Litovel nově zřídilo informační centrum města, kdy návštěvníkům regionu nabízí i komentované prohlídky s průvodcem vybraných památek města nacházejících se v městské památkové zóně.

Region je vyhledávanou lokalitou nejen turisty díky svým historickým, kulturním a církevním památkám, ale také pro svou hustou síť cykloturistických tras. Tímto územím prochází velmi známá cyklostezka vedoucí z Mohelnice přes Litovel do Olomouce zvaná Moravská stezka. V regionu, především kolem památek, se nachází několik naučných stezek, jež některé jsou vhodné pro pěší turistiku některé přímo pro cykloturistiku.

Území Moravské cesty je díky protékající řece Moravě vyhledávaným místem i pro vodáckou turistiku. Vodáky je většinou splavována z Hanušovic přes Litovel do Olomouce. Město Litovel má také zázemí pro vodáky a vodáckou turistiku.

Pro turisty jsou připraveny různé druhy ubytovacích zařízení (penziony, apartmány, motely, hotely). Nejvíce ubytovacích kapacit nalezneme ve městě Litovel, ale v některých okolních obcích je také možné se ubytovat, ale nabídka již není tak široká. Turisté, kteří navštíví region, si mohou vybrat z široké nabídky stravovacích zařízení, které nabízí výbornou regionální kuchyni.

Detailnější přehled kulturních památek poskytuje následující tabulka 21. Je zde stručný výčet památek doplněný o základní informace.

Tabulka 21 - Kulturní památky na území MAS Moravská cesta

Významné kulturní památky	
Mladečské jeskyně	Paleontologická a archeologická lokalita. Vyobrazena historie lidstva, neboť zde útočiště hledal i člověk starší doby kamenné.
Javoříčské jeskyně	Nacházejí v Chráněném přírodním území Špraněk. Podzemní systém Javoříčských jeskyní vytváří komplikovaný komplex chodeb, domů a propastí.
Památník obětí II. Světové války v Javoříčku (národní kulturní památka)	Připomíná nešťastné osudy obyvatel Javoříčka na konci druhé světové války, kdy byli všichni muži nad 15 let zabiti a vesnice vypálena a rozbořena.
Arboretum Bílá Lhota	Je národní přírodní památkou. Byl založen v roce 1700 při renovaci zdejšího zámečku.
Vodní elektrárna Bílá Lhota – Nové Mlýny	Na pravém břehu řeky Moravy, v oblasti nynějších Nových Mlýnů, byl postaven v 16. století vodní mlýn. Mlýn vzal za zub času a na jeho místě byla v letech 1922 – 1923 vybudována vodní elektrárna.

Městská památková zóna Litovel	Náměstí Přemysla Otakara, Morový sloup, radnice, budova Záložny, Langův dům, Lékárna, Městský klub, Informační centrum, Svatojánský most, Park Míru, Smetanovy sady, Gymnázium Jana Opletala, Muzeum harmonik, kostel sv. Marka, kaple sv. Jiří, kostel sv. Filipa a Jakuba, měšťanský dům, Kolářova vila, kostel Husův sbor, knihovna, městské hradby, Švédská deska, muzeum,
Hrad Bouzov (národní kulturní památka)	**Hrad Bouzov** - Pohádkově romantický hrad Bouzov je vyhledávaným cílem turistů i filmařů. Leží v malebné krajině posledních výběžků Drahanské vrchoviny a patří mezi vyhledávané turistické cíle. **Historický areál Bouzov a Sklářská minihuť** - Galerie v podhradí s 15 metrů vysokým trojským koněm. Slavnými jezdci se můžete na chvíli stát na zdejší moderní sjezdové dráze pro formule. **Vápencová pec Bouzov** - Dochovaná pec, která byla v provozu krátce kolem roku 1925, je ojedinělou technickou památkou. Je to kruhová stavba z lomového kamene se šamotovou vyzdívkou.
Zámek Nové zámky	V loveckém zámku Lichtenštejnů z pol. 17. stol. dnes sídlí ústav sociální péče. V okolních lesích se nacházejí kamenné stavbičky lichtenštejnského panství jako besídka Chrám přátelství v antickém stylu či obelisk Komín.
Tvrz Unčovice	Jedná se původně o patrovou středověkou tvrz s oválnou věží, pískovcovými renesančními portály a klenutými stropy. Po roce 1945 tvrz od města převzal státní statek a poté unčovické zemědělské družstvo.
Zámek Chudobín	V místech zámku stála původně tvrz. Pozdější majitelé postavili na začátku 18. století vedle tvrze novou jednopatrovou zámeckou budovu. Dnešní podobu zámek dostal v roce 1847 po radikální přestavbě Terschů.
Muzeum v Cholině	Muzeum se nachází ve dvoře budovy obecního úřadu. Začátek expozice tvoří stylizovaná obytná místnost s předměty denní potřeby, která pokračuje výstavou hanáckých krojů, sokolských a orelských uniforem. K vidění je zde i tradiční svatební koláč, nebo část sbírek známého cestovatele Emila Holuba,
Hanácký skanzen Příkazy	Soubor staveb lidové architektury. Tvoří usedlost se špaletovou stodolou v zahradě a několik přilehlých zahrad, v nichž jsou umístěny další tři stodoly. Všechny stavby pocházejí z 19. století, jsou památkově chráněné a dokladují místní tradiční architekturu a péči o ni. Ve skanzenu se nachází i malá stylová hospůdka s možností občerstvení či ukázka vybavení staré školy.
Fort XVII. v Křelově	Fort v Křelově byl vybudovaný v letech 1851 až 1854 a patří do první čtveřice pevnůstek, spolu s forty XI., XIII., XV., které vznikaly postupně západně a jihozápadně od pevnosti Olomouc. V současné době je Fort XVII. využíván jako muzeum se stálou expozicí o historii fortové pevnosti a sbírkou militárií. V pevnosti je také umístěný Hostinec Citadela, kde jsou často pořádány společenské a firemní akce, svatby a různé hostiny. V sálech, které se také na fortu nacházejí, přilehlé hostinci, jsou pořádány koncerty, malá divadla, semináře a různá školení. Fort je také pro svou rozlohu vyhledávaným místem pro pořádání teambuildingů a dětských dnů.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Další tabulka 22 podává informace vztahující se k církevním památkám na sledovaném území. Opět je vyobrazen jednoduchý výčet doplněný o základní informace ke každé památce.

Tabulka 22 - Přehled církevních památek na území MAS Moravská cesta

Církevní památky	
Církevní památky v Řimicích	Pravoslavný chrám sv. Ludmily byl v Řimicích postaven v letech 1933 – 1934 v souvislosti s dočasným přesídlením ústřední české církve pravoslavné v čele s biskupem Gorazdem.
Církevní památky v Měrotíně	Renesanční kostel sv. Martina, který dal vybudovat pro protestanty Bernard starší ze Zástřizl, zřejmě s použitím části zdiva pozdně gotického presbytáře. Od r. 1958 patří kostel mezi chráněné památky ČR.
Církevní památky ve Vilémově	Pravoslavný monastýr Zesnutí přesvaté Bohorodice se nachází na svahu nad Vilémovem, uprostřed sadů v Drahanské vrchovině. Součástí monastýru je Gorazdovo Cyrilometodějské středisko duchovního setkání.
Církevní památky ve Střemeníčku	V roce 1936 byl v obci vybudován pravoslavný chrám sv. Václava. Chrám byl postaven stavitelem Andrejem – Vsevolod Kolomacký. Ve Střemeníčku se také nachází kaple.
Církevní památky v Chudobíně	Chudobín, místní část města Litovle, je malá obec. Nemá ani 250 obyvatel. Přesto je republikovým unikátem. Kromě novorenesančního zámku s tajemnou historií a krásným parkem jsou zde tři kostely: římskokatolický kostel sv. Františka Serafínského, Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské a Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje.

(Zdroj: vlastní zpracování)

V souvislosti s památkami byly zmíněné i naučné stezky, které provádí po již zmíněných kulturních památkách, jejich přehled je zobrazen níže.

Tabulka 23 - Přehled naučných stezek na území MAS Moravská cesta

Naučné stezky	
Naučná stezka Špraněk Národní přírodní rezervace Špraněk	Naučná stezka, která vede po okolí Javoříčka. Jedná se převážně o lesní cesty a je určena pro pěší turisty.
Naučná stezka Třesín	Stezka začíná v obci Mladeč a vede kolem vrchu Třesín. Jedná se také převážně o lesní neupravené cesty.
Naučná stezka Historie a příroda Litovle	Stezka určená pro pěší turisty. Provede po základních památkách města Litovle, doplněná zajímavostmi z oblasti přírody.
Naučná stezka Luhy Litovelského Pomoraví	Tato trasa je určena pro cyklisty a začíná v obci Horka nad Moravou. Vede především po asfaltových lesních stezkách a během cesty lze poznat přírodní, kulturní i historické zajímavosti.
Naučná stezka Romantický areál Nové Zámky	Trasa je určena pro pěší i cyklo turisty, začíná ve městě Litovel a vede po pravém břehu řeky Moravy.

(Zdroj: vlastní zpracování)

V rámci této kapitoly byla sledována i návštěvnost turistů. Z důvodu nedostupnosti dat není návštěvnost šetřena u všech zmíněných památek. Tabulka níže dokládá, že u některých subjektů nejsou data dostupná za starší období, ale pouze za poslední 3 roky zpět (Muzeum harmonik, Hanácké muzeum v Cholině, Fort Křelov, Radniční věž – Litovel). Dostupná data za celé sledované období byla pouze u známých a nejvíce navštěvovaných památek (hrad Bouzov, soubor staveb lidové architektury – Příkazy, Javoříčské jeskyně, Mladečské jeskyně, arboretum Bílá Lhota).

Tabulka 24 - Vývoj návštěvnosti na území MAS Moravská cesta v letech 2000 - 2014

Objekt	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hrad Bouzov	129 830	175 112	118 101	102 807	83 540	102 260	110 493	110 904	100 401	107 415	98 863	93 589	100 743	91 341	104 870
Muzeum Litovel	-	-	-	-	-	5 000	4 700	5 128	5 400	3 514	3 164	3 094	6 845	4 481	3 477
Muzeum harmonik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	250	550	700	
Hanácké muzeum v Cholině	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	802	1 540	936	987	965
Soubor staveb lidové architektury v Příkazích	2 212	3 017	2 741	3 920	2 707	3 900	3 600	3 125	3 881	3 912	3 280	3 291	5 328	-	
Fort Křelov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 650	1 975	1 784	-
Radniční věž - Litovel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	444	642	949	457
Javořičské jeskyně	57 657	54 018	52 464	50 000	46 782	45 703	45 391	49 799	43 476	43 868	40 737	38 109	36 180	33 320	32 573
Mladečské jeskyně	17 345	20 916	19 666	20 308	21 720	20 070	20 429	21 721	19 239	18 739	15 307	14 914	21 227	17 314	20 805
Arboretum Bílá Lhota	11 422	8 818	9 101	8 878	10 809	10 419	9 778	12 193	9 769	10 474	9 350	9 544	10 579	8 837	-

(Zdroj: OK in Databáze turistických cílů a statistiky návštěvnosti, vlastní zpracování)

Na následujícím grafu je zobrazen vývoj návštěvnosti čtyř památek, jelikož data jsou známa pro celé období. Nebyla sem zahrnuta návštěvnost hradu Bouzov, z důvodu vysoce odlehlých hodnot.

Graf 16 - Vývoj počtu návštěvníků v období 2000 – 2013

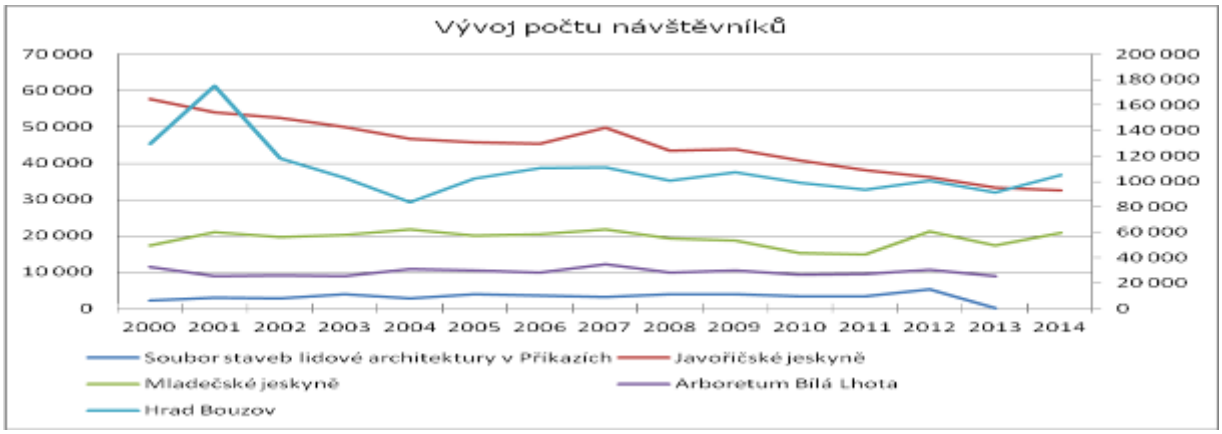

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu 15 je patrné, že zde převažuje stabilní vývoj v návštěvnosti, nijak zásadně neměnný. Platí to pro skanzen v Příkazích, arboretum v Bílé Lhotě a Mladečské jeskyně. Pouze u Javoříčských jeskyní je viditelnější pokles počtu návštěvníků.

Možné problémy v oblasti kulturních památek:

- Nevyjasněné vlastnické vztahy
- Chátrající stav některých objektů
- Omezená podpora ze strany MAS v novém programovacím období

V této souvislosti je nutné upozornit především na problém vlastnických vztahů, jak u jednotlivých kulturních památek, tak i církevních. Příkladem je hrad Bouzov. Poté, co parlament schválil církevní restituce, tak se o navrácení majetku přihlásil v roce 2013 Řád německých rytířů. Ti požadují navrácení 13 500 hektarů půdy, ale i nemovitý majetek, a právě sem se řadí hrad Bouzov. Jen pro představu lze uvést, že kromě Bouzova požadují i hrad Sovinec nebo celé lázně Karlova Studánka. Všechny tyto památky jsou situovány v Olomouckém kraji. Souhrnně se jedná o majetek, který vlastnili před druhou světovou válkou. Aktuální zprávy uvádějí, že žádost řádu není

beznadějná. Jak bylo již zmíněno, majetek propadl státu díky Benešovým dekretům v roce 1948, ale příslušníci řádu uvádějí, že mají rozsudek Nejvyššího správního soudu z 2. února 1948, který rozhodl, že se na jejich majetek dekrety nevztahují. Zatím není rozhodnuto, zda bude majetek nevrácen nebo ne.

Dalším problémem byl zmíněn chátrající stav některých památek, který může vést až k zániku těchto objektů, stejně jako zmíněné nevyjasněné vlastnické vztahy. K tomuto stavu samozřejmě přispěje i omezená možnost pro MAS podporovat v následujícím programovacím období kulturní památky v takové míře jako tomu bylo doposud.

Ubytovací a stravovací zařízení a jejich vytíženost

V regionu MAS Moravská cesta se nachází celkem 20 hromadných ubytovacích zařízení. Hromadné ubytovací zařízení – zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod.

Tabulka 25 - Přehled registrovaných ubytovacích zařízení

Registrovaná ubytovací zařízení	
Název zařízení	**Sídlo**
Hotel Bouzov	Bouzov
Hotel Valáškův Grunt	Bouzov/Kozov
Turistická ubytovna	Bouzov
Turistická ubytovna	Savín
Chata Jeskyňka	Slavětín/Střemeníčko

(Zdroj: vlastní zpracování)

V regionu se nacházejí ubytovací zařízení, která byla v průběhu měsíce března – dubna 2014 zaregistrována u Českého statistického úřadu.

Tabulka 26 - Přehled ubytovacích zařízení zaregistrovaných u ČSÚ

Ubytovací zařízení zaregistrována u ČSÚ (březen – duben 2014)		
Název zařízení	**Kapacita zařízení**	**Sídlo**
Penzion U Starého mlýna	15 lůžek	Litovel
Penzion Nová Ves	17 lůžek	Nová Ves
Apartmán Pekin	18 lůžek	Litovel
Motel Bábek	17 lůžek	Litovel
Vodácký kemp	-	Litovel
Dvůr Nové Zámky	20 lůžek (buňky), 10 lůžek (apartmány)	Mladeč
Penzion Romeo	35 lůžek	Mladeč
Internát SOŠ Litovel	58 lůžek	Litovel
Ubytování Na Pindě	30 lůžek	Savín

(Zdroj: vlastní zpracování)

Existují ještě další ubytovací možnosti, jejichž přehled nabízí tabulka níže.

Tabulka 27 - Přehled dalších ubytovacích zařízení

Ostatní ubytovací zařízení		
Název zařízení	**Kapacita zařízení**	**Sídlo**
Apartmány Ivana Myslíková	6 lůžek	Litovel
Apartmán Jana Konšelová	5 lůžek	Litovel
Chalupa U Fousa	5 lůžek	Litovel
Apartmány Alena Dehnerová	15 lůžek	Litovel
Areál Sočovský rybník	4 osoby (chatka)	Sobáčov
Apartmány ubytování Mlýnice	25 lůžek	Litovel
Apartmány Alena Dehnerová	15 lůžek	Litovel
Internát SOŠ Litovel	58 lůžek	Litovel
Apartmán U Šmoldasů	-	Litovel
Penzion Křelov	19 lůžek	Břuchotín
Motorest Zlatá Křepelka	40 lůžek	Skrbeň
Penzion Lovecká chata	45 lůžek	Horka nad Moravou

(Zdroj: vlastní zpracování)

V regionu MAS Moravská cesta se nachází několik stravovacích zařízení s výbornou regionální kuchyní:

Tabulka 28 - Přehled stravovacích zařízení

Stravovací zařízení	
Název zařízení	**Sídlo**
Hotel Bouzov	Bouzov
Valáškův Grunt	Bouzov/Kozov
Motorest Zlatá Křepelka	Skrbeň
Restaurace Muzeum	Litovel
Café Restaurant Záložna	Litovel
Restaurace Citadela	Křelov
Pizzeria, bowling	Litovel
Restaurace U Tří zlatých trojek	Tři Dvoru
Restaurace Za školou	Litovel
Vodácká restaurace „Loděnice“	Litovel
Pohostinství u vody	Březové
Záložna	Příkazy
Pivovarská hospůdka	Litovel
Hospůdka Pod Sépkó	Hynkov, Náklo
Restaurace Na starém mlýně	Hynkov, Náklo
Restaurace Autodemont	Horka nad Moravou
Penzion Lovecká chata	Horka nad Moravou

(Zdroj: vlastní zpracování)

Souhrnem lze konstatovat, že území MAS Moravská cesta je reprezentováno celou řadou památek, ať kulturních či církevních. Podporou cestovního ruchu jsou i přírodní památky situované především v CHKO Litovelské Pomoraví. Prostřednictvím naučných stezek tak návštěvníci mohou poznávat nejen kulturní, ale i přírodní krásy daného území. Stezky jsou určeny jak pro pěší, tak pro cykloturisty a lze si vybrat i z několika obtížností. Důležitým prvkem je i zázemí pro návštěvníky, tedy dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení. Je možné si vybrat z velkého počtu možností, jak nastiňují předešlé tabulky. Důraz by měl být kladen na možnou spolupráci v oblasti poskytování stravovacích a ubytovacích zařízení pro návštěvníky. Propojením těchto služeb se objevuje možnost vytvoření různých cestovních balíčků s plánem aktivit a cestováním po celém regionu, což by se samozřejmě odrazilo i v dalším setrvání návštěvníků v území. Nyní je region spíše průjezdním místem či krátkou zastávkou.

2.2.1.12 Podnikání a výroba

Na území MAS Moravská cesta působí celkem 3 408 podnikatelských subjektů (údaj k 31. 12. 2014).

Graf 17 - Počet podnikatelských subjektů v roce 2014

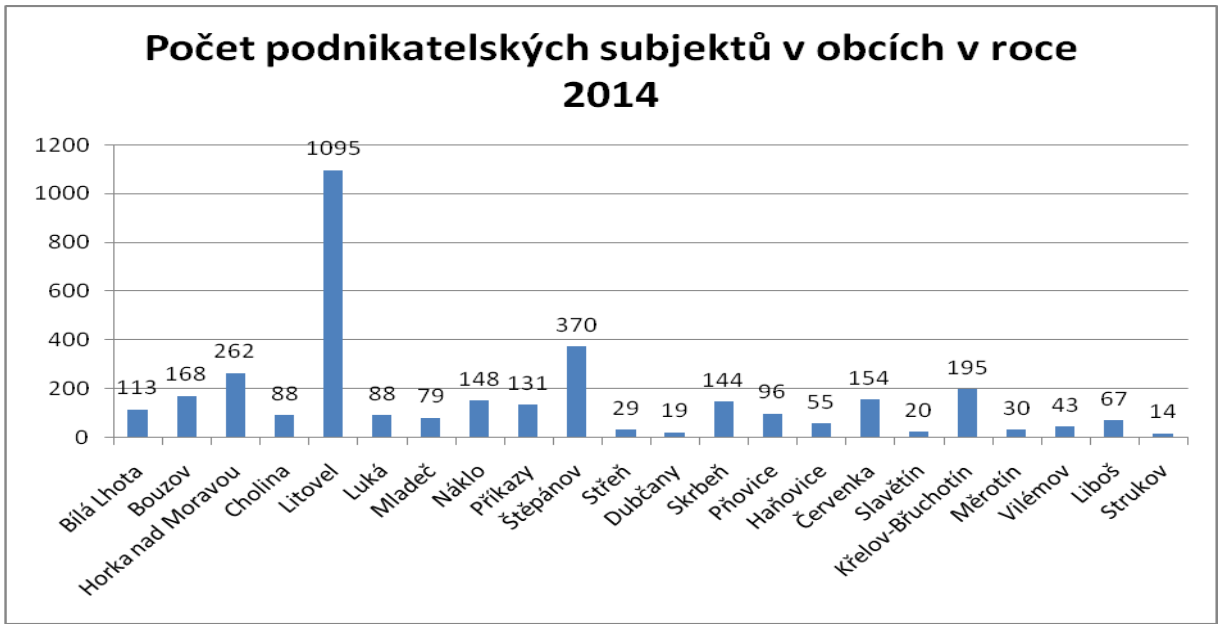

(Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování)

<u>Přehled největších zaměstnavatelů v regionu</u>

Na území MAS Moravská cesta podniká 10 firem, které zaměstnávají více než 100 osob, kromě jedné mají všechny sídlo ve městě Litovel. Jedna firma sídlí v Července. Největším zaměstnavatelem v regionu jsou firmy PAPCEL, a.s. a HTM Sport s.r.o., které zaměstnávají 237 osob, dále nad 200 zaměstnanců mají firmy HOPAX s.r.o., Pivovar Litovel a.s., SEV Litovel s.r.o. a ZD Unčovice.

Tabulka 29 - Přehled největších zaměstnavatelů na území MAS

	Název firmy	Počet zaměstnanců	Podnikatelská činnost	Webové stránky
1	HTM Sport s.r.o.	237	Výroba lyžařských a snowboardových potřeb	HEAD

				http://www.head.com
2	PAPCEL, a.s.	237	Vyrábí papírenské stroje, zařízení pro přípravnu papírenské vodolátky, náhradní díly, tlakové a beztlakové válce, zásobní a míchací nádrže	PAPCEL http://www.papcel.cz
3	SEV Litovel, s.r.o.	218	Výroba gramopřístrojů, omývačů čelních skel automobilů a trysek	SEV Litovel s. r. o. http://www.sev-litovel.cz
4	Zemědělské družstvo Unčovice	205	Zabývají se zemědělskou činností, živočišnou a rostlinnou výrobou. Vyrábí krmivo pro hospodářská zvířata.	
5	Pivovar Litovel a.s.	204	Výroba piva Litovel	Original Beer Litovel Klasicky vařené pivo http://www.litovel.cz
6	HOPAX s.r.o.	200	Výroba a montáž ocelových konstrukcí výrobních a skladovacích hal, budov, schodišť, zastřešení, obslužných plošin, lávek a ostatních zámečnických prvků.	HOPAX OCELOVÉ KONSTRUKCE http://www.hopax.cz
7	MJM Litovel a.s.	163	Partner pro zemědělská družstva, farmáře a drobné pěstitele. Na podnikových prodejnách nabízí všechny druhy hnojiv, krmiv, osiv a velký výběr potřeb pro zahrádkáře a pěstitele. Na vybraných střediscích jsou čerpací stanice.	MJM Litovel a.s. http://www.mjm.cz
8	Alibona a.s.	135	Provádění konzervace a sterilizace zeleninových směsí a ovoce, výroba konzervačních a nakládacích prostředků	Alibona http://www.alibona.cz
9	ORRERO a.s.	115	Výroba sýrů typu parmezán – grana. Gran Moravia	GRAN MORAVIA ITALSKÁ SÝRÁRNA LITOVEL http://www.orrero.cz

10	Europasta SE, divize Adriana	110	Výroba těstovin	http://www.adriana.cz

(Zdroj: Okresní hospodářská komora Olomouc, vlastní šetření)

Investiční možnosti a příležitosti regionu

V minulém programovacím období mohla MAS a její členové z podnikatelské, veřejné a neziskové sféry využívat nejrůznějších podpor. Hlavním zdrojem podpory pro realizaci projektů byly strukturální fondy EU (tedy jednotlivé operační programy). Mezi nejvíce využívaný patří Program rozvoje venkova 2007 – 2013, ze kterého žadatelé z území MAS využili především prioritní osu III – zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a povzbuzení diverzifikace hospodářské činnosti a také prioritní osu IV –využívala metody LEADER, která umožňovala spojit cíle konkurenceschopnost, životní prostředí a kvalitu života, diverzifikaci. Integrovaný přístup pomohl chránit a rozšiřovat místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Mezi další programy, které mohly být využity v období 2007 – 2013 patří:

- Regionální operační program Střední Morava
- OP Životní prostředí
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Přeshraniční spolupráce Česko – Polsko

Kromě strukturálních fondů mohli oprávnění žadatelé čerpat podporu i ze strany Olomouckého kraje. Na jeho úrovni byl využíván nejčastěji Program obnovy venkova. Pak to byly například příspěvky na podporu sportu, na výstavbu a opravu cyklostezek. Na úrovni kraje se objevil i Program na podporu EVVO, Program pro záchranu a obnovu kulturních památek a objektů památkové hodnoty. Dále fond pro podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury.

V novém programovacím období se pro MAS Moravská cesta otevřela možnost přímo zasáhnout a využít podpory i z jiných operačních programů, než tomu bylo doposud. Jedná se konkrétně o PRV, IROP, OP Zaměstnanost, OP Životní prostředí. Je to nová možnost pro podnikatele rozšířit svoje dosavadní aktivity i do jiných oblastí a rozvíjet tak své podnikatelské záměry a vytvořit či udržet svoji pozici v konkurenčním prostředí. Ovšem je nutné upozornit na měnící se podmínky pro dosažení podpory pro svůj podnikatelských záměr, na které je nutné reagovat a přizpůsobit se jim. V tomto případě mají výhodu větší podniky, které disponují úplně jiným kapitálem, než podnikatelé malí či střední.

Kapitola primárně informovala o situaci z hlediska podnikání a výroby na daném území. Souhrnem lze říci, že v rámci počtu podnikatelských subjektů došlo k jejich navýšení (od roku 2008 do roku 2014). Dominující je v této oblasti město Litovel, ve kterém se koncentruje nejvyšší počet podnikatelských subjektů a byl zde zaznamenán i nejvyšší

nárůst mezi lety 2008 a 2013. V tabulce 29 je uvedený přehled největších zaměstnavatelů, kteří se vyskytují převážně v Litovli jako centru území.

2.2.1.13 Řízení obcí a spolupráce

MAS Moravská cesta má ve svém správním území 22 obcí. Členská základna je zastoupena 58 členy, z nichž 25 členů zastupuje veřejný sektor, 12 podnikatelský sektor, 20 neziskový sektor a 1 člen je fyzická osoba. Všechny tyto sektory by měly vzájemně spolupracovat, ať už při přípravě a realizací venkovských projektů nebo při kulturních, společenských a vzdělávacích aktivitách, ovšem v některých případech tato komunikace zcela nefunguje. Například nejsou navázány vazby mezi obcí a podnikatelem či NNO, a poté nedochází k efektivnímu rozvoji dané obce a vzájemné propagaci těchto subjektů uvnitř i vně regionu. Bylo by vhodné se zaměřit na realizaci společných setkávání v rámci regionu prostřednictvím pořádání různých akcí, ať již ze strany MAS nebo samotných obcí, kde by docházelo ke vzájemnému seznamování a navazování nových kontaktů v území. Vhodně navázaná spolupráce povede i k realizaci efektivních a účelných projektových záměrů v území (v daných obcích), protože poskytovaná finanční podpora pro venkov bude v následujícím programovacím období nejspíše omezena. Nebude tak vysoká jako doposud, proto je nutné realizovat opravdu potřebné projekty vedoucí k rozvoji regionu a uspokojení potřeb jeho obyvatel.

Řízení obcí

V současnosti jsou představitelé obcí přehlceni úkony, které musí vykonávat ať už v samostatné nebo přenesené působnosti. Z pohledu našeho území, kde se vyskytují především malé obce s nízkým počtem zaměstnanců, leží většina agendy právě na starostech a jejich asistentkách. V tomto případě ale dochází k častým pochybením a neefektivnosti výkonu veřejné správy z důvodu chybějící odbornosti k provádění určitých specializovaných činností. Na mnoha veřejných projednáních zazněla od zástupců obcí i starostů neustálá obava z vládní korupce a s tím související nejistota při výkonu jejich funkcí.

Tabulka 31 ukazuje přehled řízení v jednotlivých obcích. Pouze ve 2 obcích je neuvolněný starosta, ve všech zbývajících jsou uvolnění starostové. Z hlediska působících místostarostů jsou převažujícím typem neuvolnění. Informace jsou doplněny o počet volebních období ve funkci. Celkový počet zastupitelů v daných obcích je doplněn o jejich uvolněnost či neuvolněnost. Další část tabulky se věnuje počtu zaměstnanců dle druhu výkonu jejich práce na obci. Jedná se konkrétně o obsazené pracovní pozice v oblasti administrativy, technicko – hospodářské, účetní, právní či ve formě vedlejšího pracovního poměru nebo vytvořeného společensky účelného pracovního místa.

Tabulka 30 - Řízení jednotlivých obcí

Pořadí	Název obce:	Jméno, příjmení:	Pozice: starosta		Pozice: místo-starosta		Počet volebních období ve funkci (1 až x):	1. Zastupitelstvo obce:		2. Počet zaměstnanců obce dle druhu práce:									
			uvolněný	neuvolněný	uvolněný	neuvolněný		Celkový počet členů zastupitelstva:	Počet uvolněných členů zastupitelstva:	Administrativa		THP pracovník		Účetní		právník		VPP	SÚPM
										Fyzický počet	Přepočtený počet	Fyzický počet	Přepočtený počet	Fyzický počet	Přepočtený počet	Fyzický počet	Přepočtený počet		
1	**Bílá Lhota**	Jan Balcárek	√	-	-	√	1	15	1	2	2	2	2	1	1	0	0	0	0
2	**Bouzov**	Ing. Zdeněk Foltýn	√	-	-	√	7	15	1	3,5	4	3,5	4	1	1	0	0	7	7
3	**Červenka**	Ing. Vladimír Navrátil	√	-	√	-	1	9	2	5	5	1	1	1	1	0	0	7	0
4	**Dubčany**	Bc. Stejskal Karel	-	√	-	√	2	7	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0
5	**Haňovice**	Arnošt Vogel	√	-	-	√	5	9	1	1	1	1	1	1	1	0	0	4	0
6	**Horka nad Moravou**	Mgr. Sylva Stavarčíková	√	-	-	√	2	11	1	4	4	6	6	2	2	0	0	0	0
7	**Cholina**	Pavla Bezová	√	-	-	√	2	11	1	2	2	1	1	1	1	0	0	2	0
8	**Křelov-Břuchotín**	Jiří Spurný	√	-	-	√	3	9	1	3	3	3	3	1	1	0	0	3	3
9	**Liboš**	Jan David	√	-	-	√	3,5	9	1	1	1	0	0	1	1	0	0	3	0
10	**Litovel**	Ing. Zdeněk Potužák	√	-	√	-	2	25	2		75	0	0	3	3	1	1	0	0
11	**Luká**	František Lakomý	√	-	-	√	3	9	1	1	1	4	4	1	1	0	0	7	0
12	**Měrotín**	Mgr. Miroslava Vaňková	√	-	-	√	1	7	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
13	**Mladeč**	Jiří Pekař	√	-	-	√	1	15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
14	**Náklo**	Marek Ošťádal	√	-	-	√	2	15	1	2	2	2	2	1	1	0	0	4	0
15	**Pňovice**	Radovan Štábl	√	-	-	√	1	9	1	2	2	3	3	1,5	2	0	0	4	0
16	**Příkazy**	Ing. Jaroslav Sívek	√	-	-	√	2	1	1	1	1	2	2	1	1	0	0	3	0
17	**Skrbeň**	Tomáš Spurný	√	-	-	√	7	9	1	2	2	4,3	5	1	1	0	0	0	0
18	**Slavětín**	Jitka Doubravová	√	-	-	√	3	7	1	1	1	1	1	1	1	0	0	2	0
19	**Strukov**	Jiří Hubáček	-	√	-	√	7	7	7	0,5	1	0	0	0,5	1	0	0	0	0
20	**Střeň**	Mgr. Jiří Nevima, Ph.D.	√	-	-	√	1	7	1	1,7	2	0	0	1	1	0	0	4	0
21	**Štěpánov**	Mgr. Jiří Šindler	√	-	-	√	1	15	1	12	12	12	12	1,5	2	0	0	10	0
22	**Vilémov**	Ing. Vladimír Huf	√	-	-	√	4	7	1	1	1	0	0	1	1	0	0	3	0

(Zdroj: vlastní zpracování)

Poradenské agentury v území

V území působí několik agentur, které zpracovávají žádosti o dotace pro různé žadatele. Žádná z nich na území MAS Moravská cesta nesídlí. Nelze jednoznačně konstatovat, že by některá agentura byla přímo zaměřená na podporu obcí.

Spolupráce obcí

Současný i budoucí stav spolupráce obcí na území MAS Moravská cesta je detailně popsán v Dodatku ke strategii MAS, který je přiložen k tomuto dokumentu, Příloha č. 9. Na základě provedené analýzy byly zjištěny potřeby spolupráce obcí a zefektivnění chodu úřadů v oblasti odpadového hospodářství, regionálního školství, zaměstnanosti a zaměstnavatelnosti obyvatel a v neposlední řadě dopravy a dopravní obslužnosti. V následujícím období by měla probíhat setkání k těmto zmíněným tématům a hledání společných projektových záměrů, které by zlepšovaly situaci v těchto oblastech. Spolupráce může nabývat různých forem a je na společné domluvě, která bude určena jako nejlepší a nejefektivnější.

Základním **strategickým cílem** spolupráce obcí byl určen: Zkvalitnit spolupráci obcí a zefektivnit chod úřadů v regionu MAS Moravská cesta

Výše uvedeného strategického cíle bude dosaženo díky plnění těchto **specifických cílů a opatření:**

Tabulka 31 - Přehled specifických cílů a opatření v oblasti spolupráce obcí

Specifický cíl 1: Zlepšit situaci v oblasti odpadového hospodářství
Popis: efektivní nakládání s KO 1.1. Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů 1.2. Odstranění staré ekologické zátěže 1.3. Spolupráce obcí a firem v systému sběru, separace a odvozu odpadů
Specifický cíl 2: Zlepšit situaci v oblasti regionálního školství
Popis: zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání 2.1. Podpora vzdělávacích aktivit vedoucích ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce 2.2. Podpora základních, mateřských, uměleckých a středních škol a učilišť 2.3. Environmentální výchova ve školách v regionu 2.4. Vzdělávání dospělých 2.5. Vzdělávání zaměstnanců a podnikatelů, zvyšování odbornosti
Specifický síl 3: Zlepšit situaci v oblasti zaměstnanosti a zaměstnavatelnosti obyvatel
Popis: vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj tradičních řemesel a vytvoření spolupráce s Úřady práce 3.1. Komplexní podpora vytváření nových pracovních míst 3.2. Podpora zahájení podnikatelské činnosti 3.3. Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení nezaměstnanosti 3.4. Podpora zefektivnění veřejné správy
Specifický cíl 4: Zlepšit situaci v oblasti dopravy a dopravní obslužnosti
Popis: zajištění kvalitní infrastruktury v obcích 4.1. Opravy a výstavba silnic a cest s ohledem na bezpečnost dopravy 4.2. Opravy a výstavba cyklostezek 4.3. Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
Specifický cíl 5: Rozvíjet cestovní ruch na území MAS
Popis: obnova tradic, větší propagace regionu a rozvoj jeho identity, zatraktivnění historické paměti krajiny, propojení cyklotras s jinými regiony 5.1. Zajištění pracovníka turistické destinace ve spolupráci s okolními MAS 5.2. Propagace cyklotras, turistických služeb a ubytovacích kapacit 5.3. Propagace místních kulturních a přírodních zajímavostí a památek 5.4. Vytvoření venkovského turistického informačního centra 5.5. Organizace propagačních akcí na území MAS

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na základě stanovených specifických cílů a opatření může spolupráce obcí nabývat různých forem, mezi které lze zařadit:

- Animace prostřednictvím pracovníka MAS (koordinátor a iniciátor setkávání a společných aktivit, realizátor projektů a poradce v oblasti dotačních možností, vzdělávání, osvěta)
- Servis MAS prostřednictvím přímého zajištění veřejné správy a jiných služeb pro malé obce
- Poradenství MAS samosprávám
- Soustava smluvních vztahů v MAS
- Svazek obcí s působností na území celé MAS

Spolupráce obcí se objevuje i v rámci stanovených 7 specifických cílech v SCLLD.

Konkrétně se tématu spolupráce věnuje Specifický cíl č. 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství. Ten se dále dělí na 5 opatření:

7.1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele
7.2. Vytvoření destinace cestovního ruchu
7.3. Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností
7.4. Rozvoj spolupráce
7.5. Rozvoj spolupráce mezi MAS

V opatřeních je uvedena spolupráce obcí v MAS, a to u opatření 7.4. se aktivita 7.4.3. věnuje Rozvoji meziobecní spolupráce na celém území MAS Moravská cesta.

Spolupráce na úrovni mikroregionů

Obce vzájemně spolupracují zejména na úrovni mikroregionů. Na území MAS Moravská cesta působí 4 mikroregiony.

Mikroregion Litovelsko je činným, polyfunkčním svazkem, který sdružuje 22 obcí, z nichž 15 členů náleží do MAS Moravská cesta. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří rozvoj cestovního ruchu a finanční podpora obcí svazku. Sdružuje 19 z 20 obcí správního obvodu ORP Litovel a zastává tak významnou pozici v daném ORP. Jeví se také jako vhodný kandidát na prohlubování meziobecní spolupráce.

Sdružení obcí střední Moravy je aktivním svazkem, který sdružuje 114 obcí, přičemž 12 členů náleží do MAS Moravská cesta. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří koordinace postupů při řešení rozvoje samosprávy obcí, hospodářského, sociálního a kulturního života obcí a vztahů k orgánům státní správy a vyšších samosprávných celků.

Svazek obcí mikroregionu Uničovsko je činným svazkem, který sdružuje 14 obcí, z nichž však pouze 1 náleží do MAS Moravská cesta. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří zabezpečování úkolů v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata.

Mikroregion Olomoucko je svazek tvořen městem Olomouc a obcemi v blízkém okolí, jejich přesný počet se rovná 25 z toho 6 náleží do území MAS. Cílem tohoto svazku je blízká spolupráce krajského města Olomouc, které nabízí základní služby obyvatelstvu

(zdravotní péče, pracovní příležitosti, vzdělávání…) a okolních obcí, které nabízí především volnočasové aktivity, sportovní vyžití či různé společenské akce.

Závěrem lze konstatovat, že nejdůležitějším a nejaktivnějším mikroregionem a možným partnerem pro spolupráci je Mikroregion Litovelsko. V současné době řešíme možnou vzájemnou sounáležitost v oblasti meziobecní spolupráce.

Obrázek 26 - Mikroregiony na území MAS Moravská cesta

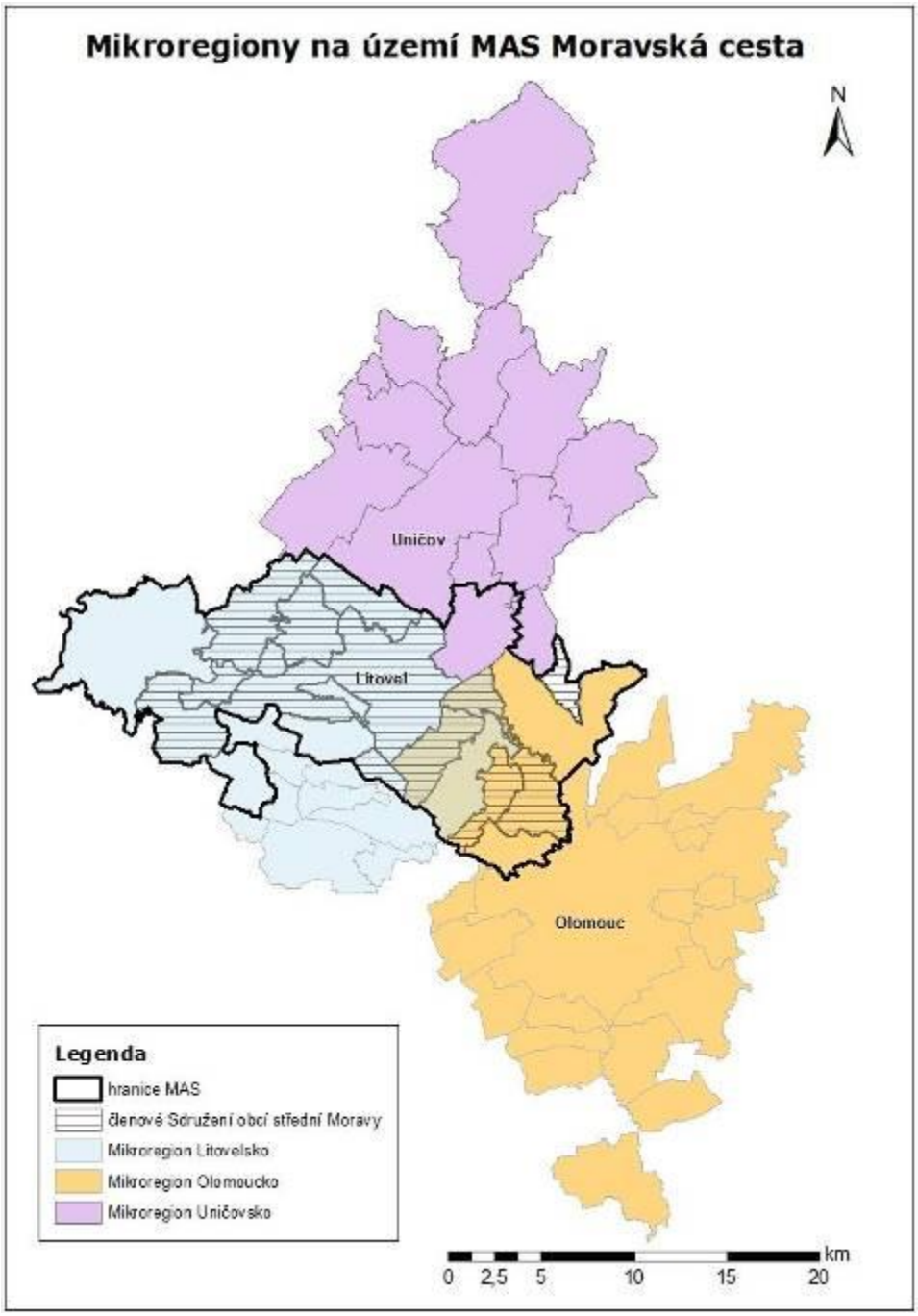

(Zdroj: vlastní zpracování)

Vlastní zdroje aktérů

U většiny projektových záměrů se předpokládá vícezdrojové financování, některé záměry budou realizovány z dotačních prostředků státních či krajských, nejedná se pouze o záměry financované výhradně z operačních programů.

2.2.1.14 Spolupráce mezi MAS

Kontext MAS v metodě LEADER v ČR

MAS Moravská cesta uzavřela partnerskou smlouvu s MAS Regionu Poodří a MAS Moravský kras jako **„Moravská brána do Evropy".**

Smlouva o partnerské spolupráci mezi MAS Regionu Poodří se sídlem v Bartošovicích, MAS Moravská cesta se sídlem v Července, Olomoucký kraj a MAS Moravský kras, Jihomoravský kraj, se sídlem ve Sloupu, byla uzavřena 18. října 2007 v Bartošovicích.

Všechny tři regiony mají podobné zázemí:

chráněná krajinná oblast (Poodří, Litovelské Pomoraví, Moravský kras),
blízkost velkých měst Ostrava, Olomouc a Brno
priority strategie v rozvoji cestovního ruchu
podpora certifikace značení místních produktů
cyklotrasa Krakow – Morava – Vídeň

Mezinárodní spolupráce

Moravská cesta navázala spolupráci se slovenským partnerem Zlatá cesta o. z.

„Naša minulosť nám pomáha hľadať cestu do budúcnosti". Toto je motto o. z. Zlatá cesta, které byl na základě rozhodnutí řídícího orgánu udělen statut Místní akční skupina a schválena Žádost o poskytnutí podpory z fondů EU. V rámci celého Slovenska bylo podpořeno 29 místních akčních skupin - z toho 5 z Banskobystrického kraje.

Místní akční skupina Zlatá cesta sdružuje 29 obcí a 2 města: Banská Štiavnica, Baďan, Beluj, Sv. Anton, Štiavnické Bane, Dudince, H. Moravce, H. Nemce, Sebechleby, Banský Studenec, Dekýš, Ilija, Kozelník, Močiar, Podhorie, Počúvadlo, Prenčov, Vysoká, Devičie, Domaníky, Drážovce, H. Tesáre, Kráľovce-Krnišov, Ladzany, Lišov, Medovarce, Rykynčice, Sudince, Súdovce, Terany, Žibritov.

V území žije 24 680 obyvatel a obce se nacházejí v okresech Banská Štiavnica a Krupina. Sídlo OZ MAS Zlatá cesta je na Obecním úřadě v obci Prenčov, internetová stránka www.zlatacesta.sk.

Projekty spolupráce

V období od roku 2008 – 2013 bylo podpořeno 8 projektů spolupráce.

Tabulka 32 - Přehled zrealizovaných projektů spolupráce

Číslo	Název projektu	Termín realizace	Další zapojené MAS	Dotace na projekt celkem	Dotace pro MAS Moravská cesta
1	**Moravská brána do Evropy - Nové venkovské expozice a muzea**	2010-2011	MAS Moravský kras, o. s. MAS Regionu Poodří, o. s.	4 482 735	1 765 809
2	**Moravská brána do Evropy - Mapování a studie obnovy technicko-historických památek na venkově**	2010-2012	MAS Moravský kras, o. s. MAS Regionu Poodří, o. s.	2 977 471	829 026
3	**Moravská brána do Evropy – Nové zázemí pro činnost MAS a spolků na venkově**	2010	MAS Moravský kras, o. s. MAS Regionu Poodří, o. s.	2 121 000	632 000
4	**Nová energie pro regionální značku**	2012-2013	MAS - Partnerství Moštěnka, o. s. MAS Uničovsko, o.p.s. MAS Prostějov venkov, o.p.s.	594 860	404 907
5	**Kroje našich krajů**	2012-2013	MAS - Partnerství Moštěnka, o. s. MAS Podhostýnska, o. s. Miestna akčna skupina MALOHONT (SK)	3 350 408	934 659
6	**Cílem společného snažení je rozvoj regionálního značení**	2014-2015	MAS Horní Pomoraví, o.p.s. MAS Zlatá cesta (SK)	789 228	443 628
7	**Příběhy našich kronik**	2014-2015	MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s. MAS Regionu Poodří, z. s. MAS Hanácké Království MAS Hříběcí hory	1 225 350	197 100
8	**EMI 6**	2014-2015	MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s. MAS Regionu Poodří, z. s. MAS Moravská Brána, z.s. MAS Střední Haná MAS Vizovicko a Slušovicko	2 500 000	500 000
CELKEM				**18 041 052**	**5 707 129**

(Zdroj: vlastní šetření)

Jako první byly úspěšně zrealizované tři projekty spolupráce v rámci partnerství „Moravská brána do Evropy".

Konkrétně se jedná o projekty:

- Moravská brána do Evropy – nové venkovské expozice a muzea
- Moravská brána do Evropy – mapování a studie obnovy technicko-historických památek na venkově
- Moravská brána do Evropy – Nové zázemí pro činnost spolků a propagaci MAS na venkově

První projekt spolupráce: MBE1 - Nové venkovské expozice a muzea

Výstupem projektu spolupráce byla obnova tří stávajících objektů pro nové venkovské expozice a muzea a to na Bouzově – MAS Moravská cesta, v Senetářově – MAS Moravský kras a v Bartošovicích – MAS Regionu Poodří. V říjnu 2010 byly kompletně dokončeny všechny stavební práce i dodávky vnitřního vybavení (vitríny, panely, doprovodný nábytek), poté byly do muzea převezeny a instalovány exponáty, aby byla expozice co nejdříve přístupná veřejnosti.

Součástí projektu bylo také propagační opatření pro zvýšení informovanosti návštěvníků, turistů a samozřejmě občanů v jednotlivých regionech. Byla vydána informační brožura, která obsahuje základní informace o přípravě a realizaci projektu a také byl spuštěn nový webový portál MBE (www.mbe-projekty.cz).

Partnery projektu jsou MAS Regionu Poodří, kde vzniklo obdobné muzeum na zámku v Bartošovicích a MAS Moravský kras, která obnovila Muzeum řemesel v Senetářově.

Druhý projekt spolupráce: MBE2 - Mapování a studie technicko - historických památek a staveb

Hlavním předmětem tohoto projektu spolupráce bylo zmapování všech zachovaných i zaniklých technicko-historických památek na území tří místních akčních skupin (MAS Moravská cesta, MAS Regionu Poodří, MAS Moravský kras), vypracování studií obnovy a využití těch nejzajímavějších památek, s návazností na oživení cestovního ruchu a tím zajištění vyšší atraktivity venkovských oblastí a kvality života.

Zmapování a studie obnovy respektive využití těchto památek (místní produkce, původní řemesla, historické expozice, atd.) přispělo k rozvoji cestovního ruchu a ke zvýšení kvality života na venkově. Výstupem projektu byly dvě publikace - jedna se věnuje památkám na území MAS Moravské cesty a druhá je společná publikace všech tří partnerských MAS.

Třetí projekt spolupráce: MBE 3 - Nové zázemí pro činnost spolků a propagaci MAS na venkově

Předmětem projektu spolupráce bylo vytvoření technického zázemí pro společenskou, kulturní, sportovní a spolkovou činnost a propagace všech tří partnerských místních akčních skupin. Cílem bylo podpořit spolkový život v regionech v návaznosti na oživení cestovního ruchu a tím zajištění vyšší atraktivity venkovských oblastí a kvality života.

Pořízené vybavení – velkoplošný stan, pivní sety a propagační stánky využívají místní akční skupiny jednak pro své akce, ale hlavním cílem je možnost zapůjčení tohoto vybavení na nejrůznější neziskové akce v regionu a to pouze za manipulační poplatek spojený s převozem, montáží a údržbou pořízeného vybavení.

V roce 2011 byly schváleny dva projekty spolupráce, jejichž realizace probíhala v letech 2012 – 2013. Jednalo se o projekty Nová energie pro regionální značku a Kroje našich krajů.

Obrázek 27 - Publikace: Máme značku Haná

Čtvrtý projekt spolupráce: Nová energie pro regionální značku

Moravská cesta (Litovelsko – Pomoraví), z. s. začala s realizací projektu spolupráce **„Nová energie pro regionální značku"** (NEREZ) spolu s dalšími třemi MAS.

Součástí projektu bylo pořádání propagačních akcí v regionu spojených s prodejem certifikovaných produktů, organizace seminářů pro výrobce, výroba a distribuce propagačních materiálů. Součástí propagačních materiálů byla vydaná publikace rozhovorů s výrobci s názvem: „Máme značku Haná".

Koordinační MAS (žadatel): Moravská cesta (Litovelsko – Pomoraví), o. s.

Spolupracující MAS: MAS – Partnerství Moštěnka, MAS Prostějov venkov, MAS Uničovsko o.p.s.

Pátý projekt spolupráce: Kroje našich krojů

V rámci tohoto mezinárodního projektu bylo vytvořeno mezinárodní partnerství s Místními akčními skupinami MAS - Partnerství Moštěnka, MAS Podhostýnska a MAS Malohont (SK). Všichni partneři podporují folklór na území zapojených MAS. V rámci projektu byly zakoupeny souborům kroje a pořádaly se kulturní akce na území každé z MAS. Na území MAS Moravská cesta se jedná o podporu národopisných souborů – Hanačka (Litovel), Pantla (Náklo), Cholinka (Cholina, Dubčany).

Koordinační MAS (žadatel): Partnerství Moštěnka.

Spolupracující MAS: Moravská cesta (Litovelsko-Pomoraví), o. s., MAS Podhostýnska a MAS Malohont (SK).

Obrázek 28 - Ukázka krojů národopisných souborů

Hanácký národopisný soubor Cholinka z Choliny	Národopisný soubor Pantla z Nákla	*Folklórní soubor Hanačka z Litovle*

(Zdroj: vlastní zpracování)

V roce 2012 byl podpořen společný projekt na rozvoj regionálního značení a certifikaci služeb.

Šestý projekt spolupráce: „Cílem společného snažení je rozvoj regionální značení"

V rámci projektu spolupráce bylo zavedeno značení služeb u regionálních značek „Regionálny produkt HONT " a "HANÁ regionální produkt® " s využitím zkušeností již zaběhlé značky "JESENÍKY originální produkt® ".

Koordinační MAS (žadatel): MAS Moravská cesta (ČR)
Spolupracující MAS: MAS Horní Pomoraví (ČR), MAS Zlatá cesta (SK)

Obrázek 29 - Exkurze v rámci projektu spolupráce „Cílem společného snažení je regionální značení"

(Zdroj: vlastní zpracování)

Sedmý projekt spolupráce: „Příběhy našich kronik"

Projekt byl podán a schválen v roce 2013 a vztahoval se zejména ke vzdělávání dětí a mládeže populárně naučnou formou. Výstupem projektu bylo zmapování nejzajímavějších příběhů z obecních kronik, doplněno interaktivními akcemi s dílnami a výkladem o prvních kronikách, o důvodech jejich vzniku, o autorech, psaní inkoustem. Lidé si na akci mohli vyzkoušet vlastnoručně, jak funguje knihtisk i výrobu ručního papíru s tím, že přednášky byly vždy přizpůsobeny počtu, věku i složení publika.

Koordinační MAS (žadatel): MAS Partnerství Moštěnka
Spolupracující MAS: MAS Moravská cesta, MAS Hříběcí hory, MAS Hanácké království, MAS Regionu Poodří

Obrázek 30 - Publikace: Příběhy našich kronik

V období leden – květen 2015 byl realizován osmý projekt spolupráce: EMI 6.

Do tohoto projektu se zapojilo 6 partnerských MAS, konkrétně se jednalo o MAS Moravská brána, MAS Moravská cesta, MAS – Partnerství Moštěnka, MAS Regionu Poodří, MAS Střední Haná a MAS Vizovicko a Slušovicko. Cílem projektu bylo vytvoření Metodiky monitoringu a evaluace MAS, na základě které bude docházet k vyhodnocování integrovaných strategií rozvoje území a vzájemnému srovnání realizace Strategických plánů Leader MAS. Metodika je tedy členěna na dvě základní části. První se věnuje popisu způsobu provádění monitoringu a evaluace v minulém programovém období a je doplněna o konkrétní výkony každé MAS vyjádřené prostřednictvím čísel a na základě tohoto vyhodnocení jsou definována doporučení a závěry do budoucna. V druhé části metodiky je nastíněn pouze teoreticky plán monitoringu a evaluace, který bude součástí každé integrované strategie MAS. Velmi silnou stránkou projektu je společné sledování vybraných indikátorů za tři pilíře udržitelného rozvoje – ekonomický, sociální a environmentální. Z hlediska finančního bude společně sledován tzv. Index finančního přínosu MAS pro rozvoj regionu. Z tohoto pohledu bude udrženo partnerství těchto 6 MAS i do budoucna.

Obrázek 31 - MAS zapojené do projektu spolupráce EMI 6

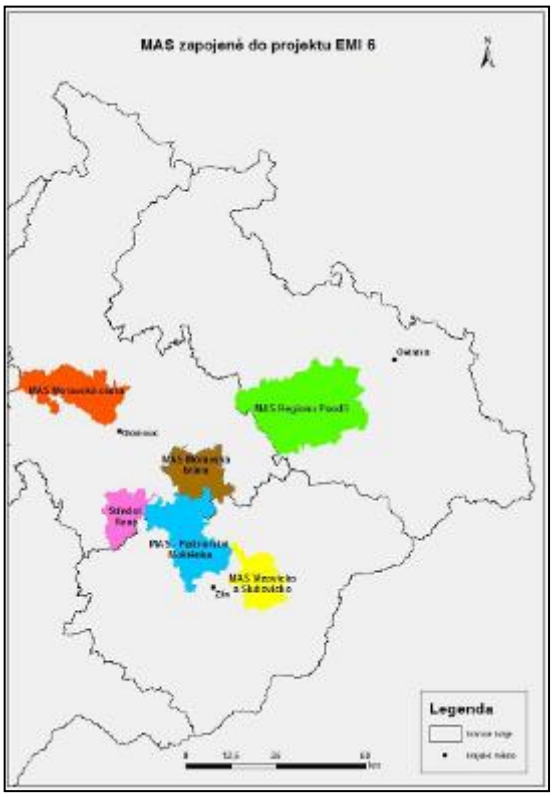

(Zdroj: Metodika monitoringu a evaluace MAS)

Obrázek 32 - Projekt spolupráce EMI 6 - setkávání

(Zdroj: vlastní zpracování)

Závěrem lze říci, že MAS Moravská cesta má bohaté zkušenosti s realizací projektů spolupráce a v dalším programovacím období bude navazovat na již vytvořená partnerství.

2.2.1.15 Regionální značení „HANÁ regionální produkt®"

Asociace regionálních značek, o.s. (dále „ARZ") sdružuje 26 koordinátorů regionálních značek pro místní produkty, služby a zážitky (pouze v některých regionech – stav k srpnu 2014). Do systému regionálních značek se od roku 2004 zapojilo již 26 regionů – Krkonoše, Šumava, Beskydy, Moravský kras, Orlické hory, Moravské Kravařsko, Górolsko Swoboda, Vysočina, Polabí a Podkrkonoší, Haná, Českosaské Švýcarsko, Jeseníky, Prácheňsko, Broumovsko, Kraj blanických rytířů, Železné hory, Moravská brána, Zápraží, Znojemsko, Toulava, Opavské Slezsko, Krušnohoří, Kraj Pernštejnů, České středohoří a Poohří.

Obrázek 33 - Hanácké farmářské trhy a řemeslný jarmak v Litovli

(Zdroj: vlastní zpracování)

ARZ je založena na jednotných principech a pravidlech udělování značky a jednotném grafickém stylu značek i propagačních materiálů.

Regionální značení podporuje řemeslné výrobky, potraviny a přírodní produkty šetrné k životnímu prostředí, se zaručeným původem z daného území a s vazbou k tomuto území vyjádřenou naplněním (některého nebo všech) specifických kritérií týkajících se tradice, podílu ruční práce, podílu místních surovin a specifičnosti pro daný region. Podmínkou pro udělení regionální značky je plnění zákonných předpisů a norem pro daný provoz (hygienické a technické normy, bezpečnost práce apod.).

U služeb v cestovním ruchu se zaměřuje na stravování a ubytování, které naplňuje nejen základní kvalitativní kritéria ve své kategorii, ale zároveň přispívá k poznání regionu a jeho produktů. Obdobně se posuzují i „zážitky", tedy služby a jednorázové akce, které návštěvníkům zprostředkovávají kulturní, přírodní a další zajímavosti regionu.

Obrázek 34 - Mapa regionálních značek v ČR

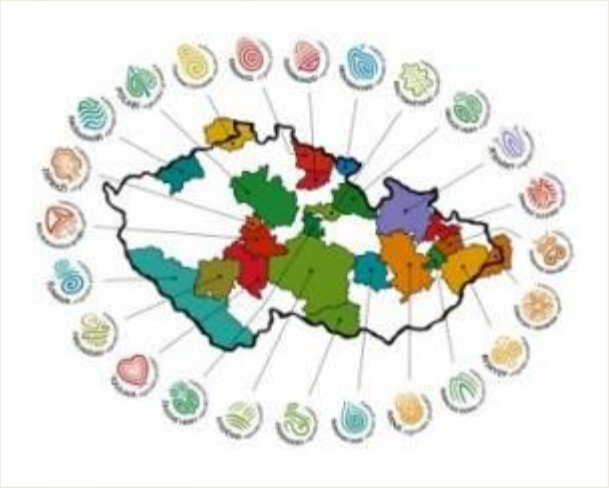

(Zdroj: ARZ, www.regionalni-znacky.cz, www.arz.cz)

Jednotlivé značky jsou koordinovány na regionální úrovni místními organizacemi (občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti), které vyhledávají místní producenty a provozovatele služeb (MSP, OSVČ, výjimečně i fyzické osoby nepodnikající), jejichž výrobky a služby splňují daná kritéria pro získání regionální značky. O udělení značky rozhoduje vždy certifikační komise, v níž vedle zástupců regionálního a národního koordinátora (pracovníka ARZ) zasedají zástupci výrobců a provozovatelů služeb, místní a krajské samosprávy, neziskových subjektů z regionu a kulturních a školských zařízení. Regionální koordinátoři zajišťují propagaci systému na úrovni regionu, přičemž využívají společně vytvářených komunikačních a propagačních nástrojů (společné webové stránky, letáky, katalogy produktů, turistické noviny).

Regionální značení v ČR a v zahraničí

Regionální značky vznikaly v západní Evropě od počátku 90. let, země východní Evropy je postupně následují v posledních deseti letech. To má své historické příčiny, stejně jako fakt, že západoevropské značky se tvořily zpravidla na půdorysu tradičních a obecně (alespoň v místním kontextu) známých regionů a soustřeďovaly se převážně na maloobjemovou produkci potravin. V postsocialistických zemích se naopak projevila skutečnost, že se i v komunistické éře dařilo udržovat a v některých případech dokonce rozvíjet lidová řemesla. Jejich podpora a propagace je proto nedílnou součástí našich regionálních značek od jejich počátku v letech 2003–2004. S postupem času a s tím, jak i u nás přibývá malých producentů potravin (a současně je stále těžší ekonomicky udržet pracnou rukodělnou výrobu), se však rozdíly začínají stírat.

V úvodu zmíněné principy regionálního značení v ČR byly zavedeny na základě inspirace z Británie, Irska a Německa. Rovněž značení v Nizozemsku je založeno na velmi podobných kritériích. Český systém regionálního značení spravovaný ARZ je však unikátní jednotným vizuálním stylem všech značek. Snahy o zavedení obdobného systému probíhají i na Slovensku, kde již dříve vzniklo několik značek, které se ovšem po určité době přestaly fungovat, aby byly nahrazeny jinými (toho času šesti) značkami.

Princip vzájemně příbuzných vizuálních symbolů značek a s nimi souvisejících propagačních materiálů poskytuje českým regionálním značkám výhodu při soupeření s jinými systémy označování a certifikace, jichž se v posledních letech i v ČR objevila celá řada, což působí matení spotřebitelů a často i jejich nedůvěru ke všem značkám bez rozdílu. Dobrá osobní zkušenost s produktem se značkou v jednom regionu může pozitivně působit ve chvíli, kdy se setkáme s jinou regionální značkou (ať už při cestě mimo domov, nebo ji naopak po návratu z dovolené objevíme doslova „za humny“).

Příklad ze zahraničí bychom si naopak mohli v řadě případů brát v identifikaci s konkrétním regionem, v důrazu na kvalitu produktů (odrážející se např. u potravin a pokrmů ve využívání pouze místních surovin) a podpoře spolupráce mezi držiteli značky a dalšími zapojenými subjekty ve společné snaze dobře reprezentovat daný region.

Značka HANÁ regionální produkt®

Obrázek 35 - Mapa vymezeného území – HANÁ regionální produkt®

Značka HANÁ regionální produkt vznikla v roce 2009, MAS Moravská cesta její koordinaci ovšem převzala až v roce 2011 na základě „Memoranda o spolupráci v rámci projektu HANÁ regionální produkt", které řešilo zapojení různých subjektů do správy a koordinace značky na území celkem 333 obcí zasahujícím do tří krajů. Značku přebírala MAS Moravská cesta v kritickém stavu, s pouze čtyřmi výrobci, kteří se navíc odmítali nadále na práci značky podílet. V současné době má značka 79 platných držitelů (75 výrobky a 5 služeb), z toho 21 jich je z území MAS Moravská cesta.

Konkrétně mohou aktuálně značku HANÁ regionální produkt® pro své produkty a služby používat tito výrobci z území MAS Moravská cesta:

Tabulka 33 - Držitelé značky HANÁ regionální produkt na území MAS Moravská cesta

Certifikované výrobky		
Název a sídlo firmy	**Název produktu**	**Fotografie**
MVDr. Václav Osička Doubravský Dvůr - Červenka	**Mléčné výrobky z Doubravského dvora** Výroba sýrů, jogurtů, tvarohu, tvarohových pomazánek, dezertů a zákysů z čerstvě nadojeného mléka	
Ondřej Špunda – Moštárna Mezice Mezice - Náklo	**Přírodní ovocné mošty** Moštárna nabízí: výrobu a celoroční prodej ovocných moštů, moštování pro veřejnost a výkup ovoce	
Tomáš Bukva Mezice - Náklo	**Pekařské a cukrářské výrobky z Mezic** Do sortimentu patří krémové zákusky tradiční i méně známé, čajové pečivo, všemožné dorty včetně svatebních, také pravé hanácké koláče plněné tvarohem a rozinkami, štrúdly, sladké i slané pečivo z kynutého, mrkvového či lístkového těsta, různé moučníky a další	

Hana Kuželová Křelov - Břuchotín	**Bíle zdobený dekorativní perník** Výroba bíle zdobeného dekorativního perníku všech možných tvarů, velikostí a motivů, vhodné k jakékoliv příležitosti. Jedná se o motivy zvířátek a hraček pro děti nebo srdíček pro zamilované nebo motivy svátků během celého roku	
Věra Doležalová Horka nad Moravou	**Hanácké kraslice** Typické hanácké kraslice zdobené stébly slámy z ječmene a ovsa	
Miluše Hlavinková – Keramika Litovel	**Užitková keramika – kamenina** Výroba užitkové keramiky, kameniny, drátování a předvádění na řemeslných jarmarcích	
Marta Vaníčková Litovel	**Přírodní mýdla z Hané** Přírodní olivová mýdla jsou vyráběna výhradně z přírodních surovin, co nejšetrnějšími metodami, aby byla zachována hodnota olejů a pečujících látek. Při výrobě nejsou používány živočišné tuky, ani jiné produkty	
Jan Vlk Příkazy	**Kovářské výrobky** Kované zábradlí, zvonce, mříže,zvoničky, motyky a různé jiné práce: např. ostření seker apod.	

Petr Bárta – Návrhářská, designérská a aranžerská činnost Bouzov	**Originální šperky ze dřeva a přírodních materiálů** Výroba náušnic, náramků, náhrdelníků a dalších doplňků z přírodních materiálů	
Jiří Tomanec – Atelier Tomanec Měrotín	**Bronzové šperky** Prsteny, náušnice, brože, jehlice, vlasové spony vyráběny z jediného materiálu - cínového bronzu	
Miloslava Vlková Příkazy	**Tkané výrobky** Ručně tkané koberce, polštáře, tašky, ubrusy, prostírání, deky, metráž, látky	
Jana Petříková Štěpánov	**Malované hedvábí a batika** Hedvábné šátky, šály a kravaty, batikovaná a malovaná trička, tuniky, mikiny a šaty	
Gabriela Kvapilová Příkazy	**Čepičky "Kvítko"** Nejrůznější pokrývky hlavy pro děti i dospělé - jarní čepičky, letní kloboučky, šátečky, pirátky i teplé zimní čepice	
Petr Melichárek Horka nad Moravou	**Pivo Melichárek** Pivovar vyrábí 23 druhů piva v 9 pivních stylech – spodně a svrchně kvašená	

Střední odborná škola Litovel Mgr. Pavel Skácel Litovel	**Kávové zrno z Litovle** Velmi chutný zákusek, který vyrábí žáci SOŠ Litovel přímo na dílnách v budově školy.	
Jarmila Svozilová Cholina	**Vitráže** Jarmila Svozilová zhotovuje vitráže od roku 2000, metodou vkládání jednotlivých skel do olověného profilu, především však Tiffany technikou, která umožňuje vytvoření i malých detailů ve vzoru.	
Minifarma Pod Kaštany Zdeněk Fischer Luká	**Ovocné a zeleninové pochoutky z Minifarmy Pod Kaštany**	
Certifikované služby		
Název a sídlo firmy	**Název služby**	**Fotografie**
Petr Horák Bouzov	**Hotel Bouzov** Hotel se nachází na náměstí malebného městečka Bouzov, přímo pod pohádkovým hradem stejného jména.	

Pavel Crha Litovel	**Café restaurant Záložna** Restaurace Záložna se nachází na náměstí v Litovli v historické budově Záloženského domu.	
REGIO kavárna a potraviny Ječmínek Litovel	**REGIO kavárna a potraviny Ječmínek** Prodejna Vám nabídne dvě hlavní produktové části: REGIO potraviny od regionálních výrobců a farmářů Cukrárna a kavárna	REGIO kavárna a potraviny JEČMÍNEK

(Zdroj: vlastní zpracování)

Sedm certifikátů z celkového počtu tedy bylo uděleno potravinám a nápojům, mezi řemeslnými výrobky převažují textilní produkty (celkem devět certifikátů) mýdla a dekorační předměty. Nechybí ale ani praktické pomůcky jako kovářské výrobky. Tři certifikáty byly uděleny poskytovatelům služeb. Skladba certifikovaných produktů odráží charakter území MAS, v němž se prolíná původně zemědělský charakter s vlivem blízkosti velkého města. V krajském městě Olomouc se nabízí možnost odbytu místních produktů a služeb prostřednictvím certifikované služby – obchůdku To pravé z HANÉ i odjinud.

Spolupráce s dalšími regionálními značkami

V průběhu koordinace značky HANÁ regionální produkt navázala MAS Moravská cesta spolupráci s dalšími regionálními značkami, ať už v rámci ARZ – Jeseníky, Moravský kras, Moravské Kravařsko, tak i mezinárodně – Hont (Slovensko). Všechny tyto značky fungují na stejných obecných principech, sdílení zkušeností je však podloženo odlišnou délkou zkušenosti se značkou i jinými výchozími podmínkami a zaměřením značky.

Jeseníky, Moravský kras i Moravské Kravařsko jsou na rozdíl od Hané v obecném povědomí především díky přírodnímu bohatství, které je vyhledáváno jako turistický cíl. Tento atribut na jedné straně usnadňuje prezentaci značky jako produktu cestovního ruchu, na druhé straně ztěžuje její vnímání jako značky podpory místní ekonomiky. Značky zde tedy řeší především změnu zažitých stereotypů vnímání území značky jako cíle většinou krátkodobých výletů nebo prostoru pro sportovní aktivity ve prospěch budování vztahu k místní komunitě a jejím produktům.

Je přirozené, že se všechny zmíněné značky orientují na segment turistického ruchu, mimo jiné tím, že zavedly certifikaci nejen pro výrobky, ale také pro služby v cestovním ruchu a (v případě Jeseníků a Moravského krasu) také pro zážitky spojené s poznáváním regionu.

Slovenský Hont je historickým slovenským regionem, který nepatří mezi typické turistické destinace, ale přesto má pestrou nabídku kulturních památek i přírodních zajímavostí. Certifikované produkty se zaměřují na prezentaci typických výrobků tradičních řemesel a přírodních a zemědělských produktů.

Značka Haná se tak může od svých partnerů inspirovat v metodách propagace produktů a formování místního partnerství, které právě regionální značky odlišuje od centrálně organizovaných oborových systémů.

Propagace regionálních produktů

Produkty oceněné regionální značkou využívají léty prověřený mix nástrojů propagace, počínaje webovou prezentací, přes tištěné materiály (letáky, katalogy produktů, turistické noviny), propagační pomůcky (bannery, roll-upy, poutače) až po osobní prezentaci na akcích pro veřejnost včetně výstav a veletrhů.

Všechny tyto nástroje využívala značka HANÁ regionální produkt již v minulém období a může proto navazovat na bezprostřední zkušenosti jak s jejich přípravou, tak i konkrétním dopadem. V budoucnosti lze jistě předpokládat posilování nových forem, jako je využívání sociálních sítí nebo oslovování veřejnosti formou různých her a soutěží.

V éře nových médií je na místě zvažovat efektivnost výroby množství tištěných materiálů. Při koncipování propagace se ale především nesmí zapomínat na to, že regionální produkty mají představovat pestrost regionu, která spočívá nikoliv v produktech, ale v jejich původcích. Informační materiály všech forem by proto měly být pouze nástrojem, který usnadňuje propojování výrobců a spotřebitelů a spolupráci v rámci regionu v nejširším měřítku. Součástí podpory značení domácích výrobků na Hané bude také podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů.

Perspektivy značení regionálních produktů

Značení regionálních produktů v ČR funguje již více než deset let. Jako systém budovaný zdola se stále potýká se závislostí na projektovém financování, jehož úspěšnost se v jednotlivých regionech výrazně liší. Na druhou stranu je právě desáté výročí a konstantní růst systému značek dokladem, že se jedná o životaschopný systém, jehož prestiž se pomalu, ale soustavně zvyšuje.

Podpora segmentu drobných podnikatelů v územích se značnými strukturálními disproporcemi se u nás ani v zahraničí nemůže obejít bez vnějšího financování. Cíle značek směřující k udržitelnému rozvoji území ve smyslu ekonomickém, environmentálním i sociálním se zcela shodují s principy komunitně vedeného místního rozvoje, jak je uplatňují místní akční skupiny. I pro další programové období proto značení regionálních produktů nabízí velký prostor nejen jako nástroj podpory ekonomiky určitého území, ale především jako platforma pro spolupráci a zvyšování povědomí o hodnotách regionu v nejširším smyslu.

2.3 SWOT analýza celková

Jedná se o analytickou metodu, která je zaměřená na zhodnocení vnějších i vnitřních faktorů, které ovlivňují vývoj a úspěšnost daného regionu. V rámci vnitřní analýzy jsou definovány silné a slabé stránky a analýza vnějších vlivů se věnuje definici příležitostí pro daný region a také možných hrozeb.

SWOT analýza byla nastavena na veřejných projednáních, upravena na jednáních oborových pracovních skupin a dopracována expertním týmem.

SWOT analýza má vazbu na stanovené specifické cíle. Respektive ke každému specifickému cíli byly nastaveny nejméně 2 silné, slabé stránky a v oblasti analýzy vnějšího prostředí nejméně 2 příležitosti a hrozby. Byla tak zajištěna provázanost SWOT

analýzy a strategické části tohoto dokumentu. Provázanost SWOT analýzy na analytickou část je vyznačena v následující tabulce 34 odkazem na konkrétní kapitolu socioekonomické analýzy, kde je daný jev popisován.

Tabulka 34 - SWOT analýza

Kapitola	SC	Silné stránky	Slabé stránky	SC	Kapitola
2.2.1.3	1	Dobrá dopravní dostupnost (železnice, silniční doprava)	Zhoršování stavu komunikací	1	2.2.1.3
2.2.1.8	1	Dostačující základní vybavenost v obcích	Nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a zájmových organizacích	1	2.1, 2.2.1.9
2.2.1.9	1	Tradiční regionální kulturní i sportovní akce	Špatný technický stav a vybavenost kulturních zařízení a kluboven	1	2.2.1.9
2.2.1.11	2	Turistické atrakce regionu (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně)	Nízká dostupnost služeb v malých obcích	1	2.2.1.8
2.2.1.11	2	Bohatá historie regionu (tradice, kroje, památky)	Nepropojenost cyklostezek na území	1	2.2.1.3
2.2.1.7	3	Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví	Chátrající památky (sakrální, drobné)	2	2.2.1.11
2.2.1.7	3	Rozmanitost krajinného rázu	Nedostatečná technologická vybavenost a dostupnost zařízení pro nakládání s odpadem	3	2.2.1.4
2.2.1.9	3	Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit	Nedořešená technická infrastruktura	3	2.2.1.4
2.2.1.4	3	Jsou nastartovány projekty na zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady	Nedostatečná protipovodňová opatření	3	2.2.1.7
2.2.1.5	3	Vypracované strategické dokumenty týkající se ŽP na území MAS	Výskyt brownfields	4	2.2.1.8
2.2.1.15	4	Značení Haná regionální produkt	Zastavování úrodné půdy	4	2.2.1.7
2.2.1.7	4	Území úrodné Hané	Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstnaných	5	2.2.1.6
2.2.1.15	4	Možnost odbytu místních produktů a služeb v krajském městě	Absence pracovních příležitostí na venkově	5	2.2.1.6
2.2.1.7	4	Přítomnost zemědělských podnikatelů i drobných farem	Nedostačující nabídka sociálních služeb	5	2.2.1.10
2.2.1.10, 2.2.1.6	5	Navázaná spolupráce s Charitou Šternberk, řediteli škol	Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce	5	2.2.1.6
2.2.1.6	5	Nabídka alternativních forem předškolního a školního vzdělávání	Nedostatečná propojenost ubytovacích a stravovacích zařízení	6	2.2.1.11
2.2.1.10, 2.2.1.6	5	Existence námětů v oblasti sociální a vzdělávací	Problematická mezisektorová komunikace	7	2.2.1.13
2.2.1.3, 2.2.1.11	6	Atraktivní pěší, cyklo a vodní turistika	Vzájemná propagace mezi subjekty	7	2.2.1.13
2.2.1.3	6	Blízkost krajského města, geografická poloha regionu			
2.2.1.15, 2.2.1.12	6	Přítomnost drobných podnikatelů a tradičních řemesel			
2.2.1.13	7	Existence MAS Moravská cesta a Mikroregionu Litovelsko			
2.2.1.9	7	Aktivní spolky			
2.2.1.14	7	Zkušenosti s realizací projektů spolupráce			
2.2.1.4, 2.2.1.13	7	Rozvíjející se meziobecní spolupráce			

Kapitola	SC	Příležitosti	Hrozby	SC	Kapitola
2.2.1.3	1	Vytvoření cyklistické infrastruktury a drah pro in-line	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst	1	2.2.1.1
2.2.1.7 2.2.1.12 2.2.1.11	1	Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov	Omezení finančních podpor pro venkov v dalším programovacím období	1	2.2.1.13
2.2.1.7	1	Možnosti využití programů v oblasti energetické udržitelnosti (Nová zelená úsporám)	Omezená finanční podpora pro oblast ochrany kulturního dědictví	2	2.2.1.11
2.2.1.11	2	Obnovení a zatraktivnění kulturních a sakrálních památek	Hrozba zániku památek při nevyjasnění vlastnických vztahů	2	2.2.1.11
2.2.1.11	2	Rozšíření expozic galerií, muzeí a nabídky knihoven	Staré ekologické zátěže	3	2.2.1.13
2.2.1.7	3	Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO LP	Hrozba povodní	3	2.2.1.7
2.2.1.7	3	Využívání energeticky účinných technologií	Zásahy do krajinného rázu	3	2.2.1.8
2.2.1.7	3	Realizace protipovodňových opatření	Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace	4	2.2.1.7
2.2.1.4	3	Dobudování technické infrastruktury	Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit	4	2.2.1.7
2.2.1.6.	3	Rozvoj potenciálu EVVO (ekologické vzdělávání, výchova a osvěta)	Chybí koncepční podpora zemědělství, málo atraktivní obor pro mladé	4	2.2.1.7
2.2.1.7	4	Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství a lesnictví	Přetrvávající stárnutí populace	5	2.2.1.1
2.2.1.15	4	Vytváření krátkých potravinových řetězců	Kriminalita a rasová problematika	5	2.2.1.2
2.2.1.15	4	Propagace regionu prostřednictvím značky Haná reginální produkt	Hrozba zániku tradic Hané a hanáčtiny	6	2.2.1.9
2.2.1.7	4	Nedostatečně rozvinutá bioprodukce	Neatraktivní podmínky k získání dotace pro malé a střední podnikatele	6	2.2.1.12
2.2.1.12	5	Zvýšování zaměstananosti v území prostřednictvím nových pracovních míst	Časté změny v legislativě a dotačních podmínkách	6	2.2.1.13
2.2.1.10	5	Rozšíření nabídky sociálních služeb	Nízká podpora malých a středních podnikatelů	6	2.2.1.12
2.2.1.15 2.2.1.12	6	Obnova tradic a řemesel	Zvyšování administrativní zátěže obcí	7	2.2.1.13
2.2.1.11	6	Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu	Vládní nejistota a korupce	7	2.2.1.13
2.2.1.11 2.2.1.15	7	Zlepšení propagace aktivit území			
2.2.1.4 2.2.1.13 2.2.1.14	7	Posilování spolupráce mezi podnikateli, NNO a obcemi			
2.2.1.14	7	Prohlubování meziregionální a mezinárodní spolupráce			

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 35 - Koincidenční matice vazeb opatření na SWOT analýzu

Vazba opatření na SWOT analýzu ++ silná vazba + střední vazba nevyplněno - žádná nebo slabá vazba	1.1. Obnova a rozvoj základních služeb v obcích	1.2. Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury	1.3. Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek	1.4. Podpora volnočasových aktivit	2.1. Opravy a rekonstrukce památek místního významu	2.2. Revitalizace kulturních památek regionálních významu	2.3. Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií	3.1. Posílit přirozené funkce krajiny	3.2. Zpracování odpadu	3.3. Zlepšování kvality vody	3.4. Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	3.5. Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie	3.6. Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích	4.1. Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce	4.2. Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	4.3. Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	4.4. Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	4.5. Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	4.6. Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin	4.7. Podpora lesnictví	4.8. Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)	5.1. Podpora sociálních služeb	5.2. Podpora prorodinných opatření	5.3. Sociální podnikání	5.4. Podpora vzdělávání v regionu	5.5. Podpora školství v regionu	5.6. Zaměstnanost	5.7. Podpora zdravotních služeb	6.1. Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	6.2. Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem	7.1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele	7.2. Vytvoření destinace cestovního ruchu	7.3. Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností	7.4. Rozvoj spolupráce	7.5. Rozvoj spolupráce mezi MAS
SWOT - SILNÉ STRÁNKY	**OPATŘENÍ**																																		
Dobrá dopravní dostupnost (železnice, silniční doprava)		++	+		+	+	+										+													+		+	+
Dostačující základní vybavenost v obcích	++			+																	+			+	+		+							
Tradiční regionální kulturní i sportovní akce				++	+	+	+																												
Turistické atrakce regionu (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně)					++	++	++																							+					
Bohatá historie regionu (tradice, kroje, památky)				+	++	++	++																							+					
Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví								++					+																						
Rozmanitost krajiného rázu								++																											
Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit								++			++	++	+																						
Jsou nastartovány projekty na zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady									++		+	+																							
Vypracované strategické dokumenty týkající se ZP na území MAS								++	+	+	+	+	++																						
Značení Haná regionální produkt																				++								++	+		+			+
Území úrodné Hané														++	++					+															

Možnost odbytu místních produktů a služeb v krajském městě																++	++				++														
Přítomnost zemědělských podnikatelů i drobných farem														++	+	+	+				++						+		+						
Navázaná spolupráce s Charitou Šternberk, řediteli škol														+								++	+	++	++	++	+	+							
Nabídka alternativních forem předškolního a školního vzdělávání																							+		++	++	+								
Existence námětů v oblasti sociální a vzdělávací																						++		++	++	++									
Atraktivní pěší, cyklo a vodní turistika			+	++		+																							+			++			
Blízkost krajského města, geografická poloha regionu																																		+	++
Přítomnost drobných podnikatelů a tradičních řemesel				+			+										+				+								++	++	+				
Existence MAS Moravská cesta a Mikroregionu Litovelsko																															++		++	++	++
Aktivní spolky				++																											++				
Zkušenosti s realizací projektů spolupráce																																		++	++
Rozvíjející se meziobecní spolupráce																																		++	

SWOT - SLABÉ STRÁNKY																																			
Zhoršování stavu komunikací		++	++																																
Nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a zájmových organizacích				++																													++		
Spatný technický stav a vybavenost kulturních zařízení a kluboven	+			++			+																												
Nízká dostupnost služeb v malých obcích	++	++		+																		++		+	++	++		++	+						
Nepropojenost cyklostezek na území		+	++																													+			
Chátrající památky (sakrání, drobné)					++	++	++																									+			
Nedostatečná technologická vybavenost a dostupnost zařízení pro nakládání s odpadem								++		++	++	+																						+	
Nedořešená technická infrastruktura		++								+		+																							
Nedostatečná protipovodňová opatření								++											+																
Výskyt brownfields																													+	++					
Zastavování úrodné půdy														++	++		+																		
Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstnaných																									++		++								
Absence pracovních příležitostí na venkově																									++		++		+	+					
Nedostačující nabídka sociálních služeb	+																					++		++											
Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce																									++	+	+								
Nedostatečná propojenost ubytovacích a stravovacích zařízení				+																									++	+		+			
Problematická mezisektorová komunikace																														+				++	
Vzájemná propagace mezi subjekty																					+											++			

SWOT - PŘÍLEŽITOSTI																																			
Vytvoření cyklistické infrastruktury a drah pro in-line			++																												+				
Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov	++	++	+	++							++												++		+	+	++	+	+						
Možnosti využití programů v oblasti energetické udržitelnosti (Nová zelená úsporám)												++																							
Obnovení a zatraktivnění kulturních a sakrálních památek				+	++	++	++																								+				
Rozšíření expozic galerií, muzeí a nabídky knihoven	++			++			++																								+				
Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO LP								+		+	+	+	++																						
Využívání energeticky účinných technologií											+	++																	++						
Realizace protipovodňových opatření								++																											
Dobudování technické infrastruktury	+	++								++																									
Rozvoj potenciálu EVVO (ekologické vzdělávání, výchova a osvěta)																									++	++									
Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství a lesnictví														++	+	+	+	++	++	++	+														
Vytváření krátkých potravinových řetězců																	++																		
Propagace regionu prostřednictvím značky Haná reginální produkt																					++														
Nedostatečně rozvinutá bioprodukce														++	++	++	++				++						+							+	+
Zvyšování zaměstananosti v území prostřednictvím nových pracovních míst														+						+					+		++		+	+					
Rozšíření nabídky sociálních služeb	+																					++		++											
Obnova tradic a řemesel				+			+							+															++	++					
Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu			+	+	+	+	+														+								+		++				
Zlepšení propagace aktivit území																					+											++	+		
Posilování spolupráce mezi podnikateli, NNO a obcemi									+								+																	++	
Prohlubování meziregionální a mezinárodní spolupráce																																		++	++

SWOT - HROZBY																																			
Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst	++	++	+	++						+	++	+											++		++	+	+	+	+		+				
Omezení finančních podpor pro venkov v dalším programovacím období																															+		+		
Omezená finanční podpora pro oblast ochrany kulturního dědictví					++	++	++																												
Hrozba zániku památek při nevyjasnění vlastnických vztahů					++	++	++																									+			
Staré ekologické zátěže								+	++	+	+																								
Hrozba povodní								++											+																
Zásahy do krajinného rázu								++			+																								
Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace														+	+	+	+	+	+	+											++		++	+	
Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit														+	+	+	+	+	+	+														++	
Chybí koncepční podpora zemědělství, málo atraktivní obor pro mladé														++													+								
Přetrvávající stárnutí populace	+	+	+	+																			++		+	+	+		+	+					
Kriminalita a rasová problematika																						+					++								
Hrozba zániku tradic Hané a hanáčtiny				+	+	+	+																									++			
Neatraktivní podmínky k získání dotace pro malé a střední podnikatele																													++	++	+				
Časté změny v legislativě a dotačních podmínkách																															+		+		
Nízká podpora malých a středních podnikatelů																	+												++	++	+				
Zvyšování administrativní zátěže obcí																																			
Vládní nejistota a korupce																									++		++				+				

(Zdroj: vlastní zpracování)

2.4 Analýza problémů a potřeb

Cílem analýzy problémů a potřeb je identifikace problémů řešených v rámci SCLLD a dále se analýza zaměřuje na představení a posouzení trendů spojených s problémovými, resp. rozvojovými oblastmi hospodářského a sociálního vývoje území v relevantním časovém období. Pro lepší orientaci a přehlednost bude uvedeno, které ze zmiňovaných problémů a potřeb mohou být financovaný z ESI fondů a které naopak tuto podporu mít nebudou, to znamená, že budou muset být financovány z jiných zdrojů.

Analytická část strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020 je rozdělena celkem na 15 základních kapitol, které se dále dělí na jednotlivé podkapitoly. Základní kapitoly jsou následující:

- Obyvatelstvo
- Bydlení
- Doprava
- Technická infrastruktura
- Územní plánování a návaznosti na další strategie vyšších a nižších celků v území MAS
- Vzdělání, školství a zaměstnanost
- Životní prostředí, zemědělství a lesnictví
- Vybavenost obcí a služby
- Život v obcích
- Zdravotní a sociální služby
- Cestovní ruch
- Podnikání a výroba
- Řízení obcí a spolupráce
- Spolupráce
- Regionální značení HANÁ regionální produkt

Každá z kapitol se zaměřuje na příslušné hlavní problémy a potřeby, které spadají pod její kompetenci. Analýza závěrů těchto kapitol posloužila zároveň jako podklad pro celkovou SWOT analýzu rozvojových potřeb území MAS Moravské cesty. Následující text se zaměřuje na celkové vyhodnocení jednotlivých kapitol tak, aby byly všechny závěry podrobně rozepsané a tvořily souvislý text jedné kapitoly.

Obyvatelstvo

Výstupem první kapitoly je zjištění, že dochází k rapidnímu nárůstu počtu obyvatel starších 65 let a velmi nízkému počtu nově narozených dětí, jak již bylo zmíněno. Tento jev se nazývá stárnutí populace a je brán jako hlavní problém této kapitoly.

Tabulka 36 - Analýza problémů a potřeb: obyvatelstvo

Hlavní problém v této oblasti →	➢ Stárnutí populace
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Podpora zdravotnických zařízení v regionu	Jiné
Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů sociálních služeb a sociálního bydlení	SCLLD
Podpora komunitních center	SCLLD
Výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků	SCLLD
Podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků	SCLLD
Podpora stávajících a vznik nových sociálních služeb	SCLLD
Podpora komunitní sociální práce	SCLLD

(Zdroj: vlastní zpracování)

V rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020 je proto třeba směřovat k takovému vývoji a k takovým opatřením, která budou tento jev řešit. Jedná se především o poskytování sociálních a zdravotních služeb. Dalšími prioritami v této oblasti bude zaměřit se na eliminaci nedostatečných kapacit domovů důchodců a jiných podobných zařízeních, ale také umožnit této skupině obyvatel možnost dalšího vzdělávání (celoživotní vzdělávání), které přispěje k jejich lepšímu uplatnění se na trhu práce.

Bydlení

Druhá kapitola se zabývá bydlením, které souvisí s počtem obyvatel na určitém území. Při zvyšování se počtu obyvatel dochází ke zvýšené potřebě nového bydlení. Na území MAS v období 2001–2014 bylo dokončeno celkem 1 271 bytů (mezi něž řadíme i nástavby, přístavky či domy pro seniory). Ve stejném období bylo vystavěno také 749 rodinných domů a 144 bytů v bytových domech (tab. 10). Jak na území celé ČR, tak v jednotlivých jejich částech, a i na území obcí spadajících do MAS, dochází k velkým rozdílům ve sledování tohoto jevu. Výstavba bytů je totiž závislá na různých požadavcích. Zejména na dotacích ze strany státu či obcí, které se v poslední době stále snižují. Dále jsou důležité podmínky financování u hypoték a stavebního spoření a v neposlední řadě vliv místních faktorů, čímž se myslí nabídka a cena pozemků v daných obcích, podpora výstavby z veřejných zdrojů, infrastruktura v daném území, alokace investic v oblasti služeb, nabídka pracovních míst v regionu, dopravní dostupnost.

Tabulka 37 - Analýza problémů a potřeb: bydlení

Hlavní problém v této oblasti →	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Podpora prorodinných opatření	SCLLD
Podpora výstavby rodinných domů a bytů včetně inženýrských sítí	Jiné
Podpora snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení	IROP

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tato oblast by se do budoucna měla zaměřovat na podporu mladých rodin s dětmi a vytvořením takových podmínek, aby právě tato cílová skupina obyvatel neodcházela především do větších měst, kde je nabídka bydlení více široká. Cílem by mělo být vytvoření vhodných kapacit a dostatečných nabídek. Tento cíl úzce souvisí s již zmíněným stárnutím obyvatel na území, a stabilizace mladých rodin v území by mohlo být jedním z řešení.

Doprava

Další kapitola se zabývá dopravou na území MAS. Analýze byla podrobena silniční doprava, železniční doprava, cyklostezky a cyklotrasy.

Dopravní síť na našem území se vyznačuje poměrně hustou silniční sítí. Většina silnic nižší třídy a místních komunikací jsou ve špatném technickém stavu, proto strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020 v rámci svých rozvojových záměrů plánuje jejich postupné opravy.

Železniční spojení se jeví jako dostačující.

Cyklostezek a cyklotras je v okolí Litovle vybudováno celkem 5 193 m. Celkově je na území MAS řada značených cyklostezek, ale chybí propojení mezi některými obcemi. Proto je tato problematika aktuální a plánuje se řada projektů na rozvoj cyklostezek a cyklotras. Na základě rozvojových záměru strategie je na území MAS připraveno propojit všechny obce. S výstavbou cyklostezek počítá deset obcí na území MAS (Vilémov, Střeň, Příkazy, Litovel – Tři Dvory, Liboš, Cholina, Luká, Horka nad Moravou, Skrbeň, Dubčany).

Konkrétní projektové záměry vzešlé z veřejných projednání jsou uvedeny níže:

- Záměry týkající se **opravy komunikací** má dvanáct obcí z území MAS (Vilémov, Bouzov, Náklo, Měrotín, Bílá Lhota, Dubčany, Haňovice, Cholina, Skrbeň, Střeň, Pňovice, Litovel).
- **Výstavba či oprava chodníků** se objevuje u devíti obcí (Střeň, Bouzov, Litovel, Náklo, Horka nad Moravou, Cholina, Příkazy, Skrbeň, Strukov). V obci Liboš je záměr vybudovat přechod přes silnici, v obci Horka nad Moravou plánují vystavět lávku pro pěší.
- **Zřízení či opravu parkovišť** navrhuje 5 obcí (Náklo, Bílá Lhota, Haňovice, Skrbeň, Litovel – Tři Dvory).
- **Oprava či výstavba nových zastávek** se vyskytuje u dvou obcí (Náklo, Bílá Lhota).
- S výstavbou **cyklostezek** dále počítá deset obcí na území MAS (Vilémov, Střeň, Příkazy, Litovel – Tři Dvory, Liboš, Cholina, Luká, Horka nad Moravou, Skrbeň, Dubčany).

Tabulka 38 - Analýza problémů a potřeb: doprava

Hlavní problém v této oblasti →	**Špatný technický stav silnic nižších tříd a místních komunikací** **Chybějící propojení cyklistických tras mezi některými obcemi**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Zvýšení bezpečnosti dopravy	SCLLD

Opravy a výstavba cyklostezek	SCLLD
Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	IROP
Revitalizace a modernizace veřejných prostranství včetně chodníků	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Hlavním úkolem je vytvoření kvalitní dopravní infrastruktury, která bude přispívat ke zlepšení života občanů v obcích a také k příznivějším podmínkám pro cestování za službami a prací. A v neposlední řadě by dané projektové záměry měly přispět k bezpečnosti dopravy na území. Pro tento účel je nutné brát zřetel na rozšíření cyklostezek a cyklotras, které by měly být primárně využívány pro cestování za již zmíněnými službami a prací.

Technická infrastruktura a odpadové hospodářství

Do této kapitoly řadíme napojení obcí na vodovodní a kanalizační síť (zakončenou ČOV) a plynofikaci. Dále sem patří napojení na rozvod elektrického proudu, odpadové hospodářství nebo dostupnost telekomunikačních sítí a internetu. V návaznosti na územně analytické podklady rozdělujeme technickou infrastrukturu dle správních obvodů – ORP Litovel, Olomouc a Šternberk.

Technická infrastruktura

Do *ORP Litovel* spadá celkem 15 obcí z území MAS. Většina obcí je zde napojena na **vodovodní síť – skupinový vodovod** Olomouc, kromě:

- Bouzova, Dubčan, Slavětína.

Plynofikována je také většina obcí kromě těchto:

- Bouzov, Dubčany, Luká a Střeň.

Nová **kanalizace i s vlastní ČOV** je prozatím u sedmi obcí (Dubčany, Litovel, Mladeč, Náklo, Střeň, Vilémov, Pňovice). U ostatních se připravují projektové záměry na novou kanalizaci a ČOV.

Všechny obce jsou napojeny na zdroj **elektrické energie**.

Informační a komunikační technologie, na tomto území se nenachází žádný vysílač, který by zajišťoval radioreléové spoje, pouze přes toto území prochází paprsky radioreléových tras převážně ve správě Českých radiokomunikací a.s. Dále se zde nachází trasy optických kabelů a kabelové rozvody televizní sítě. Proto je možný příjem televizního i rozhlasového signálu z několika zdrojů. Na území se také nachází zařízení mobilních operátorů a to Telefónica O2, T mobile, Vodafone. V neposlední řadě se v tomto území nachází internetové připojení.

Do *ORP Olomouc* spadá celkem 6 obcí z území MAS. Všechny obce jsou **plynofikovány a napojeny na vodovodní síť**.

Je tedy nutné pouze dobudovat systémy **odvádění a čištění odpadních vod**. Konkrétně se jedná o:

- Křelov – Břuchotín, Příkazy – místní část Hynkov a obce Liboš – Krnov.

ORP Šternberk zasahuje jen do jedné obce na území MAS a to obce Strukov. Slabou stránkou obce je absence napojení na kanalizaci a s tím spojená výstavba ČOV.

Tabulka 39 - Analýza problémů a potřeb: technická infrastruktura

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Kanalizace a s ní související ČOV, v polovině obcí se nachází původní dešťová kanalizace bez ČOV**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Rekonstrukce a výstavba kanalizací a ČOV	OPŽP
Rekonstrukce a výstavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody (vodovody)	OPŽP
Rekonstrukce a výstavba rozvodů plynu a elektřiny	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Jak z výše uvedeného šetření vyplynulo, stále není vyřešena problematika kanalizační sítě ve všech obcích. Cílem by mělo být vyřešení této stávající situace například s využitím stávajících dotačních možností, jelikož oblast snižování množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů je jedním ze specifických cílů nového Operačního programu životní prostředí.

Odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství je jednou z hlavních problematik, kterou řeší obce v samostatné působnosti. I zde v návaznosti na územně analytické podklady rozdělujeme odpadové hospodářství dle správních obvodů – ORP Litovel, Olomouc a Šternberk.

Na území ORP Litovel (15 obcí z MAS) působí 4 svozové společnosti, ale pouze jedna z nich má provozovnu na území správního obvodu ORP Litovel. Touto společností je .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. Na území ORP Olomouc (7 obcí z MAS) působí 7 svozových společností a na území ORP Šternberk (1 obce z MAS) nepůsobí žádná ze svozových firem. Svoz odpadu zde provádí .A.S.A. odpady Litovel. Díky přítomnosti výše uvedených svozových společností se mnohdy velice liší poplatky za svoz odpadu a často bylo uváděno, že tyto ceny jsou příliš vysoké.

Přehled projektových záměrů v oblasti odpadového hospodářství:

- Pořízení **zařízení či kompostérů na BRO** (Bouzov, Červenka, Dubčany, Litovel, Křelov – Břuchotín)
- Rozšíření **míst na tříděný odpad** (Bouzov, Červenka, Dubčany, Cholina, Litovel, Skrbeň)
- Nákup **nádob na tříděný odpad** – popelnice, tašky (Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholina, Litovel, Příkazy, Horka nad Moravou)
- **Likvidace/revitalizace skládek** (Dubčany, Náklo)
- Výměna **kotlů na tuhá paliva za ekologicky čistější technologie** (Dubčany, Náklo, Střeň)
- Vybudování **zázemí na sběr nebezpečného odpadu** (Luká, Náklo)

Tabulka 40 - Analýza problémů a potřeb: odpadové hospodářství

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Předcházení vzniku odpadů** ➢ **Technologická vybavenost území a dostupnost zařízení pro nakládání s odpady** ➢ **Nedostatečná kapacita stávajících zařízení** ➢ **Nízká úroveň třídění odpadu**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Zvýšení podílu materiálového a energetického využití odpadů	OPŽP
Odstranění staré ekologické zátěže	OPŽP
Spolupráce obcí a firem v systému sběru, separace a odvozu odpadů	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Oblast odpadového hospodářství je jedním z hlavních témat pro diskusi mezi jednotlivými obcemi v návaznosti na splnění požadavku do roku 2020 a uzavření skládek komunálního odpadu. Proto se zde nabízí možnost k novým inovativním řešením nakládání s odpadem. Hlavím cílem je zvýšení úrovně třídění odpadů a zefektivnění vybíraných poplatků obcemi za svoz odpadu. Aktivity v území by se měly zaměřovat i na zvýšení kapacity jednotlivých zařízení na odpady, především se jedná o kompostárny a sběrny odpadu. Základním cílem je ale především nutnost předcházení vzniku odpadu na celém území MAS Moravská cesta.

Územní plánování a návaznosti na další strategie vyšších a nižších celků v území MAS

Celé území MAS je tvořeno 22 obcemi, které spadají do celkem 3 ORP – Litovel, Olomouc a Šternberk. Všechny obce MAS Moravská cesta mají zpracovaný územní plán, pouze 5 obcí územní plán dosud neaktualizovalo. Plán obnovy obce má zpracováno 20 obcí, pouze obce Pňovice a Strukov tímto dokumentem nedisponují. Město Litovel má navíc zpracován Program k odstraňování barier ve městě Litovli a ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Strategie respektuje aktuálně platné územně plánovací dokumentace a plány obnovy zapojených obcí. Tato skutečnost je potvrzena schválením strategie všemi zastupitelstvy jednotlivých obcí v regionu.

Tabulka 41 - Analýza problémů a potřeb: Územní plánování a návaznosti na další strategie vyšších a nižších celků v území MAS

Hlavní problém v této oblasti →	**Neaktuálnost územního plánu u 5 obcí** **Chybějící plán obnovy u 2 obcí**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Podpora pořizování dokumentů územního rozvoje	SCLLD

(Zdroj: vlastní zpracování)

Všechny dotčené obce by se měly zaměřit na vypracování aktuálních plánů pro obnovu a rozvoj svého území. Je důležité si stanovit cíle a priority, kterých by chtěla každá obec v budoucnu dosáhnout a rozhodnout, jak by dané projektové záměry chtěla financovat, zda využije pouze svůj rozpočet či se pokusí získat podporu z dotačních zdrojů.

Vzdělání, školství a zaměstnanost

Vzdělávání a školství

Na území MAS Moravská cesta se nachází 18 MŠ a 20 ZŠ, z toho 11 škol je sloučených. Střední školy jsou zastoupeny pouze v Litovli. Dále se na území MAS nachází 3 lesní mateřské školy – v Horce nad Moravou, Bílé Lhotě a na Bouzově. Na území MAS působí také vzdělávací a poradenská firma EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.
Protože počet dětí ve věku 0–14 let neustále mírně narůstá (v období 2008–2014 narostl o 434 dětí), je potřeba s tímto jevem počítat a zaměřit se zejména na navýšení kapacity jak MŠ, tak ZŠ. Situace v MŠ je v současné době daleko horší než v ZŠ. MŠ mají kapacitu zcela naplněnou a nemohou přijímat další děti. Největším problémem v této oblasti je nízká aktivita a zapojení rodičů ve spolupráci s danými školami. Dále častá nekomunikace a nespolupráce školy s obcí.

V dotazníkovém šetření, na veřejných projednáních i pracovních skupinách se objevily nejčastěji následující potřeby a záměry přispívající k rozvoji školství:

- Nákup vybavení pro vzdělávací činnost, kurzy, semináře, přednášky
- Potřeba zázemí (altán, pracovna) pro environmentální výchovu
- Zřízení Motorik centra se objevilo u obce Střeň
- Vzdělávání obyvatel v onkologické problematice
- Opravy školních hřišť
- Vybudování a opravy tělocvičen
- Oprava odborných pracoven
- Výměna zastaralých skříněk a regálů ve třídách a šatnách
- Zateplení budov základních a mateřských škol
- Výměna oken a dveří základních a mateřských škol
- Rekonstrukce základních a mateřských škol
- Rozšíření kapacity škol, nové sociální zařízení
- Výměna zdrojů tepla v základních a mateřských školách

Identifikací problémů a potřeb v oblasti školství se věnovala pracovní skupina Školství na svých pravidelných jednáních.

Obrázek 37 Pracovní skupina Školství 21. 1. 2015

Obrázek 36- Pracovní skupina Školství 16. 6. 2014

Zaměstnanost

Nezaměstnanost na území MAS Moravská cesta v roce 2014 činila 7,2 %. Jedná se o nižší míru nezaměstnanosti než je hodnota za celý Olomoucký kraj, kde byla nezaměstnanost na úrovni 9 %. Navíc míru nezaměstnanosti procentuálně zkresluje nejvyšší nezaměstnanost v obci Slavětín, kde byla nezaměstnanost 12,5 %, ale počet uchazečů o práci pouze 12, jelikož celkem je v obci 205 obyvatel.

Tabulka 42 - Analýza problémů a potřeb: vzdělání, školství a zaměstnanost

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Špatný technický stav některých budov ZŠ a MŠ** ➢ **Vysoké výdaje na vytápění, nespolupráce rodičů** ➢ **Na území MAS Moravská cesta se nenachází žádné jesle** ➢ **V některých obcích je špatná spolupráce obce a školy** ➢ **Problémy s integrací žáků** ➢ **Financování nadstavbových aktivit po ukončení realizace projektu** ➢ **Chybí společné setkávání ředitelů škol na území MAS Moravská cesta nebo ORP Litovel** ➢ **Chybí spolupráce škol s podniky – potřebná praxe absolventů** ➢ **Nedostatečnost školících a vzdělávacích seminářů, rekvalifikačních kurzů** ➢ **Menší počítačová gramotnost venkovského obyvatelstva**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Výstavba, rekonstrukce a modernizace škol a dětských skupin	SCLLD
Podpora vzdělávacích aktivit vedoucích ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce	SCLLD
Podpora základních, mateřských, uměleckých a středních škol a učilišť	OPVVV
Environmentální výchova ve školách v regionu	OPVVV
Vzdělávání zaměstnanců a podnikatelů, zvyšování odbornosti	OPVVV
Vzdělávání dospělých	OP VVV
Komplexní podpora vytváření nových pracovních míst	SCLLD
Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení nezaměstnanosti	SCLLD
Podpora zahájení podnikatelské činnosti	SCLLD
Podpora prorodinných opatření	SCLLD

(Zdroj: vlastní zpracování)

Důležité je zajistit vhodné zázemí pro všechny, kteří se účastní vzdělávacího procesu. Ať je tím myšleno vhodné vybavení a doplňující služby, tak i přátelské a partnerské prostředí mezi všemi dotčenými účastníky vzdělávacího procesu. Cílem by mělo být dosažení klidného prostředí, ve kterém se všichni budou cítit dobře a těšit se na nové možnosti v oblasti vzdělávání. Se vzděláváním je úzce spjata i zaměstnanost, která se odráží právě v úrovni dosaženého vzdělání. Dále se objevily problémy, které souvisí s nedostatečnou praxí či naopak se vzděláváním, které neodpovídá nabídce práce v území. Proto se objevily projektové záměry zaměřené právě na tuto oblast.

Životní prostředí, zemědělství a lesnictví

CHKO Litovelské Pomoraví

Území MAS Moravská cesta je bohaté na přírodní památky a kromě národního parku se zde nachází všechny typy chráněných území. Pro celé území CHKO Litovelské Pomoraví jsou navrženy projektové záměry v jednotlivých oblastech typů chráněných území. Informace vzešly z platného Plánu péče o CHKO Litovelské Pomoraví.

1. **Velkoplošná chráněná území**

CHKO Litovelské Pomoraví

Navrhovaná opatření:

- Usilovat o ochranu a obnovu přirozené morfologie vodních toků a stavu vodních a na vodu vázaných ekosystémů.
- Podporovat retenční schopnosti krajiny.
- Usilovat o trvale udržitelné a vyvážené užívání vodních zdrojů, které vyloučí zhoršení přírodního stavu vodních a na vodu vázaných ekosystémů.
- Předcházet realizaci staveb s prokazatelně negativním dopadem na vodní režim CHKO LP (např. kanál Dunaj – Odra – Labe, vodní nádrž Mohelnice) a na jakost vod na území CHKO LP.
- Zpracovat podklady pro návrh nařízení vlády, kterým se nově vyhlásí CHKO Litovelské Pomoraví (včetně možnosti rozšíření CHKO na celé území EVL Litovelské Pomoraví).
- Zpracovat podklady pro návrh vyhlášky, kterou se nově stanoví zóny odstupňované ochrany CHKO.
- Dokončit vymezování MZCHÚ tak, aby jejich územní rozsah odpovídal současnému stavu poznání přírodního prostředí CHKO, aby jejich zřizovací předpisy obsahově i formálně odpovídaly současnému právnímu stavu na úseku ochrany přírody, a aby jejich hranice byly určeny souřadnicemi lomových bodů.
- Usilovat o zapracování podmínek ochrany krajinného rázu CHKO do územních plánovacích dokumentací a důsledně je uplatňovat v praxi.
- Podporovat zvyšování podílu přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby v lesích CHKO a zachování přirozené biologické rozmanitosti lesů v celé její šíři.
- Usilovat o dosažení rovnováhy mezi stavy zvěře a přirozenou obnovou dřevin přirozené druhové skladby v lesích.
- Usilovat o realizaci dosud nefunkčních prvků ÚSES, zvláště pak o realizaci funkčního biokoridoru podél toku Čerlinky mezi NRBC Litovelské Pomoraví-luh a NRBC Litovelské Pomoraví-sever.
- Zajišťovat příznivý stav populací zvláště chráněných a vzácných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zejména druhů, které jsou předměty

ochrany EVL a PO a druhů uvedených v aktuálních červených seznamech v kategoriích druhů kriticky ohrožených

2. Maloplošná chráněná území

Národní přírodní rezervace (NPR)

- Ramena řeky Moravy
  - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, křídlatky, javorů jasanolistých
  - Úklid naplaveného komunálního odpadu
  - Regulace vodáckého využití řeky Moravy - informační tabule, značení vodní cesty
  - Prohloubení vybraných úseků ramene – s cílem vytvoření tůní pro obojživelníky
  - Vybudování rybí cesty – formou přírodě blízkého levobřežního obtoku jezu
- Vrapač
  - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, křídlatky, javorů jasanolistých
  - Úklid naplaveného komunálního odpadu
- Špraněk
  - V lesních porostech provádět výchovné zásahy pro zlepšení cílové skladby dřevin a výchovu porostů.
  - Na nelesních biotopech blokovat sukcesi k zachování zejména pěchavových trávníků a dále vlhkých luk v nivě Špraňku v ochranném pásmu NPR odstraňováním náletových dřevin a sečením luk. Dále podporovat údržbu a obnovu sadů a to zejména výsadbou vysokokmenných forem a starých krajových odrůd.

Přírodní rezervace (PR)

- Hejtmanka
  - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
  - Podpora populace jabloně lesní
  - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, javorů jasanolistých
  - Úklid naplaveného komunálního odpadu
- Kenický
  Úklid naplaveného komunálního odpadu

Podpora populace jabloně lesní

- Litovelské luhy
  - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
  - Úklid naplaveného komunálního odpadu
  - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, javorů jasanolistých
  - Podpora populace jabloně lesní
- Panenský les
  - Úklid černých skládek odpadu
  - Likvidace invazních neofytů - bolševník velkolepý, javorů jasanolistých
  - Podpora populace jabloně lesní
- Plané loučky
  - Sečení travních porostů v PR a OP
  - Odstranění nárostu vrb popelavých
  - Likvidace invazních druhů
  - Podpora populací ohrožených druhů
  - Údržba informačních tabulí a značení PR

Národní přírodní památka (NPP)

- Park v Bílé Lhotě
- Třesín
    - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
    - Podpora jeřábu břeku
    - Přehlášení NPP dle návrhu v plánu péče

Přírodní památka (PP)

- Bílá Lhota
    - Ochrana kolonie netopýrů
- Častava
    - Sečení travních porostů
    - Odstranění nárostu vrb popelavých
    - Likvidace invazních druhů – topinambur hlíznatý, křídlatka a javor jasanolistý
    - Podpora populací ohrožených druhů
    - Likvidace černých skládek odpadu
- Daliboř
    - Sečení travních porostů
    - Podpora populací ohrožených druhů
- Geologické varhany
    - Údržba stěny lomu bez náletu dřevin
    - Likvidace černých skládek odpadu
    - Likvidace invazních druhů rostlin - křídlatka
- Hvězda
    - Sečení travních porostů
    - Podpora populací ohrožených druhů
    - Likvidace černých skládek odpadu
- Kurfürstovo rameno
    - Likvidace invazních druhů rostlin – křídlatka, javor jasanolistý
    - Likvidace černých skládek odpadu
- Malá Voda
    - Údržba břehových porostů zejména zdravotním řezem a potlačením výskytu nepůvodních druhů dřevin (javor jasanolistý, hybridní topoly) a dosadbou rozvolněných míst
    - Zalesnění stávající orné půdy k vytvoření nového luhu tvořeného stanovištně původními druhy dřevin
    - Likvidace invazních neofytů
    - Likvidace černých skládek
    - Zlepšení migrační propustnosti pro ryby na jezech
- Pod Templem
  Sečení travních porostů
  Podpora populací ohrožených druhů
  Likvidace černých skládek odpadu
  Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
  Podpora jeřábu břeku
- Třesín
    - Obnova lesních porostů přirozenou dřevinnou skladbou
    - Podpora jeřábu břeku
- U přejezdu
    - Realizace výchovných a obnovních lesnických zásahů dle plánu péče
- U Senné cesty

Podpora ohrožených druhů rostlin – hvozdík pyšný, mečík střecholistý, kosatec sibiřský, zvonečník hlavatý

- V Boukalovém
  - Ponechat bez lesnických opatření
  - Podpora ohrožených druhů organismů
- Za mlýnem
  - Sečení travních porostů
  - Podpora populací ohrožených druhů
  - Likvidace černých skládek odpadu
  - Likvidace invazních druhů rostlin – bolševník velkolepý, javor jasanolistý

3. Péče o krajinu

Návrhy opatření v rámci péče o přírodu a krajinu:

Budovat Územní systém ekologické stability propojováním stávajících nadregionálních, regionálních a lokálních biocenter a jejich doplňování o nová biocentra dle vymezení v územních plánech obcí a Územních zásadách rozvoje Olomouckého kraje.

Spolupracovat s vlastníky pozemků na likvidaci nepůvodních invazních druhů rostlin a živočichů. Z rostlin jsou nejrizikovější druhy bolševník velkolepý, křídlatky, javor jasanolistý, topinambur hlíznatý, zlatobýl kanadský a zlatobýl obrovský.

Podpora obnovy biotopů pro zvláště chráněné, ohrožené a regionálně významné druhy organismů a realizace opatření na zvýšení početnosti jejich populací.

Realizace výsadeb a údržba starých ovocných alejí se zaměřením na staré vysokokmenné odrůdy ovocných dřevin.

4. Péče o sídla

Realizovat opatření na zlepšení stavu veřejných prostranství v obcích

Zemědělství a lesnictví

Využití půdy (land use) na území MAS Moravská cesta je převážně tvořeno zemědělskou půdou, která představuje 62 % z celkové rozlohy sledovaného území (28 291 ha). Je to dáno tím, že téměř celé území leží v tzv. rovinaté Hané a působí zde celá řada zemědělských podniků a soukromých zemědělců. Jak již bylo zmíněno, v každé obci kromě Strukova se nachází alespoň jeden zemědělský podnikatel. Proto MAS Moravská cesta aktivně spolupracuje se těmito zemědělskými subjekty. Dokládá to i členství ZD Haňovice a Unčovice. Na konaných jednáních projevili specifické potřeby zemědělští podnikatelé, kdy největší zájem je již tradičně o mobilní stroje – traktory a další zemědělskou techniku a štěpkovače. Část zemědělských podnikatelů plánuje investice do nemovitostí a diverzifikaci své činnosti. Lesní pozemky tvoří 28 % z celkové rozlohy území, což není špatná bilance a dokládá to i skutečnost, že ve městě Litovel působil lesní podnik a nynější CHKO Litovelské Pomoraví je jedinečné díky soustavě lužních lesů.

Tabulka 43 - Analýza problémů a potřeb: Životní prostředí, zemědělství a lesnictví

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Ochrana ovzduší** ➢ **Ochrana vod** ➢ **Ochrana půdy** ➢ **Zajištění udržitelného stavu životního prostředí** ➢ **Zábor a úbytek zemědělské půdy** ➢ **Střety zemědělců a lesníků**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích	OPŽP
Posílení přirozené funkce krajiny a biodiverzity	OPŽP
Péče o vodní toky, rybníky a jezera včetně budování nových rybníků a jezer	OPŽP
Založení biocenter a biokoridorů ÚSES (zlepšení funkčního stavu, interakční prvky)	OPŽP
Zajištění péče o velkoplošné zvláště chráněné území	OPŽP
Obnova zeleně v intravilánech obcí včetně úprav návsí	OPŽP
Obnova parků a významných zelených ploch v obcích	OPŽP
Zajištění komunální techniky pro péči o zeleň	Jiné
Snižování emisí	OPŽP
Podpora energetických úspor a využívání obnovitelných zdrojů energie	OPŽP
Podpora odborného vzdělávání, získávání dovedností a informační akce pro zemědělské podnikatele	SCLLD
Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	SCLLD
Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	SCLLD
Podpora preventivních opatření před povodněmi	SCLLD
Podpora spolupráce mezi zemědělskými podnikateli a dalšími subjekty	SCLLD
Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	SCLLD
Podpora rozvoje zemědělských podniků a farem	PRV
Podpora mladých a začínajících zemědělců	PRV
Diverzifikace zemědělských činností, podpora agroturstiky	PRV
Podpora bioprodukce, bezpečnosti potravin a "značky biokvality"	Jiné
Podpora lesnické infrastruktury, preventivních opatření v lesích a neproduktivních investic v lesích	SCLLD
Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	SCLLD
Podpora zalesňování, zakládání a obnova lesů	PRV

(Zdroj: vlastní zpracování)

Jelikož se na území CHKO Litovelské Pomoraví nachází katastrální území celkem 12 obcí, které jsou členy MAS Moravská cesta, je vhodné se zaměřit i na oblast ochrany přírody a krajiny. Mezi obecný cíl patří ochrana krajinného rázu, dále ochrana významných krajinných prvků a v neposlední řadě zajištění ochrany území prostřednictvím Územního systému ekologické stability. Na tyto zmíněné oblasti ochrany bude možné využít finančních prostředků z nového OP Životní prostředí, který ve svých specifických cílech nabízí mnoho možností a nápadů k realizaci projektových záměrů. Základní vizí v této oblasti je zajistit rozvoj chráněné oblasti a vytvoření souladu mezi návštěvníky a ochranou ŽP.

Vybavenost obcí a služby

Vybavenost obcí a poskytované služby v nich jsou jedním ze základních ukazatelů životní úrovně obyvatel, na základě kterých si lidé vybírají místo pro svůj život. V rámci celého území byly šetřeny informace o těchto službách: banka, knihovna, obecní úřad, pošta, požární nádrž, požární stanice, prodejna potravin. Jejich rozmístění je ukázáno na obrázku 21.

Data pro analýzu vybavenosti obcí a služeb byla zjištěna vlastním šetřením, nebyla používána statistická data. Data byla získávána od starostů jednotlivých obcí formou řízených rozhovorů a dotazníkového šetření.

Pro služby v obci a jejich vybavenost je také možné využít objekty nebo plochy, které nyní neslouží k tomu účelu, ke kterému byly vybudovány a dnes mají jiné využití. Jedná se o tzv. brownfields. Na území MAS se nachází 6 významných ploch vhodných k rozvoji.

Občanská vybavenost a služby patřily k nejčastěji diskutovaným oblastem na veřejných projednáních, jelikož se k nim mohla vyjádřit i široká veřejnost. V každé obci bylo zmíněno hned několik problémů, uvádíme výčet těch nejčetnějších.

<u>Hlavní problémy v této oblasti obecně:</u>

- Nedostatek finančních prostředků na financování potřeb v obcích
- Chybějící základní infrastruktura
- Povodňové území
- Dostupnost služeb v malých obcích
- Omezení rozvoje na území CHKO
- Špatná kvalita komunikací nižších tříd
- Nerealizovaná přírodě blízká protipovodňová opatření

<u>Rozvojové záměry obecně:</u>

- Výstavba, rekonstrukce, vybavení kulturních domů
- Opravy obecních budov vnímají jako potřebu ve čtyřech obcích
- Oprava veřejných budov (zateplení, výměna oken a dveří) a prostranství
- Absence laviček (především pro seniory) či odpadkových košů
- Pořízení jímacích nádrží na dešťovou vodu
- Rekonstrukce centra obcí
- Revitalizace nebo rekonstrukce veřejných prostranství a revitalizace rybníků k rekreačnímu a odpočinkovému využití

Stejně jako problémy, tak i potřeby v oblasti občanské vybavenosti byly hojně zmiňovány na veřejných projednáních a následně se objevovaly v projektových námětech:

- Záměry týkající se **kulturních domů** (výstavba, rekonstrukce, vybavení) se vyskytují u deseti obcí (Litovel, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Horka nad Moravou, Cholina, Luká, Vilémov, Strukov).
- Opravy **obecních budov** vnímají jako potřebu ve čtyřech obcích (Dubčany, Střeň, Strukov, Náklo). Oprava veřejných budov (zateplení, výměna oken a dveří) a prostranství se objevuje u čtrnácti (Dubčany, Křelov, Cholina, Střeň, Horka nad Moravou, Haňovice, Měrotín, Bílá Lhota, Červenka, Luká, Křelov – Břuchotín, Náklo, Mladeč, Strukov).
- **Absence laviček** (především pro seniory) či odpadkových košů se vyskytlo u dvou obcí (Horka nad Moravou a Náklo). Pořízení jímacích nádrží na dešťovou vodu se vyžaduje u dvou obcí (Cholina, Náklo). Rekonstrukce centra obcí se vyskytuje u šesti obcí (Liboš, Bouzov, Horka nad Moravou, Náklo, Příkazy, Bílá Lhota).
- **Revitalizace nebo rekonstrukce veřejných prostranství** se vyskytla u dvou obcí (Horka nad Moravou, Mladeč). Tyto projekty mohou zatraktivnit obce a přilákat více návštěvníků. Posledním projektovým záměrem, který může přispět k rozvoji území, patří i revitalizace rybníků k rekreačnímu a odpočinkovému využití v obci Liboš.
- Záměry týkající se **kulturních domů** (výstavba, rekonstrukce, vybavení) se vyskytly u deseti obcí (Litovel, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Horka nad Moravou, Cholina, Luká, Vilémov, Strukov).
- Dále bylo upozorněno na **absenci společenských akcí** v pěti obcích (Litovel, Červenka, Luká, Vilémov, Křelov).
- **Rekonstrukce budov** (Sokolovny, sportovní haly, fotbalové hřiště, posilovna, fit – centrum…) pro volnočasové aktivity požadují v šesti obcích (Bouzov, Červenka, Haňovice, Křelov, Luká, Náklo).
- **Opravy obecních budov** jsou nutné ve čtyřech obcích (Dubčany, Střeň, Strukov, Náklo).
- **Oprava areálů či zbrojnic pro SDH** se objevilo u pěti obcí (Haňovice, Luká, Měrotín, Vilémov, Náklo).
- Oprava či vytvoření **hřišť** (dětské, sportovní, školní…) se vyskytlo u šesti obcí (Haňovice, Horka nad Moravou, Cholina, Příkazy, Skrbeň, Střeň).
- **Absence laviček** (především pro seniory) či odpadkových košů se vyskytlo u dvou obcí (Horka nad Moravou a Náklo).

Tabulka 44 - Analýza problémů a potřeb: vybavenost obcí a služby

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Opravy kulturních domů či jejich vybavení** ➢ **Zřízení muzeí** ➢ **Zřízení společenských akcí, sportovních a volnočasových areálů** ➢ **Nízká úroveň dostupnosti služeb v obcích**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Výstavba a rekonstrukce knihoven a informačních center	Jiné
Obnova, rekonstrukce a výstavba hřišť pro děti, mládež i seniory v obcích	Jiné
Obnova, rekonstrukce a výstavba obecních úřadů a jejich zázemí	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Oblast občanské vybavenosti a služeb je velmi důležitá z hlediska spokojenosti občanů se životem v obci. Důležité je zaměření na občanské potřeby a problémy, a poté nasměrovat rozvojové aktivity zástupců obcí právě do těchto problémových oblastí. Primárním úkolem je vytvoření spokojeného obyvatelstva, které může šířit dobré jméno obce dál a možná oslovit nové potenciální obyvatele.

Život v obcích

Kapitola život v obcích se zabývá spolkovým životem, kulturním životem, sportem a volným časem. Co se týče spolkového života, kromě obce Strukov působí v každé obci minimálně jeden aktivní spolek. Nejvíce jsou zastoupeny Sbory dobrovolných hasičů a TJ Sokol. V polovině obcí působí i myslivecká sdružení. Mezi spolky uvedené jako „ostatní" patří zejména mateřská centra, chovatelé a další sportovní či folklorní spolky (př. Sluňákov, SAGITTARIA…). Kulturní, sportovní a společenské aktivity jsou v regionu na dobré úrovni, avšak většinu kulturních aktivit a zázemí také nabízí nedaleké a velmi atraktivní krajské město Olomouc.

Vzhledem k tomu, že na veřejných projednáních byli významně zastoupeni členové místních spolků, objevovala se řada problémů spojená s touto tematikou. Následující rozvojové záměry pro oblast Život v obcích byly zmiňované na veřejných projednáních a získané v rámci dotazníkového šetření:

Rozvojové záměry pro oblast Život v obcích:

- **Oprava zbrojnic** či potřeba vybavení se objevuje u jedenácti obcí (Střeň, Bouzov, Haňovice, Bílá Lhota – Hrabí, Náklo, Bílá Lhota, Mladeč, Bílí Lhota – Pateřín, Skrbeň, Bílá Lhota – Řimice, Křelov).
- Oprava **kulturních domů** (výměna oken, dveří, zateplení) se vyskytuje u sedmi obcí (Střeň, Litovel, Haňovice, Dubčany, Cholina, Bouzov, Bílá Lhota).
- Oprava **sokoloven** (vybavení, hřišť…) se objevuje u devíti obcí (Vilémov, Křelov, Střeň, Litovel – Unčovice, Cholina, Měrotín, Bílí Lhota – Řimice, Náklo).
- Dovybavení, zřízení či oprava **dětských hřišť** se vyskytuje u osmi obcí (Střeň, Cholina, Liboš, Náklo, Bílá Lhota, Horka nad Moravou, Příkazy, Mladeč).
- Záměry, které se věnují rekonstrukci či výstavbě **sportovních, volnočasových areálů a hřišť**, se objevily u čtyř obcí (Litovel, Liboš, Měrotín, Náklo).
- Oprava fotbalových hřišť (kiosek, zázemí…) se vyskytuje u dvou obcí (Dubčany, Haňovice).
- Výstavba nebo oprava **sportovních, víceúčelových hřišť** se objevuje u osmi obcí (Skrbeň, Litovel, Liboš, Náklo, Křelov – Břuchotín, Střeň, Pňovice, Horka nad Moravou).
- Oprava Městského klubu se objevuje u města Litovel, klubové místnosti u Skrbeně.

Tabulka 45 - Analýza problémů a potřeb: život v obcích

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Upadající zájem o kulturu** ➢ **Nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a zájmových organizacích** ➢ **Odchod mladých z venkova** ➢ **Zanikají tradice Hané a hanáčtiny**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Obnova, rekonstrukce a výstavba hasičských zbrojnic	SCLLD
Obnova, rekonstrukce a výstavba hřišť pro děti, mládež i seniory v obcích	Jiné
Obnova a výstavba sportovišť vnitřních i venkovních	Jiné
Obnova a výstavba kulturních domů, kin, divadel aj. multifunkčních objektů	Jiné
Obnova a výstavba výletišť a venkovních společenských areálů	Jiné
Zlepšování materiálního zázemí pro volnočasové aktivity	Jiné
Podpora spolkových, společenských, kulturních, církevních a sportovních aj. akcí	Jiné
Obnova a vytváření místních expozic a galerií	Jiné
Vytváření oborových muzeí regionálního významu	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Území MAS má velmi dobrý potenciál a zajímavé kulturní aktivity, které mohou nejen udržovat a prezentovat místní zvyky a tradice pro budoucí generace, ale také podpořit turistickou atraktivitu tohoto území. Území je protkané aktivními spolky, které spolu spolupracují a tím se navzájem zviditelňují. Proto by měl být kladen důraz na zlepšení zázemí pro tyto spolky, aby mohlo docházet k jejich dalšímu rozvoji.

Sociální a zdravotní služby

Zdravotní služby jsou na území rozloženy rovnoměrně. Sociální služby jsou poskytovány třemi poskytovateli Nové Zámky, Domov důchodců Červenka, Charita Šternberk. Mezi další organizace věnující se této oblasti patří Podané ruce, které se věnují problematice drogové závislosti a do města Litovel přijíždí 1 x týdně. Dále zde působí i ARCUS – ONKO centrum, což je profesionální pacientské sdružení se zaměřením na pomoc onkologickým pacientům.

Problémy a potřeby byly definovány na pravidelném jednání řídící skupiny, která připravuje aktualizaci Komunitního plánu sociálních služeb na Litovelsku.

Tabulka 46 - Analýza problémů a potřeb: sociální a zdravotní služby

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Nedostatečná kapacita zařízení sociálních služeb** ➢ **Absence azylového domu pro společensky nepřizpůsobivé občany** ➢ **Špatná integrace romského obyvatelstva** ➢ **Nedostatek respitní péče (odlehčovací služby)** ➢ **Nedostatečná terénní pečovatelská služba**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Podpora zdravotnických zařízení v regionu	Jiné
Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených	SCLLD
Podpora vzniku a vytváření sociálních podniků	SCLLD
Podpora stávajících a vznik nových sociálních služeb	SCLLD
Podpora komunitní sociální péče	SCLLD

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na základě provedené analýzy území byly zjištěny základní problémy v této oblasti, které jsou definovány výše. Nejzávažnější problematickou oblastí je vnímána výstavba azylového domu pro lidi bez domova. Na území MAS Moravská cesta se žádný takový objekt nenachází a nejbližší je v Uničově a Olomouci. V souvislosti s mírným nárůstem počtu těchto osob v území je nutné se na tuto oblast zaměřit. Na výstavbu tohoto zařízení upozorňuje i Komunitní plán sociálních služeb Litovelska na období 2010 – 2014.

Druhou důležitou oblastí je absence respitní péče neboli odlehčovací služby v území, která zde rovněž zcela chybí a pečujícím o své rodinné příslušníky by přinesla odpočinek, jelikož tato dlouhodobá péče je velice fyzicky, psychicky i sociálně náročná.

Cestovní ruch

Tato kapitola je rozdělena do dvou základních oblastí a to přítomnosti památek kulturních, církevních i přírodních a dále dostupnosti stravovacích a ubytovacích služeb.

Kulturní, církevní a přírodní památky

Téměř v každé obci si mohou návštěvníci prohlédnout kulturní památky místního významu a drobné sakrální stavby. Z přírodních zajímavostí je bezpochyby nejvzácnější CHKO Litovelské Pomoraví. Území se v posledních letech stává vyhledávanou lokalitou pro turisty.

Ubytovací a stravovací zařízení a jejich vytíženost

Na území je celkem 20 hromadných ubytovacích zařízení a nachází se zde i několik stravovacích zařízení s výbornou regionální kuchyní.

Celkově lze říci, že území je reprezentováno celou řadou památek, ať kulturních či církevních. Největší příležitostí pro přilákání návštěvníků je CHKO Litovelské Pomoraví.

Většina památek je propojených cyklotrasami či naučnými stezkami. Důležitým prvek je i zázemí pro návštěvníky, tedy dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení.

Tabulka 47 - Analýza problémů a potřeb: cestovní ruch

Hlavní problém v této oblasti →	**Nedostatečná propojenost cyklostezek** **Nízká propagace** **Nedostatečnost ubytovacích a stravovacích zařízení**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Podpora vzniku a rozšiřování ubytovacích a stravovacích kapacit	OPPIK
Rozšiřování zázemí pro nynější turistické atrakce	OPPIK
Zajištění pracovníka turistické destinace ve spolupráci s okolními MAS	Jiné
Propagace cyklotras, turistických služeb a ubytovacích kapacit	Jiné
Propagace místních kulturních a přírodních zajímavostí a památek	Jiné
Vytvoření venkovského turistického informačního centra	Jiné
Organizace propagačních akcí na území MAS	Jiné
Revitalizace souboru vybraných památek	SCLLD

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pro rozvoj celého území MAS Moravská cesta je existence a potenciál cestovního ruchu velmi důležitá, i když v novém programovém období nebude tato oblast hojně podporována, přesto by se měly hledat nová řešení a možnosti, jak podpořit rozvoj veškerých služeb, které jsou pro cestovní ruch nezbytné, zvláště pak, když území disponuje širokým spektrem památek a to kulturních, církevních i přírodních a má tedy potenciálním návštěvníkům co nabídnout.

Podnikání a výroba

Podnikání a výroba

Na území MAS Moravská cesta působí celkem 3 408 podnikatelských subjektů. Největšími zaměstnavateli na území je firma PAPCEL, a.s. a HTM Sport s.r.o., obě sídlící v Litovli.

Stěžejní náměty podnikatelů a spolků zazněly na veřejných projednáních nebo byly dodatečně zaslány v rámci dotazníkového šetření. Objevují se náměty spojené s Jezdeckým klubem (Bouzov, Litovel), v tomto případě by se v daných obcích mohl rozvíjet cestovní ruch, díky přilákání nových návštěvníků, ale i udržení obyvatel z hlediska rozšíření možnosti trávení volného času a založení kroužku pro děti. Další připomínkou je i oprava či zbudování restaurací, které v některých obcích zcela chybí a při realizaci se může objevit zvýšený zájem o navštívení obce či pořádání různých

společenských i soukromých akcí (svatby…). Jedním z cílů MAS je obnova tradičních řemesel a rozšiřování výroby regionálních výrobků. Proto i drobní řemeslníci uvedli své náměty na rozvoj svých provozoven. Také největší firmy v našem regionu plánují rozšíření výroby a investice do technologií.

Tabulka 48 -Analýza problémů a potřeb: podnikání a výroba

Hlavní problém v této oblasti →	• **Nedostatek finančních prostředků na rozvoj podnikání** • **Klesající zájem o praktické obory (řemesla)** • **Zastavování úrodné půdy** • **Nedostatek finančních prostředků** • **Malá kupní síla obyvatel** • **Stárnutí řemeslníků v tradičních oborech** • **Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru** • **Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Rekonstrukce, modernizace a výstavba provozoven podnikatelů	OPPIK
Modernizace strojového, technologického vybavení a komunikačních technologií	OPPIK
Vytvoření a aktualizace investičních možností a příležitostí regionu	OPPIK
Vytvoření databáze nevyužitých objektů (brownfields) a jejich obnova	OPPIK
Podpora odborného vzdělávání, získávání dovedností a informační akce pro zemědělské podnikatele	SCLLD
Podpora investic do nezemědělských činností	SCLLD
Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	SCLLD
Propagace místních řemeslníků, potravinářů a jejich produktů	SCLLD
Vzdělávání zaměstnanců a podnikatelů, zvyšování odbornosti	OPVVV
Podpora zahájení podnikatelské činnosti	SCLLD

(Zdroj: vlastní zpracování)

Rozvoj podnikatelské činnosti na území MAS Moravská cesta je důležitý z hlediska přispění ke zvýšení zaměstnanosti a díky dostupné průmyslové zóně, která je atraktivní i k přilákání nových investorů a vytvoření dalších pracovních míst či pozic. Rozvíjející podnikání může i nepřímo přispět ke zlepšení životního prostředí na území díky nalezení nových technologií a technologických postupů, které budou šetrné k životnímu prostředí a budou jej méně zatěžovat nebo dopad na něj nebude žádný.

Řízení obcí a spolupráce

Území MAS tvoří 22 obcí. Co se týče řízení obcí, pouze ve třech obcích je neuvolněný starosta, ve všech zbývajících jsou uvolnění starostové.

Obce vzájemně spolupracují zejména na úrovni mikroregionů. Na území MAS Moravská cesta působí tyto mikroregiony: Mikroregion Litovelsko, Sdružení obcí střední Moravy, Svazek obcí mikroregionu Uničovsko, Mikroregion Olomoucko. Možná meziobecní spolupráce je uvedena v Dodatku SSO MAS, který je uveden v Příloze č. 9.

Tabulka 49 - Analýza problémů a potřeb - řízení obcí

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Chybějící sounáležitost s Mikroregionem Litovelsko**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Rozvoj spolupráce mezi obecními úřady na celém území MAS Moravská cesta	Jiné
Rozvoj meziobecní spolupráce	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Závěrem lze konstatovat, že nejdůležitějším a nejaktivnějším mikroregionem a možným partnerem pro spolupráci je Mikroregion Litovelsko. V současné době MAS řeší možnou vzájemnou sounáležitost v oblasti meziobecní spolupráce.

Spolupráce

Během minulého programovacího období se MAS Moravská cesta zapojila do několika projektů spolupráce a navázala spolupráci s dobře fungujícími MAS na Slovensku. Se slovenskou MAS Zlatá cesta byla rozvíjena spolupráce v oblasti regionálního značení. Do budoucna se očekává pokračování s realizací projektů spolupráce.

Byly vybrány níže uvedené rozvojové záměry, které by měly být v budoucnu realizovány. Zejména se bude jednat o spolupráci v rámci Olomouckého kraje a možná v mezinárodním měřítku.

Tabulka 50 - Analýza problémů a potřeb - spolupráce

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Nízká podpora pro realizaci projektů spolupráce**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Prohloubení spolupráce s MAS v Olomouckém kraji a v ČR	Jiné
Rozvoj spolupráce se zahraničími subjekty	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Regionální značení „HANÁ regionální produkt®"

Jak již bylo zmíněno v analytické části, značku HANÁ regionální produkt převzala do své koordinace MAS Moravská cesta v roce 2011 a dokázala ji dostat z jejího neuspokojivého stavu, kdy její součásti byli pouze 4 výrobci, na úplně jinou úroveň. Za 4 roky se počet certifikovaných výrobců vyšplhal na hodnotu 75 a máme 4 poskytovatele služeb. Během koordinace značky došlo i k navázání spolupráce s dalšími regionálními značkami jako jsou Jeseníky, Moravský kras i slovenská značka Hont.

V novém programovém období se předpokládá další podpora těchto drobných podnikatelských subjektů, jejichž výrobky či služby mají pro dané území tradiční a jedinečnou hodnotu. Podpora značení těchto podnikatelů se odrazí i v ekonomickém rozvoji daného území, ale také jako impuls pro spolupráci a zvyšování povědomí o hodnotách regionu v širším smyslu. V rámci OP bychom se rádi věnovali také rozvoji a spolupráci mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců.

V anonymním průzkumu, který provedla ARZ na jaře 2014 mezi držiteli označení formou internetového dotazníku, odpovědělo celkem 20 držitelů značky HANÁ regionální produkt (územní příslušnost k MAS MC nebyla zjišťována). Dotazník byl zaměřen na zjištění významu značky pro držitele a její případné další zaměření.

Respondenti z HANÉ mimo jiné odpověděli:

Tabulka 51 – Hodnocení přínosnosti značky HANÁ ze strany jejich držitelů

Co vám přinesla značka?	
Odpověď:	**Z celkového počtu:**
zvýšení poptávky po mých produktech	45 %
nové a častější možnosti prodeje	20 %
vyšší prestiž mých produktů	55 %
zviditelnění mých produktů (nižší náklady na propagaci)	40 %
osobní uznání, pocit hrdosti	55 %
navázání nových kontaktů	55 %
výhodu proti konkurenci konkurencí	15 %
navázání spolupráce s jinými výrobci či organizátory akcí	55 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Respondenti měli rovněž ohodnotit své současné potřeby (stupnicí od 1-5 bodů):

Tabulka 52 - Hodnocení současných potřeb držitelů značky HANÁ

Co potřebuji:	**Body:**
zlepšit propagaci	3,75
získat kontakty na nové místí dodavatele surovin	1,85
rozšířit odbyt o nová prodejní místa	3,45

(Zdroj: vlastní zpracování)

Odpovědi nevybočují z celostátního průměru a lze je interpretovat tak, že regionální značka na Hané plní již nyní dobře své poslání, nicméně i v budoucnosti od ní držitelé očekávají pozitivní vliv zejména v oblasti marketingu. To je přirozené, protože značka je především marketingový nástroj, který by ovšem měli aktivně používat především sami

držitelé značky. Koordinátor značky by neměl suplovat marketingové aktivity producentů, ale měl by se soustředit především na roli zprostředkovatele informací a nových příležitostí, sdílení zkušeností dobré praxe a vzdělávání, a to nejen v marketingových metodách, ale např. i v oblasti kvality produktů.

Na základě výše provedené analýzy byly stanoveny záměry a problémy v tabulce níže.

Tabulka 53 - Analýza problémů a potřeb: Regionální značení „HANÁ regionální produkt®"

Hlavní problém v této oblasti →	➢ **Prohloubení rozvoje spolupráce a vzájemné propagace**
Rozvojové záměry MAS ↓	**Zdroj**
Certifikace výrobků a služeb zemědělců, potravinářů i řemeslníků a certifikace zážitků	Jiné
Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	SCLLD
Propagace místních zemědělců, řemeslníků, potravinářů a jejich produktů	Jiné

(Zdroj: vlastní zpracování)

Uvedená analýza přinesla základní shrnutí a vyhodnocení poznatků z 15 témat uvedených v analytické části. Byly identifikovány základní potřeby, které především vycházely z konaných veřejných projednání nebo popřípadě dotazníkových šetření a na jejichž základě mohli být postupně definovány opatření, která budou moci být financována z daných ESI fondů nebo popřípadě z jiných zdrojů. Potřeby byly stanoveny i na základě identifikovaných problémů v jednotlivých oblastech, které s potřebami úzce souvisí. Z vyhodnocení vyplynulo, že ne všechna přání a potřeby zástupců jednotlivých obcí, veřejnosti, neziskových organizací či podnikatelů budou moci využít podpory z ESI fondů. Pro tyto aktivity, pokud je dané subjekty budou chtít realizovat, se bude muset najít jiná možnost podpory, například budou moci využít dotace poskytované prostřednictvím Olomouckého kraje nebo dotace ze státního rozpočtu.

Tabulka 54 Koincidenční matice vazeb opatření na Analýzu problémů a potřeb

Vazba opatření na Analýzu problémů a potřeb ++ silná vazba + střední vazba nevyplněno - žádná nebo slabá vazba	1.1. Obnova a rozvoj základních služeb v obcích	1.2. Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury	1.3. Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek	1.4. Podpora volnočasových aktivit	2.1. Opravy a rekonstrukce památek místního významu	2.2. Revitalizace kulturních památek regionálních významu	2.3. Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií	3.1. Posílit přirozené funkce krajiny	3.2. Zpracování odpadu	3.3. Zlepšování kvality vody	3.4. Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	3.5. Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a OZE	3.6. Výsadba dřevin na nelesní půdě ve VZCHÚ	4.1. Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce	4.2. Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	4.3. Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	4.4. Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých doda. řetězců a místních trhů	4.5. Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	4.6. Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin	4.7. Podpora lesnictví	4.8. Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)	5.1. Podpora sociálních služeb	5.2. Podpora prorodinných opatření	5.3. Sociální podnikání	5.4. Podpora vzdělávání v regionu	5.5. Podpora školství v regionu	5.6. Zaměstnanost	5.7. Podpora zdravotních služeb	6.1. Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	6.2. Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem	7.1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele	7.2. Vytvoření destinace cestovního ruchu	7.3. Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností	7.4. Rozvoj spolupráce	7.5. Rozvoj spolupráce mezi MAS

Analýza problémů a potřeb	OPATŘENÍ																																	
Obyvatelstvo	++			+							+											++		+	+			++							
Bydlení	++	++																					++											
Doprava		++	++																															
Technická infrastruktura	++	++							++	++		+																						+
Územní plánování a návaznost na další strategie		++																													+			
Vzdělávání, školství zaměstnanost	+																						++	++	++	++	+				+			+
Životní prostředí, zemědělství a lesnictví								++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++													
Vybavenost obcí a služby	++			++						+	+	+										+						+	+		+			
Život v obcích	++			++			++																								+			
Sociální a zdravotní služby																						++		++				++						
Cestovní ruch					+	++	+																						++			++		

Podnikání a výroba														++	++	++	++				++				++				++	++					
Řízení obcí a spolupráce																															+			++	
Spolupráce																																		++	++
Regionální značení HANÁ regionální produkt																	++				++														

3 Strategická část

3.1 MISE

MAS Moravská cesta přispívá k rozvoji v regionu prostřednictvím malých podnikatelů vracejících se k tradicím, původním řemeslům, zabývajících se kvalitou práce při výrobě produktů z regionálních surovin. Pomáhá jim navazovat spolupráci. Hlavním úkolem je pomoc s jejich propagací v regionu pod záštitou značky Haná regionální produkt. Snahou MAS je také přispět k rozvoji meziobecní spolupráce, zlepšení technické, dopravní, společenské a informační infrastruktury ve spolupráci s obcemi a svazky obcí (mikroregiony).

Mise MAS Moravská cesta:

MAS Moravská cesta pozvedne svěřené území 22 obcí v oblastech rozvoje turistiky a služeb cestovního ruchu, kulturního dědictví, rozvoje spolkového života v obcích, vzdělávání, péče o krajinu a podpory venkovského podnikání a zemědělství.

MAS Moravská cesta zapojí co nejširší okruh partnerů z veřejné správy, podnikatelské sféry a neziskového sektoru uvnitř i vně regionu a zajistí transparentními a důvěryhodnými postupy rozvoj místního partnerství včetně poradenství pro jednotlivé subjekty a přispěje tak k celkovému rozvoji regionu.

MAS Moravská cesta bude ke své činnosti i působení jednotlivých partnerů využívat zejména metodu LEADER, Program rozvoje venkova, Integrovaný regionální operační program, Operační programy - Podnikání a inovace, Životní prostředí, Vzdělávání a další mezinárodní, národní, krajské a jiné grantové programy.

MOTTO: *„Moravská cesta – region, kde jsme doma"*

3.2 Dlouhodobá vize rozvoje území

Moravská cesta je region s vysokým turistickým potenciálem a kvalitní infrastrukturou cestovního ruchu, sítí cyklotras a cyklostezek a obnovených historických památek. Spolupracujeme s jednotlivými obcemi, podnikateli, neziskovými a církevními organizacemi na svém rozvoji a využíváme partnerských regionů v ČR i v zahraničí.

Region je místem, kde se cítíme doma a kde jsou zajištěny základní životní potřeby a služby, opravené komunikace a další infrastruktura. V obcích je kvalitní zázemí pro činnost místních spolků, které nabízejí kulturní, sportovní a společenské akce, přehlídky, trhy a festivaly pro celý region.

Zlepšujeme vzhled obcí i krajiny. Usilujeme o udržení a návrat mladých lidí na vesnici a o důstojný i aktivní život seniorů. Podporujeme kvalitní sociální a zdravotní služby i rozvoj školství ve vesnicích.

Region je místem s dobrými podmínkami pro podnikání, které zvyšuje zaměstnanost a respektuje životní prostředí. Úrodná Haná a zemědělství šetrné ke krajině.

3.3 Strategický cíl

Strategický cíl specifikuje konečné stavy, kterých bychom chtěli dosáhnout realizací strategie.

Níže uvedený strategický cíl byl navržen na veřejném projednání ve Štěpánově a rozpracován na specifické cíle.

Na základě potřeb regionu MAS Moravská cesta a zjištění vyplývajících z komunitního zapojení veřejnosti byly stanoveny klíčové oblasti rozvoje území včetně daného strategického cíle, specifických cílů a opatření k jejich naplnění.

Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta

Smyslem strategického cíle je vytvořit předpoklady a zajistit rozvoj lidských zdrojů, vysokou kvalitu života a spokojenost obyvatel v oblasti materiální, společenské, kulturní, duchovní a etické s dlouhodobou perspektivou, jelikož zachování místních kulturních, společenských, historických hodnot regionu a kulturního dědictví spojeného s cestovním ruchem jsou nedílnou součástí života dnešní společnosti.

Ke zlepšení kvality života se váže vytvoření rovnováhy mezi environmentálním, ekonomickým a sociálním pilířem. Proto je kladen důraz na zavedení a uplatnění principů trvale udržitelného rozvoje regionu a zavedení rovnováhy mezi potřebami trvale udržitelného rozvoje území, ochrany a péče o životní prostředí. Dbát na ekonomický rozvoj regionu, který usiluje o vytvoření optimálních podmínek pro všestrannou podporu a rozvoj ekonomických a podnikatelských aktivit v území.

Moravská cesta

Obrázek 38 - Vazby cílů a priorit strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020

MAS Moravská cesta „Demê furt dopředô a necófnem…“

CÍL

Strategický cíl:

Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta

SPECIFICKÉ CÍLE

Spec. cíl 1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu

Spec. cíl 2: Chránit kulturní dědictví

Spec. cíl 3: Pečovat o životní prostředí

Spec. cíl 4: Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ

Spec. cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost

Spec. cíl 6: Podporovat malé a střední podnikání

Spec. cíl 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství

OPATŘENÍ

- Obnova a rozvoj základních služeb v obcích
- Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury
- Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek
- Podpora volnočasových aktivit

- Opravy a rekonstrukce památek místního významu
- Revitalizace kulturních památek regionálních významu
- Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií

- Posílit přirozené funkce krajiny
- Zpracování odpadu
- Zlepšit kvalitu vody
- Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech
- Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a OZE
- Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích

- Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce
- Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby
- Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
- Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
- Podpora investic do les. technologií a les. produktů
- Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin
- Podpora lesnictví
- Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt

- Podpora sociálních služeb
- Podpora prorodinných opatření
- Sociální podnikání
- Podpora vzdělávání v regionu
- Podpora školství v regionu
- Zaměstnanost
- Podpora zdravotních služeb

- Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb
- Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem

- Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele
- Vytvoření destinace cestovního ruchu
- Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností
- Rozvoj spolupráce
- Rozvoj spolupráce mezi MAS

OPERAČNÍ PROGRAM TECHNICKÁ POMOC

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Olomoucký kraj

3.4 Specifické cíle

MAS Moravská cesta definovala ve své strategii pro období 2014-2020 následující specifické cíle:

Specifické cíle na období 2014-2020

Návrh specifických cílů na období 2014-2020 vzešel z jednání pracovní skupiny Rozvoj regionu dne 22. ledna 2013. Vycházelo se především z toho, jaké projekty byly podporovány v dosavadní strategii 2007-2013. Základním specifickým cílem, na kterém se pracovní skupina shodla, bylo Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu, o projekty z této oblasti byl největší zájem. Chránit kulturní dědictví venkova - projekty v této oblasti byly podporovány také v hojné míře, ať již se jedná o opravu kostelů, společenských domů, rozvíjení a udržování tradic venkova. Dalším specifickým cílem je Pečovat o životní prostředí, v tomto specifickém cíli byly dosavadní projekty omezeny pouze na odpočinkové plochy apod., nicméně je zde velká možnost využít plnění tohoto specifického cíle v území CHKO Litovelské Pomoraví. Další 4 specifické cíle, které byly navrženy: Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ, Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost, Podporovat malé a střední podnikání, Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství.

Obrázek 39 - Schéma zobrazující jednotlivé specifické cíle na období 2014 – 2020

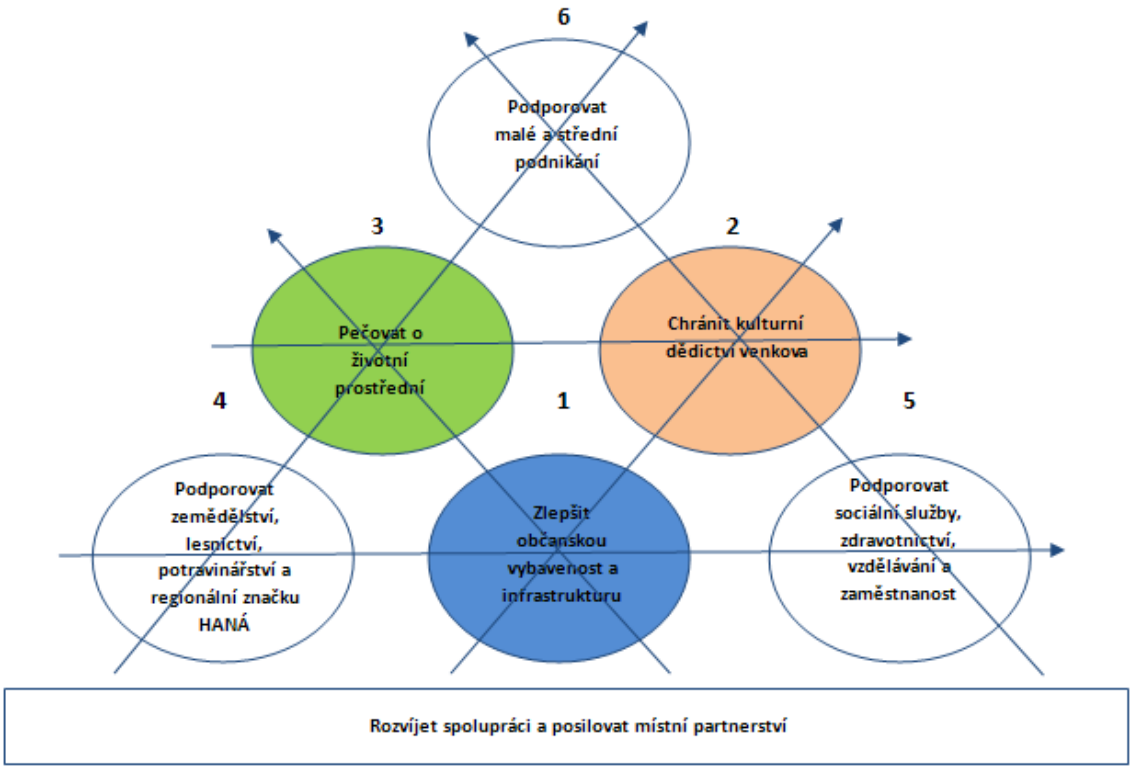

(Zdroj: vlastní zpracování)

3.5 Specifické cíle a opatření

Pro stanovení rozvojových specifických cílů jsme použili situační analýzy, SWOT analýzy a zejména získané databáze projektových námětů.

Při návrhu specifických cílů byl zvolen následující postup:

1) Situační analýza věcně popisuje a částečně hodnotí situaci regionu. Dává dobrý přehled o stavu regionu především z hlediska sociodemografického a rozebírá dostupné zdroje území
2) SWOT analýza přináší charakteristiku silných a slabých stránek regionu, příležitostí a ohrožení. Dbáme na to, aby stanovené specifické cíle **využívaly silných stránek a reagovaly na slabé stránky regionu za současného využití příležitostí. Dále se snažíme eliminovat ohrožení,** tj. ty stránky, které MAS nemůže sama přímo ovlivnit
3) Projektové náměty – vytvořili jsme databázi projektových námětů různého druhu. Jedná se jak o náměty konkrétní, které se v nejbližší době budou realizovat, tak náměty, které jsou v současné době teprve ve fázi plánování

Specifický cíl 1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu

Specifický cíl se zaměřuje na zlepšení občanské vybavenosti, pod kterou si lze představit budovy a služby, které mají sloužit primárně občanům obcí. Jsou stanoveny 4 základní opatření a to obnova a rozvoj základních služeb v obcích, obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury, zvýšení bezpečnosti dopravy a oprava a výstavba cyklostezek, podpora volnočasových aktivit. Ovšem základním cílem je zkvalitnění života občanů v obci a zatraktivnění daného území. Je nutné brát ohled především na mladší skupiny obyvatel, jelikož odchází z venkova právě kvůli nedostatečným službám a špatné vybavenosti obcí. Atraktivní vzhled obce láká i potenciální návštěvníky. Pod tímto specifickým cílem si lze představit realizaci aktivit zaměřených na oblast modernizace, rekonstrukce a vybavenosti obecních budov a kulturně společenských objektů. V této souvislosti je nutné zmínit i podporu výstavby rodinných domů či bytů a možných hřišť pro děti a seniory. V neposlední řadě by mělo být zajištěno poskytování služeb, konkrétně knihoven či informačních center. V rovině infrastruktury se nabízí zaměření podpory do oblasti výstavby cyklostezek, zlepšení stavu silnic a chodníků. Cílem je zajistit bezpečnou dopravu pro pěší a cyklodopravu v návaznosti na prostředky hromadné dopravy a současně tak zlepšit občanskou vybavenost v obcích. Realizována budou i systémová opatření na trasách, které povedou k posílení bezpečnosti chodců, cyklistů a osob využívající prostředky hromadné dopravy při cestě do školy a zaměstnání. Podporována bude také modernizace a rekonstrukce veřejného osvětlení, rozhlasu či rozvodů plynu a elektřiny. Trávení volného času v obci je spojeno s přítomností volnočasových zařízení (dětských, sportovních a víceúčelových hřišť), která přispívají k rozvoji obce a udržují zde mladé rodiny s dětmi, této oblasti se věnuje opatření 1.4.

Opatření:
1.1. Obnova a rozvoj základních služeb v obcích
1.2. Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury
1.3. Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek
1.4. Podpora volnočasových aktivit

Specifický cíl 2: Chránit kulturní dědictví venkova

Kulturní dědictví je jednou ze základních oblastí cestovního ruchu, a proto je nutné se mu věnovat a rozvíjet ho. Zrekonstruované místní i regionální památky přispívají k atraktivnosti obce a to nejen dovnitř, směrem k občanům, ale i směrem ven k turistům a návštěvníkům. Pro občany je to zkvalitnění jejich života v obci a pro návštěvníky nová atraktivní oblast k poznávání. Ochrana kulturního dědictví zahrnuje především opravu a

rekonstrukci architektonických staveb, které mají kulturně – historickou hodnotu, dále sakrálních staveb, pomníků a křížů nebo sochařských děl. Kromě nehmotných památek je důležité pro rozvoj obcí také obnova či zakládání muzeí, galerií a expozic, které návštěvníky seznámí s historií obce či tradičními řemesly. V této souvislosti se nabízí vytváření různých sezónních expozic (Vánoce, Velikonoce…) nebo témat, které návštěvníky seznámí s historií obce či událostmi, které se v obci udály (povodeň, tornádo). Samotné památky kulturního dědictví mohou být napojeny na cyklostezky a turistické trasy, které regionem vedou a spojit tak sportovní vyžití s kulturním poznáváním.

Opatření:
2.1. Opravy a rekonstrukce památek místního významu
2.2. Revitalizace kulturních památek regionálních významu
2.3. Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií

Specifický cíl 3: Pečovat o životní prostředí

Specifický cíl - pečovat o životní prostředí se zaměřuje primárně na zlepšení ochrany a zkvalitnění péče o životní prostředí. Působení CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS potřebuje speciální péči, která by měla být pro celý region prioritou. Základním cílem by mělo být posílení přirozených funkcí krajiny (3.1), které budou zajištěny prostřednictvím zvýšení ekologické stability a obnovení vodního režimu krajiny. Na zmíněné opatření navazuje 3.6. - vztahuje se konkrétně k vytváření, regeneraci či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur, na jejichž základě bude posílena ekologická stabilita. CHKO Litovelské Pomoraví je protkáno cyklostezkami a turistickými trasami, které lákají mnoho návštěvníků, nesmíme opomenout i vodáky, pro které je řeka Morava velmi žádaná, jak svojí divokostí, tak krásnou okolní přírodou. Péče o životní prostředí se ale netýká pouze Litovelského Pomoraví. Ke zlepšení životního prostředí by mělo dojít i v jednotlivých obcích v regionu prostřednictvím zlepšení technologií nakládání s odpadem, rozšiřováním míst pro tříděný odpad a dostatečným počtem kontejnerů na tento odpad, tak by se mělo předcházet vzniku černých skládek a možného poškození životního prostředí. Specifický cíl se věnuje i výstavbě a rekonstrukci ČOV a kanalizací, ale i vodovodů. Zvláštní pozornost by měla být věnována protipovodňovým opatřením, jelikož část území MAS spadá do záplavové oblasti a hrozba povodní je tu neustále. Obce by se měly zaměřit na obnovu zeleně a revitalizaci parků a vytvořit tak vhodnější prostředí pro obyvatele i potenciální návštěvníky. Obyvatelům se rozšíří místa k trávení volného času a odpočinku. V dnešní době je velmi žádané používání zeleně při rekonstrukcích a revitalizacích náměstí a návsí a tím vytvoření příjemného prostředí pro obyvatele. Pro celé území je důležité využívání obnovitelných zdrojů energie, aby došlo k energetickým úsporám, o kterých je slýcháno ze všech stran.

Opatření:
3.1. Posílit přirozené funkce krajiny
3.2. Zpracování odpadu
3.3. Zlepšit kvalitu vody
3.4. Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech
3.5. Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie
3.6. Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích

Specifický cíl 4: Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ

Větší část regionu spadá do oblasti tzv. úrodné Hané s tradiční zemědělskou výrobou. Specifický cíl se zaměřuje na podporu podnikatelů, kteří se věnují zemědělské a potravinářské výrobě, která je v některých částech regionu považována za tradiční. Tuto

oblast je třeba podpořit, jelikož tradiční zemědělské výrobky a bioprodukce jsou v dnešní době velmi žádané a obec získá další zajímavost, která může přilákat více návštěvníků, kteří se sem mohou vracet. Zvláštní pozornost by měla být věnována mladým a začínajícím zemědělcům, kteří mohou nemalým podílem přispět k rozvoji celého území. Tento specifický cíl v sobě zahrnuje podporu do oblasti živočišné a rostlinné výroby, s tímto souvisí i podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Smyslem je také podpořit spolupráci subjektů působící v oblasti zemědělství i potravinářství. Specifický cíl v sobě skrývá i podporu v oblasti lesnictví. A v neposlední řadě se mohou podnikatelé ucházet o získání označení HANÁ regionální produkt® a podpořit tak tradiční výrobu v daném regionu. Regionální značení je přínosné z hlediska cestovního ruchu a turistů, kteří region navštíví a chtějí poznat i něco jiného, než přírodní a kulturní (historické) památky. Pro místní podnikatele produkující tradiční výrobky je získání tohoto certifikátu příležitostí, jak navázat nové kontakty a možné spolupráce a v neposlední řadě získají výhodu v propagaci svých produktů jednotným stylem již zmíněného označení.

Opatření:
4.1. Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce
4.2. Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby
4.3. Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
4.4. Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
4.5. Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů
4.6. Ochrana melioračních zpevňujících dřevin
4.7. Podpora lesnictví
4.8. Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)

Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost

Specifický cíl se skládá ze základních 7 oblastí podpory. Nejprve by měla být věnována pozornost sociálním službám a podnikání a poskytnutí pomoci osobám ve špatné životní situaci. V území chybí azylový dům, který by osobám sociálním vyloučením ohrožených nebo již vyloučeným poskytl základní zázemí a služby pro život. Podpora dále zahrnuje například rozšíření či zavedení respitní péče. Tuto potřebu potvrzuje i výše uvedené šetření, které dokazuje, že osob ve věku 65 a více let přibývá a kapacity v nynějších třech zařízeních pro seniory začínají být nedostatečné. Již nyní je velmi těžké získat v těchto zařízeních volné místo. Specifický cíl zahrnuje i pomoc rodičům v péči o děti, aby se současně mohli věnovat i svému zaměstnání. Proto budou podporovány školní družiny, kluby, příměstské tábory, dětské skupiny v podnicích či individuální péče. Další oblast se věnuje vzdělávání a zaměstnanosti. Na tomto území nedosahuje nezaměstnanost kritických hodnot, ale přesto se potýká s nedostatkem volných pracovních míst a nedostatečným vzděláním pro nabízená volná pracovní místa. Ohroženou skupinou jsou především mladí absolventi, kterým chybí potřebná praxe v oboru a nezaměstnaní ve vyšším věku, kteří naopak postrádají potřebné vzdělání a odbornost v návaznosti na měnící se nabídku pracovních míst. Proto je vhodné věnovat pozornost možnosti navázání spolupráce škol a podniků a zajistit tak potřebnou praxi pro studenty, či vytvoření nových programů ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce. Pro skupinu starších osob naopak připravit programy zaměřující se na zvyšování odbornosti a celoživotnímu vzdělávání. Poslední oblastí je podpora zdravotnických zařízení.

Opatření:
5.1. Podpora sociálních služeb
5.2. Podpora prorodinných opatření
5.3. Sociální podnikání
5.4. Podpora vzdělávání v regionu
5.5. Podpora školství v regionu

5.6. Zaměstnanost
5.7. Podpora zdravotních služeb

Specifický cíl 6: Podporovat malé a střední podnikání

Rozvoj malého a středního podnikání pomůže ke zvýšení pracovních nabídek v regionu a možnému snížení nezaměstnanosti. Tato myšlenka se objevuje i v EU, která v politice soudržnosti uvádí tuto podporu za prioritní oblast, která by měla vést ke snižování rozdílů mezi regiony a zvyšování zaměstnanosti právě prostřednictvím rozvoje malých a středních podniků. Nejedná se pouze o podnikatele, kteří působí ve výrobní oblasti, ale spadají sem i subjekty, které se zaměřují na turistické atrakce a možnosti jejich rozšíření či zajištění dostatečné kapacity v oblasti stravovacích a ubytovacích zařízeních. Dalším cílem je oživení řemesel, která v průběhu let zanikla a v daných obcích jsou považována za tradiční. Řemesla i malé firmy jsou úzce spjaty s regionem, ve kterém se vyskytují a odlišují se tak od ostatních, mohou tedy těžit ze své jedinečnosti. Při působení těchto malých a středních podnikatelů dojde postupně k rozvoji celého regionu i díky velkým firmám či průmyslovým zónám, které se mohou na tyto místní výrobce a dodavatele napojit a vzájemně spolupracovat.

Opatření:
6.1. Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb
6.2. Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem

Specifický cíl 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství

Specifický cíl se zaměřuje na rozvoj a podporu spolupráce a komunikace MAS Moravská cesta se zástupci obcí, spolků a místními podnikateli. Důležité je poskytování poradenských služeb již zmíněným subjektům, což povede k prohloubení spolupráce a společných vztahů. Spolupráce by neměla probíhat pouze v rámci regionu, ale MAS by měla být v kontaktu i s jinými subjekty působícími na meziregionální či mezinárodní rovině. Mezi zmíněné subjekty patří i jednotlivé MAS v Olomouckém kraji, ale i v ČR. Další důležitou skupinou je veřejnost, která by měla mít povědomí o existenci regionu MAS Moravská cesta a o jejich aktivitách, jelikož samotné názory občanů jsou v realizaci různých prováděných opatřeních velmi důležité. Samotní občané vědí, co nejvíce jim v jejich obci chybí a v jakých oblastech nejsou spokojeni se životem v obci. Často se objevuje nedostatečná kapacita ve vzdělávacích zařízeních nebo nedostatek kurzů či kroužků, o které by lidé měli zájem, a proto je potřeba se věnovat a podporovat i tuto oblast. Jedním z opatření je i vytvoření destinace cestovního ruchu, jde samozřejmě o to, aby se z regionu vytvořilo vyhledávané místo turisty a návštěvníky a region se stal centrálním místem cestovního ruchu.

Opatření:
7.1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele
7.2. Vytvoření destinace cestovního ruchu
7.3. Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností
7.4. Rozvoj spolupráce
7.5. Rozvoj spolupráce mezi MAS

Tabulka 55 - Přehled specifických cílů, opatření a aktivit

Cíl:	1.	Specifický cíl 1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu	Zdroj
Opatření:	**1.1.**	**Obnova a rozvoj základních služeb v obcích**	
Aktivity:	1.1.1.	Výstavba a rekonstrukce knihoven a informačních center	JINÉ
	1.1.2.	Obnova, rekonstrukce a výstavba hřišť pro děti, mládež i seniory v obcích	JINÉ
	1.1.3.	Obnova, rekonstrukce a výstavba obecních úřadů a jejich zázemí	JINÉ
	1.1.4.	Podpora výstavby rodinných domů a bytů včetně inženýrských sítí	JINÉ
	1.1.5.	Obnova, rekonstrukce a výstavba hasičských zbrojnic	JINÉ
Opatření:	**1.2.**	**Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury**	
Aktivity:	1.2.1.	Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	iROP
	1.2.2.	Podpora snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení	iROP
	1.2.3.	Rekonstrukce a výstavba rozvodů plynu, elektřiny	JINÉ
	1.2.4.	Obnova a výstavba informačních a komunikačních technologií a veřejného osvětlení	JINÉ
	1.2.5.	Revitalizace a modernizace veřejných prostranství	JINÉ
	1.2.6.	Podpora pořizování dokumentů územního rozvoje	iROP
Opatření:	**1.3.**	**Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek**	**SCLLD**
Aktivity:	1.3.1.	Výstavba a obnova dopravních terminálů a záchytných parkovišť	SCLLD
	1.3.2.	Oprava a výstavba chodníků	SCLLD
	1.3.3.	Oprava a výstavba dalších prvků vedoucích ke zvýšení bezpečnosti dopravy	SCLLD
	1.3.4.	Výstavba a modernizace cyklostezek včetně doprovodné zeleně	SCLLD
Opatření:	**1.4.**	**Podpora volnočasových aktivit**	
Aktivity:	1.4.1.	Obnova a výstavba kulturních domů, kin, divadel aj. multifunkčních objektů	JINÉ
	1.4.2.	Obnova a výstavba výletišť a venkovních společenských areálů	JINÉ
	1.4.3.	Zlepšování materiálního zázemí pro volnočasové aktivity	JINÉ
	1.4.4.	Podpora spolkových, společenských, kulturních, církevních a sportovních aj. akcí	JINÉ
	1.4.5.	Podpora regionálních festivalů, přehlídek a slavností	JINÉ

cíl:	2.	Specifický cíl 2: Chránit kulturní dědictví venkova	Zdroj
Opatření:	**2.1.**	**Opravy a rekonstrukce památek místního významu**	
Aktivity:	2.1.1.	Restaurování drobných památek místního významu	JINÉ
	2.1.2.	Opravy a rekonstrukce sakrálních památek - kapliček, kostelů apod.	JINÉ
Opatření:	**2.2.**	**Revitalizace kulturních památek regionálních významu**	
Aktivity:	2.2.1.	Opravy a rekonstrukce kulturních památek	JINÉ
	2.2.2.	Obnova poutních cest a propojování památek v krajině (formou naučných stezek)	JINÉ
Opatření:	**2.3.**	**Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií**	

Aktivity:	2.3.1.	Obnova a vytváření místních expozic a galerií	JINÉ
	2.3.2.	Vytváření oborových muzeí regionálního významu	JINÉ

cíl:	**3.**	**Specifický cíl 3: Pečovat o životní prostřední**	**Zdroj**
Opatření:	**3.1.**	**Posílit přirozené funkce krajiny**	
Aktivity:	3.1.1.	Posílení přirozené funkce krajiny a biodiverzity	OP ŽP
	3.1.2.	Péče o vodní toky, rybníky a jezera včetně budování nových rybníků a jezer	OP ŽP
	3.1.3.	Založení biocenter a biokoridorů ÚSES (zlepšení funkčního stavu, interakční prvky)	OP ŽP
	3.1.4.	Zajištění péče o velkoplošné zvláště chráněné území	OP ŽP
Opatření:	**3.2.**	**Zpracování odpadu**	
Aktivity:	3.2.1.	Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	OP ŽP
	3.2.2.	Odstranění staré ekologické zátěže	OP ŽP
	3.2.3.	Spolupráce obcí a firem v systému sběru, separace a odvozu odpadů	JINÉ
Opatření:	**3.3.**	**Zlepšit kvalitu vody**	
Aktivity:	3.3.1.	Rekonstrukce a výstavba kanalizací a ČOV	OP ŽP
	3.3.2.	Rekonstrukce a výstavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody (vodovody)	OP ŽP
	3.3.3.	Podpora protipovodňových opatření	OP ŽP
Opatření:	**3.4.**	**Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech**	
Aktivity:	3.4.1.	Obnova zeleně v intravilánech obcí včetně úprav návsí	OP ŽP
	3.4.2.	Obnova parků a významných zelených ploch v obcích	OP ŽP
	3.4.3.	Zajištění komunální techniky pro péči o zeleň	JINÉ
Opatření:	**3.5.**	**Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie**	
Aktivity:	3.5.1.	Podpora energetických úspor a využívání obnovitelných zdrojů energie	OP ŽP
	3.5.2.	Snižování emisí	OP ŽP
	3.5.3.	Podpora pěstování a maximálního využití biomasy	JINÉ
Opatření:	**3.6.**	**Výsadba dřevin na nelesní půdě ve VZCHÚ**	**SCLLD**
Aktivity:	3.6.1.	Liniové a skupinové výsadby dřevin	SCLLD
	3.6.2.	Založení či obnova krajinného prvku	SCLLD

cíl:	**4.**	**Specifický cíl 4: Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ**	**Zdroj**
Opatření:	**4.1.**	**Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce**	
Aktivity:	4.1.1.	Podpora odborného vzdělávání pro zemědělské podnikatele	PRV
	4.1.2.	Podpora mladých a začínajících zemědělců	PRV
	4.1.3.	Podpora bioprodukce, bezpečnosti potravin a "značky biokvality"	PRV
	4.1.4.	Podpora zemědělské infrastruktury	PRV
Opatření:	**4.2.**	**Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby**	**SCLLD**

Aktivity:	4.2.1.	Podpora investic do živočišné výroby	SCLLD
	4.2.2.	Podpora investic do rostlinné výroby	SCLLD
Opatření:	**4.3.**	**Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**	**SCLLD**
Aktivity:	4.3.1.	Výstavba a rekonstrukce budov	SCLLD
	4.3.2.	Pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů	SCLLD
Opatření:	**4.4.**	**Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů**	**SCLLD**
Aktivity:	4.4.1.	Podpora společných podnikatelských plánů a propagace	SCLLD
	4.4.2.	Společné pořízení strojů a technologií, výstavba a modernizace budov	SCLLD
Opatření:	**4.5.**	**Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů**	**SCLLD**
Aktivity:	4.5.1.	Pořízení strojů a technologií určené pro hospodaření na lesních pozemcích	SCLLD
	4.5.2.	Výstavba či modernizace dřevozpracujících provozoven	SCLLD
Opatření:	**4.6.**	**Ochrana meliorační a zpevňujících dřevin**	**SCLLD**
Aktivity:	4.6.1.	Hromadná mechanická ochrana při založení porostu	SCLLD
Opatření:	**4.7.**	**Podpora lesnictví**	**PRV**
Aktivity:	4.7.1.	Podpora lesnické infrastruktury, preventivních opatřeních v lesích	PRV
	4.7.2.	Podpora neproduktivních investic v lesích	PRV
	4.7.3.	Podpora zalesňování, zakládání a obnova lesů	PRV
Opatření:	**4.8.**	**Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)**	
Aktivity:	4.8.1.	Certifikace výrobků a služeb zemědělců, potravinářů i řemeslníků a certifikace zážitků	JINÉ
	4.8.2.	Propagace místních zemědělců, řemeslníků, potravinářů a jejich produktů	JINÉ

cíl:	**5.**	**Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost**	**Zdroj**
Opatření:	**5.1.**	**Podpora sociálních služeb**	
Aktivity:	5.1.1.	Podpora stávajících a vznik nových sociálních služeb	SCLLD
	5.1.2.	Podpora komunitní sociální práce	SCLLD
	5.1.3.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení objektů sociálních služeb	SCLLD
	5.1.4.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení komunitních center	SCLLD
	5.1.5.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení objektů sociálního bydlení	SCLLD
Opatření:	**5.2.**	**Podpora prorodinných opatření**	SCLLD
Aktivity:	5.2.1.	Podpora školních družin, klubů, příměstských táborů	SCLLD
	5.2.2.	Podpora dětských skupin v podnicích	SCLLD
	5.2.3.	Individuální péče o děti	SCLLD
Opatření:	**5.3.**	**Sociální podnikání**	
Aktivity:	5.3.1.	Podpora vzniku a rozvoje sociálních podniků	OP Z

	5.3.2.	Výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků	iROP
Opatření:	**5.4.**	**Podpora vzdělávání v regionu**	
Aktivity:	5.4.1.	Podpora základních, mateřských, uměleckých a středních škol a učilišť	OP VVV
	5.4.2.	Environmentální výchova ve školách v regionu	OP VVV
	5.4.3.	Vzdělávání dospělých	OP VVV
	5.4.4.	Vzdělávání zaměstnanců a podnikatelů, zvyšování odbornosti	OP VVV
Opatření:	**5.5.**	**Podpora školství v regionu**	
Aktivity:	5.5.1.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení škol a dětských skupin	SCLLD
Opatření:	**5.6.**	**Zaměstnanost**	
Aktivity:	5.6.1.	Komplexní podpora vytváření nových pracovních míst	SCLLD
	5.6.2.	Podpora zahájení podnikatelské činnosti	SCLLD
	5.6.3.	Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení nezaměstnanosti	SCLLD
	5.6.4.	Podpora vzdělávacích aktivit vedoucích ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce	SCLLD
	5.6.5.	Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených	SCLLD
Opatření:	**5.7.**	**Podpora zdravotních služeb**	
Aktivity:	5.7.1.	Podpora zdravotnických zařízení v regionu	JINÉ

cíl:	**6.**	**Specifický cíl 6: Podporovat malé a střední podnikání**	**Zdroj**
Opatření:	**6.1.**	**Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb**	SCLLD
Aktivity:	6.1.1.	Rekonstrukce, modernizace a výstavba provozoven podnikatelů	SCLLD
	6.1.2.	Modernizace strojového, technologického vybavení a komunikačních technologií	SCLLD
	6.1.3.	Infrastruktura obnovitelných zdrojů energie	SCLLD
	6.1.4.	Rozšiřování zázemí pro nynější turistické atrakce	SCLLD
	6.1.5.	Podpora vzniku a rozšiřování ubytovacích a stravovacích kapacit a dalších podnikatelských aktivit v cestovním ruchu	SCLLD
Opatření:	**6.2.**	**Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem**	
Aktivity:	6.2.1.	Vytvoření a aktualizace investičních možností a příležitostí regionu	JINÉ
	6.2.2.	Vytvoření databáze nevyužitých objektů (brownfields) a jejich obnova	JINÉ

cíl:	**7.**	**Specifický cíl 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství**	**Zdroj**
Opatření:	**7.1.**	**Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele**	
Aktivity:	7.1.1.	Personální zajištění kanceláře MAS z různých zdrojů	JINÉ
	7.1.2.	Organizace setkání starostů, zájmových spolků a podnikatelských fór	JINÉ

	7.1.3.	Technická pomoc při přípravě, zpracování a realizaci projektů	JINÉ
Opatření:	**7.2.**	**Vytvoření destinace cestovního ruchu**	
Aktivity:	7.2.1.	Zajištění pracovníka turistické destinace ve spolupráci s okolními MAS	JINÉ
	7.2.2.	Propagace cyklotras, turistických služeb a ubytovacích kapacit	JINÉ
	7.2.3.	Propagace místních kulturních a přírodních zajímavostí a památek	JINÉ
	7.2.4.	Vytvoření venkovského turistického informačního centra	JINÉ
	7.2.5.	Organizace propagačních akcí na území MAS	
Opatření:	**7.3.**	**Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností**	
Aktivity:	7.3.1.	Pravidelná aktualizace informací na webových stránkách	JINÉ
	7.3.2.	Vydávání a aktualizace informačních propagačních materiálů o regionu a MAS	JINÉ
	7.3.3.	Propagace regionu v Geografickém informačním systému (GIS)	JINÉ
Opatření:	**7.4.**	**Rozvoj spolupráce**	
Aktivity:	7.4.1.	Rozvoj spolupráce s NS MAS, ARZ a dalšími organizacemi venkova	JINÉ
	7.4.2.	Rozvoj spolupráce se zahraničními subjekty	OP
	7.4.3.	Rozvoj meziobecní spolupráce	JINÉ
	7.4.4.	Podpora zefektivnění veřejné správy	OP Z
Opatření:	**7.5.**	**Rozvoj spolupráce mezi MAS**	
Aktivity:	7.5.1.	Prohloubení spolupráce s MAS v Olomouckém kraji a v ČR	JINÉ

(Zdroj: vlastní zpracování)

3.6 Přehled indikátorů

Tabulka 56 - Sledované indikátory na úrovni strategického cíle

	Identifikace indikátorů			
	Kód NČI2014+	**Název indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Typ Indikátoru (výstup/výsledek)**
Strategický cíl SCLLD	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	90001	Počet podpořených strategií CLLD	Strategie	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 57 - Sledované indikátory na úrovni specifických cílů

Specifický cíl SCLLD	Identifikace indikátorů			
	Kód NČI2014+	**Název indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Typ Indikátoru (výstup/výsledek)**
SC 1	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek

SC 2	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 3	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 4	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 5	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 6	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 7	93102	Počet podpořených kooperačních činností	činnosti spolupráce	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek

(Zdroj: vlastní zpracování)

3.7 Popis integrovaných a inovativních rysů strategie a hierarchie cílů

3.7.1 Integrace

Pojem Integrace

Pod pojmem integrace chápeme **sjednocení, ucelení, resp. organizaci prvků, které vytvářejí určitý celek.**

Integrační prvky a vazby v území MAS

Území MAS Moravská cesta je logicky uceleným regionem, který se vyznačuje několika integračními znaky:

- specifika obcí v blízkosti krajského města Olomouce
- přirozené dopravní vazby, spádovost většiny obcí do Litovle
- příbuzenské vazby mezi obcemi, spolková činnost se vyznačuje spoluprací členů z několika obcí
- množství malých sídel - místních částí (do 300 - 500 obyvatel)
- hanácké nářečí a venkovské (hanácké) tradice – např. masopust, hanácké právo, smrtná neděle, velikonoční svátky (klapotání, pomlázka) a další
- silná orientace na environmentální otázky – CHKO Litovelské Pomoraví, Sluňákov a další
- orientace na podporu místní produkce a služeb – MAS Moravská cesta je regionálním koordinátorem značení domácích výrobků na Hané, tedy pro území MAS a jeho široké okolí
- pozitivní zkušenosti z programového období 2007 – 2013 – metodou Leader rozděleno 38 mil. korun do soukromého i veřejného sektoru v celkem 98 projektech

O integraci v území usiluje především samotná kancelář MAS a to mimo jiné prostřednictvím realizace projektů spolupráce. Projekty spolupráce jsou přirozeně koncipovány a realizovány s vědomím toho, že z výstupů projektu bude mít užitek celé území MAS. V programovém období 2007 – 2013 bylo podpořeno celkem sedm projektů spolupráce, z nichž dva byly zaměřeny na regionální značení a pět na další témata v regionu:

1.1. Nové venkovské expozice a muzea
1.2. Nové zázemí pro činnost MAS a spolků na venkově
1.3. Mapování a studie obnovy technicko-historických památek
1.4. Kroje našich krajů
1.5. Příběhy našich kronik
1.6. Nová energie pro regionální značku
1.7. Cílem společného snažení je rozvoj regionálního značení

Pro území tyto projekty přinesly řadu přínosů, ze kterých mohou čerpat subjekty ze všech obcí podnikatelského, veřejného i neziskového sektoru. Spolupráce má také nadregionální a mezinárodní charakter. Objevují se další náměty na projekty spolupráce do budoucna.

<u>Integrační prvky ve strategické části strategie komunitně vedeného místního rozvoje</u>

a) Úvod

Integrace je nosným prvkem celé strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Proces strategického plánování pro období 2014 – 2020 byl veden skutečně komunitně, na základě požadavků místních obyvatel bylo mimo jiné uskutečněno veřejné projednání ke strategii MAS v každé obci regionu. V rámci tohoto projednání byly mapovány potřeby místních subjektů a ze strany MAS byly představeny rámcově dotační možnosti nového programového období.

Strategie (a samotná zejména strategická část) byla již od samého počátku zpracovávána jako „integrovaná", což znamená, že:

- je platná pro ucelené území bez výjimky,
- propojuje aktivity neziskového a soukromého sektoru – cíle a opatření jsou směrovány na různé typy žadatelů nebo kombinaci žadatelů v rámci jednoho projektu.
- prvky ve strategii jsou vzájemně podmíněné a tvoří tak sourodý celek

Důležitým bodem je vytváření komplexních řešení, kdy je vždy snaha o to, aby daná lokalita (problém) byla řešena v co největší možné šíři. To znamená, že někdy se může jednat i o doplnění části celku k dosažení cílového stavu. Dále předpokládáme, že integrací budou pro území vznikat synergické efekty.

Integrací tedy vnímáme určité sjednocení, ucelení dokumentu ve prospěch území. Strategie bude naplňována prostřednictvím jednotlivých kroků – individuálních projektů – podporovaných z různých finančních zdrojů nebo i bez dotační podpory. Tyto kroky povedou k naplnění cílů. Prostřednictvím cílů pak usilujeme o dosažení celkové vize a z ní vycházejícího strategického cíle.

b) Integrační vazby ve strategické části strategie MAS

MAS si stanovila jeden strategický cíl: ***„Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta".*** *Tento strategický cíl je naplňován jednotlivými specifickými cíli:*

1. Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu
2. Chránit kulturní dědictví
3. Pečovat o životní prostředí
4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ
5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
6. Podporovat malé a střední podnikání
7. Rozvíjet spolupráci a podporovat místní partnerství

Jak již bylo uvedeno výše, k naplnění strategie povedou na nejnižší úrovni projekty (kroky), které budou provádět libovolné subjekty z území MAS. Snahou MAS je to, aby tyto kroky byly vzájemně logicky propojené. Na úrovni obce je toto zajištěno zpracovaným plánem rozvoje obce, který obsahuje jednotlivé záměry a jejich návaznost. Obdobný přístup je aplikován na území celé MAS, kdy propojení a návaznost projektů sleduje a koordinuje MAS.

Opatření a cíle jsou integrované, což vede k synergii. Synergie znamená, že lepších výsledků se dosáhne, když jsou aktivity vykonávány koordinovaně a ve vzájemné návaznosti a provázanosti, než kdyby se realizovaly každá zvlášť.

Smyslem synergických efektů je dosažení vyšší kvality strategického plánování a efektivnější vynakládání finančních prostředků v území. Základními hledisky integrace a synergie je provázanost věcná zohledňující vhodné logické a tematické vazby, dále provázanost územní vztahující se k realizaci intervencí ve vhodném, geograficky a ekonomicky spojeném území a v neposlední řadě časová provázanost, která v sobě zahrnuje reálně připravený harmonogram, časové a věcné sladění realizovaných aktivit. Spojení těchto principů lze spatřit v příkladech popsaných níže.

Na základě Tabulky 58 lze konstatovat, že z obecného hlediska jsou nejintenzivnější vazby navázány v rámci jednoho specifického cíle. Příkladem opravdu silných vazeb je SC 1, SC 5, SC 7. Pokud se zaměříme na úroveň opatření, je nejvýraznější návaznost spatřována u opatření 7.4 Rozvoj spolupráce. Opatření má v tomto případě návaznost na všech sedm specifických cílů v rámci strategie, což znamená, že u každého specifického cíle je zaznamenána vazba alespoň na jedno opatření v rámci daného SC. Návaznost spočívá při realizaci projektů ve spolupráci několika subjektů či vytvoření zcela nové tematické spolupráce jako výsledek realizovaného projektu – příklad: pokud obce budou spolupracovat v rámci projektu efektivnější nakládání s odpady, může vzniknout impuls i pro novou spolupráci v rámci efektivního chodu úřadů apod.

Další silná vazba se objevuje například u opatření 5.6 Zaměstnanost, které má návaznost téměř na všechny specifické cíle vyjma SC 2 a SC 7. Návaznost tohoto opatření spočívá v předpokladu zaměření realizovaných projektů i na oblast zaměstnanosti – jako vedlejší efekt, ať v souvislosti s vytvořením nového pracovního místa či poskytování poradenství

a možnost dalšího profesního vzdělávání (rekvalifikace). Oblast zaměstnanosti se tedy může protnout s realizací projektových záměrů napříč téměř všemi opatřeními.

Mezi další opatření, která jsou nejvíce propojená v rámci strategie, patří Opatření 1.1 Obnova a rozvoj základních služeb v obcích, 5.4 Podpora vzdělávání v regionu, 6.1 Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb, 6.2 Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem.

Tabulka 58 - Vzájemná provázanost jednotlivých cílů a opatření strategie SCLLD MAS Moravská cesta

Specifický cíl		Opatření	Cíl 1				Cíl 2			Cíl 3						Cíl 4								Cíl 5							Cíl 6		Cíl 7				
			1.1.	1.2.	1.3	1.4	2.1.	2.2.	2.3	3.1.	3.2.	3.3.	3.4	3.5.	3.6	4.1.	4.2.	4.3.	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8	5.1.	5.2.	5.3	5.4.	5.5	5.6	5.7.	6.1.	6.2	7.1.	7.2.	7.3	7.4	7.5.
1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu	1.1.	Obnova a rozvoj základních služeb v obcích		xx	x	xx	x	x	x		x	xx	xx	x		x	x							x	x		x	x	x		x					x	
	1.2.	Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury	xx		xx	x		x	x		x	x				x	x	x											x		x	x					
	1.3.	Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek	x	xx		x	x	x	x																				x								
	1.4.	Podpora volnočasových aktivit	xx	x	x		x		x															x	x		x				x					x	
2: Chránit kulturní dědictví venkova	2.1.	Opravy a rekonstrukce památek místního významu	x		x	x		x	xx																x											x	
	2.2.	Revitalizace kulturních památek regionálních významu	x	x	x		x		xx																x											x	
	2.3.	Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií	x	x	x	x	xx	xx																	x		x				x	x			x	x	
3: Pečovat o životní prostředí	3.1.	Posílit přirozené funkce krajiny										x			xx					x	x	xx															
	3.2.	Zpracování odpadu	x	x								xx		x		x	x					x					x		x		x	x				x	
	3.3.	Zlepšování kvality vody	xx	x						x	xx			x		x	x														x	x	x				
	3.4.	Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	xx												x					x		x														x	
	3.5.	Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie	x								x	x			x	xx				x		x				x			x		x	x				x	
	3.6.	Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích								xx			x	x						x	x	x														x	
4: Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ	4.1.	Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce	x	x							x	x		xx			xx	xx	x	x			x			x			x		x	x	x			x	
	4.2.	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	x	x							x	x				xx		xx	x	x			x			x	x		xx		x	x	x			x	
	4.3.	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů		x												xx	xx		x	x			x			x	x		xx		x	x	x			x	
	4.4.	Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů														x	x	x					xx			x	x		xx		xx	x	x			x	
	4.5.	Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů								x			x	x	x	x	x	x			x	xx							x		x	x					
	4.6.	Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin								x					x					x		xx							x								
	4.7.	Podpora lesnictví								xx	x		x	x	x					xx	xx						x				x						
	4.8.	Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)														x	x	x	xx							x	x		x		xx	x	x	x		x	x
5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost	5.1.	Podpora sociálních služeb	x			x																			x	xx	x		x	x	x					x	
	5.2.	Podpora prorodinných opatření	x			x	x	x	x															x		x	xx	xx	x							x	
	5.3.	Sociální podnikání												x		x	x	x	x				x	xx	x		x		xx	x	xx	x					
	5.4.	Podpora vzdělávání v regionu	x			x	x	x	x		x					x	x	x	x			x	x	x	xx	x		xx	x		xx	x				x	
	5.5.	Podpora školství v regionu	x																						xx		xx		x		x						
	5.6.	Zaměstnanost	x	x	x						x			x		xx	xx	xx	xx	x	x		x	x	x	xx	x	x		xx	x	x					
	5.7.	Podpora zdravotních služeb																						x		x											
6: Podporovat malé a střední podnikání	6.1.	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	x	x		x			x		x	x		x		x	x	x	xx	x		x	xx	x		xx	xx	x	xx			xx	x			x	
	6.2.	Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem		x					x		x	x		x		x	x	x	x	x			xx			x	x		x		xx				x	x	
7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství	7.1.	Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele										x				x	x	x	x				x						x		x			x	xx	x	x
	7.2.	Vytvoření destinace cestovního ruchu																					x										x		xx	xx	x
	7.3.	Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností							x																							x	xx	xx		xx	x
	7.4.	Rozvoj spolupráce	x			x	x	x	x		x		x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x		x				x	x	x	xx	xx		xx
	7.5.	Rozvoj spolupráce mezi MAS																					x										x	x	x	xx	

++ silná vazba + střední vazba nevyplněno - žádná nebo slabá vazba

Komentář k tabulce: Každý ze specifických cílů přispívá k naplnění strategického cíle různou měrou. Cíle jsou navzájem provázané (integrované). Jednotlivá opatření jsou navzájem provázaná a to jak v rámci jednoho cíle, tak napříč cíli. Míra provázanosti je znázorněna ve výše uvedené tabulce. Vzájemné vazby se zde projevují z hlediska věcného, územního i časového.

Věcné hledisko: Nejčastěji se objevuje právě věcné hledisko, jelikož dochází k vzájemné provázanosti na úrovni pořizovaných investic, majetku a integraci aktivit projektu.

Příklady:

1) Projekt obnášející opravu kostela, kdy bude současně provedena rekonstrukce části místní komunikace, s chodníkem, lavičkou a odpadkovým košem. Nově bude zřízeno parkoviště s osmi parkovacími místy a nový sloup veřejného osvětlení. Projekt tohoto typu naplňuje současně specifický cíl 1 a specifický cíl 2 a také přináší další efekty, jako vytvoření prostoru k odpočinku a setkávání občanů. Integrace se tedy projevuje mezi opatřeními 1.3, 2.1 a částečně i 1.4.

2) Nezisková organizace zorganizuje vzdělávání o aktuálních tématech šetrného hospodaření na polích a v lesích. Kurzy budou poskytnuty zemědělcům, vlastníkům lesa, zástupcům veřejné správy i dalším zájemcům z řad veřejnosti. Takový projekt naplňuje opatření 4.1., 4.2. a 4.7. ze specifického cíle 4 Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ. Naplňuje také opatření 5.4. Podpora vzdělávání v regionu.

Územní hledisko:

Příkladem vzájemné provázanosti z územního hlediska je projekt, který má dopad do více obcí nebo pokrývá celé území MAS. Může se jednat o projekt zaměřený na nakládání s odpadem v několika obcích – pořízení sběrných nádob na bioodpad a nápojové kartony, protože tyto dva typy kontejnerů v obcích chybí. Součástí je i osvětová a informační kampaň pro veřejnost a žáky škol – plakáty, letáky a krátké video na webových stránkách žadatele a MAS. Tento projekt naplňuje specifický cíl 3, opatření 3.2. Zpracování odpadu a také specifický cíl 5, opatření 5.4. Podpora vzdělávání v regionu. Současně je také příkladem komplexního řešení, protože doplňuje stávající stav o nové prvky.

Časové hledisko:

Vzájemná provázanost zohledňující časové hledisko se objevuje u projektů, které na sebe navazují v čase. Typickým příkladem jsou projekty, kdy na sebe navazuje investiční a neinvestiční aktivity projektu. V obci se opraví multifunkční objekt, který slouží k setkávání spolků v obci, v části objektu jsou zrekonstruované prostory, které mohou být využívány k podnikatelské činnosti a v objektu je i místnost, kde poskytuje své služby Charita. V navazujícím projektu, který je předložen na Operační program Zaměstnanost, žádá Charita na poskytování svých služeb, podnikatel – např. kadeřnice – žádá na PRV na vybavení prostor kadeřnictví a spolky žádají obec na příspěvek na svou činnost. V čase na sebe tedy navazují opatření 1.1, 1.4, 5.1 a 6.1.

Výše uvedené příklady dokládají, že jednotlivé projekty nejsou většinou zaměřené pouze na jedno hledisko, ale naopak lze v nich najít spojení dvou nebo i tří hledisek najednou.

3.7.2 Inovace

Pojem inovace

Definic pojmu inovace existuje celá řada. Pod pojmem inovace si většinou představujeme technické novinky, zavádění pokročilých technologií nebo nových výrobních postupů. To je ale velmi úzké pojetí inovací, které je zaměřeno primárně na podnikatelské subjekty. V případě rozvoje regionu je být pojetí inovací širší.

Z pohledu celé MAS a jejího rozvoje vnímáme inovace v celé šíři, tedy jako nalézání nových řešení problémů v regionu. Inovaci chápeme jako neoddělitelnou součást společnosti rozvíjející podnikatelského ducha, tvořivost, představivost a ochotu riskovat.

Inovace mohou být:

- technické - vytvářejí nové produkty, postupy a významné technické změny v postupech
- netechnické inovace - organizační, sociální, environmentální a další.

Druhy inovací podle efektu změny:

- přírůstkové (evoluce) - spočívají v malých inovacích. Pracuje s tím, co již známe a postupně se to snažíme zlepšit. Někdy bývá označována také jako inkrementální inovace.
- radikální (revoluce) - transformují způsob, jak o věcech uvažujeme a používáme. Většinou se tyto změny týkají celého sektoru nebo druhu činností.
- racionalizační - zahrnují předcházení a odstraňování výrobních i nevýrobních ztrát, při současném optimálním využívání existujících zdrojů

Detailní přehled typologie inovací:

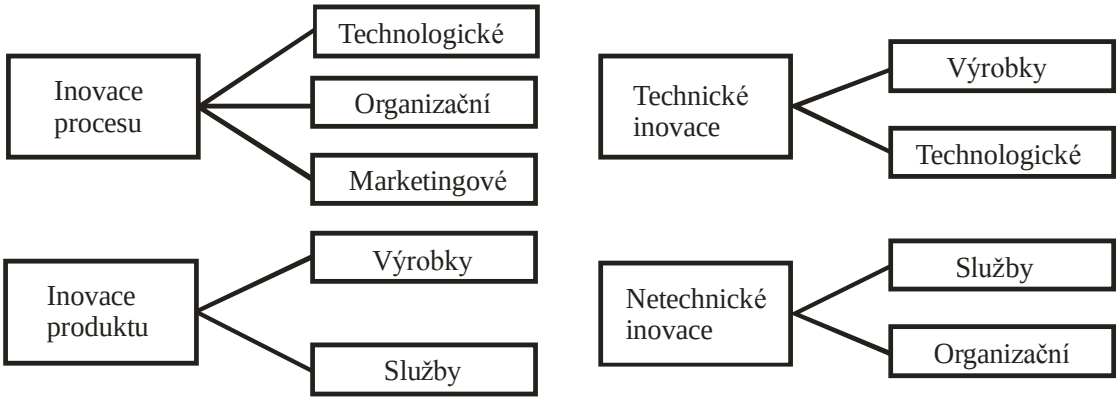

(Zdroj: Bártová, 2008)

Inovační projekty:

Pod pojmem inovační projekt si lze již z výše uvedené obecné definice představit nějaké nové řešení, na které jsme přišli sami nebo jsme jej převzali z příkladu dobré praxe. Ovšem jeho realizace představuje vždy riziko i nejistotu pro budoucí vývoj. Tento typ projektů je zvýhodňován, jelikož je tímto způsobem ohodnocena ochota žadatelů riskovat a přinést do území nová řešení v podobě doposud neznámých nebo nerealizovaných projektů z oblasti technických i netechnických inovací. Konkrétní příklady inovačních projektů realizovaných na území MAS Moravská cesta je možné nalézt v závěru této kapitoly.

Za účelem rozvoje inovací je na republikové úrovni zpracována Národní inovační strategie a na úrovni krajské je to Regionální inovační strategie Olomouckého kraje.

Inovační potenciál v území

MAS disponuje několika atributy, které identifikujeme jako potenciál pro rozvoj inovací:

- **zavedená kancelář MAS** – MAS má zkušenosti z programovacího období 2007 – 2013, realizovala také několik projektů spolupráce a je schopna přinášet příklady dobré praxe z jiných regionů
- **regionální značka HANÁ** – MAS je regionálním koordinátorem značení výrobků na Hané, což je ve srovnání s jinými MAS jedinečné a inovativní. Další rozvoj v této oblasti je prostorem pro regionální inovace.
- **podnikatelé** – nejvíce inovací především technologického charakteru předpokládáme u podnikatelských subjektů. Ve strategii MAS jsou na podnikatele zaměřeny dva specifické cíle: SC 4 - Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ a SC 6 – Podporovat malé a střední podnikání. Podnikatelé mají výhodu, že mohou využít služeb organizací přímo zaměřených na inovace – Olomoucký klastr inovací nebo OK4Inovace.
- **environmentálně zaměřené organizace**, zejména Sluňákov - Centrum ekologických aktivit města Olomouce v Horce nad Moravou.

Inovační prvky ve strategii MAS

a) Strategie MAS

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS je inovativní tím, že není úzce zaměřena na dotační zdroje, ale usiluje o rozvoj území jako celku. Přináší inovativní prvky, jako například rozvoj dopravních terminálů, rozvoj cyklodopravy, podporu regionálních festivalů, akcí a památek. Dále se bude podporovat spolupráce v krátkých dodavatelských řetězcích nebo prorodinná opatření dle aktuálních požadavků ve společnosti. V oblasti cestovního ruchu bude inovací vznik destinačního managementu. Inovativním prvkem je také rozvoj spolupráce v regionu, který se mj. zaměřuje na zefektivnění veřejné správy.

b) Individuální projekty

V podstatě lze říci, že každý projekt, který bude naplňovat strategii komunitně vedeného místního rozvoje, přináší do regionu v jisté míře inovaci. V případě stavebních projektů se bude jednat o využívání pokročilé techniky, v případě vzdělávacích projektů budou využívány interaktivní formy výuky, projekty na zlepšování životního prostředí přináší environmentální inovaci.

Značné možnosti se otvírají v oblasti sociálních inovací, kdy mají velký potenciál sociální sítě a obecně internet. Může se např. jednat o kampaně na organizaci sběru odpadu, sdílení nepotřebných věcí, shromažďování a distribuce jídla pro potřebné, sdílení automobilů pro dopravu apod. MAS bude inovativní projekty dle svých možností iniciovat, koordinovat a propagovat.

Příklad inovačního projektu

Studijní cesta Portugalsko, květen 2014

Příkladem úspěšně fungujícího projektu s prvky sociální inovace je " Capuchinhas de Montemuro" - malý obchůdek s oblečením provozovaný asi patnácti ženami staršími 55 let, které ručně vyrábí různé druhy ošacení dle autorských návrhu známých návrhářů a prodávají je po celém Portugalsku. Obchůdek i dílna se nachází v budově bývalé základní školy v malé vesnici, kde neměly ženy žádný prostor k setkávání. Proto se začaly scházet v prostorách bývalé školy, kde šití bylo jejich volnočasovou aktivitou, která se v průběhu let postupně změnila na podnikání. Podobné projekty by mohly vznikat i na území MAS Moravská cesta.

Tabulka 59 - Integrační přístup mezi programovými rámci MAS Moravská cesta

	Integrační přístup mezi programovými rámci MAS Moravská cesta ++ - silná integrační vazba + - střední integrační vazba nevyplněno - žádná nebo slabá vazba	**PR ZAM**			**PR PRV**							**PR IROP**			**PR ŽP**
		Podpora sociálních služeb	Podpora prorodinných opatření	Zaměstnanost	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	Ochrana meliorační a zpevňující dřevin	Rozvoj spolupráce mezi MAS	Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek	Podpora sociálních služeb	Podpora školství v regionu	Výsadba dřevin na nelesní půdě ve VZCHÚ
PR ZAM	Podpora sociálních služeb		+	++	+	+	+						++	+	
	Podpora prorodinných opatření	+		+	+	+	+		+				+	+	
	Zaměstnanost	++	+		++	++	++	+	++				+	+	
PR PRV	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby		+	++		++	++	++	+		+	+		+	+
	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů		+	++	++		+	++			+		+	+	
	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	+	+	++	++	+		++	+	+	+	+	+	+	
	Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů			+	++	++	++		+		++	+	+	+	
	Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů			++	+		+	+		+	+			+	+
	Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin						+		+						+
	Rozvoj spolupráce mezi MAS				+	+	+	++	+				+	+	
PR IROP	Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek				+		+	+							
	Podpora sociálních služeb	++	+	+		+	+	+			+			+	
	Podpora školství v regionu	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+		
PR ŽP	Výsadba dřevin na nelesní půdě ve VZCHÚ				+				+	+					

(Zdroj: vlastní zpracován

3.8 Vazba na strategické dokumenty

Návaznost na jiné strategické dokumenty (ÚPD obcí, strategické dokumenty obcí, strategické dokumenty DSO, ÚPD VÚC apod.) – strategické dokumenty menších území (obce, svazky obcí) by měla ISRÚ akceptovat a strategické dokumenty větších celků (kraj, ČR) respektovat (v případě jejich zastaralosti může tato strategie dát podněty na jejich úpravy či aktualizaci), plány péče chráněných území.

Kapitola „Vazba na strategické dokumenty" má za cíl zmapovat strategie blízké strategii MAS. Z širokého množství strategii byly analyzovány: Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016, Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK, EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, Strategický plán rozvoje města Litovel, Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007-2013, Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji, Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO – Analýza, Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018 a Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013.

Mapované strategie jsou analyzovány a porovnávány se strategií MAS. V mapovaných strategiích a jejich bodech, u kterých je zjevná návaznost na strategii MAS, jsou tyto body vypsány a dávány do souvislosti se strategií MAS v konkrétních oblastech, které mají za cíl dále v tomto směru pokračovat.

Tabulka 60 - Přehled hlavních dokumentů Olomouckého kraje

Dokumenty Olomouckého kraje	Platnost
Program rozvoje OK	2012 - 2015
Program rozvoje cestovního ruchu OK	2014 - 2020
Koncepce rozvoje cyklistické dopravy na území OK	2003
Územní studie rozvoje cyklistické dopravy OK	2009
Koncepce rozvoje kultury a památkové péče OK	2014 - 2016
Zásady územního rozvoje OK	aktualizace r. 2014
Územně analytické podklady pro území OK	2014
Program rozvoje územního obvodu OK - včetně akčního plánu	aktualizace r. 2011
Koncepce zemědělské politiky a rozvoje venkova OK	2010 - 2012
Regionální inovační strategie OK	-
Plán odpadového hospodářství OK	-
Plán rozvoje vodovodů a kanalizací na území OK	-
Koncepce ochrany přírody a krajiny na území OK	-
Koncepce environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání OK	2014 - 2018

(Zdroj: http://www.kr-olomoucky.cz/8-1-seznam-hlavnich-dokumentu-olomouckeho-kraje-cl-312.html, vlastní zpracování)

Souhrnný přehled hlavních strategických dokumentů nalezneme na Portálu pro strategické řízení na adrese: http://databaze-strategie.cz/cz/olk/strategie

Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016

Strategie místní akční skupiny vychází z Programového prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016. V těchto bodech dochází ke shodě a návaznosti na tento strategický dokument Olomouckého kraje.

Tabulka 61 - Návaznost strategie na dokument Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012 -2016

Oblasti MAS	*Programové prohlášení rady OK pro období 2012-2016*
Občanská vybavenost	Podpora rozvoje spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, věnovat pozornost vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a podporovat zachování sítě speciálních škol v rozsahu potřeb kraje, usilovat o postupnou modernizaci tělocvičen na malé sportovní haly a využití školských areálů pro volnočasové aktivity občanů, podporovat další modernizaci škol a školských zařízení, zajištění podpory obcím při opravách a výstavbě nových cyklostezek
Kulturní dědictví	Přispívat dotačními programy na podporu živé kultury, na obnovu kulturních památek a na obnovu drobné architektury místního významu
Životní prostředí	Podpora výroby regionálních potravinářských produktů, podpora třídění odpadů za účelem recyklace
Podnikání	Podpora úspěšných podnikatelských projektů zaměřených na rozvoj kraje, pokračovaní ve finanční podpoře Významných projektů Olomouckého kraje, podporovaní širší spolupráce kraje s dalšími investory (společné projekty veřejného a soukromého sektoru), pomáhat vytvářet příznivé podmínky pro malé a střední podnikání
Cestovní ruch	Propagace a prezentace turistického potenciálu kraje, podpora činnosti turistických informačních center v kraji, zlepšení jejich vybavenosti a zkvalitnění provozu, obnovy, údržby a úpravy turistických, cykloturistických tras
Vzdělávání a sociální služby	Udržet systém sociálních služeb, jejich kvalitu a dostupnost pro všechny občany Olomouckého kraje, minimalizovat sociální vyloučení ohrožených skupin obyvatel v Olomouckém kraji a podporovat jejich sociální začleňování

(Zdroj: http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/3466/programove-prohlaseni-rok-pro-obdobi-20012-2016.doc, vlastní zpracování)

Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Strategie místní akční skupiny vychází z Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, v níže uvedených bodech dochází k návaznosti strategie MAS na dotčený dokument.

Tabulka 62 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Oblasti MAS	*Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje*
Občanská vybavenost	Výstavba a modernizace základní a doplňkové infrastruktury
Kulturní dědictví	Podpora projektů obnovy a využití památkových objektů či souborů, drobných památek a historických staveb
Životní prostředí	Nakládání s odpady, péče o krajinu
Podnikání	Podpora realizace podnikatelských záměrů osob vstupujících do podnikání, podpora zakládání a rozvoje mikropodniků s cílem vytvářet pracovní místa a rozvoj bohaté hospodářské struktury nezemědělských aktivit

Cestovní ruch	Tvorba a propagace turistických balíčků a jejich umístění na trhu, podpora produktových balíčků cestovního ruchu
Vzdělávání a sociální služby	Budování nebo modernizace infrastruktury pro poskytování sociálních a zdravotních služeb

(Zdroj: http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/1301/pruook-final.pdf, vlastní zpracování)

Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje

Strategie místní akční skupiny vychází z Programu rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje. Naplňuje oblast MAS Cestovní ruch – ostatní oblasti nejsou v kontextu s tímto rozvojovým programem cestovního ruchu Olomouckého kraje relevantní.

Tabulka 63 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje

Oblasti MAS	*Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje*
Občanská vybavenost	-
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	-
Cestovní ruch	Rozvoj a zvyšování kvality turistické infrastruktury a služeb, tvorba konkurenceschopných produktů, marketing destinace, budování značky, budování a revitalizace komplexních středisek cestovního ruchu
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/5512/program-rozvoje-cestovniho-ruchu-olomouckeho-kraje-2014-2020-cl-2686.html, vlastní zpracování)

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK

Strategie místní akční skupiny vychází ze Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb OK. Naplňuje prioritu Vzdělávání a sociální služby – ostatní oblasti nejsou v kontextu s tímto rozvojovým plánem sociálních služeb relevantní.

Tabulka 64 - Návaznost strategie na dokument Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje

Oblasti MAS	*Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK*
Občanská vybavenost	-
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	-
Cestovní ruch	-
Vzdělávání a sociální služby	Podpora vzniku nových a rozvoj stávajících sociálních služeb na základě místní potřebnosti, podpora rodinných a mateřských center

(Zdroj: http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-v-olomouckem-kraji-pro-roky-20112014.pdf, vlastní zpracování)

EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

Strategie MAS Moravská cesta vychází ze strategie Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění v níže uvedených bodech:

Tabulka 65 - Návaznost strategie na dokument EVROPA 2020

Oblasti MAS	*Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*
Občanská vybavenost	Urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu a využití výhod jednotného digitálního trhu domácnostmi a podniky
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Větší využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizace dopravního odvětví a podpory energetické účinnosti
Podnikání	Zlepšení podnikatelského prostředí zejména pro malé a střední podniky
Cestovní ruch	-
Vzdělávání a sociální služby	Zlepšit výsledky vzdělávacích systémů a zlepšit mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí, posílení sociální a územní soudržnosti tak, aby výhody vyplývající z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém měřítku sdíleny a lidem postiženým chudobou a sociálním vyloučením bylo umožněno žít důstojně a aktivně se zapojovat do společnosti

(Zdroj: http://nsmascr.cz/content/uploads/2013/06/Evropa_2020-v-CJ.pdf, vlastní zpracování)

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

Strategie MAS Moravská cesta vychází ze Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, který navazuje na strategii MAS z velké části.

Tabulka 66 - Návaznost strategie na dokument Strategie rozvoje ČR 2014 - 2020

Oblasti MAS	*Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020*
Občanská vybavenost	Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury, zajištění základních služeb a obslužnosti, rozvoj a zlepšení podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Ochrana přírody a krajiny, kvalitní a bezpečné prostředí pro život
Podnikání	Podpora inovací v podnikání
Cestovní ruch	Oživení periferních území
Vzdělávání a sociální služby	Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území

(Zdroj: http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf, vlastní zpracování)

Strategický plán rozvoje města Litovel

Strategie MAS Moravská cesta navazuje na Strategický plán rozvoje města Litovel a naplňuje jej v těchto bodech.

Tabulka 67 - Návaznost strategie na dokument Strategický plán rozvoje města Litovel

Oblasti MAS	*Strategický plán rozvoje města Litovel*
Občanská vybavenost	Modernizace a rozvoj dopravní a technické infrastruktury, výstavba a modernizace sportovních, kulturních a společenských zařízení
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Ochrana, rehabilitace a tvorba krajiny, uchování typického krajinného rázu
Podnikání	Příprava nových a modernizace stávajících nemovitostí pro rozvoj podnikání

Cestovní ruch	Rozšíření sítě cyklotras a cyklostezek, včetně doprovodného zázemí
Vzdělávání a sociální služby	Výstavba a modernizace zařízení pro sociální služby, rozšiřování sociálních služeb

(Zdroj: http://www.litovel.eu/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=39891, vlastní zpracování)

Strategický plán Leader „Hanáci se rozkévale … včel ovidite" MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území „Hanáci ke zdraví a prosperitě" MAS Moravská cesta 2007-2013

Strategický plán Leader vychází z Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007-2013. Společně navazují na strategii MAS 2014-2020 na všechny oblasti.

Tabulka 68 - Návaznost strategie na dokumenty Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007 - 2013

Oblasti MAS	Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a ISRÚ MAS Moravská cesta 2007-2013
Občanská vybavenost	Zlepšení občanské vybavenosti, úpravy veřejných prostranství a obnova zeleně v obcích, zlepšení dopravní a technické infrastruktury v regionu, zlepšení vodohospodářské infrastruktury v obcích
Kulturní dědictví	Obnova místních památek
Životní prostředí	Zkvalitnění životního prostřední v regionu
Podnikání	Rozvoj podnikání a zemědělství v regionu
Cestovní ruch	Budování zázemí pro rozvoj cestovního ruchu v regionu
Vzdělávání a sociální služby	Rekonstrukce školských zařízení a sportovišť

(Zdroj: http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/mclp_isru_a_analyzy_tsu.pdf, http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/mclp_isru_b_strategicka-cast_tsu.pdf a http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/spl-aktualizace-kveten-2014.pdf, vlastní zpracování)

Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji

Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji navazuje na strategii MAS v těchto bodech:

Tabulka 69 - Návaznost strategie na dokument Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji

Oblasti MAS	Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji
Občanská vybavenost	Rozvoj cyklistické infrastruktury a dopravy
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	Podpora tvorby konkrétních cykloturistických balíčků
Cestovní ruch	Podpora budování cyklostezek, rozvoj rekreační cyklistiky a navazujících služeb
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/542/fin-us-rozvoje-cyklisticke-dopravy-v-ok.pdf, vlastní zpracování)

Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO - Analýza

Analýza cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko ukazuje na několik významných památek v regionu, které jsou využitelné pro cestovní ruch. Dále se v regionu nachází velké množství památek regionálního či místního významu. Tyto památky jsou uvedeny i v strategii MAS s potenciálním využitím v cestovním ruchu.

Tabulka 70 - Návaznost strategie na dokument Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO

Oblasti MAS	Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO
Občanská vybavenost	-
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	-
Podnikání	-
Cestovní ruch	Mladečské jeskyně, Javoříčské jeskyně, Arboretum Bílá Lhota, MPZ Litovel, VPZ Senička, hrad Bouzov, zámek Nové zámky, tvrz Unčovice, církevní památky v Litovli, církevní památky v Měrotíně, Pamětník obětí II. Světové války v Javoříčku
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: http://www.litovelsko.eu/filemanager/files/file.php?file=133509 a http://www.litovelsko.eu/filemanager/files/file.php?file=133510, vlastní zpracování)

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018 navazuje na strategii MAS, konkrétně na specifický cíl Pečovat o životní prostředí.

Tabulka 71 - Návaznost strategie na dokument Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009 - 2018

Oblasti MAS	Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018
Občanská vybavenost	Spolupráce s obcemi či vlastníky na obnově některých prvků Novozámeckého areálu
Kulturní dědictví	-
Životní prostředí	Usilovat o zprovoznění návštěvnického centra Správy CHKO, podporovat retenční schopnosti krajiny, zachování lesů s přirozenou druhovou a věkovou skladbou, monitorovat populace vzácných a ohrožených druhů zařazených na červené seznamy
Podnikání	-
Cestovní ruch	Podporovat rekonstrukce a údržbu tras pro pěší a cykloturistiku, doplnit informační tabule na místech s velkou koncentrací turistů
Vzdělávání a sociální služby	-

(Zdroj: http://litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/res/data/082/012116.pdf?seek=1, vlastní zpracování)

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013

Strategie MAS navazuje na Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013 v plném rozsahu v těchto oblastech.

Tabulka 72 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013

Oblasti MAS	Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013
Občanská vybavenost	Zlepšení základních služeb a rozvoj investic ve venkovských oblastech
Kulturní dědictví	Rozvoj investic zajišťující vyšší atraktivitu venkovských oblastí, ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
Životní prostředí	Zlepšení životního prostřední a krajiny
Podnikání	Rozvoj mikropodniků a vytváření pracovních míst

Cestovní ruch	Rozvoj cestovního ruchu s využitím přírodního a kulturního dědictví
Vzdělávání a sociální služby	Občanské vybavení a služby v oblasti školství, zdravotnictví, sociálních služeb

(Zdroj:http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Feafrd%2F1393415127062.pdf, vlastní zpracování)

Z výše uvedené analýzy jednotlivých strategií a jejich bodů, které zjevně navazují na oblasti strategie MAS, je zřejmá snaha brát ohled na všechny potřeby dotčeného území. V mapování strategií, programů se setkáváme např. s Programovým prohlášením rady OK pro období 2012-2016, které navazuje na strategii MAS ve všech oblastech, jedná se tedy o návaznost v plném rozsahu. Dále můžeme vidět návaznost na Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje, který naplňuje jen jednu oblast MAS, zde se jedná o návaznost částečnou, u níž nejsou ostatní směry rozvoje relevantní. Strategie MAS navazuje na velké množství strategií. Má za cíl určovat správný rozvojový potenciál území svěřené MAS, posunout jej dál a přispět tak k obecnému dobru.

3.9 Akční plán

Akční plán je kapitolou, která obsahuje popis jednotlivých programových rámců a dále poskytuje grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD a také schematické znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce a popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci (Tabulka 72).

Programový rámec

Jedná se o část akčního plánu definující realizaci částí SCLLD prostřednictvím jednoho z programů podporovaných z ESI fondů. Pro každý relevantní program podporovaný z ESI fondů je zpracován samostatný programový rámec, který musí být v souladu s relevantními programy pro období 2014 – 2020. V tomto případě se jedná o IROP, PRV, OP Z, OPŽP.

Jednotlivé programové rámce programů obsahují definice konkrétních opatření SCLLD pro naplnění stanovených cílů. Struktura programových rámců obsahuje: vazbu na SC OP, cíl opatření SCLLD, možná témata projektů a možné příjemce dotace, min. a max. hranici celkových způsobilých výdajů, základní principy pro určení preferenčních kritérií. V rámci programového rámce PRV mluvíme o tzv. Fichi, která definuje navrhovaná opatření SCLLD s uvedením typologie podporovatelných projektů. Každá Fiche musí být v souladu s výzvou MAS.

Klíčový projekt

Klíčový projekt MAS je umožněn pouze v rámci OP Z a OPŽP. V této souvislosti se vedla nad klíčovým projektem diskuse v rámci jednání výboru dne 22. 7. 2015 v Nákle a členové dospěli k tomu, že v současné době není nastíněno vhodné společné téma klíčového projektu. Proto nebude tzv. klíčový projekt v rámci SCLLD řešen a realizován.

3.9.1 Grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD

Tabulka 73 - Popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci

		Programový rámec			
Cíl	**Opatření**	**iROP**	**PRV**	**OP Z**	**OP ŽP**
1. Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu	1.1.				
	1.2.				
	1.3.	Opatření 1			
	1.4.				
2. Chránit kulturní dědictví venkova	2.1.				
	2.2.				
	2.3.				
3. Pečovat o životní prostřední	3.1.				Opatření 2
	3.2.				
	3.3.				
	3.4.				Opatření 3
	3.5.				
	3.6.				Opatření 1
4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ	4.1.				
	4.2.		Fiche 1		
	4.3.		Fiche 2		
	4.4.		Fiche 4		
	4.5.		Fiche 5		
	4.6.		Fiche 6		
	4.7.				
	4.8.				
5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost	5.1.	Opatření 2		Opatření 1	
	5.2.			Opatření 2	
	5.3.				
	5.4.				
	5.5.	Opatření 3			
	5.6.			Opatření 3	
	5.7.				
6. Podporovat malé a střední podnikání	6.1.		Fiche 3		
	6.2.				
7. Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství	7.1.				
	7.2.				
	7.3.				
	7.4.				
	7.4.		Fiche 7		

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 40 - Schematické znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce

Schématické znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce

Cíle a opatření Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta, z.s. 2014-2020

Cíl:	**1.**	**Specifický cíl 1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu**
Opatření:	1.1.	Obnova a rozvoj základních služeb v obcích
Opatření:	1.2.	Obnova a rozvoj dopravní, technické a informační infrastruktury
Opatření:	1.3.	Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek
Opatření:	1.4.	Podpora volnočasových aktivit
cíl:	**2.**	**Specifický cíl 2: Chránit kulturní dědictví venkova**
Opatření:	2.1.	Opravy a rekonstrukce památek místního významu
Opatření:	2.2.	Revitalizace kulturních památek regionálních významu
Opatření:	2.3.	Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií
cíl:	**3.**	**Specifický cíl 3:Pečovat o životní prostřední**
Opatření:	3.1.	Posílit přirozené funkce krajiny
Opatření:	3.2.	Zpracování odpadu
Opatření:	3.3.	Zlepšování kvality vody
Opatření:	3.4.	Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech
Opatření:	3.5.	Zlepšit kvalitu ovzduší prostřednictvím energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie
Opatření:	3.6.	Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích
cíl:	**4.**	**Specifický cíl 4: Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ**
Opatření:	4.1.	Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce
Opatření:	4.2.	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby
Opatření:	4.3.	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
Opatření:	4.4.	Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
Opatření:	4.5.	Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů
Opatření:	4.6.	Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin
Opatření:	4.7.	Podpora lesnictví
Opatření:	4.8.	Certifikace výrobků HANÁ regionální produkt(R)
cíl:	**5.**	**Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost**
Opatření:	5.1.	Podpora sociálních služeb
Opatření:	5.2.	Podpora prorodinných opatření
Opatření:	5.3.	Sociální podnikání
Opatření:	5.4.	Podpora vzdělávání v regionu
Opatření:	5.5.	Podpora školství v regionu
Opatření:	5.6.	Zaměstnanost
Opatření:	5.7.	Podpora zdravotních služeb
cíl:	**6.**	**Specifický cíl 6: Podporovat malé a střední podnikání**
Opatření:	6.1.	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb
Opatření:	6.2.	Podpora spolupráce a tržních příležitostí řemeslníků a firem
cíl:	**7.**	**Specifický cíl 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství**
Opatření:	7.1.	Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele
Opatření:	7.2.	Vytvoření destinace cestovního ruchu
Opatření:	7.3.	Zlepšení informovanosti o regionu MAS mezi veřejností
Opatření:	7.4.	Rozvoj spolupráce
Opatření:	7.5.	Rozvoj spolupráce mezi MAS

Opatření programových rámců

5.1.	Podpora sociálních služeb	PR ZAM
5.2.	Podpora prorodinných opatření	PR ZAM
5.6.	Zaměstnanost	PR ZAM
4.2.	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	PR PRV
4.3.	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	PR PRV
6.1.	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	PR PRV
4.4.	Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	PR PRV
4.5.	Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	PR PRV
4.6.	Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin	PR PRV
7.4.	Rozvoj spolupráce mezi MAS	PR PRV
1.3.	Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek	PR IROP
5.1.	Podpora sociálních služeb	PR IROP
5.5.	Podpora školství v regionu	PR IROP
3.6.	Výsadba dřevin na nelesní půdě ve VZCHÚ	PR ŽP
3.1.	Posílit přirozené funkce krajiny	PR ŽP
3.4.	Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	PR ŽP

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 74 - Detailní popis vazeb na opatření mimo programové rámce

Opatření PR	Opatření SCLLD	Popsi vazeb na opatření mimo programové rámce
5.1.	1.4.	Vazba v oblasti podpory multifunkčích objektů a sociálních služeb
5.2.	1.1.	Vazba v oblasti podpory zázemí pro zajištění péče o děti
	1.4.	Vazba v oblasti podpory zázemí pro zajištění péče o děti
	5.4.	Propojení péče o děti se vzděláváním
5.6.	4.1.	Propojení v oblasti podpory začínajících zěmědelců a podpory zahájení podnikatelské činnosti
	7.1.	Poradenství v oblasti zahájení podnikatelské činnosti a realizaci podnikatelských záměrů
4.2.	4.1.	Investice v živočišné a rostlinné výrobě podpoří tradiční zemědělskou výrobu a bioprodukci
4.3.	4.1.	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů podpoří tradiční zemědělskou výrobu
6.1.	3.5.	Využívání obnovitelných zdrojů energie zlepší kvalitu ovzduší a podpoří energetické úspory
	4.1.	Propojení malých a středních podnikatelů s podporou tradiční zemědělské výroby
	7.2.	Propojení podpory vzniku stravovacích a ubytovacích kapacit s vytvořením destinace cestovního ruchu
4.4.	6.2.	Vazba v oblasti spolupráce
	7.1.	Navázání spolupráce při setkáních podnikteslkých fór
4.5.	4.7.	Opatření se navzájem doplňují - podpora lesnictví prostřednictvím lesnických technologií
4.6.	4.7.	Opatření se navzájem doplňují - podpora lesnictví prostřednictvím melioračních a zpevňujících dřevin
7.5.	4.8.	Možná spolupráce v oblasti HANÁ regionální produkt
	7.4.	Možné rozvíjení spolupráce
1.3.	1.2.	Navzájem se doplňující opatření v oblasti udržitelné a bezpečné dopravy
	1.4.	Podpoření volnočasových aktivit prostřednictvím cyklostezek
5.1.	5.3.	Provázanost sociálního podnikání a služeb v cílových skupinách
5.5.	5.4.	Podpora školství umožní efektivnější a kvalitnější poskytování vzdělávání
3.6.	5.4.	Výsadby a dosadby přispějí ke vzdělávání v regionu
3.1.	1.4.	Podpoření volnočasových aktivit formou realizace ÚSES
	5.4.	Propojení realizace ÚSES se vzděláváním v regionu
3.4.	1.4.	Propojení volnočasových aktivit s realizací sídelní zeleně v obcích
	7.2.	Realizací sídelní zeleně se zvýší i potenciál daného území z hlediska cestovního ruchu
	5.4.	Podpora sídelní zeleně je provázána i s rozvojem vzdělávání v regionu

(Zdroj: vlastní zpracování)

3.9.2 Programový rámec Integrovaný regionální operační program

<u>Opatření 1 - Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava cyklostezek</u>

Název specifického cíle strategie:	1. Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu
Název opatření:	1.3 Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava cyklostezek
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Popis opatření:	Primárním cílem je zajistit bezpečnou dopravu pro pěší a cyklodopravu v návaznosti na prostředky hromadné dopravy a současně tak zlepšit občanskou vybavenost v obcích. Realizována budou i systémová opatření na trasách, které povedou k posílení bezpečnosti chodců, cyklistů a osob využívající prostředky hromadné dopravy při cestě do školy a zaměstnání. Podpora těchto projektů by měla přinést nejen vyšší bezpečnost a komfort služeb pro uživatele veřejné dopravy, ale i její širší využívání, což by mělo dopad na snížení ekologické zátěže (snížení vibrací, emisí, hluku). **Viz strana 30 – 34 a 109 – 110.**	
Typy projektů:	• Výstavba či modernizace/rekonstrukce chodníku • Výstavba či modernizace/rekonstrukce zastávky včetně bezbariérového přístupu • Modernizace/rekonstrukce cyklostezek v souvislosti s dopravou do zaměstnání	
Příjemci podpory:	Obce Dobrovolné svazky obcí Organizace zřizované nebo zakládané obcemi Organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální hranice celkových způsobilých výdajů bude upřesněna ve výzvě MAS.	
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Indikátory	**Indikátory výsledku**	
	76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech
	7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě
	Indikátory výstupu	
	76200	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras
	75001	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě

Opatření 2 - Podpora sociálních služeb

Název specifického cíle strategie:	5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
Název opatření:	5.1 Podpora sociálních služeb
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.1. Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
Popis opatření:	Primárním cílem je zvýšení dostupnosti sociálních služeb v regionu, vytvoření zázemí pro terénní a ambulantní služby, podpora infrastruktury pro komunitní centra. **Viz strana 66 – 68 a 123 – 124.** V analytické části strategie uvádíme potřebu vzniku dvou registrovaných služeb – azylového domu a odlehčovacích služeb. Vzhledem ke stanovené alokaci a připravenosti projektů bude z programového rámce IROP podpořena pouze jedna sociální služba – odlehčovací služba.
Typy projektů:	• Vybudování a rekonstrukce objektů sociálních služeb • Vybudování a rekonstrukce komunitních center
Příjemci podpory:	Sociální služby: • Obce • Dobrovolné svazky obcí • Organizace zřizované nebo zakládané obcemi • Organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí • Církve a církevní organizace • Nestátní neziskové organizace • Organizační složky státu • Příspěvkové organizace organizačních složek státu • Organizace zřizované nebo zakládané kraji Sociální bydlení: • Obce • Nestátní neziskové organizace • Církve a církevní organizace
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální hranice celkových způsobilých výdajů bude upřesněna ve výzvě MAS.

Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Indikátory	**Indikátory výsledku**	
	67510	Kapacita služeb a sociální práce
	Indikátory výstupu	
	55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci
	5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb

Opatření 3 - Podpora školství v regionu

Název specifického cíle strategie:	5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
Název opatření:	5.5 Podpora školství v regionu
Vazba na specifický cíl IROP:	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.4. Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
Popis opatření:	Primárním cílem je přispět k rozvoji občanské vybavenosti v regionu v oblasti vzdělávání předškolního, základního, středního, zájmového a neformálního, celoživotního. Opatření se vztahuje na podporu rozvoje v oblasti komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd a podpora ve schopnosti práce s digitálními technologiemi na úrovni základního, středního, zájmového a neformálního vzdělávání, celoživotního vzdělávání s cílem lepší uplatnitelnosti na trhu práce. **Viz strana 42 – 46 a 113.** V oblasti vzdělávání předškolního, základního, středního, zájmového, neformálního a celoživotního vzdělávání bude podporována rekonstrukce/modernizace stávajících zařízení.
Typy projektů:	Podpora infrastruktury pro předškolní vzdělávání Podpora infrastruktury pro základní vzdělávání Podpora infrastruktury škol a školských zařízení pro střední vzdělávání Podpora infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání

	Podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání	
Příjemci podpory:	Školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy Další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit Obce Organizace zřizované nebo zakládané obcemi Nestátní neziskové organizace Církve a církevní organizace	
Minimální a maximální výše způsobilých výdajů:	Minimální a maximální hranice celkových způsobilých výdajů bude upřesněna ve výzvě MAS.	
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Indikátory	**Indikátory výsledku**	
	50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém
	50020	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení
	Indikátory výstupu	
	5 00 00	Počet podpořených vzdělávacích zařízení
	5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení

3.9.3 Programový rámec Zaměstnanost

V rámci Programového rámce Zaměstnanost budou řešeny tři opatření. Nebude řešena oblast sociálního podnikání, jelikož výše přidělené alokace by dostatečně nepodpořila tuto aktivitu. Také bylo zohledněno to, že v současné době není na území MAS Moravská cesta žádný vhodný žadatel, který by projevil zájem řešit tuto problematiku.

Plánované rozdělení alokace dle aktuální přidělené výše finančních prostředků:

	Opatření	**v %**	**v Kč**
O 1	Podpora sociálních služeb	35	7 006 779
O 2	Podpora prorodinných opatření	31	6 325 086
O 3	Zaměstnanost	34	6 977 135
	CELKEM	**100**	**20 309 000**

Veškerá opatření řešená v Programovém rámci Zaměstnanost jsou v rámci SCLLD součástí cíle 5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost.

cíl:	**5.**	**Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost**
Opatření:	5.1.	Podpora sociálních služeb
Opatření:	5.2.	Podpora prorodinných opatření
Opatření:	5.3.	Sociální podnikání
Opatření:	5.4.	Podpora vzdělávání v regionu
Opatření:	5.5.	Podpora školství v regionu
Opatření:	5.6.	Zaměstnanost
Opatření:	5.7.	Podpora zdravotních služeb

MAS Moravská cesta nebude v rámci programového rámce Zaměstnanost realizovat klíčový projekt.

Analýza rizik realizace programového rámce Zaměstnanost

Stupeň dopadu rizika „D" je hodnocen dle následující stupnice:
1 Téměř neznatelný – velmi malý
2 Drobný – malý
3 Významný – střední
4 Velmi významný –
5 Nepřijatelný – velmi vysoký

Velikost pravděpodobnosti výskytu rizika „P" je hodnocena dle následující stupnice:
1 Téměř nemožné – velmi malá - vyskytne se pouze ve výjimečných případech
2 Výjimečně možná – malá - někdy se může vyskytnout, ale není to pravděpodobné
3 Běžně možná – střední - někdy se může vyskytnout
4 Pravděpodobná – vysoká - pravděpodobně se vyskytne
5 Hraničící s jistotou – velmi vysoká - vyskytne se skoro vždy

Stupeň významnosti rizika „V" je dán součinem bodového ohodnocení dopadu rizika „D" (dopad) a pravděpodobnosti výskytu rizika „P". **V = D x P**

Skupina rizika	**Název rizika**	**Hodnocení rizika**			**Opatření řízení identifikovatelných rizik**	**Nositel rizika**
		P	**D**	**V = PxD**		
Finanční riziko	nedočerpání stanovené alokace na programový rámec OP Z	2	4	8	pravidelný monitoring, vyhodnocování výsledků z předkládaných Zpráv o plnění integrované strategie	kontrolní komise MAS Moravská cesta
	získání nižší alokace, než bylo předpokládáno	2	3	6	správné nastavení finanční alokace dle aktuálních informací, správné nastavení čerpání z národních zdrojů	kontrolní komise MAS Moravská cesta

Organizační riziko	nejasné stanovená pravomoc jednotlivých členů týmu	2	3	6	pravidelné porady týmu, kontrola plnění úkolů jednotlivých zaměstnanců	manažer SCLLD
	časté změny v personálním obsazení manažera programového rámce OP Z	2	2	4	jasně stanovená náplň práce, supervize, týmová setkání	výbor spolku MAS Moravská cesta
Právní riziko	časté změny legislativních pravidel	3	3	9	pravidelné sledování aktualizací relevantních zákonů, vyhlášek, nařízení vlády a jiných právní norem	valná hromada MAS Moravská cesta
	nedodržování metodických pokynů a metodik k jednotlivým operačním programům	1	3	3	pravidelná kontrola aktualit na webových stránkách ŘO OP Z, okamžité zapracování všech změn v pravidlech pro čerpání dotací	manažer programo vého rámce OP Z
Věcné riziko	nenaplnění stanovených monitorovacích indikátorů jednotlivých opatření	2	4	8	pravidelný monitoring, 2x ročně zhodnocení naplňování MI	kontrolní komise MAS Moravská cesta
	předkládání nekvalitně zpracovaných projektů	2	4	8	pravidelné konzultace projektů, semináře pro žadatele	manažer programo vého rámce OP Z
	nesprávně nastavené cílové skupiny	1	4	4	pravidelné konzultace projektů, semináře pro žadatele	manažer programo vého rámce OP Z

1. Opatření 1: Podpora sociálních služeb

Specifický cíl SCLLD: Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
Opatření SCLLD: Opatření 5.1. Podpora sociálních služeb
Vybrané aktivity:
5.1.1. Podpora stávajících a vznik nových sociálních služeb
5.1.2. Podpora komunitní sociální práce

1.1 Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření je v souladu s investiční prioritou 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje a specifickým cílem 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování. Opatření naplňuje cíle zejména v tom, že podporované aktivity zajistí lepší dostupnost sociálních služeb a zlepšení situace osob vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením žijících na venkově.

Cíle a opatření Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta, z.s. 2014-2020			Vazba na OP Zaměstnanost
cíl:	5.	Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost	Investiční priorita 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Specifický cíl 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech
Opatření:	5.1.	Podpora sociálních služeb	podporované aktivity:
Aktivity:	5.1.1.	Podpora stávajících a vznik nových sociálních služeb	Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce
	5.1.2.	Podpora komunitní sociální práce	
	5.1.3.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení objektů sociálních služeb	
	5.1.4.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení komunitních center	
	5.1.5.	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení objektů sociálního bydlení	

1.2 Popis cíle opatření

Cílem opatření je podporovat sociální služby (terénní, ambulantní i pobytové) na území MAS Moravská cesta, ať už služby stávajících poskytovatelů sociálních služeb, tak i nově vznikajících služeb. Jedná se o podporu registrovaných sociálních služeb, ale dále budou podporovány programy a činnosti nad rámec základních činností sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Zvláštní pozornost je věnována i komunitním centrům, jejichž vznik bude také podporován.

1.3 Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

Integrační přístup mezi opatřením č. 1: Podpora sociálních služeb a ostatními programovými rámci v rámci SCLLD MAS Moravská cesta:

	x x - silná integrační vazba **x - slabá integrační vazba**	**Opatření 1: Podpora sociálních služeb**
PR ZAM	Podpora prorodinných opatření	x
	Zaměstnanost	xx
PR PRV	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	x
iROP	Podpora sociálních služeb	xx
	Podpora školství v regionu	x

Opatření č. 1 má integrační vazby na další opatření Programového rámce zaměstnanost, kde je integrace zejména v podpoře téměř stejné cílové skupiny a cílových příjemců dotace. Další návaznost je na Fichi PRV Podpora oživení řemesel, živností, malých a

středních firem a služeb, kde mohou podnikatelé využít nabízení sociální služby pro své zaměstnance. U vazeb na iROP je nejsilnější integrační vazba na opatření Podpora sociálních služeb, kde se jedná o investiční podporu na rekonstrukci a výstavbu zařízení sociálních služeb.

Opatření č. 1 má návaznost také na další navrhované opatření SCLLD. Nejsilnější vazba je na SC 1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu, opatření 1.4. Podpora volnočasových aktivit. Podporované volnočasové aktivity budou také využívány cílovou skupinou opatření č. 1.

1.4 Priorizace navrhovaných opatření

a) opatření financovaná z alokované částky
Opatření budeme realizovat dle finančního plánu. V případě navýšení alokace, bude finančně posíleno i tohle opatření.

1.5 Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

Předpokládané vyhlášení první výzvy MAS – červen 2016. Výzvy budou vyhlašované dle harmonogramu výzev, který bude ročně zveřejňován v dostatečném předstihu na každý kalendářní rok zvlášť. Opatření bude realizováno do 30. 6. 2023.

Zdůvodnění plánovaných alokací na jednotlivé výzvy MAS:

V roce 2017 byla vyhlášena 1 výzva s celkovou alokací 3 006 779 Kč. V návaznosti na navýšení alokace pro opatření Podpora sociálních služeb bude vyhlášena výzva v roce 2019.

Opatření	v %	v Kč	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora sociálních služeb	35%	7 006 779		3 006 779		4 000 000				

1.6 Popis možných zaměření projektů

V tomto opatření budou realizovány aktivity zaměřené na podporu sociálních služeb a sociální práce. Uvádíme výčet možných podporovaných aktivit, konkrétní podporované oblasti budou specifikovány v jednotlivých výzvách.

a) Podpora poskytování sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených - Podporovány budou zejména sociální služby poskytované terénní a ambulantní formou. Jako pobytové budou podporovány odlehčovací služby a krizová pomoc podle § 44 a § 60 zákona zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Možné podporované sociální služby:
- Odborné sociální poradenství
- Terénní programy
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Raná péče
- Krizová pomoc
- Kontaktní centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

- Sociální rehabilitace
- Sociálně terapeutické dílny
- Služby následné péče
- Podpora samostatného bydlení
- Osobní asistence
- Odlehčovací služby

b) Podpora komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení
c) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.

Zejména se bude jednat o programy a činnosti se společensky prospěšným charakterem (nikoli komerčním), který bude mít pozitivní dopad na osoby z vymezených cílových skupin z území MAS.

MAS Moravská cesta provedla v roce 2018 dotazníkové šetření s cílem aktualizace projektových záměrů v území. V rámci OP Zaměstnanost v Opatření 1: Podpora sociálních služeb se objevily tyto záměry:

- Navazující projekty na již realizované v území – např. Mobilní hospic
- Záměr zaměřený na Podporu komunitní sociální práce a komunitních center

1.7 Podporované cílové skupiny

Následující výčet obsahuje možné cílové skupiny, na které mohou být projekty v tomto opatření zaměřeny, v rámci jednotlivých výzev a dle aktuálních pravidel ŘO OPZ bude jejich výčet upřesněn.

- Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
- Osoby se zdravotním postižením
- Osoby s kombinovanými diagnózami
- Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách
- Bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování
- Oběti trestné činnosti
- Osoby pečující o jiné závislé osoby
- Osoby ohrožené předlužeností
- Osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi
- Osoby opouštějící institucionální zařízení
- Osoby ohrožené vícenásobnými riziky
- Sociální pracovníci
- Pracovníci v sociálních službách
- Neformální pečovatelé a dobrovolníci působící v oblasti sociálních služeb a sociální integrace

1.8 Typy příjemců podpory

Možní příjemci podpory, v konkrétních výzvách budou typy příjemců dále specifikování dle jednotlivých aktivit a dle aktuálních pravidel ŘO OP Z.

- Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Nestátní neziskové organizace

- Obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- Organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti
- Dobrovolné svazky obcí
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Školy a školská zařízení
- Obchodní korporace
- OSVČ

1.9 Absorpční kapacita MAS

Na základě jednání pracovní skupiny sociální služby a dle zásobníku projektových záměrů bylo zjištěno, že na území MAS Moravská cesta je dostatečné množství žadatelů, kteří mohou předkládat své projekty na opatření „Sociální služby".
Na území MAS se nachází 5 poskytovatelů sociálních služeb, kteří zde mají sídlo nebo pobočku. Podrobně jsou aktivity těchto organizací a potřeby týkající se této oblasti zpracovány v analytické části SCLLD. Pravidelně se schází řídící skupina, která připravuje aktualizaci Komunitního plánu sociálních služeb na Litovelsku. Na jednáních jsou definovány potřeby a problémy v této oblasti a je připravován akční plán.
Na veřejných projednáních projevilo zájem o oblast sociálních služeb i několik obcí a dalších neziskových organizací, které aktuálně neposkytují žádnou registrovanou sociální službu.

1.10 Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

Udržitelný rozvoj
Opatření má neutrální vliv na horizontální téma udržitelný rozvoj. Opatření nemá přímý dopad na ochranu životního prostředí a změny klimatu. V širším kontextu podpory udržitelného rozvoje jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí však bude téma podpory udržitelného rozvoje zakomponováno do kritérií pro výběr projektů. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na udržitelný rozvoj, nebude moci být podpořen.

Rovné příležitosti a nediskriminace
Opatření má neutrální vliv na rovné příležitosti a nediskriminaci. Podporované projekty budou zaměřeny na zlepšení přístupu ke kvalitním a udržitelným sociálním a zdravotním službám vč. služeb v oblasti podpory zdraví a zdravého životního stylu a prevence nemocí, službám pro rodiny a děti a dalším navazujícím službám podporujícím sociální začleňování. Podporována bude mj. transformace ústavních a pobytových služeb a rozvoj služeb komunitního typu.
Téma rovných příležitostí a nediskriminace bude také součástí kritérií pro výběr projektů. Podpořené projekty by měly přispívat k naplňování principu rovných příležitostí a nediskriminace všude, kde je to relevantní. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na rovné příležitosti a nediskriminaci, nebude moci být podpořen.

Rovnost žen a mužů
Projekty podporované v tomto opatření budou mít neutrální vliv na rovnost žen a mužů. Při realizaci projektů budou žadatelé zohledňovat rovnost mužů a žen. V rámci podpory bude nezbytné, aby žadatelé zohledňovali specifické potřeby jednotlivých cílových skupin a využívat např. doprovodná opatření k odstranění možných bariér, které ženám brání v účasti v projektech.
Téma rovných příležitostí žen a mužů bude zakomponováno do kritérií pro výběr projektů. Bude usilováno o to, aby podpořené projekty přispívaly k naplňování principu rovnosti žen a mužů všude, kde je to relevantní. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení

identifikován negativní dopad na rovné příležitosti žen a mužů, nebude moci být podpořen.

1. 11 Principy pro určení preferenčních kritérií

Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budu naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:

- Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
- Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu
- Budou preferovány projekty s inovativním přístupem k řešení problému
- U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi
- Bude hodnocena integrace projektu s jiným podávaným projektem v rámci SCLLD

Obecně budou použita preferenční kritéria OP pro hodnocení kvality projektu. V rovině hodnocení bude posuzována prezentace projektu před výběrovou komisí v rámci veřejné obhajoby.

1. 12 Indikátory

Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru
62000	Počet projektů, které zcela nebo zčásti provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	Projekty	výstup
67010	Využívání podpořených služeb	Osoby	výsledek
60000	Celkový počet účastníků	Osoby	výstup
55102	Počet podpořených komunitních center	Zařízení	Výstup
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	Osoby	Výsledek
67001	Kapacita podpořených služeb	Místa	výstup
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	Osoby	výsledek

2. Opatření 2: Podpora prorodinných opatření

Specifický cíl SCLLD: Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost

Opatření SCLLD: Opatření 5.2: Podpora prorodinných opatření

Aktivity:

5.2.1. Podpora školních družin, klubů, příměstských táborů
5.2.2. Podpora dětských skupin v podnicích
5.2.3. Individuální péče o děti

2.1 Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření je v souladu s investiční prioritou 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje a specifickým cílem 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování. Opatření naplňuje cíle zejména v tom, že aktivity projektů budou naplňovat prorodinná opatření v obcích a u dalších aktérů na místní úrovni.

Cíle a opatření Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta, z.s. 2014-2020			Vazba na OP Zaměstnanost
			Investiční priorita 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Specifický cíl 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech
cíl:	**5.**	**Specifický cíl 5:** **Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost**	podporované aktivity:
Opatření:	5.2.	Podpora prorodinných opatření	Podpora prorodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni.
Aktivity:	5.2.1.	Podpora školních družin, klubů, příměstských táborů	
	5.2.2.	Podpora dětských skupin v podnicích	
	5.2.3.	Individuální péče o děti	

2.2 Popis cíle opatření

Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost se skládá ze základních 7 oblastí podpory. Jednou z nich je i pomoc rodičům v péči o děti, aby se současně mohli věnovat i svému zaměstnání. Proto budou podporovány školní družiny, kluby, příměstské tábory, dětské skupiny v podnicích či individuální péče.

2.3 Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

Integrační přístup mezi opatřením č. 2: Podpora prorodinných opatření a ostatními programovými rámci v rámci SCLLD MAS Moravská cesta:

	Integrační přístup mezi programovými rámci MAS Moravská cesta ++ - silná integrační vazba + - střední integrační vazba	Podpora prorodinných opatření
PR ZAM	Podpora sociálních služeb	+
	Zaměstnanost	+
PR PRV	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	+
	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	+
	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	+
PR IROP	Podpora sociálních služeb	+
	Podpora školství v regionu	+

Opatření č. 2 má integrační vazby na další opatření Programového rámce zaměstnanost, kde je integrace zejména v podpoře téměř stejné cílové skupiny a cílových příjemců dotace.

Další návaznost je na opatření mimo programové rámce, konkrétně na Specifický cíl 1: Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu, opatření: 1. 1. Obnova a rozvoj základních služeb v obcích. Zde je vazba na investice v oblasti podpory zázemí pro zajištění péče o děti. Dále na opatření: 1. 4. Podpora volnočasových aktivit - vazba v oblasti podpory zázemí pro zajištění péče o děti. Další návaznost je na specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost, opatření: 5.4. Podpora vzdělávání v regionu – zde může docházet k propojení péče o děti se vzděláváním. Poslední vazba je na specifický cíl 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství, opatření: 7. 1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele – může docházet k poradenství v oblasti zahájení podnikatelské činnosti a realizaci podnikatelských záměrů v oblasti péče o děti.

2.4 Priorizace navrhovaných opatření

a) opatření financovaná z alokované částky

Opatření budeme realizovat dle finančního plánu. V případě navýšení alokace, bude finančně posíleno i tohle opatření.

2.5 Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

Předpokládané vyhlášení první výzvy MAS – červen 2016. Výzvy budou vyhlašované dle harmonogramu výzev, který bude ročně zveřejňován v dostatečném předstihu na každý kalendářní rok zvlášť. Opatření bude realizováno do 30. 6. 2023.

Opatření	v %	v Kč	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora prorodinných opatření	31 %	6 325 086		2 371 641		3 953 445				

Zdůvodnění plánovaných alokací na jednotlivé výzvy MAS:

První výzva byla vyhlášena v roce 2017 a alokováno zde bylo 2 371 641 Kč. V návaznosti na navýšení alokace pro opatření Podpora prorodinných opatření bude vyhlášena výzva v roce 2019.

2.6 Popis možných zaměření projektů

V tomto opatření budou realizovány aktivity zaměřené na podporu prorodinných opatření. Uvádíme výčet možných podporovaných aktivit, konkrétní podporované oblasti budou specifikovány v jednotlivých výzvách.

- zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování (ranní či odpolední pobyt)
- doprovody na kroužky a zájmové aktivity
- příměstské tábory
- společná doprava dětí do/ze školy, dětské skupiny a/nebo příměstského tábora
- dětské skupiny
- vzdělávání pečujících osob

MAS Moravská cesta provedla v roce 2018 dotazníkové šetření s cílem aktualizace projektových záměrů v území. V rámci OP Zaměstnanost v Opatření 2: Podpora prorodinných opatření se objevily tyto záměry:

- Navazující projekty na již realizované – 3 příměstské tábory
- Záměr na realizaci Dětské skupiny
- Záměr věnující se Péči o děti mimoškolní vyučování

2.7 Podporované cílové skupiny

Následující výčet obsahuje možné cílové skupiny, na které mohou být projekty v tomto opatření zaměřeny, v rámci jednotlivých výzev bude jejich výčet upřesněn:

- osoby pečující o malé děti
- osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské dovolené/rodičovské dovolené
- osoby pečující o jiné závislé osoby
- rodiče samoživitelé

2.8 Typy příjemců podpory

Uvádíme možné příjemce podpory, v konkrétních výzvách budou typy příjemců dále specifikování dle jednotlivých aktivit a dle aktuálních pravidel ŘO OP Z.

- Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Nestátní neziskové organizace
- Obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- Organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti
- Dobrovolné svazky obcí
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Školy a školská zařízení
- Obchodní korporace
- OSVČ

2.9 Absorpční kapacita MAS

Na základě jednání pracovní skupiny školství a dle zásobníku projektových záměrů bylo zjištěno, že na území MAS Moravská cesta je dostatečné množství žadatelů, kteří mohou předkládat své projekty na opatření „Podpora prorodinných opatření". Na území MAS Moravská cesta se nachází 18 MŠ a 20 ZŠ, z toho 11 škol je sloučených. Střední školy se nachází pouze v Litovli – Gymnázium Jana Opletala a Střední odborná škola Litovel. Dále se na území MAS nachází 3 lesní mateřské školy – na Bouzově, v Horce nad Moravou a Bílé Lhotě. V obcích jsou fungující mateřská centra, ve dvou obcích se nachází neziskové organizace věnující se vzdělávání dospělých. Aktivity, které jsou v rámci tohoto opatření podporovány, byly zmiňovány na veřejných projednáních jako možné projektové záměry u několika subjektů.

2.10 Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

Udržitelný rozvoj

Opatření – podpora prorodinných opatření má v tomto případě neutrální vliv na horizontální téma – rovnost žen a mužů. Opatření nemá přímý dopad na ochranu životního prostředí a změny klimatu. V širším kontextu podpory udržitelného rozvoje jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí však bude téma podpory udržitelného rozvoje zakomponováno do kritérií pro výběr projektů. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na udržitelný rozvoj, nebude moci být podpořen.

Rovné příležitosti a nediskriminace

Projekty realizované v tomto opatření budou mít neutrální vliv na rovné příležitosti a nediskriminaci. Téma rovných příležitostí a nediskriminace bude také součástí kritérií pro

výběr projektů. Podpořené projekty by měly přispívat k naplňování principu rovných příležitostí a nediskriminace všude, kde je to relevantní. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na rovné příležitosti a nediskriminaci, nebude moci být podpořen.

Rovnost žen a mužů

Opatření – podpora prorodinných opatření má v tomto případě neutrální vliv na horizontální téma – rovnost žen a mužů Při realizaci projektů budou žadatelé zohledňovat rovnost mužů a žen. V rámci podpory bude nezbytné, aby žadatelé zohledňovali specifické potřeby jednotlivých cílových skupin a využívat např. doprovodná opatření k odstranění možných bariér, které ženám brání v účasti v projektech.

Téma rovných příležitostí žen a mužů bude zakomponováno do kritérií pro výběr projektů. Bude usilováno o to, aby podpořené projekty přispívaly k naplňování principu rovnosti žen a mužů všude, kde je to relevantní. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na rovné příležitosti žen a mužů, nebude moci být podpořen.

2.11 Principy pro určení preferenčních kritérií

Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budou naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:

- Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
- Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu
- Budou preferovány projekty s inovativním přístupem k řešení problému
- U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi

Obecně budou použita preferenční kritéria OP pro hodnocení kvality projektu. V rovině hodnocení bude posuzována prezentace projektu před výběrovou komisí v rámci veřejné obhajoby.

2. 12 Indikátory

Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru
60000	Celkový počet účastníků	Osoby	výstup
62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	výsledek
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	Osoby	výsledek
62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	výsledek
63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	výsledek
63200	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	Osoby	výsledek

50001	Kapacita podpořených zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	Osoby	Výstup
50110	Počet osob využívajících zařízení péče o děti předškolního věku	Osoby	Výsledek
50120	Počet osob využívajících zařízení péče o děti ve věku do 3 let	Osoby	Výsledek
50100	Počet podpořených zařízení péče o děti předškolního věku	Zařízení	Výstup

3. Opatření 3: Zaměstnanost

Specifický cíl SCLLD: Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
Opatření SCLLD: Opatření 5.6: Zaměstnanost
Aktivity:
5.6.1. Komplexní podpora vytváření nových pracovních míst
5.6.2. Podpora zahájení podnikatelské činnosti
5.6.3. Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení nezaměstnanosti
5.6.4. Podpora vzdělávacích aktivit vedoucích ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce
5.6.5. Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených

3.1 Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření je v souladu s investiční prioritou 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje a specifickým cílem 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování. Opatření naplňuje cíle zejména v tom, že řeší zaměstnávání osob v regionu, komplexní podporu vytváření pracovních míst, podporuje zahájení podnikatelské činnosti a vzdělávací aktivity vedoucí ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce.

Cíle a opatření Integrované strategie rozvoje území MAS Moravská cesta, z.s. 2014-2020

cíl:	**5.**	**Specifický cíl 5: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost**
Opatření:	**5.6.**	**Zaměstnanost**
Aktivity:	5.6.1.	Komplexní podpora vytváření nových pracovních míst
	5.6.2.	Podpora zahájení podnikatelské činnosti
	5.6.3.	Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení nezaměstnanosti
	5.6.4.	Podpora vzdělávacích aktivit vedoucích ke zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce
	5.6.5.	Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených

Vazba na OP Zaměstnanost

Investiční priorita 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje **Specifický cíl 2.3.1** **Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech**
podporované aktivity:
Podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, Podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, Vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání;

3.2 Popis cíle opatření

Specifický cíl se skládá ze základních 7 oblastí podpory. Jedna z oblastí se věnuje vzdělávání a zaměstnanosti. Na tomto území nedosahuje nezaměstnanost kritických hodnot, ale přesto se potýká s problémem volných pracovních míst a nedostatečným vzděláním pro nabízená volná pracovní místa. Ohroženou skupinou jsou především mladí absolventi, kterým chybí potřebná praxe v oboru a nezaměstnaní ve vyšším věku, kteří naopak postrádají potřebné vzdělání a odbornost v návaznosti na měnící se nabídku pracovních míst. Proto je vhodné věnovat pozornost možnosti navázání spolupráce škol a podniků a zajistit tak potřebnou praxi pro studenty, či vytvoření nových programů ke zvýšení uplatnitelnosti se na trhu práce. Pro skupinu starších osob naopak připravit programy zaměřující se na zvyšování odbornosti a celoživotnímu vzdělávání. Zvláštní péči je nutné věnovat podpoře sociálního začleňování osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených.
Při veřejných projednáních na základě analýzy dostupných statistických údaji byly jako nejvíce ohrožené skupiny v oblasti nezaměstnanosti na území MAS definovány následující cílové skupiny:

- Absolventi (chybí potřebná praxe, nespolupráce škol s podniky působícími v území, chybí programy pro absolventy k získání zkušeností)
- Starší obyvatelé (chybí potřebné vzdělání, rekvalifikační kurzy, školící a vzdělávací semináře

3.3 Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

Integrační přístup mezi opatřením č. 3: Zaměstnanost a ostatními programovými rámci v rámci SCLLD MAS Moravská cesta:

	Integrační přístup mezi programovými rámci MAS Moravská cesta ++ - silná integrační vazba + - střední integrační vazba	Zaměstnanost
PR ZAM	Podpora sociálních služeb	++
	Zaměstnanost	
PR PRV	Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	++
	Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	++
	Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	++
	Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	+
	Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	++
PR IROP	Podpora sociálních služeb	+
	Podpora školství v regionu	+

Opatření má návaznost na další opatření mimo programové rámce, konkrétně na specifický cíl 4 Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ, opatření 4.1. Podpora tradiční zemědělské výroby a bioprodukce, kde je vazba v souvislosti s propojením v oblasti podpory začínajících zemědělců a podpory zahájení

podnikatelské činnosti. Další vazba je na specifický cíl 7: Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství, opatření: 7. 1. Poradenství MAS pro obce, spolky a podnikatele – může docházet k poradenství v oblasti zahájení podnikatelské činnosti a realizaci podnikatelských záměrů pro OSVČ.

3.4 Priorizace navrhovaných opatření

a) opatření financovaná z alokované částky
Opatření budeme realizovat dle finančního plánu. V případě navýšení alokace, bude finančně posíleno i tohle opatření.

3.5 Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

Předpokládané vyhlášení první výzvy MAS – červen 2016. Výzvy budou vyhlašované dle harmonogramu výzev, který bude ročně zveřejňován v dostatečném předstihu na každý kalendářní rok zvlášť. Opatření bude realizováno do 30. 6. 2023.

Opatření	v %	v Kč	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zaměstnanost	34 %	6 977 135		1 977 135		5 000 000				

Zdůvodnění plánovaných alokací na jednotlivé výzvy MAS:
V roce 2017 byla vyhlášena 1 výzva s alokací 1 977 135 Kč. V návaznosti na zvýšení alokace pro opatření Zaměstnanost bude vyhlášena další výzva v roce 2019.

3.6 Popis možných zaměření projektů

V tomto opatření budou realizovány aktivity zaměřené na podporu zaměstnanosti. Uvádíme výčet možných podporovaných aktivit, konkrétní podporované oblasti budou specifikovány v jednotlivých výzvách.

- Příprava osob z cílových skupin ke vstupu či návratu na trh práce
- Zvyšování zaměstnanosti cílových skupin
- Podpora udržitelnosti cílových skupin na trhu práce
- Podpora prostupného zaměstnávání

MAS Moravská cesta provedla v roce 2018 dotazníkové šetření s cílem aktualizace projektových záměrů v území. V rámci OP Zaměstnanost v Opatření 3: Zaměstnanost se objevily tyto záměry:

- Navazující projekt na již realizovaný, který má za cíl proškolit a zaměstnat osoby z úřadu práce v rámci obce
- Záměr s názvem Zapojení nezaměstnaných do pracovního procesu (realizátorem by byla obec)

3.7 Podporované cílové skupiny

Následující výčet obsahuje možné cílové skupiny, na které mohou být projekty v tomto opatření zaměřeny, v rámci jednotlivých výzev bude jejich výčet upřesněn:

- Zaměstnanci
- Uchazeči a zájemci o zaměstnání
- Neaktivní osoby
- Osoby se zdravotním postižením
- Osoby s kumulací hendikepů na trhu práce
- Osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené

- Osoby s nízkou úrovní kvalifikace
- Uchazeči a zájemci o zaměstnání a neaktivní osoby mladší 25 let
- Propuštění zaměstnanci

3.8 Typy příjemců podpory

Uvádíme možné příjemce podpory, v konkrétních výzvách budou typy příjemců dále specifikování dle jednotlivých aktivit a dle aktuálních pravidel ŘO OP Z.

- Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Nestátní neziskové organizace
- Obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- Organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti
- Dobrovolné svazky obcí
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Školy a školská zařízení
- Obchodní korporace
- OSVČ

3.9 Absorpční kapacita MAS

Na území MAS Moravská cesta je dostatečné množství žadatelů, kteří by mohli realizovat opatření „Zaměstnanost". Téměř v každé obci se nachází aktivní spolky, které mají zájem rozšiřovat své aktivity. Tento zájem dokládá nejen jejich aktivní účast na veřejných projednáních, ale i doložení jejich vlastních konkrétních projektových záměrů.
Při stanovování absorpční kapacity tohoto opatření proběhla také konzultace s pobočkou Úřadu práce v Litovli. Aktivity, na které se budeme v rámci tohoto opatření zaměřovat, jsou v souladu s aktivní politikou zaměstnanosti a nebudou se dublovat s činnostmi prováděnými úřadem práce.
V analytické části SCLLD je podrobně zpracována analýza podnikatelských subjektů v regionu. Na území MAS Moravská cesta působí celkem 3 408 podnikatelských subjektů (údaj k 31. 12. 2014). Na území MAS Moravská cesta podniká 10 firem, které zaměstnávají více než 100 osob, kromě jedné mají všechny sídlo ve městě Litovel.

3.10 Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

Udržitelný rozvoj

Opatření Zaměstnanost má v tomto případě neutrální dopad na horizontální téma udržitelný rozvoj. Opatření nemá přímý dopad na ochranu životního prostředí a změny klimatu. V širším kontextu podpory udržitelného rozvoje jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí však bude téma podpory udržitelného rozvoje zakomponováno do kritérií pro výběr projektů. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na udržitelný rozvoj, nebude moci být podpořen.
Potenciální nepřímé pozitivní dopady projektů lze spatřovat zejména v oblasti podpory odborného vzdělávání pracovníků v sektorech šetrných k životnímu prostředí, ale i v případě podpory odborného vzdělávání sice v sektorech zatěžujících svojí činností životní prostředí, pokud však podporované vzdělávání přispěje k využití nových postupů a technologií, které jsou k životnímu prostředí šetrnější, než ty dosud využívané. Dále lze nepřímý pozitivní dopad podporovaných projektů předpokládat v případě podpory nově vytvářených pracovních příležitostí v odvětvích, která nezatěžují životní prostředí.

Rovné příležitosti a nediskriminace

Projekty realizované v tomto opatření budou mít neutrální vliv na rovné příležitosti a nediskriminaci. Předpokládáme neutrální dopad, jelikož se bude jednat o projety, které se budou zaměřovat mj. na zvýšení participace mladých a starších osob, rodičů s dětmi, osob s nízkou kvalifikací a osob se zdravotním postižením na trhu práce. Téma rovných příležitostí a nediskriminace bude také součástí kritérií pro výběr projektů. Podpořené projekty by měly přispívat k naplňování principu rovných příležitostí a nediskriminace všude, kde je to relevantní. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na rovné příležitosti a nediskriminaci, nebude moci být podpořen.

Rovnost žen a mužů

Opatření – Zaměstnanost má v tomto případě neutrální vliv na horizontální téma – rovnost žen a mužů. Při realizaci projektů budou žadatelé zohledňovat rovnost mužů a žen. V rámci podpory bude nezbytné, aby žadatelé zohledňovali specifické potřeby jednotlivých cílových skupin a využívali např. doprovodná opatření k odstranění možných bariér, které ženám brání v účasti v projektech.

Téma rovných příležitostí žen a mužů bude zakomponováno do kritérií pro výběr projektů. Bude usilováno o to, aby podpořené projekty přispívaly k naplňování principu rovnosti žen a mužů všude, kde je to relevantní. Projekt, u nějž bude v rámci hodnocení identifikován negativní dopad na rovné příležitosti žen a mužů, nebude moci být podpořen.

3.11 Principy pro určení preferenčních kritérií

Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budu naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:

- Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
- Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu
- Budou preferovány projekty s inovativním přístupem k řešení problému
- U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi

Obecně budou použita preferenční kritéria OP pro hodnocení kvality projektu. V rovině hodnocení bude posuzována prezentace projektu před výběrovou komisí v rámci veřejné obhajoby.

3. 12 Indikátory

Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru
60000	Celkový počet účastníků	Osoby	výstup
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	Osoby	výsledek
62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	výsledek
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/ odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou	Osoby	výsledek

	zaměstnaní, a to i OSVČ		
62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	výsledek
63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	Osoby	výsledek
63200	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	Osoby	výsledek

3.9.4 Programový rámec Program rozvoje venkova

V rámci programového rámce Program rozvoje venkova budou podporovány zejména projekty, které budu přispívat ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství, lesnictví a hospodářskému rozvoji území a usnadnění diverzifikace.

Fiche 1

Název Fiche	**Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby**
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno a)

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Fiche je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku. V rámci fiche budou podporovány projekty zaměřené na investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ Opatření 4.2. Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby

Oblasti podpory	Budou podporovány hmotné a nehmotné investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinné výrobě a pro školkařskou produkci. Podporovány budou též investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a investice do pořízení paletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku. V rámci této Fiche nebudou podporovány investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu, investice pro rostlinnou výrobu týkající se obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů a podpora nebude poskytována na pořízení kotlů na biomasu. Konkrétní podporované aktivity budou uvedeny v jednotlivých výzvách a budou respektovat aktuální metodické pokyny PRV.

Definice příjemce dotace	Zemědělský podnikatel

Výše způsobilých výdajů	min. 50 000 Kč
	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budou naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:
	1. Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
	2. Budou preferovány projekty naplňující více specifických cílů SCLLD
	3. U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi
	4. Projekty budou hodnoceny z hlediska výše způsobilosti výdajů
	5. Budou preferovány podniky s menším počtem zaměstnanců
	6. Budou preferovány projekty realizované v obcích s menším počtem obyvatel
	7. Bude zohledněno ocenění výrobku nebo služby regionální značkou
	8. Budou preferovány projekty realizované mladými zemědělci do 40 let
	9. Bude zohledněn podíl stanovené dotace na pořízení technologie
	10. Bude preferováno využití výdajů projektu i na zpracování zemědělské produkce a/nebo přímé uvedení produkce na trh konečnému spotřebiteli
	11. Budou preferovány projekty, které budou realizovat také investice do zkrácení dodavatelského řetězce v rámci místních trhů
	12. Budou preferovány projekty realizující investice do technologií umístěných v objektu ve vlastnictví žadatele
	13. Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu

Indikátory výstupů	
- *číslo*	93701
- *název*	Počet podpořených podniků/příjemců
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	2
- *cílový stav*	8

Indikátory výsledků	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)

- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0,3
- *cílový stav*	1,2

Fiche 2

Název Fiche	**Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno b)

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Fiche je zaměřená na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora je zaměřena na investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh nebo vývoje zemědělských produktů.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ Opatření 4.3. Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Oblasti podpory	Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Způsobilé výdaje jsou investice do výstavby a rekonstrukce budov včetně nezbytných manipulačních ploch, pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, finální úpravu, balení, značení výrobků a investic souvisejících se skladováním zpracovávané suroviny, výrobků a druhotných surovin vznikajících při zpracování. Způsobilé jsou rovněž investice vedoucí ke zvyšování a monitorovaní kvality produktů, investice související s uváděním zemědělských a potravinářských produktů na trh (včetně investic do marketingu) a investice do zařízení na čištění odpadních vod ve zpracovatelském provozu. V rámci této Fiche nelze podpořit investice týkající se zpracování produktů rybolovu a výroby medu a ve vybraných případech také není podpora zaměřena na zpracování vinných hroznů technologie.

Definice příjemce dotace	Zemědělský podnikatel, výrobce potravin, výrobce krmiv nebo jiné subjekty aktivní ve zpracování, uvádění na trh a vývoji zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy o fungování EU jako vstupní produkt.

Výše způsobilých výdajů	min. 50 000 Kč

	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budou naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:
	1. Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
	2. Budou preferovány projekty naplňující více specifických cílů SCLLD
	3. U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi
	4. Projekty budou hodnoceny z hlediska výše způsobilosti výdajů
	5. Budou preferovány podniky s menším počtem zaměstnanců.
	6. Budou preferovány projekty realizované v obcích s menším počtem obyvatel
	7. Bude zohledněno ocenění výrobku nebo služby regionální značkou
	8. Budou preferovány projekty realizované mladými zemědělci do 40 let
	9. Budou preferovány projekty, které budou realizovat také investice do zkrácení dodavatelského řetězce v rámci místních trhů
	10. Budou preferovány projekty realizující investice do technologií umístěných v objektu ve vlastnictví žadatele
	11. Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu

Indikátory výstupů*	
- *číslo*	93701
- *název*	Počet podpořených podniků/příjemců
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	1
- *cílový stav*	2

Indikátory výsledků*	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	0,2

Fiche 3

Název Fiche	**Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb**
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 19, odstavec 1., písmeno b)

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností. Podpora přispívá k naplňování Priority 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 6A Usnadnění diverzifikace, vytváření malých podniků a pracovních míst.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 6. Podporovat malé a střední podnikání Opatření 6.1. Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb

Oblasti podpory	Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), podrobněji budou potenciální žadatelé vymezeni v konkrétních výzvách. Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) budou moci být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu.

Definice příjemce dotace	Podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci.

Výše způsobilých výdajů cca 45%, EZFRV 75%, ČR 25%	min. 50 000 Kč
	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budou naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:
	1. Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
	2. Budou preferovány projekty naplňující více specifických cílů SCLLD
	3. U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi
	4. Projekty budou hodnoceny z hlediska výše způsobilosti výdajů
	5. Budou preferovány podniky s menším počtem zaměstnanců.
	6. Budou preferovány projekty realizované v obcích s menším počtem obyvatel

	7. Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu

Indikátory výstupů	
- *číslo*	93701
- *název*	Počet podpořených podniků/příjemců
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	3
- *cílový stav*	10

Indikátory výsledků	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0,4
- *cílový stav*	1,4

Fiche 4

Název Fiche	**Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů**
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 35, odstavec 2., písmeno d)

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Fiche je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDŘ) a místních trhů. Účelem podpory bude začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílení jejich konkurenceschopnosti. Podporován bude vznik a koordinace spolupracujících subjektů, spolupráce na tvorbě studií, podnikatelského plánu a další relevantní dokumentace. Podpora bude také určena pro společné investice na realizaci projektu a společnou propagaci KDŘ nebo místního trhu. Formou takovéto spolupráce může být společný prodej v místní prodejně, společný prodej ze dvora, společná organizace přímého prodeje spotřebiteli.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ Opatření 4.4. Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Oblasti podpory	Účelem podpory bude začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílení jejich konkurence-schopnosti. Podpora je určena pro společné investice na vznik, rozvoj a společnou propagaci KDŘ nebo místního trhu. Způsobilé budou aktivity např. společné pořízení strojů, technologie a vybavení, stavební náklady na novou výstavbu nebo modernizaci nemovitého majetku, pořízení počítačového softwaru, propagační činnost, tvorba studií a podnikatelského plánu. Podpora se týká pouze dodavatelských řetězců, které zahrnují nejvýš jednoho zprostředkovatele mezi zemědělcem a spotřebitelem. Vytvoření a rozvoj místního trhu bude podporován pouze v případě, že činnosti zpracování a prodeje konečnému spotřebiteli se odehrávají v okruhu 50 km od zemědělského podniku, z něhož produkt pochází.

Definice příjemce dotace	Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství. Může se jednat o následující subjekty: zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo zpracovatele potravin, obce nebo svazky obcí.

Výše způsobilých výdajů	min. 50 000 Kč
	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budou naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:
	1. Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
	2. Budou preferovány projekty naplňující více specifických cílů SCLLD
	3. U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi
	4. Projekty budou hodnoceny z hlediska výše způsobilosti výdajů
	5. Budou preferovány podniky s menším počtem zaměstnanců
	6. Budou preferovány projekty realizované v obcích s menším počtem obyvatel
	7. Bude zohledněno ocenění výrobku nebo služby regionální značkou
	8. Budou preferovány projekty s vyšším počtem spolupracujících subjektů
	9. Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu
Indikátory výstupů	
- *číslo*	93102

- *název*	Počet podpořených kooperačních činností
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	1
- *cílový stav*	2

Indikátory výstupů	
- *číslo*	93701
- *název*	Počet podpořených podniků/příjemců
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	2
- *cílový stav*	4

Indikátory výsledků	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	0,1

Fiche 5

Název Fiche	**Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů**
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 26

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Fiche bude zaměřena na investice do lesnických technologií a do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva. Fiche bude zaměřena na investice do lesní techniky a postupů práce, které zvyšují hospodářskou hodnotu lesů prostřednictvím využití šetrnějších technologií a strojů při hospodaření v lesích, omezujících poškození lesní půdy a porostů, techniky a technologií určených pro výchovu lesních porostů či investic do produkce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin. Investice budou směřovány do techniky a technologií s cílem racionalizace obhospodařování lesů, které dále posílí hospodářské využití lesů.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ Opatření 4.5. Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů

Oblasti podpory	Podpora bude poskytována na pořízení strojů a technologií určených pro hospodaření na lesních pozemcích jako např. stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování, stroje ke zpracování potěžebních zbytků, stroje pro přípravu půdy před zalesněním, stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost. Podpora se může týkat též výstavby či modernizace dřevozpracujících provozoven včetně technologického vybavení. Investice související s používáním dřeva jako suroviny nebo zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním; za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary. Investice související se zvyšováním ekonomické hodnoty lesů musejí být odůvodněné ve vztahu k očekávanému zlepšení lesů v jednom nebo více podnicích a mohou zahrnovat investice do strojů pro lesní těžební práce a postupů těžby, které jsou šetrné k půdě a zdrojům. Žadatel na lesních pozemcích musí hospodařit podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy - nevztahuje se na dřevozpracující provozovny. <u>Možné způsobilé výdaje:</u> -stroje a technologie (včetně koně) pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování -stroje ke zpracování po těžebních zbytků -stroje pro přípravu půdy před zalesněním -stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost -modernizace dřevozpracujícího provozu - stavba a technologické vybavení -nákup pozemků maximálně do částky odpovídající 10 % celkových způsobilých výdajů

Definice příjemce dotace	Soukromí držitelé lesů, obce, svazky obcí a malé a střední podniky zaměřené na investice, které zvyšují lesnický potenciál nebo souvisejí se zpracováním, mobilizací lesnických produktů a jejich uváděním na trh.

Výše způsobilých výdajů	min. 50 000 Kč
	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budou naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:
	1. Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
	2. Budou preferovány projekty naplňující více specifických cílů SCLLD
	3. U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů

	v přípravné i realizační fázi
	4. Projekty budou hodnoceny z hlediska výše způsobilosti výdajů
	5. Budou preferovány podniky s menším počtem zaměstnanců.
	6. Budou preferovány projekty realizované v obcích s menším počtem obyvatel
	7. Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu

Indikátory výstupů	
- *číslo*	93701
- *název*	Počet podpořených podniků/příjemců
- *výchozí stav*	
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	1
- *cílový stav*	2

Indikátory výsledků	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	0,1

Fiche 6

Název Fiche	**Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin**
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 25

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou ochrany melioračních a zpevňujících dřevin. Fiche přispěje k zajištění plnění mimoprodukčních a celospolečenských funkcí lesa a vyšší stabilitě porostů prostřednictvím navýšení podílu a zlepšení zdravotního stavu melioračních a zpevňujících dřevin. Meliorační a zpevňující dřeviny zabraňují postupné degradaci lesních půd, podílí se na zlepšování vodního režimu lesních půd, pomáhají zpevňovat kostru lesního porostu a zvyšují tak odolnost proti povětrnostním vlivům a snižují náchylnost porostů ke kalamitám způsobeným škůdci.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 4. Podporovat zemědělství, lesnictví,

	potravinářství a regionální značku HANÁ Opatření 4.6. Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin

Oblasti podpory	Podpora je zaměřena na hromadnou mechanickou ochranu melioračních a zpevňujících dřevin při založení porostu, a to od doby výsadby do stádia zajištění - oplocenky. Projekty lze realizovat na lesních pozemcích. Žadatel na lesních pozemcích, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.

Definice příjemce dotace	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

Výše způsobilých výdajů 50%, EZFRV 75%, ČR 25%	min. 50 000 Kč
	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou upřesněna v jednotlivých výzvách. Obecně budou upřednostňovány projekty, které budu naplňovat následující principy pro určení preferenčních kritérií:
	1. Budou preferovány projekty, které přispějí k řešení nezaměstnanosti v regionu
	2. Budou preferovány projekty naplňující více specifických cílů SCLLD
	3. U projektů bude zohledňováno zapojení partnerů v přípravné i realizační fázi
	4. Projekty budou hodnoceny z hlediska výše způsobilosti výdajů
	5. Budou preferovány projekty realizované v obcích s menším počtem obyvatel
	6. Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu

Indikátory výstupů	
- *číslo*	92702
- *název*	Počet podpořených operací (akcí)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	2
- *cílový stav*	8

Indikátory výstupů	
- *číslo*	93001
- *název*	Celková plocha (ha)
- *výchozí stav*	0

- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	3
- *cílový stav*	14

Indikátory výsledků	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	0,1

Fiche 7

Název Fiche	**Rozvoj spolupráce mezi MAS**
Vazba na článek Nařízení PRV	Čl. 44

Vymezení Fiche	
- *stručný popis Fiche*	Fiche je zaměřena na projekty spolupráce mezi MAS. Aktivity budou vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn., že výstupy projektu by bez této spolupráce v takové podobě nevznikly.
- *vazba na cíle SCLLD*	Strategický cíl: Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta Specifický cíl 7. Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství Opatření 7.4. Rozvoj spolupráce mezi MAS

Oblasti podpory *(Popis podporovaných aktivit dle jednotlivých specifických cílů/článků Nařízení PRV vycházející z potřeb území)*	V rámci projektu bude možné realizovat měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD daných MAS. Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS a výdaje do investic budou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty. Možná témata projektů spolupráce: - společné vzdělávací projekty a propagační aktivity - značení místních výrobků a služeb - společná propagace regionů - sdílení příkladů dobré praxe - investice do informačních a turistických center

Definice příjemce dotace	MAS schválené pro realizaci SCLLD z PRV a zahraniční MAS. Další možné partnerství (přičemž způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV): a) skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni; b) skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU.

Výše způsobilých výdajů	min. 50 000 Kč
	max. 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	Preferenční kritéria budou stanovena v jednotlivých výzvách dle Pravidel pro operaci 19.3.1.

Indikátory výstupů	
- *číslo*	92501
- *název*	Celkové veřejné výdaje
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	29836

Indikátory výsledků	
- *číslo*	94800
- *název*	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	0,1
Indikátory výstupů	
- *číslo*	93102
- *název*	Počet podpořených kooperačních činností
- *výchozí stav*	0
- *hodnota pro mid-term (r. 2018)*	0
- *cílový stav*	1

3.9.5 Programový rámec Životní prostředí

Opatření 3. 6 - Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích

Programový rámec Životní prostředí bude řešit jedno opatření a to Výsadbu dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích s cílem snížení plochy orné půdy a posílení přirozených funkcí krajiny.

1) Specifický cíl SCLLD - 3

Pečovat o životní prostředí

2) Opatření SCLLD

3.6 Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích

3) Popis vazby opatření na specifický cíl 4.3 Posílit přirozené funkce krajiny

Specifický cíl 4.3 je primárně zaměřen na posílení přirozených funkcí krajiny, které budou zajištěny prostřednictvím zvýšení ekologické stability a obnovení vodního režimu krajiny. Naplňuje také základní principy stanovené ve strategických dokumentech věnujících se biodiverzitě a biologické rozmanitosti. Mezi tyto principy lze zařadit přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, kde se mezi klíčová opatření řadí ekosystémově založené adaptace, udržování konektivity a prostupnosti krajiny a zachování a obnova cenných biotopů a ekosystémových funkcí.

V rámci SCLLD bude podporována Aktivita 4.3.2, konkrétně se jedná o opatření liniových a skupinových výsadeb dřevin, které bylo pro MAS zúženo na nelesní půdu. Opatření se vztahuje konkrétně k vytváření, regeneraci či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur, na jejichž základě bude posílena ekologická stabilita, což je primárním cílem celého specifického cíle 4.3. Mezi základní krajinné struktury a prvky lze v tomto případě zařadit větrolamy, remízky, břehové porosty, stromořadí. Součástí může být i obnova či založení krajinného prvku jako takového.

SC 3	**Specifický cíl 1: Pečovat o životní prostředí**
O 3.6	Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích

Specifický cíl OPŽP
Specifický cíl 4.3: Posílit přirozené funkce krajiny

4) Cíl opatření SCLLD

Primárním cílem opatření s názvem Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích je především snížení rozlohy souvislých bloků orné půdy. Přínos tohoto opatření lze spatřovat i v oblasti ekologické stability (vytvoření nových úkrytů pro živočichy a současné zlepšení podmínek pro druhovou rozmanitost území), protierozních opatření (podpora zdržování vody v území a ochrana půdy před odnosem),

posílení funkcí krajiny (udržitelnost pestré struktury krajiny), či zlepšení adaptability prostředí na klimatické změny.

Jestliže se na území nachází větší podíl orné plochy, nastává problém s erozí půdy, kontaminací vod chemickými látkami a půdními živinami. Ohroženi jsou v tomto případě i živočichové, kteří nemají dostatek úkrytů. Dalším aspektem je i samotné snižování druhové rozmanitosti.

Zmíněné stanovené opatření napomůže ke zlepšení stavu krajiny na území CHKO Litovelské Pomoraví, které je součástí území MAS Moravská cesta, a v rámci něhož lze najít lokality s výše definovanými problémy. Výsadby tak opravdu přispějí k obnovení a posílení funkcí krajiny na našem území a vytvoří tak vhodné stanoviště pro flóru i faunu, která je díky vyhlášenému CHKO v mnoha ohledech unikátní.

5) Možná témata projektů

Z jednání pracovní skupiny Životní prostředí vzešlo několik návrhů možných projektových témat:

Obnova alejí

Výsadba podél polních cest

Založení aleje

Tématu projektů jsou vztažena především na výsadby a jejich realizace je samozřejmě odvislá od spolupráce s vlastníky potenciálních dotčených pozemků.

6) Možní příjemci dotace

Mezi způsobilé žadatele lze zařadit:

- Kraje
- Obce
- Dobrovolné svazky obcí
- Organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR)
- Státní podniky
- Státní organizace
- Veřejné výzkumné organizace
- Veřejnoprávní instituce
- Příspěvkové organizace
- Vysoké školy
- Školy a školská zařízení
- Nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky)
- Církve a náboženské společnosti a jejich svazy
- Podnikatelské subjekty
- Obchodní společnosti a družstva
- Fyzické osoby podnikající

7) Minimální a maximální hranice celkových způsobilých výdajů

Celková vypočtená dotace pro území MAS Moravská cesta dosahuje dle stanovených kritérií hodnoty 4 205 827 Kč.

Podpora bude poskytována s maximální hranicí 85 %celkových způsobilých výdajů a je vyžadována finanční účast příjemce podpory na spolufinancování projektu ve výši 15 %.

Minimální a maximální hranice celkových způsobilých výdajů bude upřesněna ve výzvě dle platných pravidel řídícího orgánu.

8) Principy pro určení preferenčních kritérií

Preferovány budou projekty s tímto zaměřením:

- Lokality – národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní památka
- Projekt je zaměřen na obnovu či zachování přírodních hodnot v daném území
- Byl dodržen soulad s horizontálními pravidly
- Projekty budou hodnoceny z hlediska délky realizace projektu

9) Indikátory

Kód NČI	Ukazatel	Měrná jednotka	Druh indikátoru	Cílová hodnota
45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny	lokality	Výsledek	1
46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	ha	Výstup	3

Konkrétní pravidla, která je nutné v rámci projektů i administrace dodržovat, jsou uvedena pro SC 4.3, aktivitu 4.3.2 v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory OPŽP 2014 – 2020.

3.10 Vazba na horizontální témata

Horizontální témata jsou základním průřezovým prvkem, který se prolíná všemi operačními programy. Za základní témata jsou považována udržitelný rozvoj, rovné příležitosti a zákaz diskriminace, rovnost mužů a žen. Hlavním cílem těchto témat je zlepšení stavu životního prostředí, dále nastavení rovných příležitostí pro všechny a také se při jejich dodržování zvyšuje kvalita daných projektů.

Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj lze obecně definovat jako rozvoj, který dosahuje rovnováhy mezi třemi základními pilíři a to sociálním, ekonomickým a environmentálním. Základní prvky udržitelnosti lze nalézt v principu stimulace ekonomických a právních subjektů k žádoucím aktivitám v oblasti životního prostředí. Především by měly být podporovány výrobky a služby, které jsou nejméně náročné na materiál a energie. Zde se nabízí využití obnovitelných zdrojů energie, ovšem za předpokladu schůdnosti technické i ekonomické.

Dále by měl být respektován princip předběžné opatrnosti a prevence, který napomáhá předcházení zbytečným nákladům na potenciální nápravu. Udržitelnost lze spatřovat i v oblasti vzdělávání, pokud pracovníci budou informováni a zapojeni do oblasti ochrany životního prostředí a může dojít k rozvoji nových technologických postupů a využití nových technologií.

Závěrem lze konstatovat, že udržitelný rozvoj by měl přispívat k ekonomickému rozvoji za předpokladu snižování negativních dopadů na životní prostředí. Konkrétně lze tohoto docílit například prostřednictvím prevence vzniku odpadů a jejich následné recyklace, rozvoj společnosti za předpokladu generační odpovědnosti v oblastech přírodních a kulturních hodnot.

Rovné příležitosti a zákaz diskriminace

Zákaz diskriminace a zajištění rovných příležitostí pro všechny je v souladu s českým i evropským právem. Rovné podmínky budou zajištěny na základě zákona č. 198/2009 Sb. – antidiskriminační zákon, Ústavy ČR, Listiny základních práv a svobod a na základě Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Z tohoto vyplývá, že žadatelům bude poskytnuta podpora bez ohledu na pohlaví, etnický či rasový původ, národnost, náboženské vyznání, víru, světový názor, zdravotní postižení, věk či sexuální orientaci. Rovnost zacházení je zajištěna i pro různé cílové, ohrožené či zájmové skupiny.

Rovnost mezi muži a ženami

Rovnost mužů a žen je chápána jako rovnost daných příležitostí a zohlednění specifických potřeb mužů a žen. Tato rovnost se především objevuje v oblasti rovného přístupu k zaměstnání a kariérního postupu, dále možnost sladění pracovního a soukromého života a prosazování stejného ohodnocení za stejnou vykonanou práci. Pokud má být zajištěna tato rovnost měl by se brát zřetel na velké rozdíly v zaměstnanosti a také ve výši odměňování žen a mužů. Problémem je v této oblasti i nedostatečná kapacita zařízení pro péči o děti předškolního věku, malé využívání flexibilních forem zaměstnání. Bude brán zřetel na to, aby všechny podpořené projekty splňovaly kritérium rovnosti mužů a žen.

Klima

Další horizontální zásadou vycházející z článku 7 a 8 Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013 je přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování. Změna klimatu dopadá na mnohé oblasti lidského života a obzvláště zasahuje do infrastruktury, která v sobě zahrnuje energii, budovy, dopravu, silnice, kanalizace a vodovody. Zásadní měrou zasahuje do fungování ekosystémů a oborů jako jsou zemědělství a lesnictví. Z toho vyplývá, že změna klimatu bude mít dopad na rozvoj venkova jako celku. Cílem by tedy mělo být podporování přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik podporou investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištěním odolnosti vůči katastrofám a vývojem systému pro zvládání katastrof.

Životní prostředí

Ochrana životního prostředí je úzce spjata s udržitelným rozvojem, který v sobě životní prostředí zahrnuje. V této oblasti se ovšem ochranou životního prostředí myslí především realizace takových činností, které jej budou chránit či zlepšovat jeho kvalitu. Je proto nutné

u realizovaných projektů sledovat jaký budou mít dopad na životní prostředí a dbát na to, aby jejich příspěvek ke zlepšení stavu ŽP byl maximální.

Inovace

Abychom mohli docílit výše uvedených skutečností, je třeba věnovat pozornost oblasti inovací. Jelikož nové inovativní postupy, technologie a politiky mohou velkou měrou přispět ke zlepšení v oblasti udržitelného rozvoje i ochrany životního prostředí. Za inovativní přístup lze považovat využívání tzv. BAT (best available techniques) neboli nejlepší dostupné technologie.

Opatření 3. 1 – Posílit přirozené funkce krajiny

Název opatření Strategie CLLD	**Posílit přirozené funkce krajiny**
Tematické zaměření opatření	Realizace ÚSES
Název aktivity OPŽP	4.3.2 – Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur
Vymezení opatření	Opatření s názvem Posílit přirozené funkce krajiny se zaměřuje na posílení ekologické stability krajiny obnovou a vytvářením krajinných prvků a struktur, jejich regeneraci či posílení jejich funkčnosti.
Vazba na specifické cíle OP	4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny
Vazba na SWOT a APP	**SWOT - vazba opatření 3.1. Posílit přirozené funkce krajiny** **Silné** - jedinečné území CHKO Litovelské Pomoraví, Rozmanitost krajinného rázu, Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit, Vypracované strategické dokumenty ŽP na území MAS **Hrozby** - zásahy do krajinného rázu **Příležitosti** - Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO Litovelské Pomoraví
	Analýza problémů a potřeb <u>Problémy</u> - ochrana ovzduší, vod, půdy, zajištění udržitelného stavu ŽP, střety zemědělců a lesníků Rozvojové záměry MAS - Posílení přirozené funkce krajiny a biodoverzity, Založení biocenter a biokoridorů ÚSES (zlepšení funkčního stavu, interakční prvky) <u>Návrhy opatření v rámci péče o přírodu a krajinu v rámci APP:</u> - Budovat ÚSES propojováním stávajících

	nadregionálních, regionální a lokálních biocenter a jejich doplňování o nová biocentra dle vymezení v Územních plánech obcí a Územních zásadách Olomouckého kraje.
Vazba na cíle strategie CLLD	Specifický cíl 3: Pečovat o životní prostředí
Podporované aktivity	**Založení biocenter a biokoridorů ÚSES nebo jejich částí, např.:** – Plošné výsadby stanovištně vhodných stromů a keřů na orné půdě – Zakládání travních společenstev s roztroušenou výsadbou dřevin na orné půdě – Zakládání extenzivních sadů starých a krajových odrůd ovocných dřevin, včetně zatravnění, na orné půdě **Zlepšení funkčního stavu biocenter a biokoridorů ÚSES, realizace interakčních prvků podporujících ÚSES, např.:** – Doplnění existujících prvků roztroušenou dosadbou dřevin – Rozšíření existujících prvků o remízy – Rozšíření existujících prvků o liniové výsadby – Obnova extenzivních ovocných sadů starých a krajových odrůd ovocných dřevin – Založení interakčních prvků formou výsadby stanovištně vhodných stromů a keřů ***Projekty budou vycházet z územního plánu a realizace bude probíhat pouze na nelesních pozemcích.***
Příjemce dotace	– kraje – obce – dobrovolné svazky obcí – organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR) – státní podniky – státní organizace – veřejné výzkumné instituce a výzkumné

	organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou veřejnoprávními subjekty – veřejnoprávní instituce – příspěvkové organizace – vysoké školy, školy a školská zařízení – nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky) – církve a náboženské společnosti a jejich svazy – podnikatelské subjekty – obchodní společnosti a družstva – fyzické osoby podnikající – fyzické osoby nepodnikající		
Výše celkových způsobilých výdajů	Minimální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 100.000 Kč Maximální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 5 000.000 Kč		
Předpokládaná alokace	5 000 000 Kč ve výzvách MAS vyhlášených v období 8/2018 – 2/2019		
Principy preferenčních kritérií	Lokalizace – např. ve vztahu k typu ÚSES – lokální, regionální, nadregionální (dle závazné ÚPD a plánu ÚSES) Přiměřenost nákladů vzhledem k efektům akce		
Klíčový projekt	MAS nebude realizovat klíčový projekt		
Monitorovací indikátory		Výchozí stav	Cílová hodnota
	46500 – Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování *Celková plocha území v hektarech, na které byla uskutečněna opatření na podporu biodiverzity*	0	3 ha
	45415 – Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce *Počet lokalit, na kterých došlo realizací opatření k posílení přirozených funkcí krajiny, tedy k obnově přirozeného či přírodě blízkého stavu způsobem, který účinně posiluje ekologickou stabilitu a biodiverzitu, zlepšuje vodní režim a přispívá k posílení adaptačního potenciálu krajiny vůči změně klimatu.*	0	1 lokalit

Opatření 3. 4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Název opatření Strategie CLLD	**Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech**
Tematické zaměření opatření	Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně
Název aktivity OPŽP	4.4.1 – Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně
Vymezení opatření	Zakládání a obnova ploch a prvků veřejné zeleně, včetně funkčních propojení s přírodními plochami prostřednictvím výsadeb či ošetřením stromů a keřů. Cílem opatření je vytvoření vhodnějšího a přírodního prostředí pro život občanů i návštěvníků.
Vazba na specifické cíle OP	4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech
Vazba na SWOT a APP	**SWOT - vazba opatření 3.1. Posílit přirození funkce krajiny** Silné - jedinečné území CHKO Litovelské Pomoraví, Rozmanitost krajinného rázu, Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit, Vypracované strategické dokumenty ŽP na území MAS Hrozby - zásahy do krajinného rázu Příležitosti - Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO Litovelské Pomoraví
	Analýza problémů a potřeb Problémy - ochrana ovzduší, vod, půdy, zajištění udržitelného stavu ŽP, zábor a úbytek zemědělské půdy, střety zemědělců a lesníků Rozvojové záměry MAS - posílení přirozené funkce krajiny a biodiverzity, obnova zeleně v intravilánech obcí včetně úprav návsí, obnova parků a významných zelených ploch v obcích
Vazba na cíle strategie CLLD	Specifický cíl 3: Pečovat o životní prostředí
Podporované aktivity	**Zakládání a obnova ploch a prvků veřejné zeleně, včetně funkčních propojení s přírodními plochami prostřednictvím výsadeb či ošetřením stromů a keřů, např.:** – Zakládání a obnova městských parků a parkových náměstí – Zakládání a obnova lesoparků a hájů – Zakládání a obnova doprovodné zeleně u vodních toků – Vytváření průlehů se zatravněním

	– Zakládání a obnova alejí – Zakládání a obnova zeleně podél komunikací – Zakládání a obnova uličních stromořadí – Zakládání a obnova sídlištní zeleně veřejných prostranství (mimo vnitrobloky) – Zakládání a obnova zahrad v areálech veřejného občanského vybavení (školy, nemocnice…) – Zakládání a obnova zahrad v areálech významných veřejných budov – Obnova historických parků (mimo národní kulturní památky) – Zakládání a obnova zeleně hřbitovů – Zakládání a obnova zeleně dětských hřišť **Jako součást realizace zeleně obnova a zakládání doprovodných vodních prvků a ploch přírodě blízkého charakteru, vytváření vodních a mokřadních biotopů, prostorově začleněných a funkčně provázaných s realizovanými plochami zeleně, které zároveň zvyšují retenční potenciál sídelního prostředí a zpomalují odtok srážkové vody:** – tůně/jezírka – mokřady – vodní toky a jejich části – drobné retenční nádrže na srážkovou vodu přístupné pro život a vývoj na vodu vázaných organismů (bez použití umělých těsnících materiálů) **jako součást realizace zeleně opatření na podporu biodiverzity:** – bezpečné ponechání stojících torz dřevin – bezpečné ponechání doupných stromů – zpracování a ponechání ležících kmenů – zpracování a ponechání větví v hromadách – vytváření přirozených úkrytů či líhnišť pro organismy **jako součást realizace zeleně doplnění bylinného patra:** – zakládání a obnova zatravněných ploch – zakládání trvalkových záhonů neinvazivních bylin a cibulovin jako součást realizace zeleně pořízení a instalace nového, či rekonstrukce stávajícího mobiliáře: – informační cedule/panely za účelem zajištění

	pozitivního přístupu veřejnosti k realizovanému opatření – interaktivní prvky za účelem zajištění pozitivního přístupu veřejnosti k realizovanému opatření – hmyzí hotely – lavičky pro veřejnost – odpadkové koše – stojany na kola – veřejná pítka – zahrazovací sloupky k zeleni – žardiniéry pro výsadbu dřevin či trvalek na nepropustných plochách – stromové mříže – psí záchody **jako součást realizace zeleně přeměna ploch, které funkčně propojují prvky veřejné zeleně:** – přeměna nepropustných ploch na propustné a polopropustné – rekonstrukce cest a pěšin s propustným a polopropustným povrchem – budování nových cest a pěšin s propustným a polopropustným povrchem
Příjemce dotace	– kraje – obce – dobrovolné svazky obcí – organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR) – státní podniky – státní organizace – veřejné výzkumné instituce a výzkumné organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou veřejnoprávními subjekty – veřejnoprávní instituce – příspěvkové organizace – vysoké školy, školy a školská zařízení – nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky) – církve a náboženské společnosti a jejich svazy – podnikatelské subjekty – obchodní společnosti a družstva – fyzické osoby podnikající
Výše celkových způsobilých výdajů	Minimální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 100.000 Kč Maximální výše celkových způsobilých výdajů na

	projekt 8 333 333 Kč		
Předpokládaná alokace	5 000 000 Kč ve výzvách MAS vyhlášených v období 8/2018 – 2/2019		
Principy preferenčních kritérií	Přiměřenost nákladů vzhledem k efektům akce		
Klíčový projekt	MAS nebude realizovat klíčový projekt		
Monitorovací indikátory		Výchozí stav	Cílová hodnota
	46500 – Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování *Celková plocha území v hektarech, na které byla uskutečněna opatření na podporu biodiverzity*	0	4 ha
	45412 – Počet ploch a prvků sídelní zeleně s posílenou ekostabilizační funkcí *Počet ploch a prvků sídelní zeleně, na kterých došlo realizací podporovaných opatření k posílení přirozených funkcí zeleně v urbanizovaném území.*	0	2 ploch/prvků

4 Implementační část

4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS

4.1.1 Organizační struktura

MAS Moravská cesta má zřízeny tyto (povinné) orgány:

- **Valná hromada**
- **Výbor spolku**
- **Předseda a Místopředseda**
- **Kontrolní komise**
- **Výběrová komise**

K naplnění stanovených cílů Místní akční skupiny slouží management rozvoje (kancelář MAS):

- **Manažer SCLLD**
- **Manažer programových rámců**
- **Animátor škol**
- **Asistent**
- **Účetní**
- **Pracovní skupiny**

Obrázek 41 - Organizační struktura MAS Moravská cesta

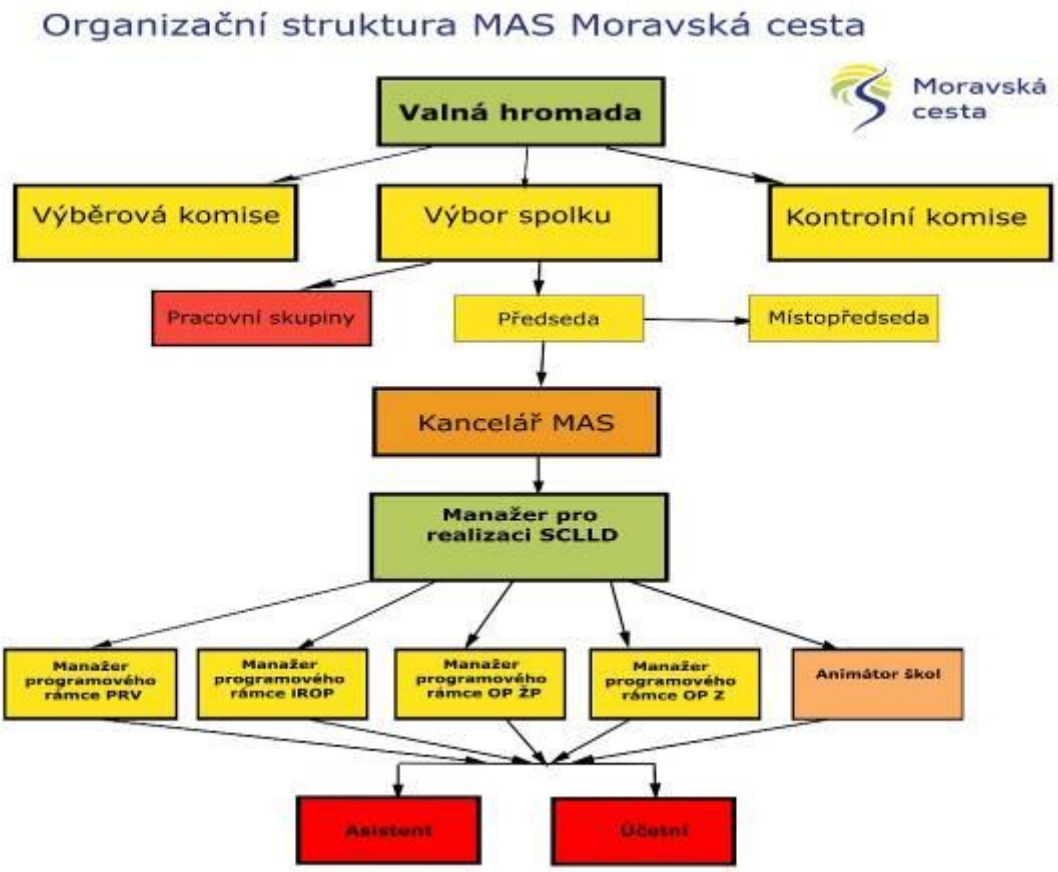

(Zdroj: vlastní zpracování)

4.1.2 Zastoupení v orgánech

MAS Moravská cesta zvolila dle stanov zapsaného spolku zastoupení v orgánech – výbor spolku, výběrová komise a kontrolní komise.

Tabulka 75 - Výbor spolku

Předseda výboru	Julie Zendulková	Přátelé Sobáčovského rybníka o. s.
Místopředsedové výboru	Marek Ošťádal	Obec Náklo
	Alena Sedlářová	Obec Bílá Lhota
Členové	Tomáš Spurný	Obec Skrbeň
	David Kočí	Obec Měrotín
	Ing. Marie Slánská	Zemědělské družstvo Haňovice
	Libor Tandler	Libor Tandler
	Mgr. Zdenka Frištenská	Muzejní společnost Litovelska, občanské sdružení
	Mgr. Michal Krátký	Sagittaria - sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
	Zdeněk Olbert	Stalagmit, a.s.
	Ing. David Číhal	Haňovští (spolek pro zachování kulturních a společenských tradic)

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 76 - Kontrolní komise

Osoba	Instituce	Sféra
Jana Koželská	ARCUS – onko centrum, z.s.	NO
Jiří Spurný	Obec Křelov - Břuchotín	VS
Zdeněk Sedlář	Tělocvičná Jednota Sokol Řimice	NO

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 77 - Výběrová komise

Zástupce	Název subjektu	Sféra
Mgr. Jiří Šindler CFCI	Obec Štěpánov	VS
Arnošt Vogel	Obec Haňovice	VS
Viktor Kohout	Město Litovel	VS
Ing. Vladimír Navrátil	Obec Červenka	VS
Ing. Jaroslav Sívek	Obec Příkazy	VS
Ondřej Tománek	Obec Horka nad Moravou	VS
Mgr. Jiří Peřina	ZŠ a MŠ Náklo	VS
Mgr. Eva Hrachovcová	ZŠ Litovel, Jungmannova	VS
Jiřina Dostálová	Modrá Velryba	NO
Věra Furišová	Speranza 2005 o.s.	NO
Mgr. Michal Bartoš	Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.	NO
Ing. Ludmila Zavadilová	Charita Šternberk	NO
Hana Blažková	Národopisný soubor Cholinka	NO
David Křížan	Kirri, o.s.	NO
Hana Kuželová	Hana Kuželová	PO

Ing. Petr Čamek	Ing. Petr Čamek	PO
Mgr. Martin Štainer, Ph.D.	EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.	PO
Monika Blažková	Regiokavárna a Potraviny Ječmínek s.r.o.	PO
Ing. Milada Měsícová	Zemědělské družstvo Unčovice	PO

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 78 - Seznam členů MAS Moravská cesta, z.s. /Zájmové skupiny

SEZNAM ČLENŮ - MORAVSKÁ CESTA, z. s. / ZÁJMOVÉ SKUPINY				
	Název subjektu/jméno	**Zástupce**	**ICO**	**Místo působnosti**
		Obec		
1.	Město Litovel	Ing. Zdeněk Potužák, Viktor Kohout	00299138	Litovel
2.	Obec Bílá Lhota	Alena Sedlářová	00298662	Bílá Lhota
3.	Obec Bouzov	Ing. Zdeněk Foltýn	00298719	Bouzov
4.	Obec Červenka	Ing. Vladimír Navrátil	00635740	Červenka
5.	Obec Dubčany	Karel Stejskal	00576221	Dubčany
6.	Obec Haňovice	Arnošt Vogel	00635723	Haňovice
7.	Obec Horka nad Moravou	Ondřej Tománek	00298948	Horka nad Moravou
8.	Obec Cholina	Pavla Bezová	00299006	Cholina
9.	Obec Křelov - Břuchotín	Jiří Spurný	63028255	Křelov
10.	Obec Liboš	Jan David	00635758	Liboš
11.	Obec Luká	František Lakomý	00299171	Luká
12.	Obec Měrotín	David Kočí	00635341	Měrotín
13.	Obec Mladeč	Ing. Ladislav Rapčák	00292219	Mladeč
14.	Obec Náklo	Marek Ošťádal	00299251	Náklo
15.	Obec Pňovice	Radovan Štábl	00635731	Pňovice
16.	Obec Příkazy	Ing. Jaroslav Sívek	00228711	Příkazy
17.	Obec Skrbeň	Tomáš Spurný	00635693	Skrbeň
18.	Obec Slavětín	Jitka Doubravová	00635332	Slavětín
19.	Obec Strukov	Jiří Hubáček	00635634	Strukov
20.	Obec Střeň	Mgr. Jiří Nevima, PhD.	47997265	Střeň
21.	Obec Štěpánov	Mgr. Jiří Šindler, CFCI	00299511	Štěpánov
22.	Obec Vilémov	Ing. Vladimír Huf	00635316	Vilémov
		Školy a školská zařízení		
1.	Základní škola a Mateřská škola Horka nad Moravou, příspěvková organizace	Mgr. Kateřina Glosová	70981493	Horka nad Moravou
2.	Základní škola a Mateřská škola Náklo, okres Olomouc, příspěvková organizace	Mgr. Jiří Peřina	75029952	Náklo

3.	Základní škola a mateřská škola Skrbeň, příspěvková organizace	Mgr. Jarmila Kulatá	70986215	Skrbeň
Neziskový sektor				
1.	Muzejní společnost Litovelska, občanské sdružení	Mgr. Zdenka Frištenská	26657716	Litovel
2.	Český svaz chovatelů Základní organizace Štěpánov	Ing. Petr David	68347294	Štěpánov
3.	Haňovští (spolek pro zachování kulturních a společenských tradic)	David Číhal	27049400	Haňovice
4.	Historický spolek Kirri	David Křížan	22664289	Pňovice
5.	Modrá Velryba	Jiřina Dostálová	26624087	Bílá Lhota
6.	Národopisný soubor Cholinka, z.s.	Hana Blažková	26987767	Cholina
7.	Národopisný soubor Pantla, z.s.	Mgr. Petr Ošťádal	64630901	Náklo
8.	Přátelé Sobáčovského rybníka	Julie Zendulková	22874194	Mladeč - Sobáčov
9.	Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.	Mgr. Michal Bartoš	27784525	Horka nad Moravou
10.	Speranza 2005 z.s.	Josef Osmančík, Věra Furišová	26644941	Luká
11.	Zlatohlávek, o.s.	Ivo Jeniš, Ing. Zdeněk Beil	27054217	Mladeč
12.	SAGITARIA - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy	Mgr. Michal Krátký	41031547	Křelov
13.	SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů v Července	Jiří Ženožička	66181232	Červenka
14.	SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů Cholina	Zdeněk Valouch	64991369	Cholina
15.	Tělocvična Jednota SOKOL Řimice	Sedlář Pavel	60803088	Bílá Lhota - Řimice
16.	Tělocvičná jednota Sokol Náklo	Milan Labonek	61989576	Náklo
17.	Tělovýchovná jednota Doubrava Haňovice, z.s.	Radek Šperlich	45237590	Haňovice
18.	Cyklistika Střeň	Michal Frantík	26573679	Střeň
19.	ARCUS onko – centrum, z.s.	Jana Koželská	48282502	Luká
Církevní organizace				
1.	Ing. Oldřich Palička	Ing. Oldřich Palička		Bouzov, Bílá Lhota, Cholina, Chudobín, Luká, Měrotín, Vilémov
2.	Římskokatolická farnost Litovel	Mgr. Josef Rosenberg, PhDr. Hana Likešová	48770841	Litovel
3.	Charita Šternberk	Ing. Ludmila Zavadilová	45238642	Litovel
Podnikatelé				

1.	EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o.	Mgr. Martin Štainer, Ph.D.	26840570	Křelov
2.	Hana Kuželová	Hana Kuželová	63317699	Křelov
3.	Ing. Libor Tandler	Ing. Libor Tandler	73161918	Příkazy
4.	Ing. Petr Čamek	Ing. Petr Čamek	68916639	Litovel
5.	Ing. Petr Hajduček	Ing. Petr Hajduček	42065739	Skrbeň
6.	Jan Vlk	Jan Vlk	11191210	Příkazy
7.	MORAVIA-BAGR s.r.o.	Josef Bábek	65140753	Litovel
8.	Radek Kubíček	Radek Kubíček	42008441	Příkazy
9.	STALAGMIT, a.s.	Zdeněk Olbert	27377342	Mladeč
10.	Zemědělské družstvo Haňovice	Ing. Marie Slánská	00147346	Haňovice
11.	Zemědělské družstvo Unčovice	Ing. Milada Měsícová, Marie Kejvalová	00147630	Unčovice
12.	Regiokavárna a Potraviny Ječmínek s.r.o.	Monika Blažková	01483692	Červenka, Litovel

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 79 - Souhrnný přehled zájmových skupin

Název zájmové skupiny	**Počet členů**	**V %**
Obec	22	37,29 %
Školy a školská zařízení	3	5,08 %
Neziskový sektor	19	32,20 %
Církevní organizace	3	5,08 %
Podnikatelé	12	20,34 %
CELKEM	**59**	**100 %**

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkový počet členů MAS Moravská cesta: 59

4.1.3 Činnosti a kompetence povinných orgánů MAS

Valná hromada - je nejvyšším orgánem spolku a tvoří ji všichni členové spolku.

Kompetence - Valná hromada:

- rozhoduje o změnách stanov spolku,
- vydává jednací řád valné hromady,
- volí členy výboru spolku a odvolává je,
- volí členy kontrolní komise a odvolává je,
- volí členy výběrové komise a odvolává je,
- zřizuje a ruší další orgány spolku a volí a odvolává jejich členy,
- zodpovídá za distribuci veřejných prostředků,
- schvaluje úkoly spolku pro příslušné období, výroční zprávy o činnosti a hospodaření spolku předkládané výborem spolku, rozpočet spolku a účetní závěrku MAS,

- rozhoduje o druzích, výši a způsobu úhrady členských příspěvků a o podmínkách nutných pro rozhodnutí o osvobození od jejich úhrady,
- rozhoduje o vyloučení člena na základě návrhu výboru spolku, popř. písemného návrhu kteréhokoliv člena,
- schvaluje SCLLD a zodpovídá za provádění SCLLD v území MAS (i v době udržitelnosti projektu),
- rozhoduje o fúzi a zrušení spolku,
- rozhoduje o všech dalších otázkách, které jí předloží k rozhodnutí výbor spolku, popř. které si k rozhodnutí vyhradí.

Výbor spolku - je výkonným orgánem spolku a rozhodovacím orgánem, který je ze své činnosti odpovědný valné hromadě a naplňuje její rozhodnutí. Výbor spolku má 11 členů a je volen valnou hromadou na období 3 let.

Kompetence - Výboru spolku:

- volí z řad členů výboru spolku předsedu spolku a odvolává ho,
- volí z řad členů výboru spolku místopředsedu spolku a odvolává ho,
- přijímá interní řády spolku ve všech věcech s výjimkou věcí výhradně svěřených do pravomoci valné hromady,
- schvaluje výběrová a bodovací kritéria výběru projektů MAS,
- rozhoduje o určení zájmových skupin,
- jmenuje vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD a navrhuje ukončení jeho smluvního vztahu; jmenování je podkladem pro uzavření smlouvy s vedoucím zaměstnancem SCLLD,
- rozhoduje o přijetí nových členů spolku,
- navrhuje valné hromadě vyloučení členů,
- spravuje majetek spolku,
- svolává jednání valné hromady,
- podává valné hromadě ke schválení návrh valnou hromadou schvalovaných dokumentů,
- informuje člena o návrhu na jeho vyloučení a jeho odůvodnění,
- informuje člena o jeho vyloučení ze spolku,
- provádí další činnosti určené jí rozhodnutím valné hromady,
- zpracovává způsob hodnocení a výběru projektů MAS včetně kritérií,
- schvaluje výzvy k podávání žádostí,
- stanovuje výši podpory a vybírá projekty k realizaci na základě návrhu výběrového orgánu,
- činí veškerá opatření nezbytná k zajištění řádné činnosti spolku.

Předseda MAS a Místopředseda MAS - je statutárním orgánem spolku, naplňuje rozhodnutí výboru spolku a zastupuje sdružení navenek. Ve vztahu k zaměstnancům je spolku předseda vykonává funkci vedoucího organizace.

Kompetence – Předseda:

- připravuje a zodpovídá za podklady pro jednání výboru spolku i valné hromady spolku,
- zodpovídá za vedení evidence členů spolku.

Místopředseda zastupuje předsedu jako zmocněný zástupce v době jeho nepřítomnosti v plném rozsahu.

Výběrová komise - je volena valnou hromadou na dobu max. 1 roku, opakované zvolení je možné. Výběrová komise má minimálně 11 členů. Členové jsou voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí.

Kompetence - Výběrová komise:

- realizuje výběrové řízení projektů na základě objektivních kritérií, navrhuje jejich pořadí podle přínosů těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD,
- organizuje veřejné obhajoby žadatelů o podporu projektů

Kontrolní komise – je kontrolním a revizním orgánem spolku. Členové kontrolní komise jsou voleni valnou hromadou z členů MAS na dobu 3 let. Členem kontrolního orgánu může být pouze fyzická osoba, která je bezúhonná a má způsobilost k právním úkonům.

Kompetence - Kontrolní komise:

- Projednává řádné a mimořádné účetní závěrky a výroční zprávy MAS
- Dohlíží na to, že MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD
- Nahlíží do účetních knih a jiných dokladů MAS a kanceláře MAS a kontroluje tam obsažené údaje
- Svolává mimořádná jednání nejvyššího orgánu a rozhodovacího orgánu, jestliže to vyžadují zájmy MAS
- Kontroluje metodiku způsobu výběru projektů MAS a jejich dodržování
- Zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD (zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu indikátorový a evaluační plán SCLLD) i po dobu udržitelnosti projektu.

Všechny orgány budou fungovat po celou dobu realizace SCLLD i v době její udržitelnosti.

4.1.4 Individuální výkon funkcí, úkolů a odpovědností

Zde je definován přehled činností pro zajištění bezproblémové realizace projektů podpořených v rámci SCLLD.

Manažer SCLLD – je vedoucím pracovníkem pro realizaci SCLLD

Kompetence:

- Řídí a zajišťuje realizaci SCLLD
- Prezentace SCLLD Regionální stálé konferenci
- Připravuje a účastní se všech jednání orgánů MAS
- Na základě plné moci od statutárního zástupce MAS je oprávněný jednat za spolek v plném rozsahu
- V orgánech MAS (výbor spolku, kontrolní komise) má poradní hlas
- Zajišťuje pořádání seminářů, školení a vzdělávacích akcích
- Podporuje potenciálních příjemce v rozvíjení projektových záměrů
- Konzultuje přípravu a realizaci projektů žadatelů
- Řídí a zajišťuje evaluaci a monitoring SCLLD v době realizace i udržitelnosti projektu
- Zajišťuje kontrolu využití finančních prostředků i po dobu udržitelnosti projektu v souladu s platnými metodikami řídících orgánů
- Zajišťuje propagaci
- Rozvíjí národní a mezinárodní spolupráci
- Vykonává další činnosti dle vzájemné dohody s předsedou MAS

Manažer programových rámců – je pracovníkem pro realizaci SCLLD

Kompetence:

- Podílí se na řízení a realizaci programového rámce
- Účastní se všech jednání orgánů MAS
- Spolupracuje na přípravě podkladů pro jednání orgánů MAS
- Konzultuje přípravu a realizaci projektů žadatelů
- Podporuje potenciálních příjemce v rozvíjení projektových záměrů
- Organizuje pořádání seminářů, školení a vzdělávacích akcích
- Podílí se na kontrole využití finančních prostředků i po dobu udržitelnosti projektů v souladu s platnými metodikami řídících orgánů
- Podílí se na propagaci
- Rozvíjí národní a mezinárodní spolupráci
- Vykonává další činnosti dle vzájemné dohody s manažerem SCLLD

Animátor škol – je pracovníkem pro realizaci SCLLD a MAP

Kompetence:

- Podílí se na realizaci SCLLD
- Zajišťuje činnosti týkající se animace škol (metodická pomoc při výběru vhodných šablon, zaškolení realizátorů do MS2014+ apod.)
- Koordinuje a administruje MAP
- Podílí se na propagaci
- Vykonává další činnosti dle vzájemné dohody s manažerem SCLLD
- Metodická pomoc ZŠ/MŠ s výběrem vhodných šablon pro ZŠ/MŠ
- Zaškolení realizátorů projektů ZŠ/MŠ (např. monitorovací systém MS2014+, Pravidla pro žadatele a příjemce OP VVV)
- Průběžná konzultační činnost při realizaci projektu, například nad problematikou zadávání veřejných zakázek, indikátorů, sledování a dodržování povinné publicity projektu
- Metodická pomoc ZŠ/MŠ při zpracování monitorovacích zpráv, zadávání údajů do monitorovacího systému MS2014+, zajištění správnosti předávaných výstupů
- Metodická pomoc s vypořádáním případných připomínek k monitorovacím zprávám od řídicího orgánu apod.
- Metodická pomoc při kontrole na místě a při ukončování projektu a závěrečné zprávě o realizaci

Asistent – je administrativním pracovníkem MAS

Kompetence:

- Podílí se na realizaci SCLLD
- Vykonává veškeré administrativní činnosti spolku
- Zajišťuje správu webu
- Podílí se na propagaci
- Vykonává další činnosti dle vzájemné dohody s manažerem SCLLD a předsedou MAS

Účetní - zajištěno formou služeb

Kompetence:

- Zajišťuje finanční a mzdovou administrativu a účetnictví organizace

Audit – zajištěno formou služeb

Kompetence:
- Účetní audit a zajištění auditní stopy

Pracovní skupiny – oblasti: školství, životní prostředí, cestovní ruch, podnikatelé, rozvoj regionu, sociální služby

Kompetence:
- Koordinují směr, rozvoj a realizaci SCLLD i v době udržitelnosti projektu
- Spolupracují s koordinačním týmem MAS

MAS zveřejňuje aktuální přehled pracovních skupin, seznamu jejich členů, zprávy o činnosti a kontaktních osobách.

ZÁVĚR:
MAS bude dle okolností kombinovat výkon jednotlivých funkcí – tedy úvazků. V prvním roce realizace SCLLD plánuje obsadit 4 pracovní úvazky: manažer SCLLD, 2 manažery programových rámců v kombinaci s asistentem MAS a animátora škol v kombinaci s koordinátorem MAP. Servis MAS bude fungovat po celou dobu realizace SCLLD i v době její udržitelnosti.

4.1.5 Postupy pro zamezení střetu zájmů zaměstnanců a členů orgánů MAS

Zamezení střetu zájmů – výběrová komise:

Střet zájmů při složení výběrové komise je řešen v jednacím řádu orgánů MAS Moravská cesta, který byl schválen Valnou hromadou MAS Moravská cesta dne 25. 3. 2014. Jednání výběrové komise se řídí tímto jednacím řádem a etickým kodexem, který je součástí zmíněného jednacího řádu.

Manažer SCLLD i pracovníci kanceláře MAS jsou vyloučeni při rozhodování jednání výběrové komise. Jednání řídí předseda výběrové komise, pracovníci MAS plní roli poradenskou a administrativní.

Zamezení střetu zájmů – výběr projektů:

Zamezení střetu zájmů při výběru projektů řeší již zmíněný etický kodex, ve kterém vylosovaní členové výběrové komise prohlašují zejména povinnost na upozornění střetu zájmu:
- pokud je člen výběrové komise žadatelem o příspěvek MAS na svůj vlastní projekt, je povinen na tuto skutečnost upozornit. V případě, že nebude možné sestavit výběrovou komisi pouze z osob, které vlastní projekt nepředkládají, nesmí být projekt posuzován (hodnocen) svým předkladatelem

4.2 Popis administrativních postupů

4.2.1 Popis obecných administrativních postupů

Pořadí	Aktivity administrativních postupů	Termín
ZAHÁJENÍ VÝZVY MAS		
1	Vyhlášení výzvy MAS	Dle termínu ŘO
2	Seminář pro žadatele	Dle harmonogramu výzvy
HODNOCENÍ PROJEKTŮ		
1	Příjem žádostí	Dle harmonogramu výzvy
2	Administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti	Dle harmonogramu výzvy
3	Výzva na doplnění žádosti	Dle harmonogramu výzvy
4	Informační proces – informování žadatele	Dle harmonogramu výzvy
5	Odvolání na výsledek administrativní kontroly	Dle harmonogramu výzvy
VÝBĚR PROJEKTŮ		
1	Orgány MAS a jejich role v rozhodovacím procesu výběru projektů	-
2	Ustanovení výběrové komise	Dle harmonogramu výzvy
3	Veřejné slyšení žadatelů a hodnocení projektů	Dle harmonogramu výzvy
4	Jednání výběrové komise – školení, pravidla, postupy, bodování projektů	Dle harmonogramu výzvy
5	Schválení projektů v rámci MAS - jednání výboru spolku	Dle harmonogramu výzvy
6	Informování žadatelů o výsledku jednání výběrové komise	Dle harmonogramu výzvy
ADMINISTRACE PROJEKTŮ		

1	Předložení schválených projektů k ŘO (resp. SZIF v rámci PRV)	Dle harmonogramu výzvy
2	Poradenská činnost MAS – Administrace žádostí o podporu	Dle harmonogramu výzvy
MONITORING PROJEKTŮ		
1	Realizace a monitoring projektů - záměrů	Dle termínu ŘO
2	Monitoring přijatých žádostí, realizace a monitoring indikátorů	Dle termínu ŘO
3	Kontrola fyzické realizace projektu	Dle termínu MAS
4	Monitoring projektů v době udržitelnosti projektů	Doba udržitelnosti stanovena OP
ZAJIŠTĚNÍ AUDITNÍ STOPY		
1	Archivace dokumentace z jednání povinných orgánů MAS	Dle termínu ŘO
2	Archivace dokumentace k ŽOP projektů žadatelů	Dle termínu ŘO

(Zdroj: vlastní zpracování)

K OPERAČNÍM PROGRAMŮM A PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA BUDOU VYDÁNY INTERNÍ POSTUPY MAS, KTERÉ BUDOU ŘEŠIT ADMINISTRATIVNÍ POSTUPY REALIZACE SCLLD S VYZNAČENÍM SPECIFIK PRO JEDNOTLIVÉ OPERAČNÍ PROGRAMY A PROGRAM ROZVOJE VENKOVA.

4.2.2 Obecní administrativní postupy MAS

ZAHÁJENÍ VÝZVY MAS:

Vyhlášení výzvy MAS:

- Řídící orgány (dále jen ŘO) vyhlásí výzvu na předkládání projektů v rámci SCLLD.
- Kancelář MAS vytvoří návrh výzvy pro jednání výboru spolku na schválení výzvy.
- Výbor spolku rozhodne o opatřeních SCLLD, které budou vyhlášeny, o výši finanční alokace pro danou výzvu s rozdělením na jednotlivá opatření.
- Schválení výzvy a časového harmonogramu výborem spolku MAS Moravská cesta.
- Kancelář MAS předá text výzvy ke schválení na ŘO.
- V souladu s rozhodnutím výboru spolku MAS Moravská cesta, s Pravidly i v souladu se Strategií CLLD připraví kancelář MAS Výzvu MAS k příjmu projektů.
- MAS vloží výzvu do MS2014+ (IS SZIF – PRV) ke schválení ŘO, který schvaluje všechny údaje výzvy MAS podstatné pro transparentní průběh výzvy MAS. Součástí výzvy je: vymezená alokace, popis způsobu výběru projektů, preferenční kritéria, datum vyhlášení výzvy, datum a čas zahájení příjmu žádostí o podporu, datum ukončení příjmu žádostí o podporu, podporované aktivity, cílové skupiny,

minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů, kritéria pro kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti, kritéria věcného hodnocení
- MAS vyhlašuje výzvu prostřednictvím ISKP14+ systému MS2014+ (Portál Farmáře – PRV). Okamžikem vyhlášení výzvy MAS se rozumí její zveřejnění na internetových stránkách MAS.
- Zveřejnění výzvy MAS Moravská cesta min. na internetových stránkách MAS: www.moravska-cesta.cz a rozesláním e-mailem členům a příznivcům MAS Moravská cesta, z. s..

Seminář pro žadatele:

- Termín je určen ve Výzvě.
- Kancelář MAS seznámí žadatele s procesem příjmu žádostí (s ohledem na zkušenosti z předcházejících výzev).
- Účastník semináře bude seznámen s aktuálními pravidly vztahující se k výzvě.
- Žadatelé budou seznámeni s fungováním elektronické aplikace MS2014+ a Portálem Farmáře – PRV.
- Kromě semináře bude MAS nabízet individuální konzultace v kanceláři MAS a poradenství při přípravě projektů.

HODNOCENÍ PROJEKTŮ

Příjem žádostí:

- Příjem žádostí začíná dle časového harmonogramu.
- Příjem žádostí provádí pracovníci kanceláře MAS.
- Při příjmu žádostí na MAS je zpracován kontrolní list povinných a nepovinných příloh, do kterého jsou zaznamenány veškeré dokumenty předložené žadatelem. Součástí kontrolního listu je také datum a čas příjmu žádostí.
- Příjem žádostí o dotaci je zaznamenán do MS2014+ - Portálu farmáře – PRV.
- Ukončení příjmu žádostí je dle časového harmonogramu.
- Seznam přijatých žádostí je zaznamenán na internetových stránkách MAS – www.moravska-cesta.cz a rozeslán žadatelům v dané výzvě, členům MAS a příznivcům MAS emailem.

Administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti:

- Datum zahájení administrativní kontroly a kontroly přijatelnosti je zaznamenán v harmonogramu výzvy.
- Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD a manažer programového rámce po ukončení příjmů žádosti v dané výzvě provedou administrativní kontrolu a kontrolu přijatelnosti projektu.
- První hodnocení žádosti projektu je provedeno z hlediska administrativní úplnosti žádosti, příloh, vč. jejich úplnosti a platnosti.
- Při administrativní kontrole v případě neúplnosti žádosti vyzve kancelář MAS konečného žadatele k doplnění žádosti do termínu stanoveného kanceláří MAS.
- Žadatel má na doplnění podkladů 5 pracovních dnů.
- V případě nedoplnění podkladů ve stanoveném termínu ukončí MAS administraci projektu z důvodu nesplnění podmínek administrativní kontroly.
- Doplnění na základě administrativní kontroly, ukončení administrativní kontroly a výsledek administrativní kontroly je zaznamenáno do MS2014+.
- Dodatečné předkládání příloh a dalších dokumentů není možné.

- Po ukončení administrativní kontroly je provedena kontrola přijatelnosti.

Informační proces – informování žadatele:

- Po provedení administrativní kontroly a kontroly přijatelnosti MAS informuje konečného žadatele o výsledku kontroly do 5 pracovních dní od ukončení kontroly.
- Každý žadatel obdrží dopis o výsledku administrativní kontroly a kontroly přijatelnosti, který je podepsán statutárním zástupcem MAS.
- Doklad je zaslán datovou schránkou, poštou nebo předán osobně – zároveň odeslán elektronickou poštou.
- Všechny úplné žádosti, které splňují kritéria přijatelnosti, jsou postoupeny k hodnocení Výběrovou komisí.

Odvolání na výsledek administrativní kontroly:

- Žadatel má možnost podat žádost o přezkoumání činnosti MAS do 7 pracovních dnů ode dne následujícího po doporučeném odeslání výsledku administrativní kontroly na Kontrolní komisi MAS.
- Na základě této žádosti je svoláno jednání, u kterého je přítomen žadatel, který podával žádost o dotaci, Kontrolní komise, předseda Výboru spolku a vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.
- V případě, že na tomto jednání nedojde ke shodě, má žadatel právo podat žádost o přezkoumání postupu MAS na ŘO.
- Pokud žadatel tak učiní, má povinnost o tomto kroku informovat MAS.
- Odvolání žadatel podává v souladu s Pravidly ŘO.

VÝBĚR PROJEKTŮ

Orgány MAS a jejich role v rozhodovacím procesu výběru projektů:

Výběrová komise:

- Realizuje výběrové řízení projektů na základě objektivních kritérií, navrhuje jejich pořadí podle přínosů těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD.
- Vyznačuje projekty navržené ke schválení v rámci limitu a případně projekty náhradní.
- Organizuje veřejné obhajoby žadatelů o podporu projektů.

Výbor spolku:

- Nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD v území působnosti MAS.
- Schvaluje výběrová a bodovací kritéria výběru projektů MAS.
- Zpracovává způsob hodnocení a výběru projektů MAS včetně kritérií
- Schvaluje výzvy k podávání žádostí.
- Stanovuje výši podpory a vybírá projekty k realizaci na základě návrhu výběrového orgánu.

Kontrolní komise:

- Dohlíží na to, že MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD i po dobu udržitelnosti projektu.
- Kontroluje metodiku způsobu výběru projektů MAS a jejich dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru MAS.

Ustanovení Výběrové komise:

- Výbor spolku na svém jednání určí počet členů Výběrové komise pro danou výzvu.
- Výbor spolku vylosuje ze zvolených členů Výběrové komise seznam hodnotitelů pro danou výzvu.

Veřejné slyšení žadatelů:

- Kancelář MAS připraví harmonogram veřejných obhajob projektů dle harmonogramu výzev.
- Kancelář MAS zajistí účast členů výběrové komise při veřejných obhajobách projektů. Zástupce žadatele má právo se veřejné obhajoby neúčastnit.
- Kancelář MAS zpřístupní projekty, které jsou připraveny k hodnocení všem členům výběrové komise a to nejpozději 5 pracovních dnů před veřejnými obhajobami projektů v MS2014+ a Portálu farmáře
- Kancelář MAS připraví členům výběrové komise podklady pro veřejné obhajoby – seznam projektů, texty opatření CLLD, kritéria pro bodování projektů.
- Předseda Výběrové komise zahájí veřejné obhajoby projektů.
- Obhajoba projektů je určena široké veřejnosti a výběrové komisi za účelem seznámení se s předloženými projekty.
- Při veřejných obhajobách má žadatel 5 minut na představení svého projektu, členové výběrové komise mají 5 minut na doplňující otázky k danému projektu.
- Forma prezentace je na žadateli (k dispozici bude dataprojektor, notebook, plátno).
- Po ukončení veřejných obhajob zasedá Výběrová komise k obodování jednotlivých projektů za účasti předsedy MAS a vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD.

Jednání výběrové komise – školení, pravidla, postupy, hodnocení projektů:

- Pracovníci kanceláře MAS proškolí vybrané členy výběrové komise pro danou výzvu: proces příjmu a kontroly projektů, opatření CLLD pro danou výzvu s kritérií bodového hodnocení.
- Kancelář MAS upozorní člena komise na spoluzodpovědnost za výběr projektů.
- Člen výběrové komise se účastní veřejné obhajoby žadatelů a je oprávněn klást doplňující a zpřesňující otázky týkající se jednotlivých projektů.
- Zjištěné skutečnosti z veřejné obhajoby projektů členové výběrové komise zohlední v bodování jednotlivých žádostí.
- Člen výběrové komise před samotným hodnocením podepisuje Etický kodex člena výběrové komise, který zamezuje střetu zájmu.
- Člen výběrové komise boduje projekty, které byly předloženy v rámci vyhlášené výzvy a prošly administrativní kontrolou a kontrolou přijatelnosti.
- Každý člen výběrové komise provede své obodování každého projektu dle bodovacích kritérií.
- Po obodování všech projektů členové výběrové komise předloží své podklady manažerovi SCLLD ke zpracování a ke kontrole správnosti zpracovaných podkladů.
- Zpracované podklady vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD předá Výběrové komisi k dalšímu rozhodnutí.
- Výběrová komise doporučuje / nedoporučuje projekty k financování v rámci SCLLD na základě bodového hodnocení projektů v a závislosti na finanční alokaci pro danou výzvu.

- Výsledek výběru projektů je předložen k dalšímu jednání Výboru spolku.

Schválení projektů v rámci MAS - jednání výboru spolku:

- Jednání Výboru spolku se účastní předseda Výběrové komise, který přednese zprávu z jednání Výběrové komise a předloží seznam doporučených / nedoporučených / náhradních projektů k financování v rámci SCLLD na základě bodového hodnocení projektů a v závislosti na finanční alokaci pro danou výzvu.
- Výbor spolku prověří hodnocení Výběrové komise, v případě nejasností si vyžádá vysvětlení předsedy Výběrové komise.
- V konečné fázi Výbor spolku schválí seznam doporučených / nedoporučených / náhradních projektů určených k zaregistrování a kontrole na ŘO.
- Kompletní seznam schválených a neschválených Žádostí (příp. s vyznačenými náhradníky) předá MAS spolu se žádostmi k zaregistrování a kontrole na ŘO.
- Datum registrace projektů je zaznačen v IS MS2014+.
- Žadatel je písemně informován o registraci projektu.
- Seznam doporučených projektů (příp. s označením náhradníků) je vyvěšen na webových stránkách MAS – www.moravska-cesta.cz.

ADMINISTRACE PROJEKTŮ

Předložení schválených projektů k ŘO (resp. SZIF v rámci PRV):

- Kompletní seznam schválených a neschválených Žádostí (příp. s vyznačenými náhradníky) předá MAS spolu se žádostmi k zaregistrování a kontrole na ŘO.

Poradenská činnost MAS – Administrace žádostí o podporu:

- MAS dohlíží na realizaci úspěšných projektů.
- MAS zajišťuje poradenskou činnost v rámci administrace projektů a zadávacích řízení.
- Žadatelé absolvují seminář k realizaci projektových žádostí prostřednictvím MAS.
- MAS posuzuje změny projektů až do skončení období udržitelnosti projektu konečného příjemce.
- Realizace projektů konečných příjemců bude podléhat administrativním úkonům ŘO.

4.2.3 Proces administrativních postupů OP ŽP

- Integrované projekty jsou předkládány na základě Výzvy MAS, kterou vyhlašuje MAS. Text výzvy se stanovenými podmínkami je zveřejněn na webových stránkách MAS.
- Žádosti jsou předkládány MAS prostřednictvím MS2014+ v termínu daném výzvou MAS.
- MAS posuzuje projekty z pohledu formální úplnosti žádosti, její přijatelnosti a provádí hodnocení dle předem stanovených kritérií. Podmínky pro způsobilé výdaje a povinné přílohy k žádosti jsou shodné s podmínkami pro individuální projekty. Limitní lhůtou pro posuzování projektů jsou 3 měsíce.
- Na základě bodového hodnocení stanoví MAS pořadí projektů a postoupí předvybrané projekty ŘO, který projekty schvaluje.
- Rozhodnutí o poskytnutí dotace vydává ŘO.

- Další administrace probíhá dle nastavených postupů pro individuální projekty uvedených v kapitole B2 a C Pravidel pro žadatele a příjemce podpory z OP ŽP 2014-2020.
- Administrace ve fázi realizace integrovaných projektů probíhá stejným způsobem jako u ostatních individuálních projektů PO 4. MAS se podílí na monitorovacích návštěvách, v jejichž rámci se posuzuje naplňování SCLLD.
- Financování projektů probíhá prostřednictvím SFŽP.

4.2.4 Monitoring projektů

Realizace a monitoring projektů – záměrů:

- Projektové záměry žadatelů jsou evidovány v databázi projektů MAS, se záznamem o doporučení zdroje financování.

Monitoring přijatých žádostí, realizace a monitoring indikátorů:

- Seznamy žádostí jsou evidovány v databázi projektů MAS a na webových stránkách MAS Moravská cesta v sekci SCLLD 2014 – 2020 (vč. výstupů z administrativní kontroly a kontroly přijatelnosti ŘO, informace o ukončení realizace projektu).
- V databázi projektů jsou zadány i přepokládané monitorovací indikátory.

Kontrola fyzické realizace projektu:

- Zajišťuje kontrolní komise ve spolupráci s managementem MAS a týká se projektů financovaných v rámci SCLLD (průběh realizace, ukončení a udržitelnost projektů).
- Kontrola v průběhu realizace projektu probíhá v místě realizace projektu.
- Kontrolované dokumenty – po předchozí domluvě s kanceláří MAS.
- Nahlížení do projektů a prostudování kontrolovaných projektů – fyzická kontrola v průběhu, realizaci projektu a době udržitelnosti.
- Člen kontrolní komise je upozorněn na spoluzodpovědnost za realizaci projektu.
- Kancelář MAS připraví předběžný harmonogram kontrol realizovaných projektů.
- Naplánovaný termín o průběžné kontrole oznámí žadateli (osobně, dopis, datová schránka apod.) a je zaznamenán na webových stránkách MAS.
- O kontrole v průběhu realizace a v době udržitelnosti sepsán Protokol o kontrole.
- Výsledky, příp. nedostatky vč. termínu k doplnění jsou zaznamenány v databázi projektů.
- Po kontrole po realizaci projektu vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD svým podpisem potvrdí, že byla provedena kontrola projektové Žádosti po proplacení výdajů.
- Žadatel má možnost vyplnit připomínky ze strany „zákazníka", případné návrhy na zlepšení služeb či informovanosti, další očekávání apod. … a to formou předem připraveného „Dotazníku hodnocení po ukončení realizace projektu prostřednictvím MAS".
- Vyhodnocení dotazníkového šetření je předneseno Valné hromadě MAS, zveřejněno na webových stránkách MAS a ve Výroční zprávě MAS.

Monitoring projektů v době udržitelnosti:

- Doba udržitelnosti projektu je stanovena jednotlivými operačními programy.

- Bude probíhat pravidelné vyhodnocení monitorovacích indikátorů v době udržitelnosti
- Kontroly projektů budou plánovány - 2x ročně.
- Kontrola ukončeného projektu bude v době udržitelnosti prováděna – 1x, dále namátkově dle aktuálních potřeb

4.2.5 Zajištění auditní stopy

Archivace dokumentace z jednání povinných orgánů MAS:

- Za archivaci dokumentace z jednání povinných orgánů MAS je zodpovědná administrativní síla, která dbá na úplnost všech dokumentů, které souvisí s administrací projektů i zodpovídá za interní spisovou agendu sekretariátu MAS.
- MAS zajistí předložení kompletní dokumentace z jednání povinných orgánů MAS ke kontrole auditorské společnosti, se kterou má MAS uzavřenou smlouvu.
- Veškeré doklady a dokumentace budou archivovány v souladu s platnou legislativou a v souladu s podmínkami ŘO. Pro archivaci bude využit archiv MAS, kde bude zvláštní vymezený prostor.

Archivace dokumentace k ŽOP projektů žadatelů:

- Dokumenty související s administrací projektových žádostí budou uchovávány v kanceláři MAS nejméně po dobu, kdy může probíhat ex-post kontrola ŘO (doba udržitelnosti).

Archivace dokumentace MAS:

- Dokumenty související s administrací a realizací projektů MAS budou uchovávány v kanceláři MAS nejméně po dobu, kdy může probíhat ex-post kontrola ŘO (doba udržitelnosti) – v souladu s účetní směrnicí MAS.

4.3 Popis animačních aktivit

V níže uvedených tabulkách jsou popsány způsoby a předpokládaná četnost animačních a komunikačních aktivit vůči členům MAS, široké veřejnosti, partnerským a významným institucím.

Tabulka 80 - Popis komunikačních aktivit MAS – v přípravné a realizační fázi SCLLD

Komunikační aktivita	Popis činnosti	Četnost
Veřejná projednání	V rámci přípravy SCLLD MAS uspořádala veřejná projednání ve všech obcích a získala projektové záměry a zmapovala potřeby regionu.	Ve všech 22-ti obcích
Veřejná projednání	V rámci realizace SCLLD hodlá MAS pokračovat v této aktivitě a zajistit tak informovanost občanů, zájmových skupin a široké veřejnosti. Výstupy budou sloužit ke koordinaci aktivit vedoucí k naplňování SCLLD a její případné aktualizaci.	1x ročně (milník 2018)
Konzultace v souvislosti	Konzultace žadatelů v souvislosti s implementací SCLLD jsou kanceláří MAS	Dle aktuálních potřeb

s implementací SCLLD	poskytovány zdarma.	žadatelů
Veřejná slyšení žadatelů	Prezentace předložených projektů (vůči široké veřejnosti a výběrové komisi před zahájením hodnocení projektů).	Dle aktuálních výzev
Webová prezentace stránky a FB	Aktualizované informace na: www.moravska-cesta.cz www.regionalni-znacky.cz/hana	Minimálně 1x týdně
Kalendář akcí	Přehled pořádaných akcí – aktualizace na webech MAS	Minimálně 1x týdně
Zpravodaj Moravskou cestou	Informace o dění v MAS a realizaci SCLLD – harmonogram výzev, podpořené projekty apod. … Vydává: MAS Moravská cesta, z. s.	1x ročně
Noviny Doma na Hané	Informace k regionálnímu značení HANÁ – užitečné odkazy týkající se realizace projektu SCLLD (příklady dobré praxe apod.) Vydává: MAS Moravská cesta, z. s.	1x ročně
Noviny Doma v regionech	Informace k regionálnímu značení v rámci ČR. Příklady dobré praxe v rámci značení Haná regionální produkt. Vydává: ARZ, z. s.	1x ročně
Výroční zpráva MAS	V elektronické podobě – zveřejněna na webových stánkách MAS a distribuována členům MAS, partnerským MAS, příp. významným institucím apod. …	1x ročně
Prezentace, Vzdělávací akce, školení, semináře	Pořádání školení pro širokou veřejnost – k realizaci, výzvám a podpoře v rozvíjení projektových záměrů. Účast manažerů MAS na vzdělávacích akcích a školeních – zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracování a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení.	Minimálně 5x ročně
Propagační materiály MAS, NS, SPOV, ARZ apod.	Informace k plánovaným výzvám, příklady dobré praxe, podporované aktivity apod. … Propagační materiály (letáky, noviny, oběžníky…) budou distribuovány elektronicky nebo prostřednictvím MAS, obcí a členů MAS.	Minimálně 5x ročně
Prezentace MAS a SCLLD na národní a mezinárodní úrovni	Regionální stálá konference, Konference, (Výstavy - Země živitelka, Agrokomplex, Regiontour), Festivaly apod. …	1-3x ročně

Prezentace značky HANÁ na národní i mezinárodní úrovni	Propagace – publikace, tiskové zprávy pro média, rozhovory s výrobci a poskytovateli služeb, katalogové lístky, etikety, banery, vizitky. Konference, (Výstavy - Země živitelka, Agrokomplex, Regiontour), Festivaly, Farmářské trhy a slavnosti v regionu MAS, Food Festivaly apod. …	3-10x ročně

(Zdroj: vlastní zpracování)

Zhodnocení účinnosti propagace:
Výbor spolku minimálně 1 x ročně vyhodnotí účinnost propagace, jejichž závěry budou předloženy Valné hromadě. Kancelář MAS povede evidenci animačních aktivit vč. fotodokumentace, které budou součástí výroční zprávy MAS.

Zhodnocení komunikace MAS:

MAS minimálně 1x ročně informuje veřejnost o plnění SCLLD, na webových stránkách zveřejňuje zápisy z jednání povinných orgánů, zveřejňuje aktuální přehled pracovních skupin, seznam členů a zprávy o jejich činnostech a kontaktních osobách, příp. zápisy z jednání.

4.4 Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce

Spolupráce MAS 2014-2020

V rámci nového programovacího období 2014-2020 hodláme spolupracovat především na projektech týkajících se propojování a sledování monitoringu projektů, výměny zkušeností, animace a propagace.

Snahou MAS bude také rozvoj agroturistiky s propagací regionálního značení. Na této aktivitě bychom rádi spolupracovali s partnerskými MAS, které mají na starosti značení domácích výrobků a služeb, ale také s partnery, se kterými spolupracujeme na národní úrovni.

Spolupráce s dalšími organizacemi:
MAS Moravská cesta spolupracuje na regionální úrovni s dalšími organizacemi, jejichž je členem.

Tabulka 81 - Přehled spolupracujících organizací

	Název organizace	Náplň činnosti	Webové stránky	Logo
1	Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. (NS MAS ČR")	**Posláním NS MAS ČR** je především sdružovat MAS, reprezentovat a zastupovat MAS na národní úrovni vůči vládním institucím, ministerstvům a organizacím zřizovanými ministerstvy a dalším relevantním subjektům a na mezinárodní úrovni vůči organizacím a subjektům	http://nsmascr.cz/	NSMAS ČESKÉ REPUBLIKY

		pracujícím v intencích iniciativy Leader a ve vztahu k ostatním partnerům, institucím a úřadům apod.		
2	Krajské sdružení NS MAS ČR Olomouckého kraje	Cílem Krajského sdružení je partnerství s relevantními aktéry na krajské úrovni, jako je Olomoucký kraj či Krajské agentury zemědělství a venkova Olomouckého kraje. Krajské sdružení plní důležitou roli komunikační platformy pro výměnu dobré praxe mezi členskými MAS.	http://olomoucky.nsmascr.cz/	
3	Asociace regionálních značek, z. s. (ARZ)	Hlavním cílem **regionálního značení** je zviditelnit jednotlivé regiony (jak tradiční, známé např. svou zachovalou přírodou, zdravým prostředím, lidovými tradicemi, nebo i "nové" či zapomenuté) a upozornit na zajímavé produkty, které zde vznikají. Sdružení 26-ti koordinátorů značek pro kvalitní místní produkty, služby a zážitky.	www.regionalni-znacky.cz http://www.arz.cz	

(Zdroj: vlastní zpracování)

Závěr:
MAS hodlá spolupracovat i s dalšími organizacemi v oboru rozvoje venkova, zejména v oblastech zaměstnanosti, vzdělávání, spolupráce a meziobecní spolupráce, cestovního ruchu, propagace apod.

4.5 Popis zvláštních opatření pro hodnocení

Monitoring SCLLD obecně

Pro monitorování a vyhodnocování celé SCLLD využíváme pouze indikátory definované NČI, jak pro výstupové, tak pro výsledkové indikátory. Pro celou strategii máme nastaveny indikátory na úrovni specifických cílů, pro každý specifický cíl je nastaven minimálně jeden výsledkový a jeden výstupový indikátor. Vyhodnocováním indikátorů bude pověřen pracovník MAS, minimálně jednou ročně vyhotoví Zprávu o celkovém plnění integrované strategie, kterou schválí Kontrolní komise. Zpráva bude obsahovat vyhodnocení monitorovacích indikátorů celé strategie, nejenom čerpání dotací z ESI fondů. Výsledky budou zohledněny v dalším postupu realizace strategie, budou podkladem pro případnou úpravu strategie.

Pro monitorování celé SCLLD jsou stanoveny následující monitorovací indikátory výstupu a výsledku pro všechny specifické cíle:

Tabulka 82 - Sledované indikátory na úrovni strategického cíle

	Identifikace indikátorů			
	Kód NČI2014+	**Název indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Typ Indikátoru (výstup/výsledek)**
Strategický cíl SCLLD	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	90001	Počet podpořených strategií CLLD	Strategie	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 83 - Sledované indikátory na úrovni specifických cílů

Specifický cíl SCLLD	Identifikace indikátorů			
	Kód NČI2014+	**Název indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Typ Indikátoru (výstup/výsledek)**
SC 1	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 2	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 3	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 4	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 5	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 6	93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek
SC 7	93102	Počet podpořených kooperačních činností	činnosti spolupráce	výstup
	92501	Celkové veřejné výdaje	EUR	výsledek

(Zdroj: vlastní zpracování)

Přehled všech sledovaných indikátorů u jednotlivých programových rámců je uveden v Příloze č. 1.

Monitoring jednotlivých programových rámců

Pro vyhodnocování jednotlivých programových rámců platí stejná pravidla jako pro monitoring celé SCLLD. Stanovené indikátory jsou navázány na specifické cíle programů a budeme je sledovat v MS2014+ na rozdíl od monitorovacích indikátorů celé strategie. Pro každý specifický cíl je nastaven minimálně jeden výsledkový a jeden výstupový indikátor.

Bude probíhat monitorování realizace jednotlivých integrovaných projektů a také monitorování SCLLD jako celku. Zprávu o plnění integrované strategie bude projednávat a schvalovat Kontrolní komise. Výsledky budou zohledněny v dalším postupu realizace strategie, budou podkladem pro případnou úpravu strategie.

Zpráva o plnění integrované strategie ŘO bude předkládána 2x ročně (do 15. 1. vždy s použitím údajů k 31. 12., a do 15. 7. vždy s použitím údajů k 30. 6.). Zpráva bude nahrána do systému MS2014+ a zde bude přístupná ŘO, který může vrátit Zprávu k úpravám. V případě vrácení bude zpráva přepracována do 20 pracovních dní.

Obsah pololetní Zprávy o plnění integrované strategie:

- informace o celkovém kontextu SCLLD v rámci regionu
- vývoj realizace SCLLD, přehled schválených a realizovaných projektů
- plnění podmínek SCLLD včetně plnění indikátorů,
- informace o plnění harmonogramu a finančního plánu
- pokud to bude nutné, tak také návrh změn SCLLD

Do 30 pracovních dnů od ukončení posledního projektu bude předložena **Závěrečná zpráva o plnění integrované strategie**. Struktura a obsah této Zprávy a proces administrace bude stejný jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění integrované strategie.

Plánované monitorovací indikátory a finanční plán jsou uvedeny v Příloze 1.

Evaluace

Evaluace SCLLD bude probíhat pravidelně, minimálně 1x ročně. Evaluací bude pověřen odpovědný pracovník MAS, který bude zároveň provádět monitoring SCLLD. Jako podklad k evaluaci bude sloužit Zpráva o plnění integrované strategie.

Při vyhodnocení plnění milníku v roce 2018 bude provedena mid-term evaluace, kde dojde k vyhodnocení plnění SCLLD a vyhodnocení plánovaných hodnot monitorovacích indikátorů a finančního plánu vztahující se k milníku v roce 2018. Způsob evaluace bude respektovat principy a standardy evaluací, pravidla pro sdílení informací a přiměřeně postupy pro sestavení a realizaci evaluačního plánu uvedené v Metodickém pokynu pro evaluace v programovém období 2014–2020.

Harmonogram monitoringu a evaluace

			milník					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
monitoring	2x	2x	2x	2x	2x	2x	2x	2x
evaluace	1x	1x	1x - mid-term	1x	1x	1x	1x	1x

Závěr

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014 – 2020 vypracovaná pro území MAS Moravská cesta je rozdělena do 4 základních kapitol, které jsou dále detailně rozpracovány.

První kapitola se nazývá Popis území a zdůvodnění výběru a obsahuje základní informace týkající se lokalizace a historie vzniku MAS a jejich zkušeností s rozvojem území. Je upozorněno i na místní specifika a uveden důvod výběru tohoto území. Dále se kapitola věnuje popisu místních partnerství a působících právnických osob v území a v neposlední řadě je krátce zhodnocena realizace Strategického plánu Leader „Hanáci se rozkévale – včel ovidite" 2007 - 2013.

Druhá kapitola - Analytická část se věnuje vyhodnocení stavu tohoto území v oblasti: obyvatelstva, bydlení, dopravy, technické infrastruktury, územního plánování, vzdělávání a školství, životního prostředí, vybavenosti obcí a poskytovaných služeb, života v obcích, cestovního ruchu, podnikání spolu s výrobou a nezaměstnaností, zdravotních a sociálních služeb. Na základě vyhodnocení jednotlivých údajů z daných zmíněných tematických oblastí a identifikovaných problémů byly vypracovány dvě analýzy - SWOT analýza a Analýza problémů a potřeb území. Na závěr bylo provedeno šetření vazeb jak SWOT analýzy, tak analýzy problémů a potřeb na stanovená opatření v rámci SCLLD. Bylo tak zajištěno propojení těchto částí na základě použitých koincidenčních matic.

Třetí kapitola - Strategická část se skládá z MISE, vizí a cílů, které jsou dále detailněji rozpracovány do strategických oblastí a konkrétních specifických cílů a opatření. Ve strategii byl definován jeden základní strategický cíl - Zlepšit kvalitu života v regionu MAS Moravská cesta. A na základě tohoto cíle bylo vydefinováno 7 základních specifických cílů, ve kterých jsou obsažena opatření s rozdělením na konkrétní podporované aktivity. Tato část vychází z Analytické části, kde byly identifikovány problémy území a možné překážky rozvoje a strategická část navrhuje možná řešení a odstranění problémů. V podkapitole jsou uvedeny i možné vazby SCLLD na jiné strategické dokumenty s působností na tomto území. Součástí je i přehled sledovaných indikátorů a vypracovaná koincidenční matice sledující integrační vazby daných programových rámců. Důležitou součástí kapitoly je i Akční plán obsahující popis programových rámců s rozdělením na opatření SCLLD s tématy projektů, včetně principů pro určení preferenčních kritérií. Závěrem kapitoly je popsána vazba na horizontální témata, která byla definována Evropskou komisí a průřezově zasahují do všech oblastí socioekonomického rozvoje.

Poslední kapitolou je – Implementační část, jejíž obsahové zaměření se věnuje popisu řídící a realizační struktury MAS. Následně jsou popsány administrativní postupy a animační aktivity, dále popis možné spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni. A v neposlední řadě popis zvláštních opatření pro hodnocení, jedná se tedy o způsob provádění monitoringu a evaluace.

Při zjišťování potřeb území byla realizována tzv. veřejná projednání v jednotlivých obcích a sbírány návrhy možných projektových záměrů daných obcí v následujícím období. To znamená, že při zpracování strategie byl zajištěn tzv. princip zdola nahoru. Byl tedy splněn předpoklad lepšího zacílení podpory a rozvoji spolupráce mezi jednotlivými aktéry

(obce, NNO, podnikatelé) na místní úrovni. Detailní popis zapojení komunity je obsažen v Příloze č. 3. V dalších přílohách jsou obsažena i detailní data z oblasti životního prostředí a podklad pro vypracování analytické části strategie. Také se zde objevuje analýza rizik či dodatek strategie věnující se možné spolupráci obcí na území MAS Moravská cesta.

Seznam použitých zdrojů

Akční plán územní energetické koncepce Olomouckého kraje 2004 – 2024

Asociace regionálních značek *(www.arz.cz*)

Bouzovská vrchovina *(www.bouzovskavrchovina.cz)*

České dráhy a.s. *(www.cd.cz)*

Český statistický úřad *(www.czso.cz)*

Diplomová práce – Inovační management – Bártová Tereza, 2008

EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

CHKO Litovelské Pomoraví *(www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz)*

Integrovaná strategie rozvoje území „Hanáci ke zdraví a prosperitě" MAS Moravská cesta 2007-2013

MAS Moravská cesta (*www.moravska-cesta.cz)*

Městský úřad Litovel *(www.litovel.eu)*

Mikroregion Litovelsko *(www.litovelsko.eu)*

Mikroregion Olomoucko *(www.olomouc.eu)*

Mikroregion Uničovsko *(www.unicovsko.cz/mikroregion)*

Olomoucký kraj *(www.kr-olomoucky.cz)*

Okresní hospodářská komora Olomouc *(www.hkol.cz)*

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009-2018

Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012-2016

Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje

Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013

Strategický plán Leader „Hanáci se rozkévale … včel ovidite" MAS Moravská cesta

Strategický plán rozvoje města Litovel

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb OK

Studie cyklistické dopravy v ORP Litovel 2014

Územně analytické podklady obcí

Územní plány

Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji

Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji

Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO - Analýza

Zlatá cesta (www.zlatacesta.sk.)

Seznam použitých zkratek

ARZ – Asociace regionálních značek

BAT – Best available techniques

BPS – bioplynové stanice

BRO – biologicky rozložitelný odpad

ČOV – čistírny odpadních vod

ČSÚ – Český statistický úřad

DD – Domov důchodců

DSO – dobrovolný svazek obcí

EMI – Projekt spolupráce na evaulaci a monitoring

ESI – evropské strukturální a investiční

ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy

EVL – evropsky významná lokalita

EVVO – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

CHKO – chráněná krajinná oblast

IČO – identifikační číslo osoby

IROP – Integrovaný regionální operační program

k. ú. – katastrální území

LP – Litovelské Pomoraví

KO – komunální odpad

MAS – místní akční skupina

MAP – místní akční plán vzdělávání

MS2014+ – Monitorovací systém evropských fondů pro rozpočtové období 2014 – 2020

MŠ – mateřská škola

MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území

NEREZ – Nová energie pro regionální značku

NNO – nestátní neziskové organizace

NO – nezisková organizace

NPP – Národní přírodní památka

NPR – Národní přírodní rezervace

NRBC – Nadregionální biocentrum

NS MAS – Národní síť místních akčních skupin

NUTS – nomenklatura územních statistických jednotek

OH – odpadové hospodářství

OK – Olomoucký kraj
OP – operační program
OPŽP – Operační program životní prostředí
ORP – obce s rozšířenou působností
OZE – obnovitelné zdroje energie
PO – ptačí oblast
PP – Přírodní památka
PR – Přírodní rezervace
PRV – Program rozvoje venkova
ŘO – řídící orgán
SCLLD – Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SDH – sbor dobrovolných hasičů
SKO – směsný komunální odpad
SWOT – silné, slabé, příležitosti, hrozby
TIC – turistické informační centrum
TJ – Tělovýchovná jednota
ÚP – územní plán
ÚPD – územně plánovací dokumentace
ÚSES – územní systém ekologické stability
VS – veřejná správa
VÚC – vyšší územní celek
VZCHÚ – velkoplošné zvláště chráněné území
z. s. – zapsaný spolek
ZD – zemědělské družstvo
ZŠ – základní škola

Seznam grafů

Graf 1 - Podíl jednotlivých sektorů na celkovém počtu členů MAS Moravská cesta 5

Graf 2 - Přehled výše dotace dle sektorů v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta 19

Graf 3 - Celkové složení účastníků veřejných projednání v obcích 22

Graf 4 - Počet obyvatel v jednotlivých obcích k 31. 12. 2014 26

Graf 5 - Vývoj počtu obyvatel na území MAS v letech 2008 -2014 26

Graf 6 - Vývoj počtu obyvatel Olomouckého kraje v letech 2008 - 2014 27

Graf 7 - Vývoj počtu narozených dětí na území MAS 27

Graf 8 - Vývoj počtu obyvatel nad 65 let na území MAS Moravská cesta 28

Graf 9 - Index stáří na území MAS v roce 2014 28

Graf 10 - Vývoj počtu přistěhovalých na území MAS v letech 2008 - 2013 28

Graf 11 - Vývoj počtu dětí ve věku 0 -14 let na území MAS.....44

Graf 12 - Počet uchazečů o zaměstnání v letech 2008 – 2014 44

Graf 13 - Počet uchazečů o zaměstnání - evidence nad 24 měsíců 45

Graf 14 - Přehled nezaměstnanosti v roce 2014 a srovnání s Olomouckým krajem.....45

Graf 15 - Využití půdy na území MAS Moravská cesta.....53

Graf 16 - Vývoj počtu návštěvníků v období 2000 – 2013 72

Graf 17 - Počet podnikatelských subjektů v roce 2014.....75

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Území MAS Moravská cesta 4

Obrázek 2 - Poloha MAS Moravská cesta v Olomouckém kraji a sousedící MAS 6

Obrázek 3 - MAS Moravská cesta v rámci ČR a Olomouckého kraje 7

Obrázek 4 - Území MAS Moravská cesta - místní části 9

Obrázek 5- Pohádkový les (Bílá Lhota) 16

Obrázek 6 - Školní olympiáda - ZŠ a MŠ Náklo 16

Obrázek 7 - Přehled podpořených projektů v obcích MAS Moravská cesta (dle sektorů) 18

Obrázek 8 - Struktura strategie CLLD 20

Obrázek 9 - Komunitní projednávání v jednotlivých obcích regionu MAS Moravská cesta23

Obrázek 10 - Pracovní skupina Životní prostředí 23

Obrázek 11- Schéma zpracování analytické části strategie 25

Obrázek 12 - Železniční doprava na území MAS 30

Obrázek 13 - Návrh nové sítě cyklotras pro oblast Bouzovské vrchoviny 32

Obrázek 14 - Návrh možných cykloturistických tras v území ORP Litovel 32

Obrázek 15 - MAS Moravská cesta v rámci ORP a okresu Olomouc 35

Obrázek 16 - Přehled školských zařízení na území MAS 42

Obrázek 17 - Schéma chráněných oblastí 47

Obrázek 18 - Území CHKO Litovelské Pomoraví a k. ú. obcí MAS Moravská cesta 48

Obrázek 19 - CHKO Litovelské Pomoraví na území MAS 51

Obrázek 20 - Památné stromy na území MAS 52

Obrázek 21 Vybavenost obcí a služby 58

Obrázek 22 - Sport na území MAS 64

Obrázek 23 - Kultura na území MAS 65

Obrázek 24 - Zdravotnictví na území MAS 66

Obrázek 25 - Přehled historických a kulturních památek na území MAS Moravská cesta 68

Obrázek 26 - Mikroregiony na území MAS Moravská cesta 83

Obrázek 27 - Publikace: Máme značku Haná 87

Obrázek 28 - Ukázka krojů národopisných souborů 87

Obrázek 29 - Exkurze v rámci projektu spolupráce „Cílem společného snažení je regionální značení" 88

Obrázek 30 - Publikace: Příběhy našich kronik 88

Obrázek 31 - MAS zapojené do projektu spolupráce EMI 6 89

Obrázek 32 - Projekt spolupráce EMI 6 - setkávání 89

Obrázek 33 - Hanácké farmářské trhy a řemeslný jarmak v Litovli 90

Obrázek 34 - Mapa regionálních značek v ČR 90

Obrázek 35 - Mapa vymezeného území – HANÁ regionální produkt® 92

Obrázek 37 - Pracovní skupina Školství 21. 1. 2015 113

Obrázek 36- Pracovní skupina Školství 16. 6. 2014 113

Obrázek 38 - Vazby cílů a priorit strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014-2020 135

Obrázek 39 - Schéma zobrazující jednotlivé specifické cíle na období 2014 – 2020 136

Obrázek 40 - Schematické znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce 164

Obrázek 41 - Organizační struktura MAS Moravská cesta 210

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Přehled obcí MAS Moravská cesta 5

Tabulka 2 - Přehled místních částí v jednotlivých obcích 10

Tabulka 3 - Základní identifikační údaje žadatele 11

Tabulka 4 - Seznam členů MAS Moravská cesta - zájmové skupiny 12

Tabulka 5 - Souhrnná tabulka podílu jednotlivých zájmových skupin na celkovém počtu členů 15

Tabulka 6 - Přehled realizovaných projektů na území MAS v letech 2008 - 2013 17

Tabulka 7 - Přehled účastníků veřejných projednání 22

Tabulka 8 - Složení odborného týmu při zpracování strategie 23

Tabulka 9 - Složení pracovní skupiny Rozvoj regionu 24

Tabulka 10 - Přehled dokončených bytů v jednotlivých obcích 29

Tabulka 11 - Přehled kanalizačních sítí a ČOV v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta 36

Tabulka 12 - Přehled odpadového hospodářství v jednotlivých obcích MAS Moravská cesta 38

Tabulka 13 - Přehled hlavních dokumentů obcí s návazností na strategii 40

Tabulka 14 - Přehled o dostupnosti ÚP na území MAS Moravská cesta 41

Tabulka 15 - Přehled jiných strategických dokumentů na území MAS Moravská cesta 41

Tabulka 16 - Detailní land use na území MAS Moravská cesta 53

Tabulka 17- Přehled zemědělských podnikatelů na území MAS Moravská cesta .. 54

Tabulka 18 - Přehled brownfields v obcích 59

Tabulka 19 - Přehled spolků působících na území MAS 61

Tabulka 20 – Přehled tradičních akcí konaných na území MAS Moravská cesta ... 62

Tabulka 21 - Kulturní památky na území MAS Moravská cesta 69

Tabulka 22 - Přehled církevních památek na území MAS Moravská cesta 71

Tabulka 23 - Přehled naučných stezek na území MAS Moravská cesta 71

Tabulka 24 - Vývoj návštěvnosti na území MAS Moravská cesta v letech 2000 - 2014 72

Tabulka 25 - Přehled registrovaných ubytovacích zařízení 73

Tabulka 26 - Přehled ubytovacích zařízení zaregistrovaných u ČSÚ 73

Tabulka 27 - Přehled dalších ubytovacích zařízení 74

Tabulka 28 - Přehled stravovacích zařízení 74

Tabulka 29 - Přehled největších zaměstnavatelů na území MAS 75

Tabulka 30 - Řízení jednotlivých obcí 79

Tabulka 31 - Přehled specifických cílů a opatření v oblasti spolupráce obcí 80

Tabulka 32 - Přehled zrealizovaných projektů spolupráce 85

Tabulka 33 - Držitelé značky HANÁ regionální produkt na území MAS Moravská cesta 93

Tabulka 34 - SWOT analýza 100

Tabulka 35 - Koincidenční matice vazeb opatření na SWOT analýzu 102

Tabulka 36 - Analýza problémů a potřeb: obyvatelstvo 108

Tabulka 37 - Analýza problémů a potřeb: bydlení 108

Tabulka 38 - Analýza problémů a potřeb: doprava 109

Tabulka 39 - Analýza problémů a potřeb: technická infrastruktura 111

Tabulka 40 - Analýza problémů a potřeb: odpadové hospodářství 112

Tabulka 41 - Analýza problémů a potřeb: Územní plánování a návaznosti na další strategie vyšších a nižších celků v území MAS 112

Tabulka 42 - Analýza problémů a potřeb: vzdělání, školství a zaměstnanost 114

Tabulka 43 - Analýza problémů a potřeb: Životní prostředí, zemědělství a lesnictví 119

Tabulka 44 - Analýza problémů a potřeb: vybavenost obcí a služby 121

Tabulka 45 - Analýza problémů a potřeb: život v obcích 123

Tabulka 46 - Analýza problémů a potřeb: sociální a zdravotní služby 124

Tabulka 47 - Analýza problémů a potřeb: cestovní ruch 125

Tabulka 48 -Analýza problémů a potřeb: podnikání a výroba 126

Tabulka 49 - Analýza problémů a potřeb - řízení obcí 127

Tabulka 50 - Analýza problémů a potřeb - spolupráce 127

Tabulka 51 – Hodnocení přínosnosti značky HANÁ ze strany jejich držitelů 128

Tabulka 52 - Hodnocení současných potřeb držitelů značky HANÁ 128

Tabulka 53 - Analýza problémů a potřeb: Regionální značení „HANÁ regionální produkt®“ 129

Tabulka 54 Koincidenční matice vazeb opatření na Analýzu problémů a potřeb 130

Tabulka 55 - Přehled specifických cílů, opatření a aktivit 141

Tabulka 56 - Sledované indikátory na úrovni strategického cíle 145

Tabulka 57 - Sledované indikátory na úrovni specifických cílů 145

Tabulka 58 - Vzájemná provázanost jednotlivých cílů a opatření strategie SCLLD MAS Moravská cesta 150

Tabulka 59 - Integrační přístup mezi programovými rámci MAS Moravská cesta 155

Tabulka 60 - Přehled hlavních dokumentů Olomouckého kraje 156

Tabulka 61 - Návaznost strategie na dokument Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro období 2012 -2016 157

Tabulka 62 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje 157

Tabulka 63 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 158

Tabulka 64 - Návaznost strategie na dokument Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje 158

Tabulka 65 - Návaznost strategie na dokument EVROPA 2020 159

Tabulka 66 - Návaznost strategie na dokument Strategie rozvoje ČR 2014 - 2020 159

Tabulka 67 - Návaznost strategie na dokument Strategický plán rozvoje města Litovel ... 159

Tabulka 68 - Návaznost strategie na dokumenty Strategický plán Leader MAS Moravská cesta a Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta 2007 - 2013 ... 160

Tabulka 69 - Návaznost strategie na dokument Územní studie rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji ... 160

Tabulka 70 - Návaznost strategie na dokument Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO ... 161

Tabulka 71 - Návaznost strategie na dokument Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví na období 2009 - 2018 ... 161

Tabulka 72 - Návaznost strategie na dokument Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013 ... 161

Tabulka 73 - Popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci ... 163

Tabulka 74 - Detailní popis vazeb na opatření mimo programové rámce ... 165

Tabulka 75 - Výbor spolku ... 211

Tabulka 76 - Kontrolní komise ... 211

Tabulka 77 - Výběrová komise ... 211

Tabulka 78 - Seznam členů MAS Moravská cesta, z.s. /Zájmové skupiny ... 212

Tabulka 79 - Souhrnný přehled zájmových skupin ... 214

Tabulka 80 - Popis komunikačních aktivit MAS – v přípravné a realizační fázi SCLLD ... 226

Tabulka 81 - Přehled spolupracujících organizací ... 228

Tabulka 82 - Sledované indikátory na úrovni strategického cíle ... 230

Tabulka 83 - Sledované indikátory na úrovni specifických cílů ... 230

Seznam příloh

Příloha 1 – Finanční plán a indikátory pro programové rámce

Příloha 2 – Mapa území a seznam obcí

Příloha 3 – Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie

Příloha 4 – Analýza rizik

Příloha 5 – Čestné prohlášení

Příloha 6 – Osvědčení o splnění standardů

Příloha 7 – Statistická data MAS Moravská cesta

Příloha 8 – Data z oblasti ochrany životního prostředí

Příloha 9 – Dodatek – Strategie spolupráce obcí MAS Moravská cesta